

CRISTOS

PE ULIȚA EVREIASCĂ

RICHARD WURMBRAND

RICHARD WURMBRAND

CRISTOS
PE ULIȚA EVREIASCĂ

PREFAȚĂ

Privind înapoi, eu însumi sunt uimit de mulțimea de evenimente pe care le-am parcurs. Pentru un creștin, viața nu este retrospectivă. El nu-și risipește timpul scriind necroloage despre ceea ce a trecut. Dimpotrivă, el scrie în inimile oamenilor cu tocul Duhului Sfânt, prefața unui viitor strălucit și veșnic.

De regulă, memoriile sunt scrise de oameni care nu mai sunt satisfăcuți de bogăția prezentului.

Eu, însă, am un alt motiv pentru a-mi scrie memoriile.

A trecut deja un sfert de secol de când am început să lucrez, predicând evreilor mesajul lui Cristos în circumstanțe foarte dificile: teroarea fascistă, războiul și, mai târziu, regimul comunist în România. Am îndurat focul bătăliei în cea mai importantă parte a câmpului de luptă, în care s-a dat lupta veșnică dintre lumină și întuneric.

„Ne-ai ales dintre popoare“, declară zilnic evreii în sinagogile lor. „Mântuirea vine de la evrei“, a spus Isus (Ioan 4.22). „Jidanii sunt cauza tuturor necazurilor“, spun antisemiții. Evreul „internațional“ a fost copios prezentat în literatură.

Unii oameni își găsesc în creștinism adevărata lor fericire, alții îl urăsc și ar dori să-l vadă distrus. Un evreu, Isus, este cauza fericirii sau furiei lor.

Unii oameni beneficiază de pe urma capitalismului. Alții simt că sunt exploatați de către sistemul capitalist și ar vrea să-l vadă răsturnat. Nimeni nu ar nega faptul că evreii au jucat și joacă încă un rol important în viața economică și financiară, mult deasupra raportului lor în populație. Indiferent dacă te simți atașat sau dezgustat de capitalism, atitudinea ta va fi determinată, într-o mare măsură, de evreii pe care probabil niciodată nu-i vei vedea la față. Oamenii care au ultimul cuvânt în lumea capitalistă sunt aproape întotdeauna anonimi.

Comunismul este pentru unii o sursă de bucurie sau de suferință. El pornește de la evreul Marx și are o oștire de campioni evrei ai acestei idei fără de care revoluția din răsărit nu ar fi fost posibilă.

Unii oameni își pun încrederea în știința modernă, ale cărei realizări de vârf se remarcă în fizica atomică, o știință capabilă să aducă omenirea să trăiască în Utopia. Alții așteaptă în frică și teroare un război atomic distrugător care bănuiesc că ar fi rezultatul final al acestei științe. Atât în Vest cât și în Est, știința atomică este, într-o mare măsură, în mâinile evreilor. Einstein a dat Statelor Unite un start în domeniul armelor atomice. Evreul Teller este părintele bombei atomice. Familia Rosenberg, evrei și ei, au dezvăluit secretul armei atomice Rusiei. În manualele de știință Universul este numit după un evreu: vorbim despre universul lui Einstein, ca și cum am locui în acest univers ca oaspeți ai unui evreu.

Și este într-adevăr o realitate, pentru că noi suntem, de fapt, oaspeții unui evreu. Numai că numele Său nu este Einstein, ci Isus Cristos. El este o ființă umană și un evreu, dar și Dumnezeu, un Dumnezeu minunat, despre care citim în Cartea Sa Sfântă, în Epistola lui Pavel către Romani: „... din care (evrei) a ieșit, după trup, Cristosul, care este mai presus de toate lucrurile, Dumnezeu binecuvântat în veci“ (Rom. 9.5). Un popor din care a venit Dumnezeu!

Lucrarea mea misionară nu a fost una obișnuită. Am lucrat printre acești oameni, care sunt numiți în cartea creștinilor un „popor ales“, un popor din care a venit Isus, dar care este ignorant cu privire la acest Dumnezeu, o națiune care este ori binecuvântată ori blestemată de milioane de oameni, ca sursă a fericirii sau mizeriei, o rasă al cărui destin a determinat și va determina, mai mult ca al oricărei națiuni, soarta întregii lumi. Poporul evreu a dat lumii Biblia, formată din Vechiul Testament și Noul Testament, o carte scrisă de evrei, dar care, în același timp, este Cuvântul lui Dumnezeu, singura carte capabilă să satisfacă nevoile spirituale ale lumii. Și ea va satisface aceste nevoi, atunci când va ajunge încă o dată în mâinile celor care au scris-o și atunci când ei se vor aduna în jurul Aceluia care este principalul subiect al acestei cărți, Isus, Mesia al evreilor și Mântuitorul națiunilor.

Majoritatea copleșitoare a umanității trăiește în păcate teribile, cei mai mulți oameni fiind lipsiți de adevărata credință. Crima, exploatarea, opresiunea, desfrâul, invidia, corupția și clevetirea

sunt atât de răspândite! Omenirea este condamnată să sufere o distrugere rapidă dacă nu se transformă și nu se ridică ea însăși din moartea spirituală în care se află acum. Dar Scriptura ne spune că întoarcerea lui Israel va fi „**viață din morți**“ (Rom. 11.15).

Isus și evreii sunt în mod indisolubil legați. „**Unde este Regele de curând născut al evreilor?**“ au întreat magii atunci când El a venit în lumea aceasta (Mt. 2.2). „**Acesta este Isus, Regele iudeilor**“, a fost inscripția de pe cruce (Mt. 27.37).

Profețiile Vechiului Testament au același mesaj. Moise a spus evreilor: „**Domnul, Dumnezeuul tău, îți va ridica din mijlocul tău, dintre frații tăi, un prooroc ca mine**“ (Dt. 18.15). Isaia, care a profetit nașterea lui Isus cu 800 de ani înainte de a se petrece aceasta, a spus: „**Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat**“ (Is. 9.6); „ni“ acesta se referă la evrei. Atunci când a vorbit de Noul Legământ pe care Isus îl va stabili prin sângele Lui vărsat pe cruce, Ieremia declara: „**Iată... voi face un legământ cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda**“ (Ier. 31.31).

Isus Însuși a spus: „**Eu nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel**“ (Mt. 15.24). El a declarat, de asemenea, că era Salvatorul lumii, dar în pasajul de deasupra și în alte afirmații similare, El a subliniat relația Sa specială cu poporul evreu.

Intenția întregii mele lucrări misionare, de care dau socoteală, în această carte, a fost să fac Israelul conștient de această relație, o relație care niciodată nu poate fi ruptă, oricât de mult ne-am opune ei. Evreul de astăzi nu mai este cel care a fost cu două mii de ani în urmă. Nu mai este nici evreul care a locuit în ghetourile Europei Medievale, de care ne-a eliberat Revoluția franceză. Noi am făcut progrese în știință, artă, literatură și în viața socială. Numai în religie există o stagnare și, cel puțin, progresul nu este atât de rapid ca în alte sfere.

Acei evrei din vechime s-ar putea să fi avut motive destul de morale și aparent solide pentru a respinge un dulgher care declara că este Mântuitorul lumii. Dar noi suntem într-o postură mult mai bună decât erau ei, pentru a înțelege cine a fost Isus. Dacă El ar fi fost doar un copil obișnuit născut în afara legăturilor căsniciei, un diletant entuziast, așa cum mulți oameni cred că a fost, nu ar fi făcut cuceririle pe care le-a făcut.

Oameni cu strălucitoare realizări intelectuale I-au adus de atunci omagii.

Evreul Spinoza declara: „Isus este cel mai înalt simbol al înțelepciunii iudaice“.

Rousseau a scris: „Dacă moartea lui Socrate a fost moartea unui înțelept, atunci moartea lui Isus a fost moartea unui Dumnezeu“.

Strauss, care a scris câteva lucrări pentru a dovedi că Isus nu este Dumnezeu, declara că, fără îndoială, El este cel mai înalt ideal spre care putem noi aspira în gândurile noastre.

Ernest Renan, care i-a determinat pe mulți oameni să se îndoiască de divinitatea lui Isus, a spus că „frumusețea Sa este veșnică și Împărăția Sa niciodată nu se va sfârși“.

Unii găsesc că este dificil să crezi ceea ce au spus apostolii Săi despre El; atunci, cel puțin, să-i credem pe dușmanii Săi, cum au fost fariseii, care au declarat: „**Învățătorule, știm că ești adevărat și nu-Ți pasă de nimeni; căci nu cauți la fața oamenilor, ci înveți pe oameni calea lui Dumnezeu în adevăr**“ (Mc. 12.14). Iuda însuși a mărturisit: „**Am vândut sânge nevinovat**“ (Mt. 27.4). Pilat a spus: „**Eu sunt nevinovat de sângele neprihănitului Acestuia**“ (Mt.27.24). Un căpitan al gărzii, care conducea răstignirea, a declarat: „**Cu adevărat Acesta a fost Fiul lui Dumnezeu**“ (Mt. 27.54).

Credința în Isus îi inspiră credinciosului încredere. Adevărata credință în Isus transformă minți încăpățânate în inimi care ard de dragoste. Adevărata credință în Isus dărâmă barierele dintre rase și națiuni.

Curtea Neamurilor din Templul de la Ierusalim a fost despărțită de Sfânta Sfintelor printr-un gard pe care era scris în trei limbi: „Cel care nu este evreu și trece mai departe va fi pedepsit cu moartea“. Religia creștină dărâmă aceste granițe naționale și face din Casa lui Dumnezeu un loc în care toate popoarele se întâlnesc în rugăciune.

Dar cineva va ridica obiecția: dacă credința în Isus ne transformă în dragoste, cum putem noi explica conflictele violente care au loc între cultele creștine și disputele dintre diferite confesiuni? Și dacă creștinismul îi face pe oamenii din fiecare

națiune frați, cum putem explica războaiele ucigătoare care au loc între națiunile creștine? Nu cumva faptele, așa cum sunt ele în realitate, dăruiește afirmațiile creștinismului?

Răspunsul este că noi trăim încă în timpuri preistorice, cel puțin în ceea ce privește Biserica creștină. Confesiunile diferite sunt doar o slabă parte a cadrului construcției maiestuoase care va fi ridicată într-o bună zi.

Sarcina la care sunt chemați acești evrei care au venit la credința în Isus este să dăruiește lumii viața în această stare de moarte spirituală. Scripturile declară că scopul salvării neevreilor, cărora li s-a dat tot ce s-a putut, a fost să-i facă pe evrei geloși pentru Dumnezeu lor. Evreii au fost chemați și echipați în mod special de Dumnezeu pentru a dăruiește sens interior Bisericii creștine. Nu priviți la Biserică așa cum este, ci așa cum va fi când evreii pe care ea îi așteaptă vor deveni creștini și îi vor da acea frumusețe de neegalat. Atunci ea va fi una și va fi arzând de dragoste.

Dumnezeu m-a chemat să aduc evrei la Cristos. Atunci când El cheamă, El îi dă întotdeauna omului capacitatea și posibilitatea să asculte chemarea Sa. Fiecare ființă omenească posedă puteri spirituale de care n-a avut cunoștință mai înainte. Atunci când credinciosul se roagă în dragoste lui Isus, el descoperă ce puteri sunt latente în el. La începutul vieții mele creștine, nici eu nu aveam idee de cât de multe îmi vor fi dăruite.

Dar acelea nu au fost faptele mele: credința creștină este ca un copil căruia i se permite de către șofer să stea la volanul unei mașini, în timp ce șoferul însuși își ține mâinile peste cele ale copilului. Acesta este încântat că poate conduce o mașină fără să greșească nici măcar o dată, pentru că este cineva care este la volan care știe totul. Chiar atunci când ne purtăm poverile, suntem duși pe aripi de vultur.

Cel care lucrează prin copiii Săi este același Dumnezeu care a răspândit stelele pe bolta cerească. În noi avem puterea Sa care ne face în stare să ne sacrificăm, putere care a fost în Fiul atunci când era răstignit din pricina noastră. Prin noi lucrează puterea Duhului Sfânt. În plinătatea harului Său, vasul care pare prea strâmt pentru El aproape că se sparge.

Când privesc înapoi, la acești ani trecuți, rareori pot descoperi

o logică între ceea ce s-a întâmplat și atitudinea pe care am adoptat-o în acel timp. „Inima își are rațiunile ei, pe care rațiunea nu le cunoaște.“ Nașterea celei mai adânci convingeri a unui om nu este un rezultat al procesului de gândire. Subconștientul nu poate fi exersat și nu se comportă într-un mod logic. El nu gândește în conformitate cu legile obișnuite ale rațiunii. Uneori, doar în niște vise se poate vedea măreția valorilor ascunse ale unui om. Acest subconștient este întunericul în care îi place lui Dumnezeu să locuiască: aici El face liber prin mine lucruri pe care eu nu le pot înțelege. Dincolo de lumea fenomenelor percepute prin simțuri, se află o lume reală și invizibilă, lumea esențială. Aici este locul în care lucrează divinul și ceea ce este văzut în natura noastră este guvernat de el.

Eu nu înțeleg toate lucrurile care mi s-au întâmplat, dar cred că întreaga mea viață și viața tuturor copiilor Săi, a fost planificată de Dumnezeu până în cel mai mic detaliu. Viețile noastre sunt planificate din veșnicie. Viețile noastre servesc scopului lui Dumnezeu. Eu pot să mă încred în El chiar atunci când nu mai înțeleg nimic.

Când am devenit un urmaș al lui Isus nu am vrut să mă cert cu nimeni, ci doar am vrut să mă odihnesc de tot ce se întâmplase înainte. Religia ar fi trebuit să aducă sfârșitul luptelor și ar fi trebuit să mai aducă liniștea în viața mea. Dar o viață calmă, trăită numai în dragoste și în studierea Adevărului, ridică noi furtuni. Religia îți este atacată, trebuie s-o aperi și așa, fără să o fi dorit, te trezești din nou în război. Ar trebui să punem în practică credința și dragostea, dar numai Dumnezeu știe de ce, ca fii ai păcii, noi nu am adus pacea ci sabia.

Am intrat în conflict cu mulți din poporul evreu din care fac și eu parte. Evreii deseori îi numesc pe evreii creștini „trădători“ ai poporului lor. S-ar putea spune mult mai simplu și cu o dragoste mult mai mare, că evreii creștini folosesc o scară de valori diferită.

Dar oare cu adevărat poporul cuiva constituie valoarea supremă? Atât Vechiul cât și Noul Legământ o consideră sfântă pe o preoteasă a unui templu canaanit în care se practica prostituția religioasă. Numele ei este Rahav. Într-un moment când evreii au pornit la război urmărind să-i distrugă complet pe canaaniiți,

Rahav a făcut un pact cu evreii, împotriva intereselor propriului popor. A fost ea o trădătoare? A fost ea degradată astfel? Nu, ea a fost o femeie care a pus noua religie, reprezentată de către evrei, deasupra intereselor poporului căruia îi aparținea. În acest fel ea a devenit una dintre străbunicele lui Isus. Ea este onorată și de evreii mozaici.

Noi ne iubim poporul din toată inima, dar considerăm gloria lui Cristos ca o valoare mai mare decât propriul popor. Și, fiind confrunțați cu alternativa alegerii între Isus și poporul nostru, dacă ei ne cer să renunțăm la El, noi Îl alegem pe Isus, pentru că noi știm pe deplin că aceia care nu-L slujesc în adevăr, nu-și pot sluji nici propriul popor.

Când soția mea și cu mine am devenit creștini am descoperit frați iubiți și surori dragi, în toate confesiunile. Dar nici una dintre aceste confesiuni nu constituia Biserica creștină. Nici una dintre ele nu posedă adevărul nepervers, sau o dragoste arzând cu adevărat. Mulți pastori creștini nu sunt ceea ce ar trebui să fie un pastor: o persoană în care Cristos este prezent, un suflet arzător care caută adevărul, care îl declară, care îl poartă, un om prin care vorbește Dumnezeu. Oile nu sunt păstorite. Darurile harului posedate de membrii bisericii nu sunt suficient folosite. Ei stau neangajați sau, altfel spus, puterea și capacitatea lor nu sunt împlinite. Lucrarea bisericii este lipsită de o acțiune coordonată în care toți copiii lui Dumnezeu să ia parte.

Noi suntem armata cea mai neorganizată. Remarca melancolică a lui Isus, care, referindu-Se la copiii acestei lumi, spune că sunt mai înțelepți decât fiii luminii (Lc. 16.8), nu ne-a inspirat să schimbăm lucrurile. În vechime a fost recrutată o armată creștină pentru a cuceri un mormânt gol. De ce să nu organizăm o armată pentru a câștiga suflete vii?

Când noi, care eram proaspeți în credința creștină, am ridicat aceste probleme, conducătorii creștini s-au înfuriat pe noi.

Există un club al piticilor. Calitatea de membru este rezervată persoanelor care nu sunt mai înalte de cca 1,20 m. Piticii spun că ei sunt cei mai aproape de perfecțiunea umană, pentru că primul om a fost mai înalt decât cei de astăzi și, odată cu progresul, structura umană a devenit din ce în ce mai mică. Am putea face și un club

pentru creștinii pitici, un club cu un mare număr de membri. Piticii creștinătății sunt considerați standardul, în timp ce uriașii sunt considerați fanatici. Piticii, reci și indiferenți, sunt considerați înțelepți. M-am găsit în opoziție cu oamenii care gândeau în aceste direcții.

Mai mult, m-am opus lumii ateiste. Trupurile și sufletele multor creștini evrei poartă cicatricele și rănilor primite în această luptă. Dar numai un soldat care își riscă viața este un adevărat soldat și cicatricele sunt medaliile de onoare ale soldatului.

Timp de 25 de ani am avut o singură sarcină, pentru că am știut că omul care se dedică unui singur scop poate realiza lucruri mari. Amatorii nu devin mari atleți. Nici acei clerici sau pastori care, în afară de a fi slujitori ai lui Dumnezeu, sunt și filateliști, politicieni sau alte multe lucruri. Dacă ai multe daruri, toate trebuie să fie supuse aceluiași scop.

Am făcut doar un singur lucru. Am lucrat pentru Cristos. Nu sunt satisfăcut de ceea ce am realizat. Dacă aș fi mulțumit de ceea ce am obținut, nu aș mai fi în stare să fac nici un progres. Dar eu știu că Isus mă va ierta dacă am greșit în gândul meu și dacă am păcătuit în viața mea. El nu m-a abandonat și El mă va ajuta să fac mai bine în viitor.

Și pentru că aceasta nu este doar lucrarea unui individ, adevăratul creștin aparținând Adunării copiilor lui Dumnezeu, am scris această carte cu scopul ca ceea ce a fost mai bun, mai corect și ceea ce a fost greșit în ceea ce am realizat să poată sluji ca o lecție Bisericii și poporului Israel, pentru ca alții să o poată face mai bine.

Capitolul 1

AM PORNIT PE CALE

UN DULGHER GERMAN ÎL ÎNVAȚĂ PE UN EVREU CALEA LUI ISUS

Era în 1937; Hitler ajunsese la putere.

Într-un cătun din România, un dulgher german își petrecea anii bătrâneții, atâția câți îi mai rămăseseră. Se numea Christian Wölfkes.

Fusese convertit la creștinism în timpul unei campanii de învioreare spirituală a Bisericii Luterane din România, condusă de pastorul Scherg. Mai târziu s-a alăturat unui grup de credincioși care se numeau „Creștini după Evanghelie“.

Wölfkes a înțeles că un creștin care nu este misionar, cel puțin la o scară redusă, nu-și împlinește menirea, aceea de a fi lumină pentru lume. Într-o noapte, pe când era grav bolnav, un creștin evreu a vegheat lângă patul lui. De aceea, în semn de recunoștință, a început să tânjească din adâncul sufletului să aducă evrei la Cristos.

Rugăciunea sa zilnică era: „O, Doamne, Te-am slujit pe pământ și doresc să mă răsplătești tot pe pământ. Mă rog Ție să nu mor până nu voi aduce un evreu la credință. Dar nu sunt evrei pe aproape, iar eu sunt bătrân, bolnav și sărac. Nu-s în stare să mă duc să-i caut, dar Tu ești Atotputernic. Adu un evreu în satul meu și eu voi face totul să-l convertesc la credință“.

Primul evreu care a venit în sat în acea primăvară am fost eu. Și cred că nu a fost vreodată o fată curtată cu atâta pasiune de către iubitul ei pe cât am fost eu de curtat de către acest bătrân, care a văzut în mine răspunsul la rugăciunea sa.

El mi-a dat să citesc Biblia. O mai citisem până atunci, dar

nu-mi făcuse nici o impresie.

Biblia pe care o aveam acum în mână nu era una oarecare. Mai târziu aveam să-i descopăr secretul. Wölfkes și soția sa petreceau ore întregi în rugăciune pentru convertirea mea și a soției mele. Acum eu nu puteam citi Biblia, doar plângeam deasupra ei. Lacrimile țâșneau ori de câte ori îmi comparam viața egoistă și mizerabilă cu a Celui ce nu făcuse decât binele.

Wölfkes a făcut ca Biblia și rugăciunile sale să lucreze în inima mea. El vorbea foarte puțin cu mine. Știa instinctiv ceea ce mulți misionari cu pregătire nu știau și anume că cea mai eficientă metodă de misiune era tăcerea, atitudinea rezervată, meditația profundă care să dea pace sufletului pe care vrei să-l câștigi, care să nu stârnească o dragoste pripită, rugăciunea permanentă, mulțumirea că ai putut semăna o semincioară căreia-i permiți să prindă rădăcini și să crească la timpul potrivit.

A trecut mult timp. Într-o seară, bătrânul m-a întrebat:

— Ce crezi despre Biblie?

I-am răspuns:

— Am rămas orfan pe când eram doar un copil. Eram foarte săraci. Uneori stăteam în extaz ore întregi în fața unei brutării și mă holbam la cozonaci cu o dorință arzătoare. Și-mi spuneam: „Nu-s pentru mine. Niciodată n-o să pot mânca așa ceva.“ Biblia îmi stârnește aceste amintiri. Văd lucruri minunate, dar știu că nu sunt pentru mine, pentru că sunt evreu. Știu că sunt evrei care s-au convertit la creștinism doar ca să se căsătorească cu fete românce sau să scape de prigonirea antisemită. Dar nu am întâlnit încă nici un evreu care să creadă în Isus.

Din acel moment, Wölfkes a devenit instrumentul pe care Dumnezeu l-a folosit ca să-mi dea deoparte vălul de pe ochi. El mi-a vorbit în cuvinte simple, cuvinte care veneau din inimă, despre multe lucruri pe care un evreu ar fi trebuit să le știe, însă care mie îmi erau necunoscute: împlinirea profețiilor mesianice în Isus, îndemnul gingaș cu care îi chema pe oameni, despre dragostea pe care El o are încă pentru evrei din pricina strămoșilor lor, care au fost purtători ai credinței.

Dumnezeu mi-a deschis inima, așa că am putut să cred Evanghelia.

Wölfkes mi-a făcut cunoștință cu un număr de creștini evrei care erau atât de plini de candoare, chiar în felul în care arătau. Niciodată nu aș fi crezut până atunci că există asemenea oameni.

Acest dulgher smerit mi-a dat primul impuls spre convertire. Mai târziu și soția mea a venit la credință. Ea a mai adus apoi alte suflete care, la rândul lor, au mai adus pe altele și așa mai departe, până când s-a format în București o biserică de creștini evrei care a înflorit mulți ani de zile.

Existența acestei biserici, care a fost rodul lucrării sufletului său, a fost o mare mângâiere pentru ultimii ani ai vieții acestui dulgher înaintat în vârstă.

A murit în timpul războiului. Și eu treceam prin lupte grele. Apoi am petrecut mulți ani în închisoarea comunistă. Între timp, toți evreii creștini din România au emigrat și s-au alăturat unor biserici în câteva orașe din Israel.

După eliberarea mea din închisoare am participat la o mare adunare de creștini într-un sat în care sute de frați și surori s-au întâlnit laolaltă. Nu aveam destulă energie să predic, dar am fost rugat să povestesc în câteva cuvinte istoria convertirii mele. Și-n timp ce o spuneam, am observat un bătrân care plângea. După ce întâlnirea s-a terminat, am încercat să stau de vorbă cu el. Se numea Pitter și era rotar. El era cel care îl adusese pe Wölfkes la credință și până atunci crezuse că tot ce realizase în viață a fost doar convertirea aceluia dulgher. Abia acum a înțeles că-ntr-un fel contribuise la lupta măreață pentru Isus a creștinilor evrei din Israel și că era un fel de străstrăbunic al multor suflete.

Hitler ucidea evrei. Unii creștini germani luptau pentru salvarea lor. Iată două lumi diferite. Când mă gândesc la acești germani umili care m-au născut spiritual, îmi amintesc de ceea ce Martin Luther i-a scris unui evreu numit Jesel: *Având în vedere faptul că evreii și celelalte neamuri au fost dușmani de moarte, n-ar fi normal pentru tine să crezi că n-ar trebui să îngenunchem vreodată nici măcar în fața celui mai mare dintre regii voștri? Cu atât mai puțin în fața unui evreu crucificat și blestemat. Dar acesta a revelat puterea lui Dumnezeu și lucrarea Sa. Dumnezeu L-a implantat în inimile noastre mândre.*

„Voi, evreii, niciodată nu v-ați închina unui Domn neevreu

mort, care a fost răstignit sau a suferit altă moarte înjositoare. Pentru asta însă, ar trebui să ne considerați pe noi, creștinii, drept prostănaci. Însă va trebui să înțelegeți că într-o zi Dumnezeu vă va scoate din mizeria pe care ați îndurat-o mai mult de 15 veacuri, dar că nu o va face decât dacă voi, împreună cu neevreii, Îl veți accepta pe preaiubitul Isus cel răstignit!"

Este un miracol fără explicație logică faptul că, în mijlocul cumplitului antisemitism al opresiunii lui Hitler, au fost germani care au crezut din toată inima că evreul răstignit este Mântuitorul lor, iar unii dintre ei au suferit adânc în suflet văzând evrei care au rămas indiferenți față de Cel ce e gloria poporului Său, Israel.

RABINI CARE MĂ AJUTĂ SĂ-MI SPULBER ÎNDOIELILE

Cu toate că rabinii sunt păstorii poporului evreu, am ajuns la vârsta de 27 de ani fără să experimentez pe pielea mea ce înseamnă conducerea lor. Ei nu m-au călăuzit în pășuni verzi sau la ape de odihnă. Nu știu ce altă treabă au avut, dar nu au venit să mă caute când eram oaia cea pierdută. Poate nu am avut noroc. Probabil există rabini care își împlinesc datoria.

Uneori mergeam la sinagogă, dar nu înțelegeam nimic din ce se cânta acolo. La fel și ceilalți evrei. Cantorii știau că noi nu puteam înțelege ebraica și totuși continuau să cânte ore întregi în acea limbă. Era evident că lor puțin le păsa dacă noi știam ceva despre Dumnezeu. Într-adevăr mă întreb dacă ei înșiși erau „în Dumnezeu“. Iudaismul reformat era necunoscut în România.

Dar nu trebuie să fiu nedrept: preoții creștini și pastorii au depus un efort tot atât de mic pentru a mă căuta. Preoții și pastorii au, în general, alte lucruri de făcut decât să caute sufletele pierdute acolo unde pot fi găsite: în crâșme, în bordeluri, acolo unde se practică jocurile de noroc, în organizațiile ateiste. Am fost găsit de un dulgher, un om pe care preoții și păstorii denominațiilor sau cultelor oficiale l-ar fi numit un „sectant“.

Rabinii s-au interesat de mine atunci când ocazia trecuse și fusesem deja căutat și găsit de către Marele Păstor al lui Israel, Isus din Nazaret, care a fost prezis de profeții iudei.

Am vizitat pe rabin care era una din personalitățile remarcabile ale iudaismului românesc. Am venit să-i spun de ce cred că Isus este Mesia.

Rabinul H. îmi oficiase căsătoria: am fost căsătorit în sinagogă din pricina familiei. Rabinul știa că eram un ateu și un anarhist. Totuși, el nu a făcut nici cea mai mică încercare să-mi spună ceva despre Dumnezeu. Pur și simplu a îndeplinit ceremonia și asta a fost tot.

Acum, când am ajuns să-L cunosc pe Dumnezeu prin Isus, nu era deloc încântat, și m-a întrebat:

— Ce te face să crezi în Cristos?

I-am spus că profeția lui Isaia, scrisă cu opt secole înaintea lui Isus, m-a mișcat în mod deosebit. Citind această profeție, în capitolul 53, am avut impresia că profetul a văzut întreaga viață a Mântuitorului cu multe secole înaintea nașterii Acestuia și a revelat-o în rezumat, astfel încât evreii să-L recunoască atunci când va veni.

Atunci rabinul și-a mângâiat barba și ne-a spus (soția mea era și ea prezentă):

— Nu trebuia să fi citit asta. Acel capitol este interzis pentru voi.

Apoi am verificat această interdicție în calendarele tipărite de congregațiile ortodoxe evreiești, care dau textele din profeții ce trebuie citite în serviciile publice din sinagogi (așa-numita *Haftorah*). După partea Legii lui Moise numită *Shophetim*, trebuiau citite capitolele 51 și 52 din Isaia. În sabatul următor urma capitolul 54. Capitolul 53 a fost omis. Profeția despre Isus este prea evidentă în acest capitol.

Rabinul ne-a îndemnat:

— Copii, lăsați-vă de lucrurile astea!

I-am răspuns:

— Mi-ar place s-o fac, dar profețiile nu mă lasă pe mine în pace. Ce altă interpretare a acestui text îmi puteți da?

Rabinul a dat din cap cu tristețe și ne-a lăsat să plecăm fără să ne dea o explicație. Nu știam de ce.

Au trecut câțiva ani. În 1940, în timpul unui pogrom, fasciștii i-au ucis pe doi din fii săi în fața ochilor lui. Au încercat să-l împuște și pe el, dar nu l-au nimerit.

Rabinul H. a condus personal serviciul religios de înmormântare a fiilor săi. Toți cei prezenți au fost foarte mișcați, când l-au văzut punându-și mâinile pe ambele sicrie și începându-și predica cu cuvintele psalmistului: „*Domnul este drept în toate căile Sale și sfânt în toate lucrările Sale*“ (Ps. 145.17).

Mii de evrei din București erau prezenți în cimitir; eram și eu acolo cu toate că eram ostracizat din cauza credinței mele creștine. Stăteam singur la intrarea în capelă. După ce s-a terminat ceremonia, pe când rabinul pleca susținut de doi evrei, m-a privit de la distanță și m-a chemat: „*Richard!*“ M-a îmbrățișat în văzul tuturor. Dintre miile de evrei, el m-a ales pe mine pentru a-și vărsa durerea.

L-am întâlnit de atunci de vreo câteva ori și întotdeauna mă asculta cu iubire, atunci când îi povesteam despre credința mea. Niciodată nu am încercat să mi-o impun. Omul care organizase uciderea a mai mult de o sută de evrei în pădurea Jilava și care spânzurase alți patruzeci în abatorul municipal sub inscripția „carne cușer“ era un preot ortodox. Este dificil să aduci un evreu la creștinism.

Alt rabin cu care am vorbit despre Isus la începutul credinței mele, pe când eram în dubii și aveam probleme intelectuale, a fost rabinul R. din Satu-Mare.

L-am întâlnit într-o seară în sinagogă. Atunci când i-am amintit de Mântuitorul, el mi-a răspuns:

— Dacă ești pregătit să mă ascuți în liniște o jumătate de oră, te voi elibera de această înșelăciune.

I-am răspuns:

— Sunt pregătit să vă ascult nu doar o jumătate de oră, ci zile întregi.

El a venit acasă la mine și a fost de acord să citim Noul Testament împreună, el având să mă întrerupă din când în când ca să-mi arate ce nu era corect. Am citit împreună de la opt seara până la ora unu după miezul nopții. El mă asculta cu atenție, întrerupându-mă din când în când și întotdeauna cu aceeași exclamație: „*Oi, vi shein, oi vi shein! Dus hob ich nicht gewist.*“ (Ah, cât de frumos! Niciodată n-am știut asta.) Nici măcar o dată nu m-a contrazis. În acea noapte a dormit în casa mea. Și a doua zi, când am ieșit din casă împreună mi-a cerut:

— Te rog, nu spune nimănui ceea ce s-a întâmplat aici.

Am fost de acord, dar am adăugat:

— Eu cred că ar fi un lucru de onoare pentru dumneavoastră să le spuneți evreilor că socotiți Noul Testament o carte nespus de frumoasă.

Rabinul R. nu a făcut asta. Apoi s-a mutat la Cernăuți. Un an mai târziu l-am vizitat și l-am găsit stând între elevii săi. Atunci când i-am amintit de Isus, el s-a referit la Acesta cu glume murdare.

A fost ucis de către naziști în timpul războiului.

Atunci când a auzit că sunt o oaie pierdută, rabinul G., care era succesorul unei dinastii binecunoscute de rabini făcători de minuni, m-a chemat la el.

Era o figură impresionantă. Fața sa strălucea de bunătate. S-a scuzat că mi-a cerut să vin în casa sa, spunându-mi că, dacă nu ar fi fost atât de bătrân, ar fi venit el la mine. Și m-a întrebat ce m-a atras la creștinism.

I-am spus pe scurt istoria vieții mele trăită în păcat și despre pacea cugetului pe care am găsit-o atunci când am avut siguranța că păcatele mele au fost iertate prin Isus.

— Isus mi-a dăruit pace în suflet și bucurie. Eu știu că El a dăruit pace la milioane de oameni. Nu știu de nici un rău pe care El să-l fi făcut. Spuneți-mi, rabi, de ce să-L abandonez?

Rabinul a răspuns:

— Isus nu a făcut nici un rău. Din contră, prin El mulți oameni au fost mântuiți din închinarea la idoli și au ajuns să-L cunoască pe adevăratul Dumnezeu. Dar tu ești evreu. Este de datoria ta să rămâi în religia iudaică.

— Nu, am răspuns vehement. Religia iudaică este falsă pentru că este iudaică. Religia trebuie să-i aducă omului cunoștința exactă despre Dumnezeu și despre felul în care poate ajunge la o unitate deplină cu El. Așa cum nu poate exista o fizică românească sau o matematică germană, la fel nu poate fi o religie iudaică. Există doar o religie sau non-religie. Religia este ori adevărată pentru toată lumea, ori greșită pentru toată lumea.

În religie, noi trebuie să aplicăm aceleași principii ca în justiție. Nici o formă de justiție căreia îi dăm un sufix de rasă, castă, clasă, armată, urgență, nu poate fi justiție adevărată. Justiția stă prin ea însăși, fără nici un sufix. Și pentru același motiv eu nu accept nici

un sufix la credința mea. Eu caut o relație personală cu Dumnezeu și unirea cu El. Orice religie care are un prefix poate deveni un obstacol în realizarea acestei uniri. Religia iudaică mă leagă de iudaism, cele ortodoxă și romano-catolică de anumite tradiții, cea protestantă de ideile reformatorilor. Toate acestea sunt legături orizontale și nu o unire verticală cu Dumnezeu. Eu caut această unire verticală.

Spre uimirea mea, rabinul m-a întrebat:

— Aș vrea să-ți spun cu mare regret și cu profundă simpatie, și nu cu batjocură sau răutate, că văd în tine o persoană deznădăcinată din poporul său. Nu auzi în tine vocea strămoșilor care te cheamă înapoi?

I-am explicat:

— Da, fiecare evreu care are părul în cârlionți, muzica din sinagogă, vederea scrisului ebraic, toate acestea îmi amintesc de strămoșii mei. Parcă-l văd pe Avraam împreună cu familia sa, venind în Canaan pe cămile. Văd în fața mea scene din Biblie. Mă trezesc trăind plecarea evreilor din Egipt, toate dificultățile în deșert, evenimentul miraculos atunci când evreii au primit tablele Legii prin Moise. Experimentez întreaga istorie tulburătoare a poporului meu. Dar biografiile personale și istoria sunt un lucru, adevărul obiectiv alt lucru.

Cei mai profunzi filozofi, politicieni și învățători religioși au oferit întotdeauna ca gândire obiectivă un sistem care nu era altceva decât rezultatul tragediei vieții lor și ei înșiși au recunoscut aceasta uneori. Marx i-a scris lui Engels: „*Dacă Titus nu mi-ar fi distrus patria, eu nu aș fi ajuns dușmanul tuturor patriilor.*” Nimeni nu trebuie să-și permită să fie călăuzit de un criteriu de acest tip în a decide să fie sau să nu fie un patriot. Tot astfel în sfera religioasă, noi nu trebuie să ne permitem să fim călăuziți de sentimente, ci noi trebuie să căutăm adevărata religie. Pe asta o doresc.

Atunci rabinul a scuturat din cap sceptic:

— Care este adevărata religie?

I-am răspuns:

— Nu știu, încă, dar cred că am făcut un mare pas spre a o descoperi. Am descoperit, cel puțin, religia care este incompletă. Aceasta este religia căreia îi aparțin prin naștere. În opinia mea,

este absurd să socotești convingerile religioase dependente de rezultatele unei asocieri sexuale. Un bărbat cu credință mozaică se unește cu o femeie de aceeași credință. Copilul născut din această unire este considerat un apostat dacă nu crede în Moise. Unul dintre vecinii săi este un băiat care e copilul rezultat din căsătoria unui bărbat catolic cu o femeie catolică. El crede că este obligat să se supună dogmei catolice. Aceleași lucruri se aplică unui protestant sau unui mahomedan, sau unui budist și rezultatul este o confuzie incomparabilă. Acest fel de religie în mod evident nu este cea adevărată și nu intenționez să mă supun ei.

Rabinul a răspuns:

— Isus nu a făcut ceea ce faci tu. El a urmat căile strămoșilor Săi, a ținut sabatul, legile referitoare la alimentație și celelalte legi. El S-a închinat lui Dumnezeu în sinagogă. De ce nu vrei să faci și tu același lucru?

I-am răspuns:

— Isus a fost o persoană unică cu o vocație unică. Revelația pe care El a adus-o a fost nouă. El a oferit un adevăr nou și veșnic. Pentru a câștiga bunăvoința celor care L-au auzit, El a făcut ceea ce ar face orice făptură sensibilă: Și-a îmbrăcat învățătura într-o formă care a fost acceptabilă și atractivă pentru ascultătorii Săi. Așa putem înțelege conformismul Său. Dar prin El s-a împlinit profeția din Ieremia, capitoulul 31: *„Iată vin zile, spune Domnul, când voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou, nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din țara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soț, asupra lor, zice Domnul. Ci iată legământul pe care îl voi face cu casa lui Israel: după zilele acelea, zice Domnul, voi pune Legea Mea înăuntrul lor, o voi scrie în inima lor și Eu voi fi Dumnezeul lor iar ei vor fi poporul Meu.“*

Noi nu suntem guvernați de vechiul legământ, ci de noua revelație, pe care o pot caracteriza în câteva cuvinte: libertate în viața de zi cu zi și dragoste. Unul din învățătorii creștini renumiți, Augustin, a declarat că norma creștină în viață este aceasta: *„Iubește pe Dumnezeu și fă ce-ți place!“* Eu nu mai găsesc obiceiurile evreiești imperative sau necesare.

Spre uimirea mea, rabinul a răspuns:

— Nu pot să-mi amintesc un asemenea pasaj în Ieremia.

L-am rugat să ia cartea de pe raft și i-am arătat referința.

Unii rabini neglijează într-adevăr profețiile pentru că ei sunt preocupați în mod deosebit cu Talmudul, Kabala sau numeroase comentarii. De regulă, cărțile lui Moise sunt singura parte a Bibliei pe care o cunosc bine.

În clerul creștin, mulți care au doctorate în teologie sunt într-o situație și mai rea. Deseori am descoperit o necunoaștere profundă a unor texte biblice foarte simple. Dacă sunt catolici, sunt obișnuiți cu Toma d'Aquino și dacă sunt protestanți, cu lucrările lui Barth sau Bultman. De regulă, ei sunt ignoranți în ce privește scrierile teologice ale marilor mistici creștini și nici măcar nu-și cunosc Scripturile.

Rabinul a încercat să sfârșească discuția:

— Înțeleg că nu are rost să discutăm. Nu voi fi niciodată în stare să te întorc în iudaism.

— Nu aveți adevărul și astfel nu vă datorez încredere, i-am replicat înainte de a-l părăsi. Ați renunțat la speranța de a mă aduce înapoi la credința mozaică, la care niciodată nu am subscriș. Dar eu niciodată nu voi renunța la speranța că într-o zi veți deveni discipol al lui Isus.

Rabinul mi-a strâns mâna în grabă și am plecat.

Ca rezultat a ceea ce creștinii mi-au spus despre Isus, eram încă în dubiu dacă El este cu adevărat Mântuitorul. Rabinii au dat la o parte ultima umbră de îndoială cu privire la acest lucru, datorită incapacității totale pe care au arătat-o de a răspunde argumentelor creștine.

DE LA RAȚIUNE LA INIMĂ

Evreii au o poveste veche, atât de veche, încât Isus, ca băiat, probabil a auzit-o de la mama Sa. Într-o zi, un vânător a prins o pasăre frumoasă pe care intenționa s-o înjunghie și s-o gătească. Dar atunci când a ridicat cuțitul ca să-l înfigă în trupul său, s-a întâmplat un miracol. Pasărea a început să vorbească în limba

omenească, spunându-i: „Salvează-mi viața pentru că am pui în cuibul meu. Dacă o s-o faci îți voi da trei sfaturi simple, care îți vor fi de mare folos. Vânătorul s-a gândit: «Sunt în pădure multe alte păsări pe care le pot mânca, dar ceea ce am eu în față este un miracol de la Dumnezeu. Cine știe ce sfaturi aș putea primi?» A promis păsării că o eliberează dacă sfaturile pe care le va primi vor fi bune. Pasărea i-a spus trei cuvinte foarte înțelepte:

1. Dacă cineva, oricine ar fi, îți spune ceva absurd, nu-l crede!

2. Dacă faci cuiva un bine, să nu regreti niciodată, ci să te bucuri că ai acționat de bunăvoie.

3. Nu încerca să te cațări la ceea ce este prea înalt pentru tine.

Vânătorul a recunoscut valoarea sfaturilor. El făcuse de multe ori greșeala de a asculta sfaturile unor oameni doar pentru faptul că erau foarte cunoscuți. De multe ori a regretat că a dat bani de milă. A și risipit mult timp și energie pentru a obține ceea ce nu putea atinge. Așa că a eliberat pasărea, spunându-i: «Mergi cu Dumnezeu, păsărică, deoarece cuvintele tale au fost înțelepte.» Pasărea a zburat pe cea mai apropiată ramură. Apoi a strigat omului: «Prostule, de ce m-ai eliberat? Am un diamant mare în pântec. Dacă m-ai fi ucis, l-ai fi găsit și ai fi devenit bogat pentru tot restul vieții.» Când a auzit aceasta, vânătorului i-a părut rău că a eliberat pasărea și a început să se urce în pom pentru a o prinde din nou. Dar nu este atât de ușor să prinzi o pasăre cu mâinile goale. Când a ajuns la cea mai de jos ramură, pasărea a zburat pe alta. Când a ajuns la a doua, pasărea a sărit mai sus. Și așa, omul a urcat din ce în ce mai sus în pom, până ce a alunecat și a căzut rupându-și picioarele. Pe când stătea jos sub copac și gemea, pasărea s-a apropiat de el, venind pe cea mai de jos ramură, și i-a zis: «Prostule, nu ți-am dat trei sfaturi despre care și tu ai înțeles în mintea ta că sunt corecte? Și n-ai recunoscut cu gura ta că sunt bune? Primul a fost să nu crezi ceva absurd, indiferent cine-ți vorbește. Cum ai putut să fii atât de prost și să crezi că o pasăre poate să aibă un diamant în pântecul ei? Al doilea sfat a fost să nu regreti niciodată că ai făcut o faptă bună. Tu ai făcut un bine, salvându-mi viața. De ce ai regretat mai apoi? Și al treilea sfat a fost să nu încerci vreodată să ajungi la ceea ce este

prea înalt pentru tine. Tu știi foarte bine că este imposibil să prinzi o pasăre cu mâinile goale, dar există întotdeauna o prăpastie prea mare între capul și inima omului, între gura omului și urechea sa. Tu ai văzut că sfaturile mele sunt bune, dar nu ți-ai ascultat nici măcar propriile-ți vorbe și nu ai crezut în valoarea gândurilor tale. Câteva minute după ce ai fost de acord cu sfatul meu, ai făcut exact opusul la ceea ce te-am învățat.»“

Astăzi noi putem auzi ce spun și ce cântă oamenii de cealaltă parte a pământului. Dar propriile noastre cuvinte sunt pierdute și noi trăim ca și cum niciodată nu le-am fi pronunțat. Înțelegerea noastră e un lucru, dar sentimentele sunt altceva. Ar fi trebuit să experimentez adevărul conținut în această povestioară. În mîntea mea, eu știam că Isus este Mântuitorul, dar viața mea, în loc să se conformeze din ce în ce mai mult învățaturii Sale, a devenit oarecum mai rea. Spre oroarea mea, am descoperit că „*am voința să fac binele, dar n-am puterea să-l fac. Căci binele, pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul, pe care nu vreau să-l fac, iacă ce fac! Și dacă fac ce nu vreau să fac, nu mai sunt eu cel ce face lucrul acesta, ci păcatul care locuiește în mine. Găsesc dar în mine legea aceasta: când vreau să fac binele, răul este lipit de mine. Fiindcă, după omul din lăuntru îmi place Legea lui Dumnezeu; dar văd în mădularele mele o altă lege, care se luptă împotriva legii primite de mîntea mea, și mă ține rob legii păcatului, care este în mădularele mele*“ (Rom. 17.18-23).

Erau două aspecte ale conflictului meu interior. Pe de o parte știam sau mai de grabă simțeam instinctiv după convertirea mea că ar fi trebuit să am o viață de suferință și conflict. Ar fi trebuit să iau atitudine împotriva unor obiceiuri și idei ale poporului meu, care au supraviețuit mii de ani. Știam, în ciuda faptului că era de datoria mea să rămân răbdător și înțelegător, că asta ar însemna să sufăr și totuși să nu mă aplec în furtună. A trebuit să mă pregătesc să mă opun poporului meu, poporului în care eram înrădăcinat cu tot sufletul meu. Am auzit o voce în mine spunându-mi: „Ești tu singur mai înțelept decât tot poporul tău?”

Națiunea evreiască a dat lumii atât de multe genii, atât de mulți mistici, atât de mulți oameni de acțiune și nenumărați martiri pentru credința lor și a strămoșilor. Sunt toți acești oameni greșiți

și numai voi, un mic grup de ucenici ai lui Isus în poporul evreu, să aveți dreptate?”

A trebuit să treacă mult timp până când am fost ajutat să înțeleg că mulțimea oamenilor și faima lor, atunci când este vorba de susținerea unei cauze, nu sunt un argument împotriva Cuvântului lui Dumnezeu, care nu are nici un echivoc. Și apoi ce perspective aveam când acest conflict urma să fie rezolvat? Să presupunem că evreii ar fi fost pregătiți să fie convertiți, dar unde trebuiau să meargă?

Mai târziu am fost confruntat cu mai multe dezamăgiri pe care le-am trăit în legătură cu diferite culte creștine. Foarte târziu am înțeles că-n această lume nu există nici o casă a Tatălui în care Israel, fiul risipitor, să se poată reîntoarce.

Toate aceste gânduri m-au împins să mă compar cu Don Quijote care merge la o bătălie fără sens. Păcatul din mine a exploatat dificultățile, împiedicându-mă să fiu născut din nou.

„Mănâncă, bea și bucură-te de viață, căci tinerețea este trecătoare“, mi se șoptea întotdeauna. În această perioadă de conflict am experimentat pentru prima dată prezența lui Isus. Nu aș putea zice că L-am văzut. Era doar o vagă apariție exterioară, dar era prezent. Acest fenomen a fost repetat câteva zile la rând. Era la amiază. Mă aruncasem pe o sofa, lacrimile îmi curgeau pe obraji. Era ca și cum aș fi auzit o voce care mă chema. Nu cu cuvinte, dar dacă ar trebui să descriu ce am simțit, ar fi în genul acesta: „Vino! Îți voi da fericirea! Toate păcatele tale vor fi iertate! Te așteaptă o bucurie de nedescris.“

Soția suferea alături de mine, întristată de conflictul meu, conflict pe care și ea îl împărtășea din toată inima. Dar eu am răspuns: „Nu! Nu! Nu voi veni! Tu mă chemi să urc un drum greu. Prea multă renunțare, prea multă suferință mă așteaptă. Nu le doresc. Pleacă de la mine!“

Dumnezeu să mă ierte dacă ce voi spune seamănă a hulă, dar nu este în intenția mea. Am avut impresia că Isus, Domnul cerului, a îngenucheat înaintea mea, un păcătos, în loc să plece. Și El m-a rugat stăruitor să mă întorc la Dumnezeu. Am simțit că inima îmi explodează sub greutatea durerii Sale. Dar n-am putut să cedez invitației Sale. Răspunsul meu era întotdeauna același: „Nu“.

N-am acceptat pentru că eram rău. Fără îndoială, eu cred că anumite predici și cărți creștine cu care îmi hrănisem sufletul până atunci erau în parte responsabile pentru răspunsul pe care-l dădeam. În aceste predici și cărți imaginea lui Isus Cristos era falsificată. El era arătat ca un fel de ofițer de poliție care cerea doar o ascultare rigidă a sutelor de legi. Aceste legi începeau cu insistența ca cineva să renunțe la fumat sau la bijuterii și sfârșeau cu stăruința ca cineva să-și sacrifice viața pentru El. Accentul era întotdeauna pe aceste cuvinte: „*Nu fă cutare sau cutare lucru!*“ și pe datoria noastră de a-I da Lui totul. În loc de a-L prezenta pe El ca Dătătorul tuturor darurilor imposibil de măsurat: iertarea păcatelor, pacea inimii, comuniunea cu Dumnezeu, adevărul, viață în lumină, Duhul care dă putere și sfințenie, bucuria de a lupta lupta cea bună împreună cu îngerii care luptă în jurul tău, de fapt, o viață veșnică de glorie, toate acestea oferite fără nici o condiție. Într-una dintre scrierile talmudice citim că orice dragoste care depinde de un lucru încetează atunci când acel lucru nu mai există. Dar o dragoste care nu depinde de un lucru niciodată nu încetează. Dacă mântuirea pe care ne-o dă Isus depindea de starea sufletului, nu ar fi durat fiindcă starea sufletului nostru variază. Mântuirea oferită de Isus este gratuită, necondiționată, nu depinde de ce este în noi sau de ceea ce facem noi. Ea izvorăște din caracterul Său iubitor și de aceea este veșnică.

Predica creștină este adeseori legată cu o mulțime de opreliști indicate prin „*Nu fă cutare lucru!*“ și cu porunci. Și aceasta mi-a dat o idee falsă despre Isus. Dar ceea ce mă reținea, mai mult decât orice altceva, era faptul că eram în robia păcatului. Dragostea de bani, dragostea de plăceri ilicite, ura, răutatea, necinstea și multe altele. Eu continuam să comit păcate grave și grosolane chiar după ce ajunseseam să fiu convins intelectual că Isus este Mântuitorul. Dar ceea ce a spus Luther s-a întâmplat și-n viața mea.

„*Păcatele nu-i distrug pe sfinți, ci ele îi înăbușă numai pe aceia care sunt fără Dumnezeu.*“

Cuvântul „sânt“ nu este folosit aici în sensul în care îl folosesc romano-catolicii pentru a descrie o persoană care a fost canonizată, ci este un titlu care, după Noul Testament, este potrivit pentru fiecare credincios. Sunt două motive pentru aceasta: primul este că sfinții

cred în Cristos de care sunt complet absorbiți și prin care ei vor învia din nou chiar dacă ei, în ignoranța lor, fac multe lucruri pentru care fără harul lui Dumnezeu ar merita să fie condamnați. Ei nu cad atunci când alunecă, așa cum spune Solomon în Proverbe 24: 16. Pentru cei care niciodată n-au experimentat-o, este de neconceput cât de mare este puterea pe care o dă credința, în mod deosebit în ceea ce privește păcatul. Cei care sunt fără Dumnezeu păcătuiesc chiar atunci când fac faptele tuturor sfinților.

Celălalt motiv este că sfinții înțeleg prin credință că sunt dependenți numai de harul lui Dumnezeu. Totuși ei recunosc în adâncimile sufletului că faptele lor sunt păcătoase și inutile. Această umilință și această mărturie îi împiedică să fie distruși de păcatul lor, de ignoranță sau de răutate, pentru că Dumnezeu nu poate abandona asemenea oameni smeriți.

Îndurarea pe care El o arată acelor care-și mărturisesc vinovăția este mare! Aceasta a fost adevărat și cu Bernard of Clairvaux, atunci când el a exclamat în tristețea sa: „*Mi-am risipit timpul, căci am trăit o viață care merită condamnare.*”

Același lucru s-a întâmplat și cu Augustin atunci când a spus: „*Vai de viețile oamenilor, oricât de sfinți ar fi ei, dacă ar trebui să fie judecați fără îndurare.*”

Sămânța pe care Dumnezeu a aruncat-o în inima mea nu a fost stricată de păcatele vizibile. Omul interior a continuat să crească și Duhul Sfânt a triumfat strămutându-mi credința din rațiune în inimă.

ISAAC FEINSTEIN ȘI NAȘTEREA MEA DIN NOU

Omul care trebuia să joace un rol foarte important în toate acestea a fost Isaac Feinstein, unul dintre cele mai mari triumfuri pe care harul lui Dumnezeu l-a avut în poporul evreu. La vremea convertirii sale era un mic funcționar. Într-o seară, la o întâlnire creștină, a auzit mesajul lui Isus și a crezut imediat. Când a ajuns acasă, a alergat spre dormitorul părinților săi care se culcaseră deja, i-a sculat și le-a strigat: „*L-am găsit pe Mesia!*”

Din acea seară, el niciodată nu a oscilat în credința sa, cu toate

că a întâmpinat mari împotriviri în familie. Tatăl său, un evreu pios, a încercat să-l convingă să se lepede de Isus. Când asta s-a dovedit fără succes, a făcut ceremonia prescrisă de rabini în aceste cazuri. A declarat că fiul său a murit. A urmat apoi înmormântarea simbolică, cu un coșciug în care a fost pusă o ramură de copac. Și-a rupt hainele și-a plâns pentru fiul său, împreună cu întreaga sa familie, dormind pe podea șapte zile. În tot acest timp, „mortul“ se bucura de o viață care era mai bogată decât ar fi visat vreodată și creștea în harul și cunoștința lui Dumnezeu. La scurt timp după ce a devenit creștin, s-a pregătit trup și suflet pentru a răspândi Evanghelia între evreii din România. A participat la un curs special în Polonia și la întoarcere a intrat în serviciul *Misiunii Norvegiene* pentru Israel din Galați. Acest om avea o putere de muncă nemăsurată. El a publicat un periodic pentru adulți și unul pentru copii și împreună cu ele nenumărate broșuri creștine. A predicat în toată țara și a scris numeroase scrisori. A devenit o personalitate excepțională între ucenicii lui Isus din România, un stâlp în Templul lui Dumnezeu. Dar pentru a realiza adevărata valoare a omului, trebuie să ne gândim la încheierea carierei sale.

Napoleon a scris: „*Marii oameni sunt meteoriți care se sting pentru a dărui lumină Universului.*“ Dar Napoleon nu a dat lumină Universului; din contră, el a împins lumea spre sânge și lacrimi, creând o știință fără de care lumea ar fi fost un loc mai bun: știința războiului. Meteoriții nu aduc lumină în Univers. Chiar cel mai mare meteor lasă în urma lui un foarte scurt izvor de lumină pe care vastul Univers nici măcar nu-l observă. Oamenii care sunt lumina acestei lumi sunt aceia care adună sacrificiu după sacrificiu. Așa cum sunt insulele de coral formate dintr-o celulă mică deasupra alteia. Ei sunt oamenii care devin rareori cunoscuți, care în general rămân anonimi, care joacă un rol smerit, crescând copii, purtând de grijă casei, sau fiind persoane ce nu se impun în artă, în politică, în economie sau în viața academică. Aceștia sunt oamenii care strălucesc cu iubire, adevăr și credință, trimițându-și lumina celor din jur. Feinstein a fost o asemenea lumină arzătoare.

Era încă tânăr atunci când a început războiul. Avea 37 de ani, era pastor într-o congregație de evrei creștini pe care o formase în Iași și de acolo activitatea sa binevenită se răspândea în întreaga țară.

Atmosfera din Iași era infectată de antisemitism, de o amenințare permanentă a unui pogrom. Feinsein a venit într-o scurtă vizită în București și a stat în apartamentul meu. I-am sugerat să nu se mai întoarcă în Iași, unde îl aștepta moartea. I-am zis:

— Am putea trimite un frate român să-ți aducă soția și cei șase copilași aici la București.

El mi-a răspuns:

— Datoria păstorului este să moară împreună cu turma sa. Eu știu că ei mă vor ucide, dar eu nu pot să-mi abandonez frații. Mă întorc la Iași.

Câteva zile după întoarcerea sa, pe 28 iunie 1941, a început pogromul. Numărul de evrei uciși a fost circa 11 000. Au fost uciși și români care semănau cu evreii. Evreii creștini au fost uciși de către autoritățile fasciste și de către localnicii fanatici care susțineau că țara începe o cruciadă sfântă. Feinsein a fost printre cei arestați. A fost luat mai întâi la arestul poliției. Criminalii care erau în închisoare în acel timp și-au adus aminte mai târziu, la eliberare, că Feinsein le-a spus evreilor să nu-și facă nici o iluzie. El știa că urmează să fie uciși și i-a îndemnat să se convertească pentru a se pregăti să-L întâlnească pe Dumnezeu. Mii de evrei au fost înghesuiți în vagoane de vite sigilate și au fost trimiși sub soarele arzător fără un strop de apă, iar ca rezultat, cei mai mulți dintre ei au fost sufocați. Printre ei a fost și Feinsein. Puținii supraviețuitori au fost internați într-un lagăr de concentrare. Câțiva dintre aceștia au relatat mai târziu despre Feinsein, cum că acesta, când a înțeles că moartea era iminentă, s-a întors spre un rabin care era înghesuit lângă el și i-a spus: „*Este timpul să cântăm psalmii.*“ A murit în timp ce rabinul recita psalmii cu glas tare și Feinsein explica cum ei îl prevestesc pe Isus. Când a venit moartea prin sufocare, capul său se odihnea pe umărul rabinului. Rabinul însuși a murit câteva minute mai târziu. Un evreu mozaic și un evreu creștin au fost victimele aceleiași uri, ura care era în România de două ori mai dezgustătoare pentru că era ascunsă în spatele numelui de „creștin“. Nu a supraviețuit nici măcar un bărbat din congregația evreilor creștini din Iași. Toți au fost uciși în pogrom. Doar câteva fete și-au putut salva viețile.

Am descris moartea lui Feinsein, un martir al credinței

creștine, care a fost de rasă evreiască. Acest om deosebit, care avea o inimă de păstor cum rareori am cunoscut până atunci, a jucat un rol important în criza spirituală prin care am trecut. El obișnuia să ne viziteze acasă și vorbeam cu el despre păcatul meu și despre încercările mele zadarnice de a mă opune puterii păcatului. El mi-a explicat că cuvintele lui Isus: „**nu judeca**“ se referă nu doar la ceilalți, dar se referă și la mine însumi. *„În problemele spirituale, orice formă de auto-diagnosticare este greșită. Atunci când îți ridici mâna dreaptă în fața unei oglinzi, oglinda îți arată că ai ridicat-o pe cea stângă. Și atunci când vei sta în fața unei oglinzi cu fața spre sud, ea îți va arăta că stai cu fața spre nord. Conștiința ta oglindește poziția spirituală și pentru acest motiv conștiința ta va deforma realitatea dacă nu este iluminată de Duhul Sfânt.*

Evangheliile ne vorbesc despre doi oameni care s-au dus la Templu să se roage: unul era fariseu, celălalt un vameș. Primul om și-a pus diagnosticul și el a fost sincer atunci când a ajuns la concluzia că era bun pentru că postea des și dăruia cu generozitate pentru Templu. Celălalt a făcut același lucru, dar el a descoperit că era păcătos pentru că trăia o viață cu câștiguri necinstite. Autodiagnosticarea fiecăruia a fost greșită. Dumnezeu nu ia în considerare ceea ce se vede la suprafață, ci ceea ce este ascuns în inima omului. În adâncimile inimii, primul era o persoană mândră care-i condamna pe ceilalți, în timp ce vameșul era smerit și și-a mărturisit păcatul.“

„*Nu te judeca*“, a fost sfatul pe care mi-l dădea întotdeauna Feinstein. „*Nu te-ndurera, nu te-ngrijora cu privire la păcatul tău.*“ Este scris: „*Nu te gândi la sufletul tău*“ (Mt. 6.25 în originalul grecesc). Grija pentru suflet este preocuparea lui Isus. Spune-I Lui despre păcatul tău și din acel moment va fi responsabilitatea Lui de a-l trata. Propria noastră înțelegere este ca a ipocritului căruia Isus îi reproșează că observă paiul din ochiul fratelui său, neținând în seamă că păcatul său este un rezultat al eredității, al unei educații greșite, al presiunii circumstanțelor sociale, al influenței Diavolului și încă un mare număr de factori neidentificabili. Dar ipocrizia acestui om stă în faptul că el nu coboară din turnul din care judecă toate lucrurile și pe toți oamenii, și tolerează de fapt bârna în ochii proprii, criteriile sale false cu privire la adevăr, egoismul său, patima sa, ignoranța

atunci când este vorba de condamnarea propriei persoane. De aceea o astfel de înțelegere nu-i vrednică de crezare. Dovada că bârna este în ochiul rațiunii este că rațiunea nu poate scoate paiul din ochiul fratelui, ci este întodeauna doritoare să-i reproșeze și să-i facă viața de nesuportat.

Încearcă să biruiești păcatul printr-un atac indirect. În inimă Satan este puternic pentru că el dăruiește inimii plăceri. Aici este dificil să-l biruiești. În rațiune el este slab pentru că aici el creează doar dificultăți. „**Și transformați-vă prin înnoirea minții voastre**“, spune Pavel în Rom. 12.2. Isus Și-a câștigat bătălia pe Golgota, care în aramaică înseamnă „Locul craniului“. Aici este locul în care trebuie și tu să te lupți. Fă din fiecare gând un prizonier, un rob al ascultării de Cristos. Acceptă-l pe El ca pe un criteriu al adevărului. Adevărul superficial, care este ușor de înțeles, nu va schimba inima omului. Adevărul zilnic, pe care îl pătrunzi adânc, pe care-l mesteci în mod constant până se transformă în persoana ta proprie, îți va schimba viața, fără îndoială.

Talmudul ne spune povestea lui Rabi Akiba de pe vremea când era doar un tânăr ignorant, lumesc și fără prea multă înțelepciune. Dar el avea o soție cu credință mare în Dumnezeu și care i-a cerut soțului ei să se sfințească și să devină un învățător al Legii. Akiba obiecta de cele mai multe ori: „*Dar n-am talent pentru asta.*“ Ea l-a luat și l-a dus la fântână, pe marginea căreia funia lăsase o urmă adâncă. „*Vezi rosătura din piatră?*“ l-a întrebat ea. „*Frânghia este mult mai moale decât piatra, totuși a putut în ani de zile să roadă atâta din piatra dură. Fii ca o frânghie: sus-jos, sus-jos, întotdeauna în mișcare: Scripturile și rugăciunea, Scripturile și rugăciunea. Chiar dacă inima și mintea sunt tari ca piatra, vor fi penetrate de Cuvântul lui Dumnezeu.*“

Akiba a ascultat de cuvintele soției sale și a devenit una dintre marile lumini ale iudaismului. A fost încununat până la urmă cu o moarte de martir. Fă ca el! Concentrează-ți gândurile asupra a ceea ce este drept și la lucrurile care sunt creștinești și nu va mai trebui să fugi de păcat pentru că acesta va fugi din tine.

Într-o după-amiază a lui 1937, cu o zi înainte de Yom-Kipur, marea sărbătoare evreiască de pocăință și post, eram în biroul lui Feinsein. Sufletul îmi era foarte tulburat, așa cum mi se întâmplase

mereu încă din copilărie. I-am spus:

— Ceea ce-ți cere creștinismul este dus la extrem, este imposibil de împlinit. Este scris în Biblie că cel care spune că este în Cristos trebuie să trăiască cum a trăit Isus. Dar este oare posibil lucrul acesta? Este ca și cum i-ai cere unui lup să trăiască asemenea unui miel și apoi să-l condamni că nu a reușit. Dacă eu nu am fost Cristos din veșnicie, dacă n-am fost născut dintr-o fecioară, dacă n-am avut alegerea specială a lui Isus și educația Sa sfântă, dacă nu am avut o percepție clară a realităților spirituale, dacă n-am avut mintea Sa, dacă îngerii lui Dumnezeu nu urcă și coboară în permanență deasupra mea, dacă nu trăiesc în celibat, dacă nu sunt dulgher, cum oare aș putea fi în stare să trăiesc ca și El? Trebuie oare melcul să alerge ca ogarul? Din câte i-am văzut până acum pe creștini, convertirea înseamnă pentru unii doar a face din Isus un subiect interesant de conversație. Alții au făcut progrese considerabile în domeniul moral, ceea ce nu vrea să însemne că, prin întoarcerea lor la Dumnezeu, au devenit câte un Isus în miniatură. În orice caz, eu n-am văzut oameni care să se asemene perfect lui Isus.

Feinstein mi-a răspuns cu zâmbetul său inimitabil:

— Nu te lăsa să fii călăuzit de ceea ce vezi, pentru că este posibil să nu vezi foarte bine. Evreii care trăiau cu 2 000 de ani în urmă n-au văzut în Isus nimic care să-L facă vrednic de onoare, în ciuda faptului că era întruparea lui Dumnezeu. Dacă un om nu este născut din nou, el nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu, chiar dacă este întrupată perfect în omul care-i stă în față.

Dar oare nu se așteaptă să fim ca Isus, să trăim ca El? Versetul din Epistola lui Ioan, la care te-ai referit: **«Cine zice că rămâne în El, trebuie să trăiască și el cum a trăit Isus»** (I Ioan 2.6) nu face să fie absurdă simpla credință, ci este doar un avertisment pentru cei care declară cu mândrie: „Sunt în Cristos“.

Într-o țară, trăiau odată doi pictori mari. Țara era împărțită în două: jumătate din populație îl prefera pe unul, cealaltă jumătate pe al doilea. Regelui i s-a cerut să decidă. El avea în palat o sală de marmură împărțită în două de o draperie. L-a chemat pe primul pictor și i-a ordonat să picteze orice i-ar place pe un perete al sălii. L-a chemat pe cel de-al doilea și i-a poruncit să picteze pe peretele opus. Primul pictor, care era la fel de talentat pe cât era de plin

de sine, s-a pus imediat pe treabă, ajutat de elevii săi, și a pictat o mulțime de lucruri frumoase. Pictorul de pe cealaltă parte era un om smerit. El le-a spus elevilor: „Ar fi o prostie pentru mine să încerc să mă întrec cu acest extraordinar rival. Nu pot picta ca el. Dar vă voi ruga să faceți altceva. Stați aici de dimineață până seara și frecați marmura până va străluci.” Și așa au făcut. De o parte a draperiei pictau, iar de cealaltă parte frecau peretele. În ziua hotărâtă, regele a venit să vadă lucrările celor doi pictori. A admirat lucrarea primului și a declarat că nu a văzut niciodată picturi mai frumoase. Apoi a ordonat ca draperia să fie trasă, așa încât să poată admira și ce a făcut cel de-al doilea pictor. Și iată-l trăgându-se înapoi cu uimire. Picturile făcute de primul artist erau reflectate în marmura care fusese frecată de cel de-al doilea și frumusețea lor era uluitoare. Premiul a fost primit de cel de-al doilea.

Morala acestei povestiri este simplă. Doar o persoană foarte mândră este în stare să-și închipuie că poate trăi ca și Isus. Porunca de a trăi ca Isus, alături de alte porunci ale Bibliei, nu ne-a fost dată pentru a o împlini, ci doar pentru a putea înțelege, ca rezultat al încercărilor noastre fără succes, că este imposibil pentru noi s-o împlinim și astfel să ni se arate adâncimea păcătoșeniei noastre. Noi nu trebuie să încercăm să trăim ca Isus, dar trebuie să lăsăm inimile noastre să fie zilnic «șlefuite» prin meditație concentrată și prin credință și atunci frumusețea lui Isus va fi reflectată în noi și asta ne va da o imagine la fel de frumoasă ca pictura vieții Sale, pentru că Isus cel viu întrupat într-o ființă umană care fusese înfrântă și răătăcită este la fel de frumos ca Isus întrupat într-o fecioară.

— Nu, nu! am strigat cu lacrimi în ochi. Eu nu vreau un Isus care a fost calculat, explicat și crezut, ci un Isus real. Și speranța de a avea vreodată un astfel de Isus mi se pare un ideal imposibil.

Spunând acestea am ieșit precipitat din biroul lui Feinsein, fără să-mi fi luat rămas bun.

A alergat după mine. N-am putut scăpa de el. Am intrat într-un magazin, m-a urmat. A fost atât de insistent, încât m-a convins să-l însoțesc în acea seară la o adunare de rugăciune care avea loc într-un grup mic de creștini din București, în Capela Misiunii Anglicane pentru Evrei.

Acolo, după ce mai mulți din adunare s-au rugat, am fost mișcat

involuntar de Duhul Sfânt. Și-am fost uimit să mă aud rugându-mă pentru prima dată cu glas tare, într-o biserică. Îmi auzeam vorbele, dar nu păreau a fi acelea pe care le formulasem eu. Ele izvorau din adâncimile sufletului meu, acolo unde, de regulă, eul meu nu poate avea acces. Dovada că aceste adâncimi îmi fuseseră stârnite era faptul că mă rugasem în idiș, o limbă veche de secole a poporului meu în suferință, o limbă în care nu vorbeam niciodată în alte circumstanțe.

Cred că ajunul lui Yom-Kipur 1937 este ziua nașterii mele din nou, pentru că, lucrul acesta este evident, învățătura lui Isus nu putea fi scrisă clar pe o pagină pe care mai sunt scrise și alte lucruri. Ceea ce ni se cere este o ruptură completă cu trecutul și un început complet nou, un punct de pornire care este un asediu constant și fără compromis al gândirii cuiva.

Persoana care a fost cea mai uimită de această schimbare, un om care fusese un ateu militant și un participant activ în cele mai cumplite dezordini anarhice, eram eu însumi. Voința mea nu mai era liberă când s-a întâmplat această schimbare. Mâna îmi fusese forțată. Totul era datorat harului lui Dumnezeu.

Eu cred că așa cum există în natură un timp biologic care decide vremea când o păsărică trebuie să iasă din ou, când trebuie să migreze în altă țară și când să se întoarcă, așa cum există un orar biologic în viața fizică a omului, există și o programare spirituală hotărâtă în același fel. Pentru fiecare persoană aleasă de Dumnezeu există o anumită oră hotărâtă dinainte când Îl descoperă pe Fiul lui Dumnezeu care fusese întotdeauna în el, dar care a așteptat răbdător momentul în care să Se reveleze. În acea oră se adună și lucrează împreună factorii interni și externi care fuseseră pregătiți cu mult timp înainte pentru a ajuta la această naștere din nou.

DIFICULTĂȚILE PRICINUITE DE EXISTENȚA UNOR TRADIȚII CREȘTINE

Mă hotărâsem să-I fiu credincios lui Isus. Dar omul care ia această decizie trebuie să descopere adevărata față a lui Isus între nenumăratele contrafaceri care s-au acumulat în decursul vremii. El trebuie să hotărască asupra versiunii acestei fețe pentru a fi în stare să slujească pe deplin și în întregime, și fără să se îndoiască asupra alegerii confesiunii potrivite. Am fost foarte interesat de diferența dintre confesiuni. Eram neliniștit să fiu cât se poate de bine informat înainte de a-mi începe viața de creștin.

Dar n-a fost ușor să iau o hotărâre.

În decursul istoriei Bisericii, a fost multă luptă pentru acumularea de bogății. În Iași exista o biserică ortodoxă atât de ticsită cu icoane, sfeșnice și vase de aur, încât singura modalitate pe care au descoperit-o de a păzi această bogăție a fost să nu mai deschidă biserica pentru slujbe. Astfel s-au împlinit cuvintele sfântului Augustin care spune că *religia a dat naștere bogăției și prosperității, dar fiecele sale și-au devorat mama.*

Era și lupta pentru renume. Era furia oarbă a unui teolog atunci când este contrazis sau eclipsat de unul care părea mai atrăgător. Era acumularea de dușmănie și de ură care durau câte o viață, chiar secole de-a rândul, fără nici un respect pentru frumosul proverb citat de Talmudul babilonian: „*Soarele a apus și ziua este limpede.*”

Învățătura lui Dumnezeu a fost transformată într-o „*coroană pentru a glorifica pe un om și o spadă pentru a săpa cu ea*”, așa cum spune Talmudul. Cuvintele lui Dumnezeu au fost folosite pentru a promova interese politice trecătoare și pentru a înăbuși adevărul în nelegiuiri.

Diferitele feluri de gândire ar fi putut duce la o competiție foarte roditoare în studiul Cuvântului lui Dumnezeu, dacă ar fi fost ținută doar porunca regală a legii iubirii, care ar fi biruit păcatul respingător de a înlocui Biserica, singura Biserică, cu multe confesiuni dintre care câteva și-au permis să fie călăuzite de arogantul slogan formulat de către Hitler: „*Acolo unde suntem*

noi nu mai există loc pentru ceilalți. "

Între diferitele confesiuni curg râurile de sânge vărsate în timpul prigoanelor religioase, nu doar în trecut, ci chiar și în propria noastră generație. În timpul ultimului război, Biserica Ortodoxă Română i-a prigonit cât se poate de dur nu numai pe evrei, la execuția cărora au instigat și unii preoți, ci și pe cei care erau numiți „sectanți“, adică bapțiștii, creștinii după Evanghelie, adventiștii și cei asemenea lor, dintre care au fost arestați mulți.

Convertitul caută în van „casa Tatălui“, adică Biserica fondată de Isus. În locul ei el găsește multe biserici cu nume străine, ciudate, pe care Cel care a fost odată Isus dulgherul nici măcar nu le-ar fi înțeles: catolic, ortodox, luteran, bapțist și multe altele.

În secolul al patrulea, Sf. Epifaniu, atunci când a vorbit despre audiani (membri ai unei secte fondate de un anumit Audius care a susținut că Dumnezeu are un trup de om), spunea: „*Este un lucru teribil ca un membru al bisericii să schimbe numele de «creștin» în timp ce biserica se bucură doar atunci când creștinii poartă numele lui Cristos și resping orice alt nume. Dar în loc să poarte numele lui Cristos, ei poartă numele fondatorului sectei lor și ca semn ei folosesc numele unei ființe omenești. Lucrul acesta este inadmisibil.*“

Acest avertisment n-a fost luat în serios. Avem încă culte creștine care poartă nume stranie și sufletul miresei rătăcește ca tânăra din Cântarea Cântărilor care și-a pierdut cărarea în timp ce și căuta mirele.

Ne-am putea întreba dacă astronautii s-ar fi aventurat în spațiu în cazul când 20 de savanți și-ar fi adus calculele, toate cu rezultate diferite, și le-ar fi susținut lucruri contradictorii din lumea fizicii. Ei au fost trimiși în spațiu pe baza datelor corecte ale științei și matematicii. Dar cum am putea noi zbura spre tronul lui Dumnezeu când trompetele diferitelor confesiuni dau naștere unor sunete atât de discordante și fiecare își distruge încrederea în tot ce-au spus celelalte?

Trebuia să-mi găsesc calea în acest labirint.

Să vă redau câteva episoade. Sper că cititorul mă va ierta dacă, în cele ce urmează, voi cita câteva exemple de scăderi omenești. Unul dintre biografiile lui Melanchthon a scris: „*Oricine crede că-i rușinos să descopere ceva de valoare criticându-i pe oamenii mari*

și faimoși, strânge la piept o opinie prea înaltă despre ființele omenești, pentru că doar Dumnezeu are privilegiul de a fi fără pată. Natura umană este incapabilă de aceasta. " Așa cum cititorul va descoperi curând, am găsit și multe lucruri bune în diferite confesiuni și în liderii lor, la fel cum experiența mea cu rabinii nu a fost întotdeauna negativă.

Eram odată în Sinaia cu unul dintre cumnații mei, care s-a convertit mai târziu; vizitam mănăstirile ortodoxe din oraș. Era a treia zi de Paște. Am bătut la una din porți și ne-a primit un bătrân călugăr.

— Ce vreți? ne-a întrebat.

— Părinte, am venit să vă întrebăm ce trebuie să facem pentru a fi mântuiți.

— N-aveți noroc, pentru că am băut astăzi prea mult.

— E Paște, părinte. N-ați găsit un alt mod de a sărbători Paștele decât îmbătându-vă? l-am întrebat fără să mă mai gândesc la vorbele mele de la început.

— Tinere, mi-a răspuns călugărul cu un râs fericit. Am băut după porunca Scripturilor, pentru că nu m-am îmbătat singur, ci în compania a doi sau trei frați. Căci este scris: „*Unde sunt adunați doi sau trei în Numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor.*“

Venisem să învăț, dar trebuia să-mi asum acum rolul de învățător și să-i vorbesc călugărului despre cele mai elementare lucruri.

— Părinte, cred că atunci când Isus vă spune că va fi împreună cu ai Săi, când se adună doi sau trei, se referă la adunarea oamenilor care au venit să facă fapte bune și să se roage, nu să se îmbete.

Mi-a răspuns cu o umilință care m-a impresionat:

— Știi, tinere, ai dreptate! Și ne-a invitat în chilia sa în care am continuat discuția.

Acest călugăr era obișnuit cu băutura. Vinul nu i se urcase la cap și puteam discuta cu el.

Mi-am repetat întrebarea:

— Ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?

— Ești bogat?

— Nici bogat, nici sărac. Am ce-mi trebuie. Dar de ce mă întrebați?

— Bogatul este mântuit foarte ușor. Dă bani la biserică și la săraci și se duce în cer. Dar pentru sărac este foarte greu să fie mântuit pentru că nu are nimic de dat.

Omul la care mă duseșem să învăț calea lui Isus îmi spunea exact opusul a ceea ce spusese Mântuitorul. L-am întrebat:

— Dar ce rol are Isus în mântuirea noastră?

Mi-a răspuns:

— Nu știu nimic despre asta.

L-am întrebat încă o dată:

— Dar, părinte, nu spuneți în liturghie: „*Acesta este sângele Meu, sângele Legământului cel nou care se dă pentru mulți spre iertarea păcatelor?*“ Nu este adevărat că sângele vărsat pe cruce de Isus ne curățește de păcate?

Bătrânul a exclamat:

— Știi, tinere, ești foarte luminat.

Era limpede că n-avea rost să-i cer călăuzirea. Un evreu creștin care își mai căuta calea îl ajutase pe acest călugăr să facă primii pași pe Cale.

Eram în biroul episcopului X. Alături se aflau doi preoți, sfetnicii săi probabil. Le-am spus cine eram și dorința de a fi călăuzit în labirintul nenumăratelor confesiuni. Dar când a auzit că sunt evreu, a izbucnit în râs: „*Ha, ha, ha! Ați auzit vreodată de o impertinență mai mare ca a acestui jidan care vrea să fie creștin?*“ Cei doi preoți de alături au început să chicotească asociindu-se cu „deferență“ râsului său.

Eram pregătit pentru o astfel de primire. Feinstein îmi povestise despre un alt episcop care ridicase toiașul să-l lovească atunci când a auzit că este evreu creștin.

Nu era o surpriză. Episcopii și preoții fuseseră alimentați cu așa-numita Sfântă Tradiție, bazată pe scrierile „părinților Bisericii“, ca și cum i-ar fi citit vreodată. Dar mulți dintre „sfinții părinți ai Bisericii“ numiți adeseori pe nedrept așa, fuseseră antisemiți feroce.

„Sfântul“ Chiril a condus personal un pogrom împotriva evreilor. Casele acestora fuseseră distruse iar locuitorii lor alungați din Alexandria. Ca o scuză pentru acest „sfânt“ episcop s-ar putea aminti că nu i-a persecutat doar pe evrei. S-a comportat la fel de

cumplit și cu proprii săi colegi. Tot el a fost implicat în uciderea filozoafei Hypatia într-o biserică.

„Sfântul“ Ioan Gură de Aur a spus: *„Știu că destul de mulți creștini au respect pentru evrei și ceremoniile lor. De aceea cred că este de datoria mea să smulg din rădăcină astfel de opinii care sunt extrem de periculoase. Am declarat mai demult că sinagoga nu e mai valoroasă decât un teatru.“* Continua apoi numind sinagoga: *„un bordel“, „peșteră de tâlhari“* și așa mai departe. Apoi încheie: *„În neobrăzarea și lăcomia lor, evreii îi întrec până și pe porci și pe capre... Evreii sunt posedați de demoni și azvârliți în mâinile spiritelor necurate. În loc să-i salutăm și să le facem onoarea de a le adresa câteva cuvinte, trebuie să le întoarcem spatele și să-i evităm ca pe o ciură, ca pe o plagă a umanității.“*

Sfântul Ambrozie a susținut că evreii, ca dușmani ai lui Cristos, nu pot avea pretenția să fie tratați cu dreptate. Nu mai sunt sub protecția legii. Ambrozie l-a amenințat pe împărat cu excomunicarea dacă ar fi luat partea unor evrei cărora li se făcuseră nedreptăți. Blândul Bernard de Clairvaux s-a înfuriat și a trimis un protest oficial atunci când a fost ales papă Anacletus II, pentru că unul dintre bunicii săi fusese evreu. Iată doctrina altui Părinte al Bisericii în relatarea abatelui Gayragand, în cartea sa **Antisemitismul la Sf. Toma d'Aquino**: *„Evreul este dușmanul lui Isus. Într-o țară creștină, evreii trebuie să fie tratați ca o rasă străină și ostilă și trebuie să fie lipsiți de orice drept politic acordat cetățenilor. Trebuie, oricum, să li se permită practicarea religiei fără a fi pedepsiți, pentru că ei sunt mărturii vii ale suferinței lui Cristos. De aceea ei sunt răspândiți în toate țările lumii, suferind o pedeapsă dreaptă pentru cumplita lor crimă, putând fi astfel martori ai răscumpărării noastre.“* Până nu demult, în fiecare Vinere Mare, credincioșii din Biserica Catolică se rugau pentru „evreii perfizi“. Această formulă a fost omisă acum din slujbele catolice, dar scrierile antisemite ale Părinților Bisericii lor continuă să fie îmbibate de această doctrină.

Era normal pentru ucenicii „sfinților Părinți“ să râdă de mine. Făcând așa ei călcau pe urmele învățătorilor lor. M-am ridicat de pe scaun, m-am îndreptat spre episcop și am izbit cu pumnul în birou. *„Nu vă este rușine? Sunteți episcop creștin și râdeți de un evreu care crede în Isus! Ce naționalitate avea Isus? Dar mama Sa? Dar*

apostolii? Vă umpleți bisericile cu picturi de „jidani“ și continuați să râdeți de evrei. Nu vă este frică de Dumnezeu?”

Episcopul era un bărbat scund iar eu sunt foarte înalt. Când sfetnicii m-au văzut gesticulând violent s-au speriat că-l voi lovi și s-au apropiat să mă imobilizeze. Dar episcopul a spus: „*Opriți-vă! Lăsați-! Tânărul ăsta e pe drumul cel bun. Vreau să-i vorbesc.*”

Conversația care a urmat a fost liniștită. M-a felicitat pentru noua cale pe care am început să umblu. Era nerăbdător să mă vadă câștigându-i pe alți evrei la Cristos. Dar nu mai aveam nici o șansă să-i cer vreun detaliu referitor la Calea aceasta.

Preotul ortodox de parohia căruia aparțineam stătea în curte în fața casei sale. Când i-am spus că sunt un evreu care crede în Isus a asmuțit câinii pe mine.

Aș putea descrie numeroase întâlniri de acest fel cu preoți ortodocși, dar nu mai are rost. Asemenea oameni nu mai au dreptul să se numească păstori, destinați de Isus să-I călăuzească Biserica. Oricum, eu sunt convins că Isus niciodată nu a instituit un cler special. Toți ucenicii lui Isus sunt preoți. Am studiat dogma Bisericii Ortodoxe și am descoperit în ea multe erori. Personal, nu m-aș fi putut alătura niciodată acestei biserici. Ritualul folosit la botezul evreilor îl obliga pe convertit să scuipe de trei ori și să declare: „*Mă lepăd, blestem și-i scuip pe evrei*“, referindu-se la proprii săi părinți, frați, surori și la întreaga familie. Am auzit de cazuri în care persoana care era botezată a leșinat în timpul ceremoniei, atunci când a fost obligată să pronunțe aceste blesteme. Un altul a fost incapabil de a mai spune o vorbă. Mai târziu, după ce în România s-a instalat regimul fascist, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe a hotărât că nici un evreu nu mai poate fi primit în Biserică. Ce nelegiuit a putut pune această barieră în calea evreilor pentru a-i împiedica să intre în Biserica lui Isus? El a spus: „*Eu nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel*“ (Mt. 15.24). Vreau să rămân cinstit până la capăt și trebuie să spun că am întâlnit mai târziu și preoți ortodocși care erau sfinți, dar primele mele experiențe fuseseră foarte dureroase.

În căutarea mea după adevărata Biserică, faptele care mi-au arătat care nu este aceasta s-au dovedit a fi un pas important în direcția potrivită.

Oamenii mă numesc luteran. Biserica Luterană este remarcabilă, o biserică ce există împotriva dorinței fondatorului ei.

Iată ce a scris Luther: „A forma și a urma mai multe secte și grupări creștine este ca și cum I-ai împărți pe Dumnezeu în mai mulți zei, sau ca și cum I-ai da mai multe nume. O sectă nu este nimic altceva decât o schismă din Biserica adevărată, universală și invizibilă, lucru care este interzis de Dumnezeu, oricine l-ar fi făcut. Eu nu sunt de acord cu doctrina și cu cei care sunt numiți luterani, și trebuie să sufăr totuși auzind Cuvântul lui Dumnezeu batjocorit astfel cu numele meu. Mă rog ca numele meu să nu fie menționat și ca acei oameni să se numească nu luterani, ci creștini. Cum aș putea eu, o traistă putregăită plină cu viermi, să merit să-mi fie folosit numele de către copiii lui Dumnezeu? Nimeni nu trebuie să spună: «Sunt luteran» sau «Sunt papistaș» pentru că nici Luther, nici Papa nu au murit pentru noi și nici unul dintre ei nu a fost învățătorul nostru, ci Cristos. De aceea trebuie să ne numim creștini.“

În discuțiile sale cu cei intimi, el a spus odată: „Să-l ia dracul pe Luther, dacă poate! Cristos să trăiască!“

Biserica Luterană există totuși și a moștenit de la Luther doctrine antisemite care se arată ori de câte ori există condiții prielnice. Nu-i puteai cere unui evreu să fie pro Luther. Cum ai putea aștepta să ajungă luteran când Luther însuși a scris într-o scrisoare adresată soției sale care și ea îi disprețuia pe evrei: „Trebuie să mă ocup de acum de alungarea evreilor. Conte Albrecht este dușmanul lor și el li s-a opus, dar până acum nimeni nu s-a ocupat de ei. Dacă este voia lui Dumnezeu, îl voi ajuta pe contele Albrecht de la amvon și mă voi opune și eu lor. Beau bere Naumberger... și-mi place foarte mult.“

Am ales un pasaj blând; sunt și altele în care își incită cititorii deschis să-i ucidă pe evrei, la fel cum îi incitase să ucidă catolici, țărani sau anabapțiști. El a criticat Inchiziția pentru că nu-l supusese la suficiente torturi pe fostul său prieten, Thomas Münzer. Când m-am convertit, episcopul Bisericii Luterane din România era un hitlerist numit Städel, care predica o combinație de creștinism, rasism și național-socialism.

Toți cei care intrau în clădirea unei biserici luterane trebuiau să

salute: „*Heil Hitler!*“, „*Heil ucigaşului milioanelor de evrei.*“ Cu adevărat, nici această biserică nu-L reprezenta pe Cristos.

Bisericile luterane din Scandinavia și Olanda s-au ridicat cavalereste, în acei ani dificili, apărându-i pe evrei. Lucrul acesta este meritul lor, dar făcând astfel, ele se supuneau altui Luther.

Acesta a fost o personalitate împărțită. Tot el a scris lucruri importante despre evrei: „*Nu trebuie să-i tratăm pe evrei atât de rău pentru că în ei se află viitorii creștini. Ceea ce ar trebui să facem ar fi să trăim creștinește și să-i aducem la Cristos cu bunătate. Cine ar deveni creștin atunci când îi vede pe creștini comportându-se necreștinește cu oamenii? Nimeni, dragi creștini. Să le spunem adevărul cu bunătate. Dacă nu-l vor, să-i lăsăm în pace. Dacă aș fi fost evreu și aș fi văzut atâția proști și idioți conducând și predicând creștinismul, aș fi preferat să devin mai degrabă un porc decât creștin. Dacă apostolii, care și ei erau evrei, ne-ar fi tratat pe noi, neevreii, cum i-am tratat noi pe ei, nimeni n-ar mai fi devenit creștin.*“

Nu vă voi mai spune despre experiențele cu catolicismul, care se transformă astăzi atât de mult, mai mult decât ar fi sperat-o Luther. Conciliul Vatican II i-a absolvit pe evrei de vina de a-L fi ucis pe Isus. Cel pe care L-au răstignit i-a absolvit de mult, atunci când a spus: „*Nimeni nu-Mi ia viața, ci Mi-o dau Eu Însumi*“ (Ioan 10.18). Uneori a fost exact invers. Evrei ca Troțki în Rusia, Rakotzy în Ungaria și Ana Pauker în România au ucis mulți creștini, chiar dacă nu din motive religioase. În orice caz, ura dintr-o parte nu este o scuză pentru ura din cealaltă parte.

Pe măsură ce timpul trecea, toate marile confesiuni creștine îmi aminteau din ce în ce mai mult de Turnul Babel. Nu mai semănau cu Biserica pe care o lăsase Isus, așa cum era descrisă în Faptele Apostolilor. „*Mulțimea celor ce crezuseră era o inimă și un suflet. Nici unul nu zicea că averile lui sunt ale lui, căci aveau toate de obște. Apostolii mărturiseau cu multă putere despre învierea Domnului Isus. Și un mare har era peste toți. Căci nu era nici unul printre ei care să ducă lipsă. Toți cei ce aveau ogoare sau case le vindeau, aduceau prețul lucrurilor vândute și-l puneau la picioarele apostolilor. Apoi se împărțea*

fiecăruia după cum avea nevoie“ (F.A. 4.32-35).

„*Ei stăruiau în învățătura apostolilor, în legătura frățească, în frângerea pâinii și în rugăciuni. Fiecare era plin de frică și prin apostoli se făceau multe minuni și semne... Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi, frângeau pâinea acasă și luau hrana cu bucurie și curăție de inimă. Ei laudau pe Dumnezeu și erau plăcuți înaintea întregului popor. Și Domnul adăuga în fiecare zi la numărul lor pe cei ce erau mântuiți*“ (F.A. 2.42,43,46,47).

Marile confesiuni nu sunt succesoarele istorice ale primei Biserici. Dar razele glorioase ale luminii lui Isus penetrează și prin cel mai dens nor. Evanghelia pătrunde prin obstacolele pe care le-au ridicat aceste confesiuni și aduce mântuire oamenilor, chiar și unora dintre aceia care urmează un sistem religios eronat. Dar marile biserici nu s-au putut dovedi instrumente eficiente pentru salvarea lui Israel. Israel nu va veni niciodată la Cristos prin ele.

M-am simțit și mă simt încă acasă în grupurile pietiste. Chiar înainte de a fi ajuns familiar cu doctrina protestantă a Bisericii spirituale, am avut un sentiment de comuniune cu orice copil al lui Dumnezeu care fusese născut din nou.

Am găsit frați și surori de acest fel în „*Oastea Domnului*“, care este o mișcare religioasă de înviore spirituală a Bisericii Ortodoxe. Am întâlnit frați de credință între preoții romano-catolici și laici care-L iubeau pe Cristos din toată inima și care făceau lucruri pe care eu le consideram greșite doar datorită faptului că socoteau că Isus le-a cerut-o. În același fel aveam mulți frați în biserica luterană și-n alte confesiuni protestante.

Niciodată nu-l voi putea uita pe arhimandritul ortodox Scriban, care în timpul celor mai violente persecuții antisemite a fost gata să ne ajute zi și noapte, intervenind pentru noi în nenumărate ocazii. Acest om care fusese rectorul Institutului Teologic și ai cărui foști studenți erau acum preoți în București îi muștra pe aceia care se aflau la conducerea Ministerului Culturii ori de câte ori ne făceau viața greu de trăit și ne numeau „jidani“. El îi întreba: „*Așa v-am învățat eu? Oare n-a fost și Isus un «jidan»? Și oare n-a fost și Maica Domnului o «jidancă»?*“

Dintre luterani, nu-l voi uita niciodată pe episcopul Friedrich

Müller, credinciosul prieten al creștinilor evrei sau pe preotul luteran norvegian Magne Solheim, conducătorul Misiunii Norvegiene pentru israeliții din România, a cărui viață nu însemna altceva decât predicarea Cuvântului lui Dumnezeu evreilor, de dimineța până seara și neprecupețirea vreunui efort pentru a-i ajuta în ceasul suferinței.

Nu am spațiu pentru a menționa pe toți cei care s-au comportat la fel.

Copiii lui Dumnezeu, din orice confesiune ar fi fost, îmi erau apropiați. Dar cel mai apropiat mă simțeam de cei care părăsiseră marile confesiuni. Lucrurile grele pe care le descoperisem în aceste mari biserici oficiale mi-au distrus imaginea lui Cristos din inimă. Am redescoperit această imagine în micile grupări creștine.

Faptul că nu aveam prea mulți membri nu era un dezavantaj în ochii mei. Eu știam că Dumnezeu Se uită la inima omului și nu la numărul de oameni. Grigore din Nazians a declarat: „*Dumnezeu nu-Și găsește plăcerea în majoritate. Oamenii pot fi numărați cu miile, dar Dumnezeu îi numără pe cei care Îi primesc mântuirea. Oamenii numără doar praful nesemnificativ. El numără doar instrumentele Harului.*“

Cercurile pietiste care există în marile confesiuni și în cele mai mici, numite „secte“ în România, sunt singurele grupuri creștine ale căror mâini nu sunt mânjite cu sânge evreiesc. În timpul persecuțiilor, ei i-au ajutat, i-au adăpostit și i-au salvat pe evrei când au putut. Cel mai bine este să le predici evreilor Evanghelia lui Cristos, fiind alături de ei.

Dar chiar între ei erau dispute. Oameni cu credință profundă nu se înțelegeau cu privire la interpretări banale ale textelor biblice. Credincioșii se ceartă în legătură cu lucruri despre care nu știu nimic. Am auzit că în Evul Mediu erau doi credincioși care fuseseră condamnați de Inchiziție la ardere pe rug. Ei au cerut să fie legați spate la spate pentru că nu se puteau privi unul pe altul în ochi deoarece fiecare îl considera pe celălalt eretic.

Atunci când am auzit această povestire am crezut că este o legendă exagerată. Mai târziu, în închisoare, am văzut oameni care și-au dat viețile pentru același blând Isus, dar care nici nu ar fi spus măcar bună dimineța celui alt pentru că ei aparțineau de confesiuni

diferite sau de două grupuri diferite din aceeași confesiune. Noi toți cochetăm cu astfel de lucruri fără să înțelegem cât de greu ne va fi să dăm socoteală de păcatul pe care l-am făcut, păcatul de a îngreuna găsirea adevărului de către cei care îl caută.

Eu și alți evrei, împreună cu mine, eram aproape disperați când am încercat să găsim un drum prin haosul diferențelor religioase.

Până acum n-am găsit nici măcar o singură organizație creștină care să fie calificată de a împlini sarcina pregătirii lumii pentru Împărăția lui Dumnezeu și de a face ucenici din toate națiunile lumii. Nici una dintre ele nu-și ia în serios însărcinarea astfel încât să lupte pentru ea având un plan strategic. Multe dintre eforturile lor sunt risipite în problemele banale de zi cu zi.

Harul lui Dumnezeu ne-a ajutat să depășim aceste dificultăți, ne-a împiedicat să ne pierdem calea alunecând spre lucruri de nimic și ne-a ajutat să înțelegem cele mai importante pasaje din Noul Testament, care sunt atât de clare și care singure, prin învățătura și practicarea învățaturii lor, îi pot aduce pe evrei la Cristos:

„Iubirea este împlinirea Legii“ (Rom. 13.10).

„Căci toată Legea se cuprinde într-o singură poruncă: Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Gal. 5.14).

„Tot ce voiți să vă faceți vouă oamenii faceți-le și voi la fel; căci în aceasta este cuprinsă Legea și profeții“ (Mt. 7.12).

„Să-L iubești pe „Domnul Dumnezeuul tău“ cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată gândirea ta. Aceasta este prima și cea mai mare poruncă. A doua, asemenea ei, este: «Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși». În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și profeții“ (Mt. 22.37-40).

În ciuda faptului că Biblia conține numeroase pasaje unde este specificat că Dumnezeu a poruncit tăierea împrejur, noi știm că Pavel a respins aceste cuvinte, a declarat porunca nulă și a scris: **„Căci în Cristos nici tăierea împrejur nu înseamnă nimic, nici netăierea împrejur, ci a fi o nouă creatură“** (Gal. 6.15).

Oare n-ar trebui să ajungem și noi la o poziție de unde să susținem că doctrinele diferite care ne separă, chiar dacă sunt bazate pe pasaje importante din Biblie, nu înseamnă nimic? În schimb noi trebuie să devenim „creaturi noi“, oameni care-și rezidesc viețile pe principiul Bibliei, principiu pe care ni l-a dat Isus ca un exemplu

de urmat. Dacă Luther a fost în stare să scrie cu patru secole în urmă: „*Isus nu ne poruncește să ne spovedim ci ne-a dat toată libertatea astfel încât cel care dorește să poată să se spovedească... Nu vei fi condamnat de Dumnezeu dacă nu te spovedești... Toate sacramentele trebuie să fie libere. Cel care nu dorește să ia sfânta împărtășanie este învățat de Dumnezeu să n-o ia*“, cu atât mai mult ar trebui noi, cei din sec. XX, să fim în stare să deosebim ceea ce este important în doctrinele Bibliei, iubirea, de ceea ce este mai puțin important!

Condiția spirituală a celor mai mulți evrei, îndeosebi a tineretului, poate fi descrisă ca indiferență față de lucrurile duhovnicești. Discuțiile noastre teologice cu siguranță că nu le vor stârni entuziasmul. Predicile noastre îi lasă indiferenți. Dogmele nu le mișcă inimile.

Dar nu în aceste dogme se găsește creștinismul.

Învățătorul divin a declarat că iubirea era semnul prin care ucenicii urmau să fie recunoscuți. Iubirea nu lasă nici o persoană normală indiferentă. Evreii, mai mult decât alți oameni, sunt însetați după iubire. Dacă iubirea ar fi religia noastră, atunci indiferența lor s-ar fi topit.

Cât despre mine, după ce am căutat îndelung de la stânga la dreapta, am găsit ceea ce căutam: confesiunea mea este iubirea. Frații mei și surorile mele sunt toți aceia care se iubesc unul pe celălalt, oricare ar fi denomiția lor. Domnul meu este Isus pentru că El este întruparea iubirii. „*Dumnezeu este iubire*“ și „*oricine iubește este născut din Dumnezeu*“ (I Ioan 4.8,7).

Crucea lui Cristos demonstrează rezultatele catastrofale ale violării legii iubirii. Ura a crucificat Adevărul și Divinitatea. Dar, în același timp, crucea lui Cristos este expresia iubirii lui Dumnezeu. Datorită iubirii Lui, Cristos a luat asupra Sa păcatele ucigașilor și le-a dat ocazia să înceapă o viață nouă. Acest adevăr, din care mi s-a permis să mă împărtășesc, mi-a dat libertatea în ceea ce privește confesiunile creștine. Pot să decid cum îmi place dacă doresc sau nu doresc să mă alătur oricăreia dintre ele. Confesiunile îmi oferă un cadru în care îmi pot exercita religia lui Cristos, religia iubirii. Sunt acum în poziția de a mă închina în biserici și adunări care aparțin tuturor confesiunilor. Nu o dată mi s-a întâmplat să fi predicat în

aceeași zi catolicilor, ortodocșilor, luteranilor și penticostalilor.

Dacă dorești adevărul, trebuie să renunți la atitudini și opinii, pentru că fiecare dintre ele are și un con de umbră care te face incapabil să înțelegi și alte puncte de vedere și opinii care sunt diferite de ale tale. Realitatea se cunoaște pe ea însăși, pentru că există spirit în ea. Cristos este Adevărul, El este realitatea și El Se cunoaște pe Sine Însuși fără distorsiunile care sunt date de privirea prin prisme sau din unghiuri diferite.

Cei mai mulți dintre creștinii evrei care au intrat după aceea în adunarea noastră au adoptat aceeași atitudine interconfesională, în ciuda faptului că biserica noastră era din punct de vedere formal luterană. Era cunoscută ca „*Biserica iubirii*“. Salutul pastorului Solheim era „*dragoste*“. Noi eram singura biserică din România care, cu mult timp înainte de începerea mișcării ecumenice moderne, primea oameni din toate confesiunile, îngenunchind împreună pentru împărtășanie.

SUNT BOTEZAT ȘI SOȚIA MEA ESTE CĂȘTIGATĂ PENTRU DOMNUL

În soția mea am găsit cu adevărat ceea ce înțelege Biblia printr-un „*ajutor potrivit*“. Există o anumită valoare în celibat, dar am observat de asemenea faptul că performanțele multor lucrători în via Domnului s-au datorat într-o mare măsură faptului că au găsit un ajutor excelent în soțiile lor. Sfântul Ioan Gură de Aur cu siguranță că nu a cunoscut astfel de soții, altfel acest sfânt părinte nu ar fi scris niciodată afirmația monstruoasă că „*femeia este un rău necesar și exercită o fascinație ucigașă*“.

Este evident că o femeie este un ajutor potrivit dacă soțul nu o bruschează. L-am putea da pe Adam ca exemplu de soț bun. Datorită Evei el a pierdut Paradisul și totuși nu i-a spus nici măcar un cuvânt de reproș, în timp ce noi suntem gata să ne rănim so-țiile pentru cea mai mică greșeală.

La început am avut dificultăți cu soția mea. Când am plecat de acasă, pentru a fi botezat, a vrut să se sinucidă. Când a auzit de decizia mea, mama a leșinat. Așa că, atunci când am plecat să fiu

botezat, am adus o ofensă teribilă acestor preaiubite femei.

La vremea respectivă, consideram că procedasem corect, dar astăzi n-aș sfătui pe nimeni să se comporte în același fel. Dacă cineva vrea să mărturisească și să sufere pentru Cristos, nu trebuie să renunțe la asta din pricina unei alte persoane. Dar unii evrei nu au atât de multe prejudecăți împotriva lui Isus cât împotriva botezului. Ei au prea multe amintiri dureroase din vremea când inchizitorii trăgeau de barbă pe evrei, obligându-i să fie botezați sub amenințarea morții. Își amintesc adeseori că strămoșii lor preferau să le taie gâturile propriilor lor copii după ce-i binecuvântau, pentru a-i salva de la un botez obligatoriu. Mulți evrei au primit să fie botezați lepădându-se de poporul lor. Lucrul acesta duce la o antipatie emoțională față de botez care poate fi ușor înțeleasă. Am cunoscut odată o evreică bătrână care era o urmașă credincioasă a lui Isus, dar care avea o repulsie puternică chiar față de pronunția cuvântului „botez“. Ea obișnuia să spună: „*Trebuie să împlinim lucrul acela.*“

Lucruri de o asemenea complexitate trebuie să fie tratate cu grijă. Datoria de a iubi este mai mare decât datoria de a fi botezat. Nici o persoană nu trebuie să fie botezată în grabă, înainte ca familia să fie în cunoștință de aceasta și să înțeleagă ce implicații și ce sensuri are faptul acesta. Botezul nu trebuie să fie public decât dacă este necesar. Noi trebuie să dăm mărturie nu pentru botezul în sine, ci pentru Cel care ni l-a dat. Este greșit pentru un misionar să-și facă o onoare din a boteza cât mai mulți evrei posibil.

Dar în acea vreme gândeam diferit. M-am dus la botez lăsând în urma mea o soție plânsă și o mamă sfâșiată.

E greu să spun în ce profesiune am fost botezat. Botezul meu a avut loc în capela Misiunii Luterane Norvegiene pentru Israel, care era condusă de către un creștin care făcea parte dintr-o Biserică Creștină Liberă, Feinstein. Actul propriu-zis al botezului a fost împlinit de către fratele Ellison, care fusese un preot anglican, dar care părăsise acea biserică după care fusese el însuși botezat a doua oară ca adult. Oricum, el continua să conducă serviciile în Misiunea Anglicană. Haosul devenise un lucru obișnuit în creștinism deoarece am ignorat rugăciunea lui Isus: „*Mă rog... ca*

ei toți să fie una“ (Ioan 17.21).

Pentru mine era suficient să știu că Ellison era un ucenic al lui Isus, dăruit cu toată inima, la fel ca toți ceilalți care participau la botezul meu.

Cu mine au fost botezați alți doi evrei. Unul dintre ei, Blitzstein, fusese comunist. Celălalt era un om care fusese până atunci maltratată foarte mult. Mic de statură, acesta avea o soție de două ori cât el, care-l bătea în fiecare duminică la întoarcerea de la serviciul religios. Nenorocitul continua să participe la întâlnirile noastre și era bătut cu regularitate. După botez am văzut că a stat lângă sobă până i s-a uscat părul complet, astfel încât ea să nu-și dea seama că a fost botezat. Dacă și-ar fi închipuit, aproape sigur că l-ar fi ucis.

Într-o duminică, târziu, după ce s-a dus la culcare, Feinstein a auzit o bătaie în ușă și când a deschis-o l-a găsit pe acest frate stând acolo palid ca o stafie. L-a întrebat ce s-a întâmplat. Omul a răspuns cu inima frântă:

— Mi-am pierdut mântuirea. Astăzi soția mea m-a bătut mai tare decât în alte dăți. N-am mai rezistat și i-am tras o palmă.

Cu o strălucire în ochi, Feinstein i-a răspuns:

— Dacă tot ți-ai pierdut mântuirea, de ce nu i-ai dat o bătaie zdravănă ca să-și amintească toată viața de ea?

Mai târziu și această Xantipa a fost botezată.

Botezul nostru a avut loc într-o atmosferă foarte caldă. Ellison, care era un om de o înaltă spiritualitate, ne-a avertizat:

— Acum ați primit haine albe și aveți datoria să le păstrați albe.

Feinstein, care era cu picioarele mai pe pământ, ne-a declarat:

— Voi sunteți ființe omenești și veți mai păcătui. N-o să vă puteți păstra hainele albe. Dar când păcătuiți, mergeți imediat la Isus, care vi le poate curăța de orice pată.

După ce s-a terminat ceremonia, seara târziu, când toți ceilalți se duseseră la culcare, nu puteam să dorm. În aceea noapte am citit „*Misterele crucii*“ scrisă de Tohoyiko Kagawa, un creștin japonez care își dăruise nu doar averea ci viața și toată cunoștința sa pentru a-i ajuta pe săracii din Japonia.

Casa în care a avut loc botezul meu nu mai este capelă. Statul comunist i-a dat o destinație complet diferită. N-am putut s-o revăd

mulți ani. Sfântul Ludovic, regele Franței, obișnuia să facă un pelerinaj anual în biserica rurală din Poissy, în care fusese botezat. El spunea: „*În acel loc am primit coroana vieții, în timp ce la Rheims am primit doar coroana regală, care mi-a adus o grămadă de griji și de muncă.*”

Când m-am întors acasă după botez, am văzut că soția se schimbase. În timpul lipsei mele și-a examinat cu atenție viața și făcuse deja un pas înainte. Am continuat s-o conduc la orice întâlniri mondene, oriunde voia să meargă, dar se simțea din ce în ce mai stingheră. Târziu, într-o seară, pe când ne întorceam de la o astfel de petrecere, mi-a spus: „*Aș vrea să-l sculăm pe pastor să mă poată boteza și pe mine și să mă curețe de orice pată.*”

La scurt timp după aceea, Ellison a botezat-o și pe ea, însă anii care au urmat i-au fost presărați cu multe și mari suferințe. Aproape toată familia i-a pierit în holocaust, a petrecut câțiva ani în închisoare, a fost despărțită de soțul ei tot atâția ani cât a slujit Iacov pentru Rahela. Toate suferințele și dorințele creștinilor erau și ale ei. Pentru că iubea, ea a socotit că toate necazurile sale au durat doar câteva zile.

Capitolul 2

EVREI CARE L-AU MĂRTURISIT PE CRISTOS

CLARUȚA

Când m-am convertit erau deja grupuri mici de creștini evrei în București, Galați, Iași și-n alte orașe. În ele erau câteva suflete care ajunseseră la un nivel spiritual foarte înalt. În București, Misiunea Bisericii Anglicane era foarte activă sub conducerea Rev. J. Adenay, un cleric cu o rară adâncime a credinței și cu mult spirit de sacrificiu. Încetul cu încetul numărul de evrei creștini a crescut. Primul suflet pe care l-am câștigat pentru Domnul a fost Claruța, o tânără de 16 ani. Străbunicul ei fusese preot ortodox și se convertise la iudaismul mozaic în timpul mișcărilor iudaizatorilor inițiate în Ucraina la începutul secolului trecut.

Această fată fusese aleasă de Dumnezeu pentru a transforma în bine eroarea străbunicului ei. Imediat după ce a început să participe la adunările noastre, părinții ei au început s-o persecute. I-au interzis să se întâlnească cu noi. Atunci ea s-a hotărât să facă greva foamei. N-a vrut să mănânce nimic până ce nu i s-a permis să-și viziteze frații în credință. A postit trei zile. În ziua a patra, când părinții au văzut cât a slăbit de mult, i-au spus că-i liberă să meargă. Ea a răspuns: „*Nici gând, îmi voi continua greva foamei până veți veni cu mine.*” După ce a mai postit o zi, părinții ei au ascultat-o și de atunci au venit cu regularitate la toate adunările noastre. Claruța era tânără în credință dar și eu, părintele ei spiritual, eram la fel. Eu, care nu eram încă vindecat complet, începusem să-i vindec pe alții.

Aveam să suport consecințele.

Într-o zi, în timp ce mâncam acasă, m-a întrebat: „*Frate, nu iei un bilet de loterie?*“

Aveam un bilet în buzunar, dar mă luptam de mult, din punct de vedere spiritual, pentru că o voce interioară îmi spunea: „*Copiii lui Dumnezeu nu au voie să se ocupe cu jocuri de noroc*“, în timp ce posibilitatea câștigului unei sume mari mă ispitea foarte mult. Conștiința mea încă nu câștigase bătălia. Dar înainte de a avea timp să mă gândesc, mi-a ieșit răspunsul pe buze: „*Nu!*“, cu toate că ar fi trebuit să spun „*Da!*“. Aceasta nu era singura minciună pe care o spuneam atunci. Minciuna devenise o a doua natură pentru mine și chiar după ce m-am convertit, acest păcat m-a biruit adesea. Cât aș fi dorit să nu fi spus minciuna care-mi scăpase pe buze, dar nu mai era posibil.

Niciodată în viața mea nu am regretat lucruri pe care nu le-am spus, dar de multe ori am regretat lucruri pe care le-am spus. Este foarte bine să ții ușa încuiată și să nu lași să-ți alunece vorbele afară. Omului căruia nu-i pasă că vorbește prea mult nu a fost convertit. Mândria și poate frica, frica de a submina încrederea pe care această fată o avea în mine, m-a împiedicat să repar lucrurile imediat. Dar toată săptămâna care a urmat am descoperit că nu mă mai pot ruga. Când îngenuncheam și voiam să spun rugăciunea *Tatăl nostru* mi se părea că aud o voce care-mi spunea: „*Mincinosule!*“

Se spune că atunci când marele general roman Titus, care a devenit apoi împărat, a asediat Ierusalimul în anul 71 d.Cr. și-n oraș au început foametea și epidemiile, rabinul Johanan ben Zacai, unul dintre conducătorii evrei, a traversat liniile, îndreptându-se spre cortul lui Titus, a îngenuncheat în fața generalului și i-a spus:

— Stăpâne, cruță acest oraș unde sunt atât de multe femei și copii nevinovați!

Titus i-a răspuns:

— Mînți, bătrâne rabin!

— Dar ce minciună am spus?, întrebă bătrânul cu uimire.

— Minciuna, i-a spus Titus, e chiar primul tău cuvânt, numindu-mă „stăpâne“. Dacă sunt stăpân, de ce nu deschideți porțile orașului, primindu-mă în triumf și cu brațele pline de flori? Dacă sunt stăpân, de ce nu vă supuneți mie?

În același fel, de multe ori, primul nostru cuvânt pe care-l spunem în rugăciuni, este o minciună, pentru că Îi spunem „Tată“ Celui ale cărui porunci nu le împlinim. Mințim cu toate că Tatăl ne spune adevărul.

În neliniștea sufletului meu m-am dus la Tudor Popescu, care în acel timp era pentru noi, în România, un credincios „senior“. Fusese preot ortodox dar, ca și Luther, a avut curajul de a se opune ierarhiei bisericești și de a predica adevărata Evanghelie. Pentru acest motiv a fost dat afară din biserică. Dar mii de credincioși l-au urmat și era acum o personalitate importantă în grupurile creștine din România. Era un prieten sincer al evreilor creștini și predicase evreilor cu mult har. I-am spus acestui frate în vârstă problema mea și l-am întrebat ce să fac. I-am împărtășit frica pe care o aveam că dacă-i mărturisesc fetei că am mințit-o, tocmai eu care-i plantasem sămânța iubirii lui Cristos în ea, s-ar putea să-și piardă credința. Tudor Popescu mi-a răspuns: *„Ai dreptate să-ți fie frică. Orice păcat pe care-l comite cineva ar putea fi o piatră de poticnire pentru altul, împingându-l la pierzare. De aceea trebuie să fii mai atent data viitoare. Oricum, sfatul meu este să-i mărturisești pur și simplu că ai mințit-o, iar dacă fata își va pierde credința după aceea, asta va arăta că nu a fost aleasă de Domnul. Iar tu, pe de altă parte, vei putea continua să mergi pe Calea Domnului, împlinindu-I poruncile.“*

Această experiență mi-a arătat cât de bine este pentru credincioși să-și mărturisească păcatele nu numai înaintea lui Dumnezeu, dar și unui frate înțelept care să le poată da sfaturi. Cuvântul biblic pentru mărturisire este *exomologheo*, care înseamnă să mărturisești în afară. Nu este înțelept pentru noi să ne acoperim propriul păcat și să rămână acolo până ce ne distruge viața spirituală.

Am chemat-o pe Claruța la mine. Am invitat-o să ia loc pe un scaun confortabil în fața mea, i-am spus ce s-a întâmplat și am rugat-o să mă ierte. M-a ascultat cu atenție și a spus: *„De data asta te iert, dar să nu mai minți!“*

Plin de bucuria eliberării de povara pe care o purtasem, am povestit lucrul acesta tuturor celor care au fost prezenți la întâlnirea din duminica următoare. Imediat, unul după altul, mai mulți creștini s-au ridicat și au mărturisit diferite minciuni, înșelăciuni sau furturi

și astfel mărturisirea a devenit o mare binecuvântare pentru noi.

Dacă vreun credincios din vreo altă națiune ar fi fost prezent și ar fi auzit aceste mărturisiri, și-ar fi făcut o impresie proastă despre standardele morale ale creștinilor evrei și ar fi avut dreptate.

Atunci când judecă cineva condiția morală a creștinilor evrei, trebuie să se gândească mai întâi la cauza ei. Marile comunități creștine bisericești, cu toate multele lor probleme, au totuși un bun indiscutabil: ele îi aduc pe oameni în credința că Isus este Mântuitorul. Dacă unui român obișnuit, sau unui francez, sau unui german i se-ntâmplă să-i vină un dor de Dumnezeu, el nu are nici o problemă în a găsi Calea care duce la Dumnezeu. Este natural pentru el să se întoarcă la Cristos ca Mântuitor. Nu s-ar fi întâmplat același lucru dacă ar fi trebuit să facă o alegere între Cristos, Krishna sau Mahomed.

Dar aceia care n-au avantajul de a se fi născut într-o familie cu părinți creștini sunt într-o situație complet diferită. Atunci când în ei se ridică dorul după Dumnezeu, lor li se oferă calea tradiției lor religioase, mozaică, mahomedană, budistă sau hindusă. Dacă ei aud cumva Evanghelia, au nevoie de o proporție impresionantă de energie spirituală pentru a birui vechile prejudecăți împotriva creștinismului și iubirea pentru religia în care s-au născut. Ei trebuie să biruiască dificultăți intelectuale foarte mari înainte de a accepta ceea ce se pare o nebunie curată pentru mintea și logica umană, anume că păcatele mele au fost ispășite prin moartea unui dulgher, pe o cruce, acum două mii de ani în urmă. Pentru că acest dulgher care fierbea clei și făcea uși, care-și vindea bunurile lucrate, așa cum fac toți dulgherii, era în realitate Dumnezeu întrupat într-un om! Și, ceea ce este și mai mult, cei ce au crezut în El, sunt socotiți de Dumnezeu nu doar ca păcătoși iertați, ci sunt socotiți ca și cum n-ar fi păcătuit niciodată. În ochii lui Dumnezeu, ei sunt văzuți ca și cum ar fi fost la fel de ascultători față de poruncile Sale ca Isus Cristos Însuși. Așa spune Catehismul de la Heidelberg.

Însă când un evreu devine creștin protestant, este nevoie de și mai multă energie spirituală, pentru că nici un protestant nu vorbește cu suficientă autoritate și pur și simplu nu-i poți urma pașii. Atât de la amvon cât și în scrierile lor, protestanții luptă unul împotriva celuilalt. Ceea ce unul a zis este contrazis de ceilalți.

Astfel că, inevitabil, un evreu trebuie să risipească foarte multă energie spirituală înainte de a descoperi Adevărul. Cei care sunt creștini prin naștere sunt scutiți, astfel, de mult necaz. Oricum, nici un om nu are rezerve nelimitate de energie spirituală. Cu cât cheltuiește mai multă energie pentru un lucru, cu atât i-a rămas mai puțină pentru celelalte. Consumul de energie spirituală pentru a se elibera de emoțiile tradiționale derivate din religia poporului său și pentru a rezolva dificultățile intelectuale cu care se confruntă este atât de mare, încât rămâne foarte puțin pentru a lupta pe frontul moralei.

Oricine citește Epistolele lui Pavel cu atenție va observa că aceasta era și situația între convertiții din primele biserici. Chiar Pavel, care a fost un mare credincios, se plânge de țepușul pe care îl are în carne. Astfel, purtările morale slabe ale creștinilor evrei și ale convertiților din celelalte religii creștine sau de la ateism, trebuie înțelese și acceptate ca o realitate inevitabilă. Sufletele tari, cei care au ajuns la un nivel moral înalt, unii pentru că au secole de influență creștină în spatele lor, trebuie să-i primească bine, cu răbdare și cu iubire pe frații mai slabi care fac primii pași pe noul drum al iubirii. Ei aparțin unei rase care este despărțită de Dumnezeu de două mii de ani. Creștinii mai vechi nu trebuie să fie înspăimântați de multele și gravele alunecări pe care le suferă creștinii evrei, nici de realunecările lor.

Claruța ne-a produs mari bucurii.

Odată a mers cu noi la stațiunea Sinaia. M-am dus acolo și m-am întâlnit cu starețul mănăstirii, căruia i-am cerut permisiunea de a vinde Evangheliile și alte cărți creștine, în fața bisericii, Duminica dimineața. Acesta era prea nepăsător ca să mai cerceteze dacă această literatură era ortodoxă sau nu.

Biserica Ortodoxă, spre deosebire de cea Romano-Catolică, este ca un sat fără câini. Preoții parcă au adormit. Asta a permis uneori lucrări evanghelice puternice în interiorul zidurilor sale, deseori chiar sub protecția liderilor ei care nu se preocupă de ceea ce se întâmplă sub acoperișul lor!!!

Așa că am pus o masă cu literatură creștină protestantă chiar în fața intrării bisericii în care se închinau persoane care aparțineau elitei României, pentru că Sinaia era reședința de vară a regelui.

Masa a fost înconjurată de o mare mulțime. Erau uimiți, pentru că nu văzuseră niciodată o Evangheliie, fiindcă Biserica Ortodoxă nu pune aceste cărți în mâinile credincioșilor. Aveam exemplare ale Evangheliei după Ioan, legate foarte frumos. Cei care mergeau la biserică, chiar și călugării, ne-au întrebat dacă a fost scrisă cumva de Ioan Botezătorul, de care mai auziseră. Claruța stătea lângă mine și cărțile se dădeau ca pâinea caldă. Cu greu am reușit să satisfacem cererea. De câteva ori un gardian s-a apropiat de mulțime. Ne privea cu suspiciune.

S-au purtat adesea discuții aprinse, spre a se stabili dacă toți criminalii au fizionomii tipice. Dar în acel timp, în România, oricine era îndreptățit să creadă că acolo unde se află niște fețe tipice evreiești, sigur că se încalcă legea. Iar noi doi aveam niște fețe cât se poate de evreiești. Gardianul s-a apropiat și m-a întrebat politicos cum mă numesc. I-am răspuns hotărât: Richard Wurmbrand. A fost luat prin surprindere pentru că suna nemțește. Era un nume pe care l-ar fi putut avea oricare dintre susținătorii lui Hitler. S-a retras și a salutat.

Puțin mai târziu s-a oprit și s-a uitat din nou la noi. Fețele noastre ar fi putut fi descrise oricum, numai tipic ariene nu. S-a apropiat din nou și ne-a cerut actele de identitate. Asta era sfârșitul! În acel timp, în actele de identitate era specificată originea etnică. Și iată că eram vinovați de a avea originea etnică pe care a avut-o Isus, Căruia până și polițistul I se închina. Este greu de descris zarva care a urmat. A început să strige cât putea de tare: „*Acești jidani au profanat biserica și Evanghelia noastră.*“

Lumea s-a adunat imediat. Când cei din biserică au auzit gălăgia, au ieșit afară și, atunci când au auzit că Evanghelia a fost profanată de evrei, au cerut banii înapoi, pentru că refuzau să citească ceva scris de un jidan. Agitația creștea din ce în ce mai mult. O credincioasă ortodoxă care ne cunoștea a avut curajul să se ridice în public și să strige la cei ce stăteau pe treptele bisericii: „*Ar trebui să vă fie rușine. În loc să vă bucurați că aveți niște evrei care sunt din același popor cu Isus, care-L iubesc și care vă dau Evangheliile pe care preoții voștri nu vi le dau, voi ați căutat ceartă cu acești oameni nevinovați.*“ Ceilalți au refuzat s-o asculte.

Starețul, căruia îi cerusem permisiunea, s-a scuzat și a dispărut.

Rezultatul a fost că am fost arestați și acuzați de o fărădelege serioasă, anume că am îndrăznit să vindem literatură creștină, adică Evangheliile scrise de jidani, ca să nu mai vorbim de faptul că noi înșine eram jidani. Am fost duși la secția de poliție. Fiind duminică dimineța, era acolo un singur comisar și am fost lăsați în paza sa. El ne-a spus că trebuie să vină imediat comisarul șef ca să hotărască soarta noastră și ne-a dat în paza unei alte persoane, uitând să-i spună că suntem arestați. A sunat apoi telefonul, chemându-l pe comisar la un accident stradal și iată că am rămas doar cu Claruța și cu un tânăr polițist, care nu știa de ce suntem acolo.

Am întrebat-o:

— Ți-e frică?

— Deloc, mi-a răspuns. Chiar mă amuz. Este minunat să ai o astfel de experiență cu Isus.

Am așteptat calm să vină comisarul șef. Atunci când a venit, fără să-i mai cer permisiunea gardianului, m-am ridicat, m-am prezentat și, fără să-i spun că sunt evreu sau că am fost arestat, i-am zis:

— Am venit să vindem literatură religioasă în orașul dumneavoastră și am vrea, mai întâi, să vă cerem permisiunea.

— Aveți cumva vreo hârtie de la Ministerul Culturii?

— Nu, i-am răspuns.

— Îmi pare rău, dar nu cred că vă puteți vinde cărțile, a zis comisarul-șef.

Atunci i-am spus:

— În cazul ăsta, ne luăm cărțile și plecăm.

— Foarte bine, a zis.

Fără să așteptăm să spună mai mult, am plecat, am luat primul taxi, părăsind astfel Sinaia. Mai târziu, ne-am distrat de minune când ne-am gândit la fața pe care avea s-o facă comisarul când va descoperi că noi ne-am vândut deja cărțile și că fusesem arestați.

Claruța a fost botezată. La puțin timp după aceasta, a plecat cu părinții în Uniunea Sovietică, pentru a scăpa de fascismul care se consolida în România. Ne-a scris din Rusia. Nu mult după aceea, fasciștii au intrat adânc în teritoriul rusesc. Frații români care erau cu același gând și cu aceeași inimă cu noi au căutat-o în ghetourile hitleriste. Ca un răspuns la rugăciunile noastre, episcopul ortodox

Antim Nica și alți călugări au trecut prin ghetouri ajutându-i pe evreii închiși. Un act de milă care i-ar fi putut costa viețile! N-au mai găsit nici o urmă de-a Claruței.

ALBA

Ființa ei fusese atrasă în mirajul păcatului. Dar Cristos a mântuit-o pe când era o tânără, poate avea doar 20 de ani. Rareori mi-a fost dat să văd un suflet atât de plin de foc sfânt ca această fiică a lui Israel. Într-o zi, ea a venit la mine și mi-a spus:

— Frate, nu-ți poți închipui ce am făcut.

Știam că a făcut un lucru neobișnuit și eram pregătit pentru orice.

— Frate, m-am dus să-l văd pe renumitul rabin X.

— Ce-ai vrut de la el?

— I-am spus că sunt o mare păcătoasă și l-am întrebat ce să fac ca să fiu mântuită. El nu era obișnuit cu astfel de întrebări. S-a uitat la mine cu uimire, pe deasupra ochelariilor și mi-a zis: „*Dacă ai făcut până acum multe lucruri rele, de-acum să faci lucruri bune*“.

I-am răspuns: „*Numai pentru simplul motiv că Dumnezeu mi-a dat această zi în dar, și-ar trebui să-I datorez cât mai multe fapte bune. Dar cum poate oare binele pe care îl fac astăzi să ispășească răul pe care l-am făcut ieri? Aceasta nu cred că-mi va ușura conștiința. Ce pot să fac?*“

Rabinul mi-a răspuns: „*Singurul lucru pe care ți-l pot spune este să faci binele.*“ Atunci i-am pus această întrebare: „*Nu este oare adevărat că sângele vărsat de Isus Cristos pe cruce mă curăță de orice păcat?*“ Rabinul, care devenise suspicios, mi-a răspuns tot cu o întrebare: „*Nu-i așa că vii de la domnul Wurmbrand?*“

„*Da*“, i-am răspuns, „*vin de acolo. El predică despre jertfa lui Isus pe cruce care ne purifică de toate păcatele și am venit la dumneavoastră să văd dacă ceea ce predică el este adevărat.*“

Scuturându-și capul, rabinul mi-a răspuns: „*Credințele diferă. Unii cred în Moise, alții în Isus, alții în Budha sau în Mahomed. Toți cred cum vor.*“

„*Nu*“, i-am răspuns, „*Isus nu poate fi comparat cu niciunul*

din fondatorii vreunei religii. Este scris despre Isus în Cântarea Cântărilor: «**Preaiubitul meu este primul între zece mii.**» (Cânt. 5.10). Am toată considerația pentru fondatorii marilor religii, dar ei nu pot intra în competiție cu Isus, care nu poate avea nici un rival. Isus este unic. “

Și Alba era o ființă aparte.

Ea era întotdeauna prezentă la întâlnirile din stradă pe care le aveam în acel timp, care erau pentru România un fenomen complet nou și neobișnuit. Nu obosea niciodată atunci când împărțea Evangheliile soldaților ruși sau în fața sinagogilor.

Una dintre broșurile pe care le împărțeam a dat naștere unei tulburări mari. Se numea „*Semnificația ritualului de Paști*“. În ajunul Paștelui evreiesc are loc un ritual de care este responsabil stăpânul casei din fiecare familie. Ritualul se numește „*afikoimen*“. Se pregătește o masă de seară și toată lumea din casă, inclusiv musafirii, iau parte la ea. Masa se numește „*seder*“. În timpul acestei mese, stăpânul casei ia o farfurie care conține trei bucăți de „*matza*“ sau de pâine nedospită, care până atunci fuseseră acoperite cu un prosop. Se spune o rugăciune specială și prima bucată de „*matza*“ se pune deoparte. Se ia a doua bucată și se rupe (în Polonia era obiceiul să fie străpunsă). Copiii sunt trimiși afară din cameră și apoi sunt ascunse bucățile rupte. Copiii se întorc. Toți adulții care iau parte la masă trebuie să bea trei păhărele de vin, dar mai înainte de al treilea păhărel, copiilor li se spune să caute bucățile ascunse de „*matza*“. Atunci când le găsesc, li se dau daruri și se aud strigăte de plăcere.

Broșura pe care o distribuim făcea comentarii referitoare la acest obicei și se dădeau explicațiile pe care noi le știam. Aceste trei bucăți de „*matza*“ reprezintă pe Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. A doua dintre ele reprezintă a doua Persoană a Divinității. Frângerea pâinii semnifică trupul Mântuitorului frânt pe cruce și ascunderea simbolizează îngroparea. Cele trei păhărele reprezintă cele trei zile care au fost petrecute în mormânt, iar redescoperirea pâinii și strigătele de bucurie reprezintă bucuria învierii. Se explica apoi că Israelul a primit profeții care vorbeau despre Mesia atât în scris cât și în acte simbolice. „*Afikoimen*“ este un act simbolic care a supraviețuit din vremea precreștină. Datorită conservatorismului

religios, evreii continuă să-l practice, chiar dacă pentru ei este un obicei, o formă goală, fără conținut. Evreii au acest ritual și-l repetă, fără să înțeleagă că el simbolizează suferințele și învierea Mântuitorului. Broșura se încheia cu o provocare adresată tuturor celor care ar fi avut o explicație mai bună, cerându-le să ne-o împărtășească.

Broșurile aveau un aspect foarte atrăgător. Pe coperta exterioară erau imprimare cuvintele „*Biblioteca religioasă evreiască*“. Dacă am fi scris „*Biblioteca creștină*“, unii evrei nu le-ar fi citit. Coperta era făcută folosind culorile naționale ale evreilor, albastru și alb, și steaua lui David.

Alba și alți frați și surori au vândut un număr important de exemplare ale acestei broșuri în ajunul Paștelui, în fața sinagogilor.

Comunitățile evreiești și ziarele sioniste, care aminteau de mine în fiecare ediție, au explodat, dar într-un mod pentru care am fost foarte recunoscători, și au publicat, sub titlul „*O nouă minciună de-a pastorului Wurmbrand*“, un articol în care repetau punctele esențiale ale argumentării noastre, în așa fel încât acei evrei care n-au putut citi broșura i-au citit aici conținutul. După ce au reprodus textul, au urmat cuvinte ca: „*trădător*“, „*mercenar*“, „*dezgustător*“ și așa mai departe, cuvinte care ne-au convins și pe noi de nevoia de a ne examina din punct de vedere spiritual, și ne-au adus un avertisment serios din partea lui Dumnezeu, ca să ne comportăm în așa fel încât să fim feriți cât mai mult de cărarea alunecoasă spre care acești termeni ne-ar fi împins.

Alba n-a putut suporta ca fratele ei mai în vârstă să fie insultat. Fără să-i fi spus noi vreun cuvânt, ea s-a dus la editorul ziarului și a cerut să vorbească cu autorul articolului care mă ataca.

Ea i-a zis:

— Am citit articolul dumneavoastră și mi-ar place să știu care este interpretarea reală a ritualului „*afkoimen*“.

— Nu este interpretarea dată de trădătorul Wurmbrand.

— Înțeleg și eu asta din articolul dumneavoastră și aș vrea acum, cu tot respectul, să-mi arătați interpretarea adevărată.

— Este foarte diferită de aceea pe care o dă dezgustătorul acesta de Wurmbrand.

— Vreți să fiți atât de drăguț să-mi spuneți care este

interpretarea?

— Wurmbrand este un tip care s-a vândut.

— S-ar putea, dar care este interpretarea adevărată a ritualului?

Nici el nici altcineva n-a putut demonstra inexactitatea afirmațiilor noastre. Tot ce le-a mai rămas au fost doar insultele.

În timpul nopții, Alba și ceilalți au lipit afișe pe ziduri, pe case și pe garduri, chemându-i pe evrei la Isus, spre a se converti. În timpul recilor nopți de iarnă, au apărut pancarde care purtau titlul: „Crăciunul – sărbătoarea națională a evreilor“. Textul care urma spunea că fiecare națiune sărbătorește cu bucurie ziua de naștere a oamenilor ei mari, de care se mândrește. Cel mai mare dintre oameni, Cel care este sărbătorit și căruia I se închină toate popoarele, S-a născut în poporul Israel de Crăciun. Toată lumea Îl onorează pe Cel mai mare evreu, numai evreii rămân indiferenți față de Acela care este numit în Biblie „*Gloria poporului Său Israel*“. Afișele lipite îi sfătuiau din nou pe evrei să sărbătorească și să se bucure cu celelalte popoare la sărbătoarea Crăciunului.

Și iată-ne ținta unui nou atac furios.

Un ziar sionist scria: „*Domnul Wurmbrand dorește să introducă Crăciunul și alte obiceiuri de Crăciun între evrei. Pentru că este foarte insistent, s-ar putea să ne convingă până la urmă. Vom adopta diferitele obiceiuri creștine, inclusiv coliva (o prăjitură care se împarte la înmormântările Bisericii Ortodoxe). Și prima colivă o vom mânca la înmormântarea domnului Wurmbrand.*“

Aceasta era o amenințare gravă.

Alba era de partea noastră: ea ne împărtășea luptele și pericolele. Și-n toate luptele era în prima linie a frontului.

Un sărman alcoolic, un om profund religios, m-a rugat să-l vindec de această neputință. În acel timp eram încă ignorant de modalitatea de a-i vindeca pe alcoolici prin credință, care este foarte simplă. Și n-am avut succes. Dar Alba nu a renunțat. Ea s-a dus să-l viziteze în crâșmă, unde stătea alături de ceilalți bețivi. I-a vorbit de mai multe ori, până ce a fost convertit și s-a vindecat. De atunci, el a convertit pe alții și acele suflete, la rândul lor, au convertit pe altele.

În acest punct aș vrea să fac câteva observații generale.

Oamenii care au dorința arzătoare de a duce lucrarea

misionară, uneori pot răni foarte adânc pe evrei, adeseori stârnind o reacție foarte violentă. S-a pus problema dacă acest fel de lucrare misionară este sau nu justă. Chiar Isus ne-a avertizat împotriva prozelitismului atunci când ne-a spus: „*Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi înconjurați marea și pământul, ca să faceți un tovarăș de credință; și, după ce a ajuns tovarăș de credință, faceți din el un fiu al gheenei, de două ori mai rău decât sunteți voi înșivă*“ (Mt. 23.15).

Aceste considerații, atât pentru cât și contra, nu puteau împiedica oameni ca Alba să fie ceea ce erau în acel moment particular al devenirii lor. Lamartine a scris:

*„Je chantais, mes amis, comme l'homme respire,
comme l'oiseau gémit, comme le vent soupire
comme l'eau murmure en coulant.*

*Cânt, prieteni, așa cum respiră un om,
așa cum plânge o pasăre, așa cum suspină vântul,
așa cum murmură apa atunci când curge.*

Multe fapte ca Alba vorbesc în această lume despre Isus pentru că aceasta este natura lor. Nici un argument nu mă poate opri să respir. Nici un argument nu-i poate opri pe cei care-L iubesc pe Isus să mărturisească despre El, așa cum nici un argument nu poate să-i oprească pe unii oameni de a reacționa violent, în loc să răspundă liniștit, atunci când cineva le vestește Evanghelia.

Între ființele omenești sunt multe tipuri psihologice, foarte diferite între ele. Cel extrovert, atunci când se convertește devine un misionar. Iar cel introvert devine un contemplativ. Legea lui Dumnezeu este una: „*Tot ce voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi la fel*“ (Mt. 7.12). Eu tânjesc din toată inima ca orice om care este convins că posedă adevărul, care mi-ar putea aduce binecuvântare atât aici cât și-n eternitate, să nu precupețească nici un efort de a-l transmite. Noi considerăm ca normal învățământul obligatoriu, vaccinatul obligatoriu, a obliga un copil să mănânce ceva bun, chiar dacă lui nu-i pare tocmai așa. De ce atunci să considerăm activitatea misionară ca nejustificată din punct de vedere moral? Eu sunt recunoscător bătrânului Wölfkes pentru că

mi-a arătat calea iar convingerea mea este că fiii lui Dumnezeu trebuie să-și exercite activitatea misionară în felul acesta.

Ar trebui să-I spunem și noi lui Isus cuvintele pe care le-a spus Abner, căpetenia oștirii, odată, lui David: „*Mă voi scula și voi pleca să strâng tot Israelul la domnul meu împăratul, ca să facă legământ cu tine și să domnești în totul după dorința ta*“ (II Sam. 3.21).

Amintirea lui Alba îmi mai spune ceva: trebuie să avem răbdare cu un suflet. Alba creștea în har din zi în zi.

În Levitic citim că oricine atinge cadavrul unui animal necurat, să-și spele hainele și va fi necurat până seara (11.25). Chiar după ce ți-ai spălat hainele mai ești puțin necurat. Mântuirea pe care o dă Isus este ca medicamentul: persoana trebuie să aștepte puțin după ce îl ia ca să-i simtă efectul. La unii oameni este necesar să aștepti mai mult decât la alții. Sămânța care cade în pământ bun aduce rod bun. Dar noi semănăm primăvara și adunăm recolta toamna. Oricât ar fi solul de bun, este imposibil să recoltăm imediat după ce am semănat. Unii copaci produc fructe doar după câțiva ani.

În timpul perioadei de creștere, noi trebuie să fim recunoscători pentru micile fructe pe care aceste suflete le produc sau pentru fructul viitor care se dezvoltă. Cred că întreaga intenție a capitoului 5 din Levitic este să ne învețe că dacă nu-I putem oferi lui Dumnezeu atât cât am dori, trebuie să-i oferim atât cât putem în fiecare stadiu al devenirii noastre. Toate categoriile de credincioși au aceeași șansă de a găsi favoarea lui Dumnezeu.

Nou-născuții sunt de obicei urâți. Un suflet nou-născut care pare frumos este probabil doar o poză.

Alba nu doar că a biruit păcatul, dar în timp a ajuns, de asemenea, să poarte îmbrăcămintea unei mari virtuți. Mulți, asemenea ei, au prins sensul unei legende despre Isus, pe care o foloseam de multe ori în predicile mele.

Se spune că Isus a trimis un mesaj unuia dintre ucenici, spunându-i că ar vrea să-l viziteze împreună cu apostolii Săi. Omul care a primit mesajul a fost foarte bucuros și a spus fiului său, care-L iubea și el pe Mântuitorul:

— Eu o să pregătesc casa, iar tu aranjează grădina, ca Domnul s-o găsească curată și măturată.

Băiatul a început să lucreze serios, măturând și udând grădina. Atunci când totul a fost gata, tatăl a venit să vadă cum i-a împlinit fiul dorințele. Și i-a zis:

— Ai lucrat bine, fiule. Văd că ai muncit cu mare râvnă. Ai făcut grădina frumoasă, dar nu-i destul de frumoasă pentru Domnul. Lucrează puțin mai mult!

Băiatul, care a simțit asta ca pe un reproș, a mai aranjat grădina încă o dată. De această dată, el a strâns fiecare frunză, fiecare buruiană, a cules florile veștede și a făcut tot ce a putut el pentru a da la o parte și ultima urmă de dezordine.

Din nou, tatăl său s-a uitat la grădină și a zis de data aceasta:

— Foarte bine; acum este frumoasă, dar totuși nu-i destul de frumoasă ca pentru Domnul.

Băiatul, care nu știa ce ar mai putea face, a întrebat:

— Dar oare cum ar putea face cineva o grădină suficient de frumoasă pentru Domnul?

Răspunsul tatălui a fost:

— Dacă lucrezi din dragoste pentru El, nu-i suficient să scoți toate lucrurile nelalocul lor din grădină; tu trebuie de asemenea s-o decorezi cu tot ceea ce-i mai frumos și să plantezi ceva care încă n-a crescut până acum. Mergi la vecini și vezi dacă poți găsi niște plante noi pe care să le pui în pământ. Atârnă niște covoare frumoase și aprinde lampioni. În felul acesta vei face totul plăcut pentru Domnul.

Exact așa a făcut și Alba.

A fost privilegiul ei să-mi dea de urmă în închisoarea în care eram ținut secret sub un nume fals și ea a fost prima care a spus familiei mele că sunt încă în viață.

N-am văzut-o mulți ani. Înainte să fi fost eu eliberat din închisoare, a plecat în Israel. Dar după ce am ajuns în Vest, am întâlnit-o din nou; era aceeași femeie iubitoare și credincioasă.

MIHAIL CIOPRAGA

Într-o zi, Alba ședea într-un autobuz. Pe partea cealaltă era un om care, judecând după felul cum arăta, părea un evreu habotnic. Și, ca de obicei, Alba era plină de dorința de a-i vorbi despre Isus.

Nu pierdea niciodată vreo ocazie, nici în autobuz, nici în piață, nici în stradă; oriunde găsea prilejul.

Gândul că toți oamenii ar putea deveni ca Isus, dar că nu o știu și astfel mor în păcatele lor, gândul că omul este pe locul doi doar după Dumnezeu Însuși (îngerii sunt spirite slujitoare ale umanității), și că astfel acel om trăiește fără a fi conștient de adevăr, ne făcea să plângem. Întâlnirile noastre de rugăciune erau sfâșietoare și multe lacrimi curgeau de fiecare dată.

Suferințele mele deveneau de nesuportat. Când mergeam pe stradă mi se părea că mi se întâmplă ceva în inimă de fiecare dată când cineva trecea și-mi puneam întrebarea: „*Oare el este mântuit?*“ Una dintre surorile noastre, care a murit acum, avea întotdeauna lacrimi în ochi atunci când se gândea la soarta care-i aștepta în veșnicie pe oamenii nemântuiți pe care-i întâlnea pe stradă. M-am rugat lui Dumnezeu să-mi ridice această suferință, pentru că nu mai rezist să trăiesc. Și Domnul mi-a ascultat rugăciunea.

Alba nu plângea. Ea întotdeauna zâmbea și avea un zâmbet care câștiga, un zâmbet care avea aceeași sursă ca și suferința mea. Ea își spunea: „*Dacă fetele rele îi atrag pe bărbați la rău cu zâmbetul lor, de ce să nu-mi folosesc zâmbetul pentru a-i converti de partea binelui?*“

Dar cum să înceapă conversația cu acest evreu tradiționalist? Acești oameni sunt serioși, sunt cetățeni sobri și nu au deloc obiceiul de a deschide o conversație cu o femeie necunoscută. În „*Pirkei Abot*“, așa-numita „Învățătură a părinților“, în Talmudul babilonian, este scris: „*Să nu vorbești cu o femeie.*“ Rabinii spun că: „*Aceasta se referă și la propria ta femeie, cu atât mai mult la o femeie strănină.*“ De aceea înțelepții au zis: „*Ori de câte ori un bărbat vorbește cu o femeie e nenorocul lui.*“

Atunci, Alba s-a hotărât să cânte un imn în autobuzul aglomerat.

Mesajul cântecului ei, spera ea, va merge direct la inima acelui evreu.

Spre surprinderea ei, omul a întrebat-o: „*Ce fel de cântec este acesta?*“ Ea i-a răspuns și i-a spus despre Mântuitorul care-și dăduse viața pe cruce. El a ascultat-o cu atenție deosebită și la sfârșit și-a manifestat dorința de a auzi mai mult despre credința ei. Atunci ea i-a sugerat să coboare împreună cu ea și s-o însoțească până la casa mea. Și iată-mă că-i văd pe amândoi intrând pe ușă.

Atunci când evreul s-a prezentat, m-am așteptat să aud un nume evreiesc, dar spre surprinderea mea, am auzit un nume neoaș românesc. Și povestirea care a urmat era foarte stranie.

În ciuda aparenței sale evreiești, el nu era evreu ci un român care fusese convertit la iudaism, adoptând și îmbrăcămintea și obiceiurile evreiești.

Acest om, care era un pictor talentat, mi-a spus cum s-a întâmplat convertirea. Pe când era doar un copil, era întotdeauna tulburat când vedea copii creștini lovindu-i pe cei evrei. El i-a apărut pe evrei și ca recompensă, a ajuns să fie persecutat împreună cu ei. Când a început războiul și a înțeles că problema nu era doar de a-ți apăra patria, ci de a comite crime și sacrilegii, ucigând evrei inocenți care au fost masacrați cu miile, împreună cu femeile și copiii lor, el a dezertat de pe front cu riscul vieții lui. Prefera să moară decât să fie un ucigaș. El iubea victimele acestei persecuții crude și fără sens și s-a întrebat: „*Dacă Isus ar fi acuma în România, de partea cui ar fi: de partea evreilor sau de partea creștinilor careucid pe evrei?*“ La o asemenea întrebare putea fi doar un singur răspuns: de partea victimelor.

Fariseii, care L-au urât pe Isus violent și profund, și-au amintit iubirea Lui arzătoare pentru Israel, exprimate prin cuvintele Sale: „*Mântuirea vine de la evrei*“ (Ioan 4.22). Aceasta se vede foarte clar și într-un pasaj fantastic și neatrăgător, dar foarte semnificativ din Talmud, cartea sfântă a fariseilor.

În „*Gitim*“ citim despre Onkelos bar Kalinikos, un nepot al împăratului roman Titus, omul care a distrus Ierusalimul. Acest tânăr dorea să adopte religia iudaică. Dar înainte de a o face, el a chemat spiritul lui Titus și l-a întrebat:

— La care popor te gândești mai mult în cealaltă lume?

— La Israel, i-a răspuns Titus.

— Să devin unul dintre ei?

Titus i-a răspuns că ei au prea multe legi și rânduieli care nu pot fi împlinite.

— Ar fi mai bine dacă i-ai persecuta, pentru că astfel vei ajunge mare. Pentru că este scris în cartea Plângerilor lui Ieremia că: „*copiii lui Israel vor merge în captivitate înaintea dușmanului*“ (Pl. 1.5).

Titus a fost întrebat ce fel de pedeapsă are. Și el a spus despre pedeapsa pe care și-a atras-o asupra lui: în fiecare zi i se strângea cenușa sa, era adus la viață, era condamnat, era ars din nou și cenușa sa răspândită peste șapte mări.

După aceasta Onkelos l-a chemat pe Balaam, profetul fals și l-a întrebat:

— La care popor te gândești mai mult pe cealaltă lume?

— La Israel, i-a răspuns Balaam.

— Să devin unul dintre ei?

Balaam i-a răspuns:

— Să nu cumva să le cauți veșnic norocul sau prosperitatea.

Apoi Onkelos l-a întrebat ce fel de pedeapsă are; și Balaam i-a răspuns că asupra lui se turna murdărie clocotindă. (Cu toate că Balaam nu a împlinit porunca lui Balac, regele moabiților, de a-i blestema pe evrei, i-a sfătuit pe madianiți, care erau vecinii moabiților, să-și trimită fiicele în tabăra evreiască pentru a-i atrage pe evrei în păcat și în felul acesta să atragă mânia lui Dumnezeu asupra lor. De aceea era pedepsit.)

Apoi Onkelos a chemat spiritul lui Isus (numele lui apare doar în edițiile vechi ale Talmudului, care nu au fost cenzurate de Inchiziție. Edițiile cenzurate, în loc să folosească numele lui Isus, au inserat fraza „Poshe Israel“, păcătosul lui Israel) și l-a întrebat:

— Care popor este cel mai amintit pe cealaltă lume?

Isus i-a răspuns:

— Israel.

— Să mă alătur lor?

Isus i-a răspuns:

— Trebuie să cauți să îplinești cel mai bine interesele lui Israel și nu distrugerea sa. A lovi în Israel înseamnă a lovi lumina ochilor lui Dumnezeu.

Chiar cei mai amarnici dușmani ai lui Isus au repetat faptul de

netăgăduit că Isus a iubit poporul Israel.

Ciopraga Îl iubea pe Isus: de aceea era natural pentru el să stea alături de evrei împotriva creștinilor antisemiți.

Numai că sufletul omenesc, care nu primește ajutor din partea harului lui Dumnezeu, nu poate să aibă echilibru de aur, ci cade în extreme. Ciopraga avea dreptate să se lepede de un creștinism fals, de un creștinism plin de ură. Dar în această lepădare, noi trebuie să înțelegem, de asemenea, secretul marelui declin al bisericii, biserica aceea căreia Isus îi promisese că va fi cu ea în toate zilele.

În Evanghelia după Matei, după relatarea vindecării multor bolnavi și posedați de demoni, ni se spune despre Isus: „**A luat asupra Lui Însuși neputințe le noastre și a purtat bolile noastre**“ (Mt. 8.17) (Traducerea literală este: „*El Și-a asumat neputințele noastre.*“)

Atunci când Cristos a fost făcut om, El S-a supus tuturor circumstanțelor vieții. El Și-a putut exercita influența în lume dar, în același timp, El a fost și influențat de alții. El a vindecat mii de oameni de păcatele lor și a distrus ura de care alte mii de oameni erau însuflețiți. Dar păcatul și ura pe care le-a luat de la ceilalți au căzut asupra Lui. Toate neputințele pe care le-au luat oamenii în biserică, toate păcatele pe care le-au făcut creștinii de două mii de ani, au devenit slăbiciunea Lui, neputința Lui. Dacă El ar refuza să-l accepte pe cel slab, asta ar însemna lipsă de iubire. A-i accepta, însă, înseamnă a-Și asuma rușinea slăbiciunilor și păcatelor lor. Înseamnă a îngădui crimelor creștinilor să cadă asupra Lui.

În Levitic găsim expresia „**toate aceste lucruri abominabile**“ (Lv. 18.27). Cuvântul ebraic pentru „acestea“ este „Eleh“; dar textul conține de fapt ceea ce nici un traducător nu a îndrăznit să traducă, „toevot ha-El“, care înseamnă nimic mai puțin decât „horrible dictu“, „lucrurile abominabile ale lui Dumnezeu“. Partea cea mai tragică, în ceea ce privește fărâdelegile comise de cineva care se închină lui Dumnezeu, este că acestea pot părea oamenilor o fărâdelege săvârșită de Dumnezeu Însuși. Nu este așa că oamenii Îl judecă nedrept pe Dumnezeu pentru nedreptățile pe care închinătorii Lui le înfăptuiesc?

Un proverb latin spune: „*Qui bene distinguet, bene docet*“, care înseamnă: „*Cel care distinge bine învață bine*“. Păcatele sunt

reflectate doar asupra lui Isus. Ele sunt asociate cu Numele Său. El le poartă, dar El este inocent. Nimeni nu trebuie să-L respingă pe Cristos din cauza crimelor comise de unii creștini.

Așa s-a creat confuzie în inima sentimentală a prietenului nostru artist. Un rabin l-a convins să-și abandoneze credința creștină și s-o adopte pe cea mozaică. Noi luptăm să-i transformăm pe evrei în creștini; rabinul a reușit să-l convertească de la creștinism la iudaism.

Lupta era dificilă pentru că aveam în față un idealist, o persoană cu standarde morale înalte. Este foarte greu să convertești pe cineva care se cunoaște pe el însuși ca o persoană decentă. Pas cu pas, i-am arătat rugăciunile de la sinagogă și l-am întrebat dacă le acceptă. Pentru că, credul cum era, el fusese determinat să le spună fără să înțeleagă că aderând la sinagogă el o rupsesse clar cu Isus, Cel care-l învățase să fie bun și să iubească.

În fiecare dimineață, evreii spun: „*Binecuvântat fii Tu, Iehova, Împărat al lumii, pentru că nu m-ai făcut „goy“ (neevreu), un sclav sau o femeie.*“ L-am întrebat: „*Poți accepta credința că ești o ființă inferioară, mai jos decât oricare dintre evrei, doar pentru că te-ai născut român?*“ Ce altceva este asta decât discriminare rasială? La sărbătoarea Paștelui, evreii spun lui Dumnezeu: „*Șlah hamotha al hagoim așer lo iediuha*“, ceea ce înseamnă „*Toarnă-Ți mânia peste popoarele care nu Te cunosc!*“

— Ești de acord cu o astfel de rugăciune? Oare nu este superior sfatul lui Isus, adresat apostolilor Săi, de a merge la toate popoarele și de a predica Evanghelia și în felul acesta de a-i învăța cum să scape de mânia lui Dumnezeu și să înceapă o nouă viață în iubire?

În Ziua Ispășirii se spune o rugăciune, care nu a fost tradusă încă în nici o ediție a cărților de rugăciune evreiești. Începe cu cuvintele: „*Az milifnei bereșit*“. Rabinii au motive serioase să nu traducă această rugăciune, pentru că ea spune: „*Mesia, Neprihănirea noastră, ne-a uitat. Noi suntem înfrânți și nu mai este nimeni care să ne aducă dreptatea. El a fost ucis și străpuns pentru păcatele noastre. Noi am fost vindecați prin rănile Lui. Vremea victoriei noii creații este aproape. El S-a ridicat la cer într-un car. El strălucește din Seir ca să ne audă pentru a doua oară pe muntele Liban.*“

Este evident că cel care a fost străpuns pentru păcatele noastre

cu scopul de a ne da iertare nu poate fi altul decât Isus. Sinagoga îi cântă imnuri de adorație, cu toate că-L respinge. În același fel în care unii preoți, în timp ce-I cântă un imn de pocăință în fiecare liturghie, sunt furioși dacă cineva le amintește cumva de pocăință!

Încetul cu încetul, în inima lui Ciopraga au apărut zorile. El a înțeles că religia mozaică este cu necesitate o religie falsă, pentru că este o religie autosoterică, adică o religie în care mântuirea cuiva depinde de ceea ce face persoana respectivă. Autosotericul dovedește lipsă de umilință. Nici păcatul, nici mântuirea nu vin de fapt de la noi. Soarta omului a fost determinată cu mult timp în urmă și de departe, și viața veșnică este un dar al lui Dumnezeu, așa cum păcatul vine de la Satan și nu este un act al voinței libere.

În ajunul Crăciunului, atunci când s-au aprins lumânările, Ciopraga a spus liniștit: „*Astăzi, Isus S-a născut și în mine.*“

Ciopraga este unic: este un român sadea și-n același timp creștin evreu care a venit la creștinism din iudaism. Mai târziu, el a devenit președinte al comitetului de conducere al bisericii noastre. El a fost un frate tare în credință și un prieten credincios. S-a căsătorit cu o evreică creștină.

Într-o zi îmi pregăteam predica într-un parc. Citeam în Biblie și o tânără de lângă mine citea și ea într-o carte. Am încercat să văd ce citea. Era un roman de un autor român. I-am spus: „*Eu am citit cartea dumneavoastră, dar știți oare ce carte am eu?*“ Și a început astfel o conversație care a sfârșit cu convertirea tinerei și apoi a mamei ei. Am botezat-o pe mamă în mijlocul unui bombardament puternic. Fiica s-a căsătorit cu Ciopraga.

SFÂNTUL MOȘIE

Îi las pe alții să-i laude pe marii intelectuali: aș vrea să-l laud pe nebunul pe care Dumnezeu l-a ales ca să-i facă de rușine pe înțelepți.

Fratele nostru a fost de meserie cioclu. El suferea de o formă delicată de nebunie care nu era deloc primejdioasă pentru alții. La adunările noastre el plângea copios, avea o reacție teribilă atunci când predicatorul vorbea despre suferințele Mântuitorului și râdea

foarte tare atunci când se vorbea despre victoria Sa.

Ceilalți credincioși din biserica noastră îl considerau pe Moişe un element perturbator. Unul din ei a promis, știind că el era foarte sărac, că dacă va sta liniștit în timpul slujbelor, va putea veni să mănânce în casa sa, în fiecare duminică, friptură, prăjitură și fructe.

Prima duminică, Moise a părut destul de liniștit, dar săptămâna următoare, atunci când predicatorul a amintit de înviere, s-a ridicat în mijlocul predicii și a strigat: „*Cu friptură sau nu, Aleluia!*“

În anul 1939, antisemiții au tras în rabinul șef Niemerover. Victima nu a fost rănită, glonteale a trecut prin paltonul său, dar șocul l-a îmbolnăvit și a fost obligat să stea în pat. Mulți evrei au venit să-l felicite că a fost norocos și a scăpat. Printre ei a fost și Moişe. El a spus rabinului: „*Nu vedeți, Eminență, că Dumnezeu nu vrea ca păcătoșii să piară, ci să fie convertiți și mântuiți?*“

El a venit în casa noastră la masă și când era cât pe ce să începem, i-a spus soției mele: „*Soră, vă rog frumos să luați de aici cuțitul. Eu știu că sunt cam nebun și am promis lui Dumnezeu să nu ating vreodată vreun cuțit, pentru că dacă îmi pierd pentru un moment controlul, să nu rănesc pe cineva. Și apoi, Adam și Eva au mâncat fără cuțit.*“

Am reflectat la faptul că mulți înțelepți ar fi avut de învățat de la acest om bolnav.

În ianuarie 1940, în București a avut loc o revoltă. Mulți evrei au fost uciși. Câțiva dintre ei au fost înjunghiați și agățați de cârlige, în abator, purtând pe piept o inscripție „carne cușer“.

Atunci când fasciștii au năvălit, Moişe stătea într-o mică dugheană în care se putea bea un ceai ieftin. Șeful grupului a strigat:

— Toți jidanii să iasă afară!

Evreii au ieșit afară unde erau îngrămădiți în camioane și apoi urmau să fie duși în pădure și împușcați. Moişe, care era foarte ușor de recunoscut ca evreu, stătea liniștit, bându-și ceaiul. Conducătorul cămășilor verzi a strigat la el:

— Jidane, nu mă auzi? Ți-am spus să ieși!

Moişe i-a răspuns liniștit:

— Frate dragă, jidani sunt cei care, ca Iuda, îl vând pe Isus. Eu sunt un israelit care-L iubește pe Mântuitorul.

— Tacă-ți gura și ieși afară!

Așa că Moïșe a ieșit afară! S-a auzit ordinul:

— Cu toții în camion, jidanilor!

Însă Moïșe a repetat:

— Jidani sunt aceia care fac ca Iuda: Îl vând pe Isus. Eu sunt un israelit care-L iubește pe Isus.

Unul dintre conducătorii grupului a exclamat:

— Lăsați-l în pace! Vedeți că-i un fel de predicator!

Și l-au lăsat în pace.

Dar Moïșe, în loc să se depărteze, i-a spus omului:

— Văd că ești bun și îndurător. Dumnezeu te va răsplăti pentru asta. Dar nu te opri la jumătăți de măsură: lasă-i și pe ceilalți evrei din camion să meargă acasă!

Nebunii posedă uneori puteri nebănuite de sugestie. Cred că și Moïșe avea această putere dar dintr-o altă sursă. În orice caz, conducătorul fasciștilor a ordonat și celorlalți evrei să coboare din camion și să se ducă acasă.

Abia acum l-a apucat pe Moïșe spaima. S-a dus acasă și a rămas ascuns în tot timpul pogromului.

Toți evreii care fuseseră salvați au spus istoria cu Moïșe fiecărui om pe care l-au întâlnit. Și pentru că a dispărut, s-a crezut că e mort și i-a ieșit supranumele „Sfântul Moïșe“.

A avut mai târziu o soartă tragică, murind de hepatită într-un lagăr de concentrare.

BERTA

Misiunilor creștine li s-a reproșat de multe ori că i-au ajutat din punct de vedere material pe evreii săraci, cumpărându-le în acest fel sufletele.

Aceasta este o problemă dificilă.

Mulți dintre evreii trăiau în sărăcie și lucrarea noastră era îndreptată, în special, spre ajutorarea acestor persoane în nevoi. Cum puteam să nu-i ajutăm materialicește? Cum puteam să evităm ajutorarea evreilor exilați din Germania lui Hitler? Este scris că Isus avea compasiune pentru mulțime. Aceasta este o caracteristică a adevăraților Lui urmași. Isus avea milă față de oameni pentru că-i

vedea flămânzi, nu numai că nu erau mântuiți. El era preocupat și de problema hrănirii lor. Dacă ajutăm o persoană și-n același timp îi predicăm Evanghelia, aceste lucruri vor fi asociate atât în mintea martorilor cât și-n mintea celor care vor fi ajutați. Isus a întâmpinat și El aceeași dificultate. El și-a predicat noua învățătură, dar în același timp a dat pâine celor săraci și flămânzi. Rezultatul a fost că mulți oameni au venit doar pentru a primi pâinile și peștii pe care le dăruia El.

Există o legendă evreiască foarte veche despre Avraam. Într-o zi el a invitat un cerșetor în cortul său. A dorit să-i arate ospitalitate și i-a pregătit o masă bună. Dar atunci când s-a rugat și a rostit binecuvântarea, cerșetorul a început să-L blesteme pe Dumnezeu, spunând că nu poate să suporte să-I audă Numele. Avraam cel pios l-a scos afară pe cerșetor; el nu putea să suporte să audă pe cineva blestemându-L pe Prietenul ceresc în cortul său. Dar Dumnezeu i S-a arătat și i-a spus: „*Acest om M-a blestemat și Mi-a întors spatele de 50 de ani și totuși i-am dat hrana în fiecare zi. Tu nu-i poți arăta ospitalitate doar o singură zi? Puteai măcar să fi așteptat să mănânce înaintea de a-l da afară.*”

Dacă trebuie să-i hrănim pe cei ce-L înjură pe Dumnezeu, cu atât mai mult pe cei care pretind că I se închină!

Într-adevăr, este foarte greu să fii sigur dacă un om se preface sau este credincios cu adevărat.

În binecunoscuta pildă, fiul risipitor se întoarce la tatăl său pentru motive materiale și totuși a fost primit cu cea mai mare dragoste.

Adevărul este slab; el nu triumfă niciodată dacă nu poate oferi avantaje materiale, dacă nu s-a îmbrăcat în haine frumoase și dacă nu este atrăgător prin emoții.

Bătrânul Simeon a spus despre Isus: „*Iată, Copilul acesta este rânduit spre prăbușirea și ridicarea multora în Israel*“ (Lc. 2.34); cu alte cuvinte nu doar pentru ridicare, dar și pentru cădere.

Unii evrei, care au primit din punct de vedere material ajutor creștin, au fost astfel ridicați la înălțimi neașteptate ale credinței. Așa a fost Berta.

Cineva ar putea spune despre Berta ceea ce a spus Disraeli odată, când i s-a reproșat că s-a căsătorit pentru bani: „*Da, când*

m-am căsătorit știam atât de puține despre soția mea, că nu aș fi luat-o dacă ea nu ar fi avut bani. Dar acum o cunosc atât de bine, încât m-aș căsători cu ea chiar dacă ar fi săracă.“

Alți evrei, pe de altă parte, au suferit o cădere dezastruoasă ca rezultat al ajutorului material care le-a corupt sufletul, aducându-i într-o stare din care nu și-au mai revenit niciodată.

Un anumit sculptor, care a fost profund mișcat de povestirile cu primii martiri creștini, s-a hotărât să creeze lucrări de artă care să immortalizeze creștinii care au fost aruncați la fiare. El a sculptat un tânăr și o tânără. Tânărul ținea o cruce în mână; apoi a început să lucreze la un leu care era gata să-i sfășie pe cei doi.

Într-o zi și-a chemat prietenii ca să le arate lucrarea. Leul era încă nemodelat; era doar un morman de lut.

Unul dintre prieteni i-a spus: *„Ești un om sărac. Cum ai să vinzi lucrarea aceasta? Sunt mulți artiști care ar face sculpturi ca aceasta, dar nici un evreu nu ți-ar cumpăra o astfel de lucrare de artă care are o cruce. Scoate crucea și pune în locul ei o cheie. Cheia este un simbol sfânt pentru multe religii. S-ar putea să amintească și de cheile Sfântului Petru și de un simbol sfânt, atât pentru creștini cât și pentru mulți oculțiști. Aceasta va face ca lucrarea ta să fie mai ușor de vândut.*“

Sculptorul a transformat crucea într-o cheie.

Apoi un american bogat a intrat în atelierul său și a exclamat: *„Ce lucrare de artă magnifică! Simbolizează economia. Grămada mică de lut reprezintă un seif de bani și acest tânăr cu cheia îi învață pe oameni să fie economi atunci când este vorba de bani. Îți voi da o mie de dolari pentru această sculptură.*“

În felul acesta, o sculptură care inițial trebuia să exprime martirajul, a fost transformată într-o lucrare care aducea cinste banului.

Sunt multe suflete care la început sunt inspirate de iubirea lui Isus, dar fiind săraci și primind ajutor material, încetul cu încetul nu mai văd imaginea Stăpânului. Ceea ce-i preocupă este cât de mult ajutor ar putea primi, de unde l-ar putea primi și, mai ales, dacă altcineva a primit mai mult decât au primit ei.

Dar lucrul acesta s-a întâmplat doar unora.

Berta ne-a mărturisit deschis că așa a început. A venit la noi

atrasă de zvonul că putem să-i ajutăm pe evreii săraci. Dar, după ce și-a pus încrederea în Isus din toată inima ei, niciodată nu ne-a mai cerut ajutor, cu toate că a continuat să rămână foarte săracă.

Ea se căsătorise cu un cetățean german, care era pe jumătate evreu. El nu era convertit. Aveau trei fii. În 1943, legația germană din România a publicat un ordin ca toți cetățenii germani să fie repatriați. Ea a rămas totuși în România. El, împreună cu cei trei copii, care, după gândirea rasială a aceluia timp au săvârșit crima de a fi pe trei sferturi evrei, s-au întors în Germania.

Aici, un informator a denunțat nu doar că soțul era pe jumătate evreu, dar și că se căsătorise cu o evreică și astfel acești copii aveau în cea mai mare parte sânge evreiesc. Doar o picătură din sângele lui Siegfried!

Au fost arestați cu toți de Gestapo și asupra lor atârna amenințarea lagărului de concentrare. Ca să-și scape viața, omul a spus o minciună, susținând că soția lui era româncă. Poliția germană i-a dat șansa să scrie acasă pentru a cere documente care să arate că soția sa era de origine ariană. Dacă lucrul acesta ar fi fost dovedit, însemna că copiii erau pe trei sferturi arieni, ceea ce i-ar fi salvat.

În acele zile, în România, se putea aranja totul cu ajutorul banilor. Familia Bertei a obținut hârtii care arătau că ea are sânge arian pur.

M-am nimerit să fiu în casa ei atunci când rudele i-au adus documentele false care i-ar fi salvat atât soțul cât și cei trei copii de camera de gazare de la Auschwitz și am fost martorul unei scene pe care mi-o voi aminti până în ziua morții. Ea a rupt hârtiile în bucăți și a zis: „*Avraam a fost gata să-și sacrifice un copil pentru Dumnezeu. Eu voi sacrifica trei copii și pe soțul meu, dar nu vreau să mint!*“

N-a mai primit după aceea nici o informație despre soțul și copiii săi.

Meister Eckhardt a scris că cel care trăiește dincolo de lucruri în forma în care există ele, goale și întâmplătoare, le va primi înapoi în esența lor pură, în esența lor eternă. Cel care părăsește lucrurile în cea mai de jos formă a lor, în care sunt pieritoare, le va primi înapoi de la Dumnezeu în adevărata lor formă. Berta își va primi familia înapoi în glorie.

Berta nu va ști niciodată cât de magnific a fost gestul ei: era o soră smerită. Frații nu știu despre sacrificiul ei, pentru că ea n-a suflat nici un cuvânt despre asta. Și, ceea ce este mai mult, atunci când a discutat cu frații cazul altcuiva care a obținut documente false pentru a scăpa de persecuție, ea a spus: „*Să nu-l judecăm! Fiecare om trebuie să-și urmeze propria conștiință.*”

A făcut Berta bine sau rău? Ea n-a judecat pe nimeni și în acest fel ea s-a ridicat deasupra judecății oamenilor.

Aceasta ridică problema dacă trebuie să spunem întotdeauna adevărul.

Scrierile creștine din secolul IV povestesc despre viețile și meditațiile primei generații de călugări. Acești călugări au trăit în deșertul Thebaid, unde au fugit de corupția și decăderea care au început să pătrundă în biserică atunci când creștinismul a devenit o religie recunoscută.

În această carte, citim că într-o bună zi părintele Agathon l-a întrebat pe părintele Alonie:

— Ce ar trebui să fac pentru a-mi opri limba de la a mai spune minciuni?

Răspunsul a fost:

— Dacă nu minți, vei face multe păcate.

Atunci l-a întrebat:

— Cum e posibil așa ceva?

Și iată răspunsul:

— Să zicem că doi oameni au făcut o crimă înaintea ochilor tăi și unul dintre ei se ascunde în chilia ta. Vine judecătorul, îl caută și te întreabă: „*Ai văzut crima cu ochii tăi?*” Dacă nu minți, vei condamna la moarte un om. Este mai bine să-L lași pe Dumnezeu să-l judece, pentru că El știe toate lucrurile.

Luther spune că o minciună care-l apără pe cineva sau care este doar o păcăleală sau o glumă, nu este minciună. Cât despre mine, eu cred că este o confuzie în mintea oamenilor între conceptul de minciună și neadevăr. Faust, Othello și Parsifal nu sunt adevăruri, dar nu sunt nici minciuni, sunt artă. Basmelor pe care le spunem copiilor noștri sau glumele pe care le spunem adulților pentru a-i amuza nu sunt minciuni. Ele aparțin unei sfere total diferite, domeniul fantasticului și al jocului. Este o minciună să spui un

neadevăr pentru a salva viața, onoarea sau proprietatea unui nevinovat care este amenințat de un călău care persecută adevărul și curăția? Să-i dăm oare un nume atât de urât unei acțiuni care izvorăște din iubire?

Minciuna este neadevărul pe care-l spun pentru a-mi răni aproapele. „Iubește pe Dumnezeu și fă ce-ți place“, spunea Augustin. Binele este mai bun decât adevărul; și un neadevăr care salvează o viață este mai bun decât un adevăr care distruge. În țările dictatoriale și anticreștine, aceasta este o problemă acută și de fiecare zi a fiecărui creștin.

Dar atunci, ce-i cu sacrificarea lui Isaac de către Avraam? Există o sferă a sfințeniei în care judecățile noastre practice își pierd puterea.

Mă întreb dacă adevărul ar fi putut supraviețui în multele labirinturi ale vieții dacă, din când în când, nu ar fi trăit niște eroi anonimi de talia Bertei, care au sacrificat pe cei iubiți pentru adevăr.

Am auzit despre predici superficiale, în care predicatorul întreba: „Oare ce-ai pierde dacă devii creștin? Numai o sticlă de vin, sau bățul cu care-ți bați nevasta, numele sau reputația, conștiința încărcată sau iadul care este în căminul tău.“ Nu! Sunt oameni care din pricina convingerilor lor creștine sunt pregătiți să-și piardă libertatea, sănătatea, chiar și pe cei pe care-i iubesc cel mai mult pe acest pământ.

UN MARTOR ÎN FAMILIA NOASTRĂ

Soția mea vine dintr-o familie de evrei credincioși. După ce s-a convertit, n-a putut dormi noaptea gândindu-se cum vor reacționa părinții.

Am călătorit la Cernăuți ca să vorbim cu ei și am ajuns seara, când începea sabbatul evreiesc. Masa era pregătită pentru sărbătoarea rituală, lumânările ardeau. Cele trei surori care erau mai tinere decât soția mea și cumnatul meu care avea doar 8 ani se uitau la noi cu respect. Încântarea părinților era fără margini. Eram soțul primei lor fiice. Socrul meu s-a ridicat și a recitat din Kiduș; și a fost foarte surprins când m-au văzut, știind că sunt ateu, că mă alătur

lor și cânt împreună cu ei vechea formulă din Geneza 1.1-3: „*La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pământul. Pământul era pustiu și gol; peste fața adâncului de ape era întuneric și Duhul lui Dumnezeu Se mișca pe deasupra apelor. Dumnezeu a zis: «Să fie lumină!» Și a fost lumină. Și astfel cerurile și pământul au fost completate și împreună cu ele oștirea lor și-n a șaptea zi Dumnezeu a sfârșit lucrarea pe care o făcuse. Și El S-a odihnit în a șaptea zi de toată lucrarea și a sfințit-o. Pentru că El S-a odihnit de lucrarea Sa, pe care o făcuse El. Fii binecuvântat Iehova, Rege al lumii, care ai creat rodul vieții!*“

După aceea a fost binecuvântată pâinea. Și a început masa. Când totul s-a terminat și doar lumânările proiectau umbrele pe pereți, am început să spun:

„*Este scris că Dumnezeu Și-a împlinit lucrarea în a șaptea zi și este scris din nou că-n a șaptea zi S-a odihnit. Oare ce nu fusese perfect în ceea ce făcuse El în primele șase zile? Ce a împlinit El în cea de a șaptea zi? Cum a putut El oare să îplinească ceva în timp ce Se odihnea?*“

Ce a creat El în cele șase zile n-a fost împlinit. Omul mai avea nevoie de un lucru: odihna. Domnul a creat-o în a șaptea zi și-n această zi El a umplut lumea Sa cu propria-I odihnă.

Legea lui Moise poate fi comparată cu primele șase zile ale creației. Legea conține 613 porunci, care nu ne dau odihnă, dar care ne tulbură conștiința. Noi încălcăm în permanență Legea. Oare cine ar putea susține că a ținut cel puțin două porunci: «Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuși?»

Legea nu poate fi ținută. Ea este doar o oglindă în care putem vedea păcătoșenia și putem vedea cât de imposibil este pentru noi, ca ființe umane, să trăim departe de Dumnezeu. Legile Lui drepte și sfinte au devenit o povară pe care noi, păcătoșii, nu o putem purta singuri. În vechime, evreii nu puteau fi mântuiți ținând Legea. Toți marii oameni ai Bibliei povestesc despre ei înșiși de câte ori au încălcat-o. Și ei erau ușurați doar prin sacrificiul sau ispășirea făcută la Templu. Nu era nici o iertare de păcate fără vărsare de sânge. Păcatul era transferat, prin punerea mâinilor, unui animal nevinovat care, în mod simbolic, reprezenta sacrificiul pe care îl va

aduce Mesia în viitor prin moartea Sa pentru păcatele omenirii. Prin înjunghierea animalelor, evreii își ușurau conștiința. Animalul era dus ca sacrificiu pentru încălcarea Legii. Dar acum, noi nu mai avem nici Templu, nici jertfe. Atunci cum am putea fi noi mântuiți? "

Socrul mi-a răspuns: „*Rabinii ne-au învățat că dacă recitim zilnic câte un capitol din Legea lui Moise, care se referă la jertfă, Dumnezeu ne-o va socoti ca și cum noi înșine am adus o jertfă. "*

I-am răspuns: „*Știu asta. Într-o zi, un creștin a intrat în magazinul unui evreu ortodox, cu care a început o discuție despre subiectul pe care tocmai l-am început: jertfa. Și a primit exact aceleași răspunsuri pe care mi le-ai dat tu. Omul nu a continuat discuția, ci i-a spus: «Fiecare om trebuie să trăiască după propriile sale convingeri; nu am venit aici să discut religie, ci să cumpăr ceva.» I-a cerut trei cămăși, șase perechi de ciorapi, o duzină de batiste și alte câteva lucruri. În sfârșit, i-a cerut vânzătorului o factură. Vânzătorul, care era încântat că a făcut o asemenea vânzare, i-a scris factura și i-a împachetat obiectele. Creștinul a citit factura cu glas tare, a luat pachetul în mână și a ieșit din magazin. Vânzătorul l-a strigat imediat: «Ați uitat să plățiți.» Iar cumpărătorul i-a răspuns: «Oare nu am citit chitanța?» «Da. Dar n-ați plătit.» La aceasta, cumpărătorul i-a replicat: «Oare nu este suficient să citești factura? Nu e același lucru ca și cum ai plăti-o?» "*

Vânzătorul nu era satisfăcut, în acest caz, cu principiul pe care îl folosea în religia sa. Sacrificiul trebuie făcut. A citi un text nu e suficient.

I-am vorbit socrului meu de profețiile mesianice care s-au împlinit în Isus. Dar faptele vorbesc mai mult și mai elocvent decât versetele din Biblie. Evreii sunt poporul ales pentru a aduce lumina lui Dumnezeu în lume. Milioane de oameni din vechime, care s-au închinat lui Zeus, lui Jupiter, lui Wotan și altor idoli, astăzi se închină adevăratului Dumnezeu și socotesc cărțile scrise de mării noștri profeți drept Cartea lor sfântă. Cine a ridicat aceste națiuni din politeism și le-a convertit la închinarea către singurul Dumnezeu adevărat și drept, Dumnezeul lui Israel, care cere o viață morală? Isus e acela.

Prin El s-a împlinit vocația mesianică a poporului nostru,

care-i fusese dăruită în vechime. Prin suferințele lui Isus, prin răstignirea și prin învierea Sa a treia zi, prin viața și moartea Sa ca slujitor al lui Dumnezeu, prin existența ca om al durerii, așa cum a spus Isaia mai demult, El a determinat omenirea să-și dăruiască inima Dumnezeului nostru și a făcut pe aceia care au crezut într-un Mântuitor care a murit și a înviat din nou, indiferent că l-au numit Adonis, Osiris, Dyonisos sau Hercules, să cunoască împlinirea istoriei acestor mituri antice. Isus este Regele evreilor, Mesia lui Israel.

Le-am spus copiilor multe alte povestiri și ei m-au ascultat cu cel mai adânc respect. Socrul meu a căzut pe gânduri. În acea seară, soacra mea a îngenunchiat și s-a rugat cu noi. Copiii au început să meargă cu regularitate la adunările creștine și, nu mult după aceea, au îmbrățișat credința. Bătrânului îi era rușine să fie văzut la adunare, dar, când se apropia timpul de plecare, striga cu o voce tare, care răsună prin întreaga casă: „*Grăbiți-vă! Grăbiți-vă! Toată lumea ajunge acolo la timp, doar fetele mele întârzie.*” Cumnatul meu cel mai tânăr, care primea învățătura religioasă de la un mare rabin, a rezistat. Deseori am fost obligat să mă minunez de independența în gândire și acțiune arătată de copiii evrei, cât sunt încă mici. Ei sunt un exemplu viu al remarcii lui Pascal: „*Omul se naște ca un original și moare ca o copie.*”

CONVERTIND ANTISEMIȚI

Comunitatea creștinilor evrei a fost locul unde mulți antisemiți L-au găsit pe Cristos în timpul perioadei naziste. Unul dintre antisemiții care au venit în biserica noastră a bătut pe un evreu pe stradă chiar când era în drum spre adunarea noastră. Persoana care-l invitase nu-i spusese că va predica chiar un evreu. El s-a convertit chiar în acea duminică. De atunci încolo, nu a mai lovit niciodată pe vreun evreu. Odată, o soră româncă a adus un alt antisemit la întâlnirea noastră. Și atunci am avut o predică bazată pe cuvintele lui Isus: „*Nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel*” (Mt. 15.24).

Era o predică de chemare la mântuire a evreilor. Așa că am

citată texte biblice care urmau să dovedească faptul că Evanghelia este adresată în primul rând evreilor.

Isus a zis: „*Să nu mergeți pe calea păgânilor și să nu intrați în vreo cetate a samaritenilor; ci să mergeți mai degrabă la oile pierdute ale casei lui Israel*“ (Mt. 10.5,6).

„*Și să se propovăduiască tuturor Neamurilor, în Numele Lui, pocăința și iertarea păcatelor, începând din Ierusalim...*“ (Lc. 24.47).

„*Căci mie nu mi-e rușine de Evanghelia lui Cristos; fiindcă ea este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede: întâi a iudeului, apoi a grecului*“ (Rom. 1.16).

Când adunarea s-a sfârșit, o soră mi-a făcut un reproș puternic: „*Știi foarte bine că noi aducem adesea la întâlnirile voastre oameni care nu sunt evrei și care vă urăsc de obicei. De ce ai predicat așa? Românii ar fi ofenșați de predicile tale, care sunt prea proiudaice.*“

Însă antisemitul s-a dus acasă gândindu-se: „*Ai auzit ce spune Biblia? Mai întâi evreii și apoi celelalte popoare. De unde vine oare ura față de evreu? De la Cel Rău.*“

El a renunțat la antisemitismul său, la fel ca și la alte păcate. S-a convertit. A devenit un pescar de oameni entuziast și un adevărat prieten al evreilor și al creștinilor evrei.

Evreii necreștini erau deseori ofenșați de căldura și iubirea cu care, adesea, îi tratam pe cei care-i urau. Erau șocați și deseori părăseau adunările noastre atunci când ne auzeau rugându-ne deschis pentru autoritățile antievreiești. Erau, de asemenea, înfuriați că noi aveam relații bune cu clericii și laicii antisemiți.

Papa Grigore al VII-lea a spus odată: „*Așa cum un lucru spiritual nu poate fi văzut decât în ființa sa pământească, la fel sufletul nu poate funcționa fără un trup. Și cum sufletul nu poate funcționa fără un trup, la fel religia nu poate funcționa fără biserică. Dar dacă biserica are un trup, are și păcatele și slăbiciunile lui.*“ Antisemitismul este una dintre multele slăbiciuni suferite de Trupul Bisericii. Dar nu este un fenomen izolat. Există o realitate diametral opusă: șovinismul evreiesc și cărtirea împotriva creștinilor evrei. Noi trebuie să tolerăm slăbiciunea celui slab și să urmărim să o vindecăm prin iubire. În unele situații am reușit să o facem, și credem că iubirea poate triumfa asupra urii.

Confucius a scris: „Am văzut un om care încerca să stingă un foc mare cu o ceașcă de apă. N-a reușit și a tras concluzia că apa nu poate stinge focul. O ceașcă de apă nu poate stinge focul, dar multă apă îl poate stinge.“

Picătura de iubire pe care o avem nu poate stinge răul din această lume, dar multă iubire o poate face. În orice caz, noi nu credem că există vreun sens în a te înfuria pe bățul care îți aduce vânătași. Se cuvine să fii indignat de omul care mânuiește bățul. Dușmanul nostru este împins de ură. Ura trebuie urâtă, nu omul. Sunt unele motive pentru care oamenii se întorc împotriva evreilor. Unul din acestea este găsit în păcatele de care, ca și alte națiuni, sunt vinovați evreii. Noi avem nevoie de înțelegere și trebuie să încercăm cât mai mult posibil să înlăturăm cauzele, dar nu trebuie să-i urâm pe antisemiți.

Am văzut în multe situații că este suficient pentru unii oameni care-i urăsc pe evrei doar să întâlnească pe unii creștini devotați și antisemitismul lor dispare ca și cum n-ar fi existat niciodată. Câți dintre noi suntem pregătiți a subscrie vechii zicale care zice: „Dușmanul este o comoară care a căzut din cer?“ Noi trebuie să ne gândim la el ca la o metodă de ajutor în propria noastră creștere spirituală. Fără antisemitism, statul Israel nu ar fi fost niciodată înființat. Theodor Herzl, fondatorul sionismului, era conștient de aceasta. Fără antisemitism, creștinii evrei nu ar fi avut ocazia niciodată să manifeste virtuțile răbdării și iubirii dușmanului. Dușmanii noștri sunt binefăcătorii noștri. Ei sunt, de fapt, doar proprii lor dușmani, pentru că își pregătesc propriul lor iad. În ce privește pe aceia din poporul nostru care au fost măcelăriți și torturați, suntem la fel de îndurerați de pierderea lor ca și ceilalți evrei. Dar tristețea noastră este diminuată de speranța învierii și de speranța că, în Împărăția lui Dumnezeu, toate nedreptățile vor dispărea.

MARTIRI PENTRU CRISTOS DIN POPORUL EVREU

V-am spus ceva despre Feinstein, care și-a mărturisit credința până la moarte. Cred că în acea lume mai bună în care s-a dus, el

este încă preocupat de mine și de lucrarea pe care a inițiat-o. Cum altfel s-ar putea explica „remarcabila“ coincidență care a avut loc înainte ca eu să fi fost condamnat la ani îndelungați de închisoare? Și anume: am predicat înaintea duminicii arestării mele tocmai în Iași, de la amvonul de la care predicase Feinstein, am locuit în casa încă pătrunsă de spiritul său și am primit putere prin forța exemplului său.

Trebuie să menționez acum pe alți evrei care și-au dăruit viața pentru Isus, din iubire.

Primul dintre aceștia ar fi Vladimir Davidman. Era fiul unui rabin din Bălți. Se crezuse, cu privire la el, că va urma pașii tatălui său și va deveni un învățător în Israel. Fiind indiferent, așa cum sunt cei mai mulți evrei creștini, la conflictele dintre diferitele confesiuni creștine (care au apărut în timpul când evreii nu fuseseră încă încorporați în biserică și la care ei considerau c-ar fi mai bine să nu participe decât pentru a aduce împăcare), el s-a alăturat Bisericii Ortodoxe. Natura sufletului său era de un asemenea tip, încât s-ar fi simțit cu adevărat acasă atât în Biserica Luterană cât și între baptiști, pentru că el era atras de esențialul creștinismului și nu de istoria sa controversată. El socotea că principiile care separă diferitele confesiuni sunt doar o mască pentru ascunderea mândriei, intereselor materiale și politice, și ambițiilor personale, care sunt adevărata sursă a schismei.

Din copilărie, el fusese învățat să citească cu glas tare rugăciunile lungi, zilnice, ale evreilor, în care sunt afirmate cele treisprezece articole de credință mozaică. Una dintre ele spune: „*Eu cred cu desăvârșită convingere că toate cuvintele profeților sunt adevărate.*“ Dar el a observat că unele dintre aceste cuvinte, care, după afirmația aceasta ar trebui să fie adevărate, erau omise din liturgiile sinagogale. De exemplu cap. 53 al cărții lui Isaia. Învățătorul lui Vladimir ocolea pasajul, dar el l-a citit, înțelegând că profeția ascunde un mister.

Într-o zi, a intrat din curiozitate într-o catedrală ortodoxă din oraș. Serviciul religios magnific l-a impresionat adânc și a repetat vizita. Mai târziu a înțeles că există o legătură între slujba la care participase în biserică și faptul că evreii ascuseseră câteva dintre textele Scripturii. Și el a fost convins că Mesia cel promis venise.

Isus era Mesia. Nu-i nici o mirare că zvonul despre tânărul evreu cu perciuni și caftan, care era adeseori văzut în biserica ortodoxă, s-a răspândit imediat în oraș. Când a refuzat să se supună pretenției familiei de a termina cu această „aberație“, tatăl l-a ținut în casă timp de șase luni. Imediat după ce a fost eliberat, a intrat în legătură cu preoții, și-a părăsit casa având doar hainele de pe el și s-a dus la mănăstirea Dobrovăț. Aici a fost botezat. În ziua în care trebuia să fie botezat, zăcea în pat suferind de pneumonie. A ieșit din apa rece a botezului refăcut complet.

Părinții, care făcuseră mari eforturi spre a-l găsi, i-au descoperit ascunzătoarea. L-au răpit de la mănăstire și l-au adus înapoi acasă. Câțiva rabini ortodocși erau adunați în casă și s-au hotărât să-l pedepsească pe „trădător“ cu moartea. Dar, chiar în acea noapte niște hoți au spart casa rabinului Davidman. În confuzia care a urmat, Vladimir a reușit să scape. S-a dus de data aceasta la mănăstirea Neamțului.

Într-o zi, pe când se plimba în jurul mănăstirii, fratele său mai tânăr, un fanatic care-i dăduse de urmă, l-a atacat, răbindu-l. Când s-a refăcut, s-a îndreptat spre București pentru ca familia sa să nu-l mai poată găsi. Aici a fost admis la o școală la care a învățat muzica bisericească, urmând apoi să continue studiile la Cernăuți.

În 1937, era pe drum spre orașul său, unde urma să-și ia examenul final. Pe drum, citea o carte de rugăciuni, în timp ce însoțitorii lui discutau diverse probleme lumești. Au observat că citea o carte de rugăciuni și din când în când își făcea semnul crucii și au început să-l batjocorească. Văzând aceasta, Vladimir a îngenunchat și a început să citească din nou din cartea de rugăciuni, de data aceasta de la prima pagină și cu glas tare. Batjocoritorii au amuțit. Când a isprăvit, și-au cerut iertare pentru ceea ce au făcut și l-au rugat, ca semn că i-a iertat, să citească din nou toată rugăciunea. În noaptea de după ce a ajuns în Cernăuți, a avut un vis în care a văzut un ținut dezolant, plin de animale fioroase. El călărea pe spatele unuia dintre aceste animale. În fața sa, pe un alt monstru, și-a recunoscut unchiul, care l-a mușcat cu toată puterea. Imediat a văzut un sfânt îmbrăcat în haine ecleziastice strălucitoare, coborând o scară luminoasă. A recunoscut pe Sfântul Serafim, a cărui icoană o văzuse la mănăstire. Sfântul avea în mână o cupă pe care erau scrise cuvintele: „*foc care*

consumă“ în idiș. Din acest caliciu ieșeau flăcări care umpleau atmosfera. Când visul s-a terminat, Vladimir n-a mai văzut altceva decât o pajiște verde, nespus de frumoasă. Când s-a trezit, a scris o scrisoare unei cunoaștințe din București, în care i-a relatat ce i s-a întâmplat în călătorie și i-a descris visul. În următoarea zi, Vladimir a fost împușcat și rănit mortal de unchiul său, care era un fanatic religios. A mai trăit doar câteva ore. Povestea a fost imediat relatată în ziare. Dar cum în acele zile în România cu bani se putea rezolva orice, atât autoritățile cât și presa au fost mituite și nimeni n-a mai fost pedepsit.

Moartea lui Vladimir Davidman n-a fost fără roade. Pe patul de moarte a fost îngrijit de sora sa, o fată de 17 ani. Ea s-a convertit când a văzut credincioșia fratelui ei care a suferit moarte de martir. A fost și ea botezată într-o biserică ortodoxă. Mai târziu a apărut și ea într-un episod neobișnuit, care merită a fi menționat.

Atunci când trupele româno-germane au ocupat Cernăuții, în 1941, această fată, împreună cu alte mii de evrei, au fost deportați în Kamelsk-Potolsk, în Ucraina, unde trupele germane urma să-i masacreze. Dar nu-i ușor să ucizi zece mii de oameni. Trebuiau să sape morminte și trupurile evreilor uciși să fie îngropate de cei cărora așteptau să le vină rândul. Asta a durat vreo două sau trei zile și Maria Davidman, împreună cu alții, își aștepta rândul. Pe neașteptate, un ofițer german a venit la ea și, fără nici o introducere, a întrebat-o: „Ești creștină?“ Uimită, ea a răspuns că este. Ofițerul i-a spus: „Nu vei muri, urmează-mă!“ Riscându-și viața, acest ofițer a dus-o înapoi în Cernăuți, salvând-o de la o moarte ce părea iminentă. Se prea poate ca un soldat german creștin, care era de serviciu în acel moment, s-o fi auzit vorbind despre Domnul Isus celorlalți evrei care urmau să fie măcelăriți. Pentru că vorbea în idiș, o limbă care este asemănătoare cu germana și pe care germanii o pot înțelege, probabil că el a înțeles că era o ucenică a lui Isus. Poate că a raportat acest secret unui ofițer pe care-l știa creștin (eu am întâlnit și printre cei din Gestapo, poliția secretă nazistă, un ofițer care era copil al lui Dumnezeu) și acest om s-a hotărât să o salveze chiar cu riscul vieții lui.

Din Cernăuți, Maria a fost dusă la București, departe de teatrul de război, unde era în siguranță. Am vorbit adeseori cu ea. Era o

creștină simplă, care nu se remarcă printr-un dar special al harului sau în virtute. Cei mai mulți preoți ar fi socotit-o ca pe unul dintre cele mai slabe vase. Deseori m-am întrebat de ce Dumnezeu i-a făcut parte de această minune. Oare a fost din pricina fratelui ei? Apostolul Pavel scrie că, în zilele sale, evreii, care nici măcar nu erau creștini slabi, ci chiar dușmani ai Evangheliei, erau iubiți din pricina strămoșilor lor care trăiseră cu două mii de ani înainte, Avraam, Isaac și Iacov. Este posibil ca astăzi să fie oameni iubiți și predestinați de Dumnezeu să împlinească o lucrare specială din pricina unei rude sau a unui prieten apropiat care a fost tare în credință?

Citim în Evanghelie că Isus a vindecat un bolnav de paralizie nu din pricina lui însuși, ci din pricina credinței prietenilor săi, care l-au purtat pe un pat și l-au dus înaintea Mântuitorului. Oare n-ar trebui să învățăm și noi să credem și să iubim nespun în numele celor care nu o pot face? Ar fi o mare binecuvântare pentru ei.

Dar Feinstein și Davidman nu au fost singurii. Evreii creștini au avut mai mulți martiri.

În Chișinău trăia un grup foarte activ. Conducătorii lor, inginerul Tarlev, Trachtmann și Șmil Oldienschi, au fost deportați în Siberia pentru credința lor atunci când rușii au intrat în Basarabia, în 1940, și au fost uciși acolo.

În speranța că va fi o lecție pentru alții, aș vrea să menționez că acest grup trăia într-un conflict acut cu biserica baptistă din același oraș, un conflict provenit numai din motive personale. Pasiunile conducătorilor au exacerbat conflictul. Dar în Siberia, conducătorii grupului de evrei creștini au murit cot la cot cu pastorul bisericii creștine baptiste din Chișinău, Bușilă, pentru aceeași credință.

De ce trebuie oare să așteptăm ca dușmanul să ne ajute să ne venim în fire?

Mi-l amintesc pe tânărul Friedman, un tânăr evreu creștin din Iași, care a fost ucis în timpul pogromului. Evreii au fost înghesuiți ca sardelele în vagoanele de vite. Friedman a reușit să privească puțin printr-o ferestruică și cineva de pe peron, care s-a nimerit să-i prindă privirea, ne-a spus mai târziu că fața lui strălucea ca a unui înger. Un soldat german l-a împușcat.

În timpul războiului, evreilor le era interzis să călătorească. A

trebuit să treacă un timp până să pot ajunge la Iași și să pot reorganiza comunitatea creștină evreiască de acolo, care era formată, după pogrom, doar din femei. Cu această ocazie am vizitat-o pe mama lui Friedman. Am încercat să o mângâi și să-i vorbesc despre Isus. S-a dovedit imposibil. Soțul și cei patru fii ai ei fuseseră uciși în aceeași zi de niște oameni care se numeau creștini.

Dumnezeu, care l-a inspirat pe autorul cărții Exod să scrie: *„Astfel a vorbit Moise copiilor lui Israel. Dar deznădejdea și robia aspră în care se aflau i-au împiedicat să asculte pe Moise“*, și l-a inspirat și pe Iov să exclame: *„O! de ar fi cu puțință să mi se cântărească durerea și să mi se pună toate nenorocirile în cumpănă, ar fi mai grele decât nisipul mării: de aceea îmi merg cuvintele până la nebulie!“*, va găsi o scuză și pentru această femeie, a cărei inimă era complet închisă la chemarea lui Isus. Ea nu avea decât un singur răspuns pentru totul: *„Dacă Dumnezeu ar fi existat, mi-ar fi dăruit înapoi măcar pe unul din cei cinci.“*

N-am putut insista, ci a trebuit să mă retrag cu respect pentru această durere de nedescris.

Să vă spun povestea Maricăi? Atunci când guvernul maghiar Kallai a ordonat deportarea evreilor din Ungaria în lagărele de exterminare din Treblinca și celelalte, s-au făcut excepții pentru creștinii evrei care fuseseră născuți din părinți botezați. Marica studiase teologia la facultatea reformată și era una dintre aceștia. Dar ea a ținut secret acest lucru cu privire la nașterea ei, care i-ar fi dat posibilitatea să se bucure de acest privilegiu și s-a dus de bunăvoie să se înscrie la biroul unde evreii erau înregistrați pentru deportare. Ea a dorit să-i însoțească pe ceilalți în lagărul morții, astfel încât să poată mărturisi până la sfârșit credința victimelor persecuției antisemite, murind astfel cu ceilalți membri ai poporului ei. Marica a fost însă una dintre puținii care au supraviețuit Auschwitzului. Împreună cu alte femei supraviețuitoare, a reușit să ajungă prin București spre Israel.

În Israel, a fost numită „sfânta Marica“.

A urmat o reacție psihologică dură după o asemenea apăsare eroică.

Biblia nu ne spune ce s-a întâmplat cu cei trei tineri după ce au ieșit din cuptorul cu foc. E mai bine așa. Probabil că nu erau lucruri

care ar fi servit la lauda lor. Dar Dumnezeu nu este nedrept și El nu i-a uitat sacrificiul. O simplă înțelegere a legilor psihologiei ar fi salvat-o pe Marica de prăbușirea psihică.

Țăranii creștini din Cetatea Albă, care au fost forțați să stea și să privească neputincioși și în lacrimi în timp ce trupele SS îi executau pe evreii din orașul lor, au descris cum o tânără evreică, necunoscută lor până atunci, i-a îndemnat pe ceilalți evrei în fața plutonului de execuție, spunându-le: „*Noi ispășim păcatul de a nu-L fi primit pe Isus, pe adevăratul Mesia al neamului nostru, dar credeți în El și vă veți trezi fericiți în paradisul Său.*”

Sunt mulți creștini evrei care au suferit în închisoare pentru credința lor. Pastorul Milan Haimovici a fost închis mulți ani, sub regimul comunist, din pricina credinței sale. Tovarășii lui de închisoare, inclusiv antisemiți, au avut doar cuvinte de laudă pentru el, considerându-l erou. Când a fost eliberat, a fost întâmpinat cu indiferență de colegii săi, din pricina cărora suferise torturi inimaginabile. A trebuit să stea cu picioarele pe cărbuni aprinși, dar nu a dat informații împotriva lor. Martiriul său a fost desconsiderat de cei care au preferat să nu sufere pentru Isus. Dar asta a făcut ca suferința sa să fie și mai glorioasă.

Ar fi, desigur, imposibil să-i menționez pe toți. Suzana Golder a fost arestată când avea doar 17 ani, pentru că predicase Cuvântul lui Dumnezeu unor fasciști, care au dus-o imediat la statul lor major. Ofițerul care a început interogatoriul i-a dat mai întâi o lovitură violentă într-un obraz. Imediat, ea și-a întors celălalt obraz, spunându-i:

- Nu vreți să mă loviți din nou?
- Ce fel de întrebare e asta? i-a zis el.
- Isus, căruia voi spuneți că vă-nchinați, ne-a poruncit ca atunci când un om te lovește pe un obraz, să i-l întorci și pe celălalt.

Omul care a lovit-o a fost atât de uimit, încât i-a ordonat eliberarea.

Acesta nu este singurul incident de acest fel. O altă creștină evreică, Bianca, a trebuit să treacă prin mari suferințe datorită faptului că a împărțit Evanghelia unor soldați ruși. Au fost și creștini români, care au suferit pentru că au ajutat cu credincioșie misiunea creștină pentru evrei. Nenumărați tineri creștini evrei au

fost prizoniți de părinți din pricina credinței lor creștine.

Vorbind în general, creștinii evrei sunt obligați să sufere foarte mult. Ei sunt prizoniți mai întâi de propriul lor popor, care nu-i înțelege. Ei sunt obligați apoi să sufere din partea așa-zișilor „creștini“ antisemiți, în ochii cărora ei sunt și vor rămâne întotdeauna „jidani“. Cele mai importante organizații antisemite din România se numeau „Legiunea arhanghelului Mihail“ (în ciuda faptului că, în Biblie, acest arhanghel este numit – în Daniel capitolul 12 – protectorul copiilor lui Israel) și *Liga Națională de Apărare Creștină*.

Am întrebat pe unul dintre conducătorii unei astfel de organizații, ce înțelege el prin cuvântul creștin. Definiția sa a fost: „*A fi creștin înseamnă a fi împotriva jidanilor*“. Și acest om nu era împotriva evreilor doar cu vorba, ci și cu fapta, cu bâta sa. Nu este surprinzător, astfel, că la celălalt pol s-a formulat ideea că a fi evreu însemna a te opune creștinătății. Minteă umană este pervertită de tot felul de complexe nocive și noi, creștinii evrei care stăm la o întretăiere de drumuri unde urlă multe furtuni violente, suntem forțați să suferim din partea multor oameni. Dar oare nu este această suferință spre binele nostru?

Sfântul Grigore din Nazianz a scris despre biserica creștină din secolul al IV-lea, căreia i s-a dat libertatea de către Constantin cel Mare: „*Ne-am pierdut măreția și tăria pe care o aveam în timpul persecuțiilor și a necazurilor.*“

Sf. Ieronim scria în termeni asemănători: „*De la venirea Mântuitorului până acum, adică din vremea apostolilor până în prezent, adunarea lui Cristos, după ce s-a născut și a crescut, a devenit mare în timpul prigoanelor sale și a fost încununată cu martiraje. Însă de când creștinii au devenit puternici, această adunare a crescut în adevăr, în tradiție și în bogăție, dar a scăzut în virtute.*“

Sunt convins că starea smerită a creștinilor evrei este planificată de Dumnezeu. Prin multe încercări ei sunt pregătiți nu doar să intre în Împărăția lui Dumnezeu, ci de asemenea să aibă un rol important în vederea stabilirii ei. Apostolul Pavel ne spune că primirea evreilor, întoarcerea lor la Cristos, va fi *viață din morți* (Romani 11: 15). Dacă a purta o cruce grea astăzi nu ar fi însemnat

o pregătire pentru gloria viitoare, Domnul nostru nu ne-ar fi permis să avem de suferit atât. Creștinii evrei trebuie să fie mulțumitori lui Dumnezeu pentru prigoană și pentru martirii pe care i-au dăruit în atât de multe părți ale lumii.

Un creștin evreu, celebrul profesor de teologie Neander, a scris: „*Ce gândire superficială și șubredă, ce sentimente reci avem noi, care fără îndoială ne mai numim creștini! Ar trebui să ne fie rușine când ne amintim de zilele lui Ignațiu și Policarp (creștini martiri din secolul al doilea, care au fost mâncați de lei) și alții, și ar fi trebuit să dorim să murim de o mie de ori pentru Cristos. Cei mai mulți dintre noi, chiar cei mai mari teologi, suntem foarte diferiți de acești martiri. Nouă nu ne place să fim priviți cu dispreț, dăm deoparte orice dificultate am avea referitoare la adevăr; și totuși suntem oameni care avem reputația de mari teologi, dar numai în vorbe, nu și în fapte.*“

Facă Domnul ca atât creștinii evrei, cât și cei dintre Neamuri, să pună aceste reproșuri la inimă și să condamne deschis crimele acestei lumi, cu riscul de a suferi ei înșiși moarte de martir.

Suntem mândri că și niște evrei au vărsat sânge de martir pentru Isus. Să învățăm de la acești deschizători de drumuri să ne purtăm crucea și s-o purtăm cu bucurie.

Capitolul 3

ARGUMENTE ÎN FAVOAREA ÎNVIERII

O ÎNTÂLNIRE ÎN TREN

Era în anul 1939. Călătoream cu trenul de la Cernăuți la București și pe banca de *vis-à-vis* era un rabin renumit din Cernăuți. Când m-a văzut citind Biblia, m-a întrebat cine sunt.

— Un creștin evreu, i-am răspuns.

A rămas uluit.

— Dacă sunteți evreu, cum de ați devenit creștin?

— Eu cred că Isus este Mântuitorul.

— Dar, tinere, cum poți susține așa ceva? Ce te face să crezi că Isus este Mesia al nostru?

— În Biblie există multe dovezi și nu vi le pot spune pe toate deodată în tren. Dar există o dovadă supremă: învierea Sa. Dacă Isus ar fi fost un înșelător sau un om care S-a autoînșelat, Dumnezeu nu ar fi făcut minunea învierii Lui din morți.

— Pari a fi om matur. Cum poți să crezi un asemenea nonsens, că Isus a înviat din morți?

— Rabi, dovezile învierii lui Isus sunt atât de convingătoare, încât, dacă îmi promiteți că veți asculta liniștit 20 de minute, vă garantez că veți crede și dumneavoastră în învierea Sa.

— Aș vrea s-o văd și pe asta, un tânăr să-l convingă pe un rabin că Isus a înviat din morți. Dă-i drumul, tinere! Ai 20 de minute.

Iată câteva dintre principalele argumente pe care i le-am adus rabinului:

Care este sursa de cunoaștere a istoriei antice? – Istoricii acelor timpuri, cum ar fi Herodot, Homer și Iulius Cezar.

Care este sursa cunoașterii lui Isus? Istoricii contemporani, care se numesc Matei, Luca, Ioan, Pavel și așa mai departe.

De ce să-i credem pe unii istorici și pe ceilalți nu?

Inteligența noastră trebuie să se comporte ca o curte imparțială, cântărind cu atenție și în mod competent afirmațiile martorilor. Atunci când evaluăm dovezile, trebuie să ne gândim nu doar la ce spune martorul, ci și la credibilitatea sa.

Credibilitatea istoricilor care au descris viața lui Isus este, fără îndoială, mult mai înaltă decât a celorlalți. Cine au fost aceia? În general, ei au fost plătiți să scrie de către o persoană regală și scopul lor nu a fost ca să facă cunoscut adevărul. Dorința lor a fost să-și flateze stăpânul, poporul sau clasa socială căreia îi aparțineau. Prin contrast, istoricii care au scris Evangheliile sunt de o statură complet diferită. Ei au riscat pierderea libertății și moartea pentru ceea ce au scris. Matei a murit ca martir în Abisinia. Ioan a fost condamnat la muncă forțată pe insula Patmos, iar Pavel a fost decapitat în Roma.

Petru a fost crucificat cu capul în jos. Nici o curte imparțială nu ar respinge dovezile unor martori gata să sufere asemenea orori pentru ceea ce susțin. Toți au declarat unanim că erau convinși, datorită faptului că văzuseră, auziseră și pipăiseră realitatea învierii lui Isus din morți.

Rabinul a încercat să mă întrerupă. I-am amintit că mi-a promis să mă lase să vorbesc.

Știi că acest argument poate fi contrazis. Lucrurile de care se leagă ceilalți istorici pot fi înțelese și crezute cu ușurință. Ei scriu despre războaie, despre intrigi de curte, despre favorurile regilor, despre comploturi, ucideri – lucruri care se întâmplă și astăzi. Pe când scriitorii evanghelicici ne spun despre lucruri care sunt dincolo de experiența umană. Între altele, ei scriu despre nașterea din Fecioară, despre vindecarea leproșilor printr-o simplă atingere, despre umblarea pe apă, despre hrănirea unei mari mulțimi cu doar câteva pâini, despre un om care a înviat din morți și, în final, de propria înviere a lui Isus, care a fost urmată de înălțarea Sa la cer. Toate aceste lucruri intră în categoria miracolelor, în care noi, oamenii moderni, nu mai credem.

Astăzi, un eveniment care este atât de neobișnuit în ordinea naturală a lucrurilor, a avut loc în fața ochilor noștri.

În 1963, ziarele relatau despre un băiat francez de 16 ani, care, atunci când abdomenul i-a fost deschis printr-o operație, a fost găsit gravid. Ce se întâmplase? Fratele său geamăn se dezvoltase în trupul său. Cât ar fi râs raționaliștii dacă evangheliștii ar fi scris că un bărbat a fost însărcinat!

— La fel se întâmplă cu minunile pe care le-a făcut Isus, i-am spus rabinului. Ele țin de sfera excepționalului, a cărui existență nu poate fi tăgăduită. În viața de zi cu zi, nu se întâmplă doar lucruri obișnuite. Un om care nu crede în miracole nu mai este realist. Mai mult, oamenii consideră ca fiind miracole lucruri pe care o persoană cu o inteligență mai mare decât media sau cu o forță musculară mai mare decât media le poate face dar pe care o persoană slabă, mai subredă sau cu o inteligență obișnuită nu le poate face.

Misionarii care au lucrat în triburile primitive au scris că sălbaticii îi considerau făcători de minuni. Și lucrul acesta nu ne surprinde, având în vedere că oamenii primitivi petrec ore întregi

frecând două bucăți de lemn ca să producă o scânteie, în timp ce misionarii știau să facă focul cu chibrituri. Ei puteau să facă o apă gălbuie să ardă. Cum să știe sălbaticii că acea apă gălbuie este petrol?

Scriitoarea Pearl Buck ne spune că atunci când ea le-a spus țărăncilor din părțile interioare ale Chinei că-n Anglia erau case zidite una peste alta și că există acolo căruțe care merg pe stradă fără să fie trase de cai, una dintre femei a șoptit: „*Ce minciuni! Lucrul acesta este imposibil.*“

Cu cei 60 de spanioli de sub comanda sa, Cortez a cucerit puternica împărăție aztecă datorită faptului că el părea, în fața oamenilor pe care i-a cucerit, un făcător de minuni. De la bun început, chiar înfățișarea spaniolilor părea miraculoasă. Niciodată până atunci aztecii nu văzuseră oameni albi. În al doilea rând, noii veniți aveau lucruri miraculoase, pe care aztecii nu le mai văzuseră până atunci: cai și arme de foc. Și uite așa, o împărăție uriașă a căzut în mâinile câtorva aventurieri, fără nici o bătălie.

Isus avea o forță spirituală pe care nu a mai posedat-o niciodată vreo persoană. Nu este surprinzător că a fost în stare să facă minuni. Fiind excepțional, El putea face lucruri unice, care păreau imposibile oamenilor obișnuiți. Este o prostie să ai prejudecăți și să declari că minunile sunt imposibile, să le respingi fără să examinezi cu atenție dovezile unor oameni vrednici de încredere, cum au fost apostolii.

— Rabi, nu poți să eviți minunile! Ori crezi în învierea miraculoasă a lui Isus din morți, ori trebuie să crezi într-un miracol încă mai mare: faptul că există un efect fără o cauză, pentru că, dacă Isus nu a înviat din morți, existența Bisericii universale ar fi un astfel de miracol.

Să vedem cum stau lucrurile. Isus nu a scris nici o carte și, cât a fost pe pământ, nu a fondat nimic altceva decât o nesemnificativă sectă în iudaism, o sectă care era formată din câțiva oameni neînvățați și care nu erau cetățeni cu reputație considerabilă, ci erau niște păcătoși, niște vameși și femei disprețuite. În final, unul din cei mai apropiați discipoli L-a trădat, altul s-a lepădat de El și ceilalți L-au părăsit. El a murit pe o cruce, abandonat și într-o aparentă disperare, pentru că, atârând pe cruce, El a strigat: „*Dumnezeul*

Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit? "

După ce a murit, a fost îngropat. Pe mormântul Său a fost pusă o piatră mare și au fost puse străji. Între timp, foștii Lui ucenici au rămas ascunși în spatele ușilor zăvorâte și singura lor preocupare era să scape de o moarte asemănătoare cu cea a Învățătorului lor. Cam așa s-a terminat viața lui Isus pe pământ. Dacă Isus nu ar fi înviat, cum s-ar fi ajuns să ia ființă Biserica creștină?

Noi avem o explicație. În a treia zi, Isus a venit din nou la viață și S-a arătat în multe ocazii apostolilor Săi, asigurându-i că ceea ce văd este El Însuși. Ei s-au adunat din nou. Isus cel înviat a stat cu ei, călăuzindu-i și dându-le putere să facă semne și minuni.

Același Petru laș, care negase, cu blesteme și jurăminte, că îl cunoaște pe Isus, s-a ridicat în piața centrală din Ierusalim, mărturisind cu curaj că L-a văzut pe Isus cel înviat. La fel au făcut și ceilalți apostoli. Riscându-și viața, ei au călătorit dintr-o țară în alta, pecetluind cu moarte de martir convingerea că Isus a înviat. În acest fel s-a născut Biserica universală, a crescut și a supraviețuit, în ciuda persecuțiilor și a nevredniciei membrilor săi.

Dacă nu ești pregătit să recunoști că Isus a înviat din morți, atunci acest efect uimitor, care este Biserica creștină, o Biserică ce supraviețuiește de două mii de ani și are milioane de membri, este un efect fără cauză. Trebuie să fii foarte naiv pentru a accepta existența unui astfel de efect fără cauză, în loc să accepți cauza care a produs efectul.

Atunci când un om intră într-o clădire înaltă, s-ar putea să fie o idee bună ca, înainte de a urca scările până la etajul X, să meargă să viziteze mai întâi subsolul și să fie sigur că fundația este solidă. Dar nu-i nevoie de așa o inspecție! Faptul că clădirea rezistă este o dovadă a tăriei fundației. Piatra de temelie pe care a fost zidită Biserica creștină este învierea lui Isus. Această clădire uriașă și binecunoscută, fondată pe această piatră, stă de 2 000 de ani și a rezistat unor cutremure teribile. În fiecare sferă a vieții este o practică obișnuită să tragi concluzii de la efect la cauză. Existența Bisericii este o dovadă că Isus a înviat.

Să trecem la un alt argument pentru învierea lui Isus. Nicăieri noi nu găsim mărturii că dușmanii Bisericii primare au negat faptul că mormântul lui Isus a fost găsit gol în dimineața învierii. Ar fi fost

destul de normal să se facă o investigație care să descopere dacă trupul a fost furat sau profanat. Reacția preoților evrei nu contrazice aserțiunea că mormântul era gol. Ei au spus doar soldaților care au păzit mormântul să răspândească zvonul că ucenicii au venit în timp ce ei dormeau și i-au furat trupul. Acum, dacă dormeau, cum ar fi putut să-i identifice pe hoți?

Augustin se întreabă pe drept: „*Oare sinagoga ne prezintă pe martorii care dormeau când cel mort a fost mutat? Dacă preoții evrei au crezut cu adevărat că ucenicii au furat trupul, de ce nu i-au arestat, interogat și pedepsit?*”

O mișcare puternică trebuie să aibă ca punct de plecare un impuls puternic. Puternica mișcare care a durat 2 000 de ani și care are un efect mondial, bazată pe credința în învierea lui Isus, nu poate fi produsul halucinației, pentru că nici unul dintre ucenicii lui Isus nu a fost un om care să fi suferit de halucinații. În mod sigur nu Toma îndoielnicul sau omul de afaceri, Matei, nici oamenii mari, cum ar fi Andrei sau Natanael cel precaut, sau Petru, cu caracterul său cel slab. Doar un eveniment atât de uimitor ca o înviere reală ar fi putut produce un impuls capabil de a porni o mișcare de acest fel. Nu trebuie să uităm că, în timpul celor 30 de ani de după acest eveniment, cea mai mare parte a discipolilor lui Isus au suferit o moarte violentă și mulți dintre ei au fost condamnați la moarte pentru că susțineau că Isus Cristos a înviat din morți. Aceste lucruri nu puteau fi inventate.

Chiar sub nasurile preoților evrei, apostolii lui Isus au început să predice poporului iudeu și-n acest fel au intrat în conflict cu autoritățile, pentru că declarau că Isus este Mesia, fapt dovedit de învierea Sa. Orice persoană sensibilă poate întreba: „*Ar fi posibil să pornești o mișcare de acest fel și să recrutezi mii de susținători într-o singură zi dacă trupul mort al lui Isus ar fi rămas în mormânt?*”

Petru și-a ținut prima predică la doar câteva sute de metri de mormântul lui Isus. Dacă dușmanii lui Isus ar fi avut posibilitatea să dovedească faptul că trupul Său mai era acolo, predica ar fi fost un eșec și niciodată nu ar fi convins mii de oameni să fie botezați. Dar dușmanii erau fără putere. Isus nu mai era în mormânt.

Apostolii nu vizitau mormântul lui Isus cu regularitate, pentru că, gol fiind, nu mai avea însemnătate s-o facă. Saul din Tars, după

ce s-a convertit, a venit la Ierusalim și s-a întâlnit cu apostolii, dar nu a vizitat mormântul, nici măcar din simplu respect. Nici dușmanii nu au făcut investigații la mormânt pentru a se convinge personal și pentru a-i convinge pe alții că Isus era acolo. Nu era în mormânt. Aceasta este o altă dovadă că Isus a înviat cu adevărat din morți.

Mulți oameni fac pelerinaje la mormintele unor sfinți destul de neînsemnați. Chiar dacă apostolii cunoșteau acest obicei din Israel, nu erau interesați să viziteze mormântul lui Isus, pentru că ei știau că e gol. Lucrul acesta era atât de universal acceptat, încât ucenicii au început să predice nu într-un orașel de provincie, unde ar fi fost greu să le verifici afirmațiile, ci în Ierusalim, stârnind entuziasmul miilor de oameni și, ceea ce a fost mai remarcabil, confruntându-se cu dușmanii care erau fără putere pentru că nu puteau tăgădui faptul că mormântul lui Isus era gol. Atunci când preoții susțineau că trupul lui Isus a fost furat de apostoli, oricine ar fi putut să-i întrebe: „*De ce nu-i arestați și nu-i condamnați pe oamenii care au făcut această înșelăciune?*”

Ipoteza că Domnul Isus nu ar fi murit pe cruce, ci doar a căzut într-un leșin adânc și Și-a recăpătat cunoștința într-un mormânt rece, este și mai ridicolă. Cum ar fi putut El să dea la o parte piatra și să biruiască gărzile după atâta suferință? Ar fi putut merge undeva dezbrăcat cum era? Poate ar fi putut să caute adăpost la unul din ucenici. Dar, dacă ar fi făcut asta, ucenicii ar fi înțeles că asta nu înseamnă înviere din morți. Oare și-ar fi dat ei viețile pentru o minciună la care au fost părtași?

Noi suntem forțați să credem ceea ce au scris autorii Evangheliilor și pentru că ei dovedesc atât de multă naivitate când relatează lucruri teribile despre ei înșiși. Ce i-ar fi făcut pe apostoli să răspândească în jur vestea că liderul lor, Petru, a fost un om pe care Isus l-a numit la un moment dat Satan și că Petru s-a lepădat de Isus în noaptea când Mântuitorul fusese vândut? Singurul motiv pe care-l descopăr este că ei au avut o mare preocupare pentru adevăr, care n-a lăsat loc pentru nici un compromis. Apostolii sunt un grup de oameni călăuziți de adevăr. Putem să ne încredem în dovezile lor.

Remarcabil este faptul că, atunci când apostolii susțin învierea lui Isus în fața unei audiențe de neîncredători (chiar în acele zile erau oameni sceptici în legătură cu povestirile legate de îngeri,

înviere și așa mai departe, așa cum vedem în Evanghelia după Matei 22.23 și Faptele Apostolilor 17.32), chiar și atunci o susțin fără a aduce nici o dovadă palpabilă. Lucrul acesta a fost posibil datorită faptului că ceea ce susțineau ei era un fapt bine cunoscut și dincolo de orice îndoială pentru toți locuitorii Ierusalimului. Isus, cel înviat S-a arătat o dată la 500 de persoane și se prea poate ca aceștia să fi avut vreo 20 000 de rude sau prieteni cărora le-au spus despre asta.

Învierea lui Isus poate fi dovedită de asemenea prin două convertiri faimoase, care altfel n-ar putea fi explicate. Prima este convertirea lui Iacov, fratele lui Isus. Cât timp Isus trăia pe acest pământ, Iacov nu a crezut în El, ci l-a considerat ieșit din minți. Iosif Flavius îl descrie pe Iacov ca pe un om foarte drept. Cum a fost posibil ca el să devină un apostol și un martir după moartea lui Isus? Oricine citește scrisoarea lui Iacov („epistola de paie“, așa cum o numește Luther), va observa că aceasta este o scrisoare evreiască fără nici un specific creștin. Aceasta ne face să înțelegem că nu învățătura lui Isus l-a impresionat pe Iacov și l-a dus la convertire. Care a fost cauza convertirii lui? Ea nu poate fi decât ceea ce ni se spune în Noul Testament, anume că Isus, după învierea Sa, S-a arătat și fratelui Său și că acesta și-a recunoscut greșeala și de aceea a scris cu remușcări capitolul în care își condamnă păcatul judecării și vorbirii de rău a fratelui său.

A doua convertire a fost a rabinului Saul din Tars. Acest om a avut o vedenie pe drumul Damascului, în care Domnul Isus i S-a înfățișat și i-a vorbit, și imediat după aceea Saul a devenit un discipol. S-ar fi putut întâmpla acest lucru dacă apariția lui Isus ar fi fost numai un fenomen psihologic? Chiar dacă Mahomed mi s-ar arăta de zece ori, mi-aș spune că sufăr de halucinații și, cu siguranță, eu n-aș deveni mahomedan. De ce oare lucrurile s-au întâmplat într-un fel așa de diferit cu omul care avea să devină apostolul Pavel? El știa că mormântul lui Isus era gol, fără să fie în stare să găsească o altă explicație plauzibilă pentru aceasta decât faptul că Isus a înviat din morți. Când L-au văzut pe Isus, ultima undă de îndoială a dispărut. S-a convertit. Mai târziu s-a dus la Ierusalim, dar nu a avut nici cea mai mică intenție de a merge la mormânt pentru a vărsa niște lacrimi de remușcare. El știa că

mormântul e gol. În schimb, a discutat cu apostolii despre felul în care să predice învierea. Ar fi fost o imposibilitate psihologică pentru apostoli, oameni așa cum îi știm, să discute despre cât de bine ar putea predica o minciună.

Și mai există un alt argument. Milioane de păcătoși din istoria omenirii și-au schimbat mintea și au devenit oameni sfinți. Acest miracol se întâmplă în fiecare zi în biserică. Dacă îi întrebi pe acești oameni cum a avut loc miracolul nașterii lor din nou, răspunsul lor este întotdeauna: „*Isus a făcut-o!*”

Cu siguranță că un Isus viu, nu unul mort, a produs nașterea din nou a acestor ființe. Eu sunt unul dintre acești oameni. Forța cumulativă a acestor argumente mă face să cred în învierea lui Isus. Dar aș vrea să mă întorc la argumentul unei persoane cu autoritate reală. Profesorul Theodor Mommsen, marele istoric al Imperiului Roman, a scris: „*Învierea lui Isus este evenimentul care a fost dovedit mult mai cu putere decât orice alt eveniment al istoriei antice.*”

Asta-i tot ce am dorit să vă spun. Există ceva mai mult. Dacă soțul unei femei dispăre în război și se crede că e mort și apoi unul, doi, trei, patru oameni, nenumărați oameni, vin și-i spun că l-au văzut într-un lagăr pentru prizonieri de război, acea soție se poate încrede în acei oameni. Noi suntem în aceeași situație. Cei care au crezut că Cristos a murit au auzit mărturia femeilor, a apostolilor, a ucenicilor de pe drumul Emausului, a celor 500 de oameni care L-au văzut deodată. După aceasta, era normal ca ei să creadă că Isus nu mai era mort, ci viu.

După ce am terminat de vorbit, rabinul a tăcut câteva minute, apoi s-a ridicat, a deschis ușa compartimentului și mi-a spus din culoar: „*Chiar dacă ar fi înviat, ce-mi pasă mie?!*” Apoi a ieșit. După ce s-a întors în compartiment, nici eu nici el nu am mai rostit un cuvânt până ce am ajuns la București.

Am aflat, mai târziu, că rabinul s-a convertit la vreun an după convorbirea avută cu mine și că, în timpul evenimentelor tragice ale războiului, acest rabin a fost ucis de fasciști.

Au trecut mulți ani de atunci. Într-o seară, în timpul unei săptămâni de evanghelizare, biserica era arhiplină. Și în loc să am o predică, le-am povestit ascultătorilor despre discuția mea cu rabinul. Când am terminat, o tânără studentă evreică a venit la mine

și mi-a spus: „*M-ai convins și pe mine că Isus a înviat. Dar asta are foarte mult de a face cu mine.*” Aceleași argumente au afectat două persoane într-un mod diferit.

Am găsit între unii rabini o mare simpatie pentru Isus. Atunci când i-am spus unui bătrân că Isus este Mesia, despre a cărui venire a profețit Isaia, el a scuturat din cap și a spus: „*Nu! Isus nu are nevoie să fie acreditat de Isaia. Comparat cu El, Isaia este mic. Nu datorită lui Isaia crede lumea în Isus, ci lucrurile stau invers: datorită lui Isus milioane de oameni îl apreciază pe Isaia. Isus este soarele.*”

Apoi există alți rabini care sunt doar rabini de carieră, așa cum sunt mulți preoți sau pastori creștini.

Am vorbit cu un rabin care era un liberal și am încercat să-l conving că Isus este Fiul lui Dumnezeu. După ce m-a ascultat cu politețe, mi-a răspuns: „*Vreți să mă faceți să cred în Fiul, dar eu nu cred nici măcar în Tatăl. Dacă ar fi existat Dumnezeu, El nu ar fi permis ca familia mea să fie ucisă la Auschwitz.*”

DESCOPERIM TEOLOGIA MODERNĂ

A venit momentul pentru primul contact cu cărțile engleze de teologie modernă. Noi nu știam că există moderniști: Biblia ne era dragă pentru că în ea găseam mesajul lui Isus. Noi am acceptat-o și am socotit-o drept Cuvânt al lui Dumnezeu. N-am disecat-o, n-am criticat-o, ci mai degrabă i-am permis ei să ne critice.

Acum am început să auzim și să citim despre diferite surse umane ale Bibliei, care se contraziceau una pe cealaltă și despre faptul că Biblia conținea unele lucruri care erau adăugiri ulterioare. Se nega faptul că Isus a făcut minuni, sau minunile Sale erau interpretate într-un asemenea fel, încât la sfârșit nu mai rămânea nimic din ele.

Am fost profund șocat. Știu despre un fost predicator care, după ce a citit o carte scrisă de un creștin modernist, și-a pierdut pe deplin credința și a ajuns până acolo încât să scrie o carte anticreștină, o carte de ateism. Acest om a fost ani de zile despărțit de Dumnezeu. Alții, printre care și eu însumi atunci când am fost

eliberat din închisoare, am putut să-l ajutăm să-și recapete credința.

Marx a început ca un creștin. Doi teologi liberali, Bruno Bauer și Strauss, i-au distrus credința.

Creștinii români sunt fundamentalişti. Eu nu cunosc nici măcar un singur modernist și nu-mi dau seama ce câștig ar avea ei din modernism.

Este adevărat că Biblia ne învață să „*cântăm Domnului o cântare nouă*“ (Ps. 96.1). Fiecare secol trebuie să-și compună propriul său cântec de laudă către Dumnezeu, în propriul său stil particular. Este scris în Levitic, capitolul 9, versetul 3, că animalul care este dus la Templu pentru sacrificiu trebuie să fie un *ben-shanah*, adică „din primul an“. Eu nu trăiesc nici în primul secol, nici în Evul Mediu – și n-ar fi normal pentru mine să am idei religioase care aparțin acestor vremuri. Trebuie să fie un progres și în gândirea noastră legată de Dumnezeu.

Așa că modernismul nu este modern: este foarte vechi. Codexul Sinaiticus, un manuscris al Noului Testament din secolul II, se referă la Isus pur și simplu ca la „fiul lui Iosif“ și omite istoria nașterii din fecioară, despre care omul care a scris manuscrisul probabil n-a știut nimic. Augustin a considerat o hulă să crezi că primele trei capitole ale Bibliei sunt un adevăr *ad-litteram*. Origen a susținut că istoria creației, așa cum este scrisă, este absurdă și contradictorie. Luther a spus că el nu crede că Dumnezeu l-a creat pe om „*in einem Hui*“, deodată.

Există, desigur, pasaje în Biblie care sunt foarte primitive. Cine ar folosi, de exemplu, metodele de diagnosticare și de vindecare a leprei descrise în Levitic, capitolul 13? Chiar și fundamentalistii își permit propriile lor modernisme. Greșeala adevăraților modernişti este că ei merg prea departe: la un moment dat libertățile pe care și le iau nu mai pot fi deosebite de celelalte doar cantitativ; sunt diferite în esența lor.

Moderniștii neagă miracolele. În secolul XX, când cuvântul „imposibil“ nu mai există, ei declară că miracolele sunt imposibile! Nașterea din fecioară, vindecările miraculoase, hrănirea celor 5000, învierea fizică din morți – sunt lucrurile acestea imposibile? În natură chiar, există nu doar ceea ce este obișnuit: Mozart compunea muzică la vârsta de 4 ani și ar mai fi multe alte exemple.

Cristos ține de sfera în care neobișnuitul este natural.

Biologul american Löbel a fertilizat arici de mare și a produs specimene vii prin mijloace chimice, fără folosirea spermei. Este imposibil ca Dumnezeu să-l fi creat pe om dacă un simplu biolog a produs o formă inferioară de viață?

La începutul acestui secol trăia în Ucraina un rabin pe nume Hofetz Haim. Când a început primul război mondial, unul din discipolii săi a fost arestat datorită antisemitismului, fiind acuzat în mod fals că spionează pentru Germania. Rabinul a fost chemat ca martor al apărării. I s-a cerut să depună jurământul, dar a refuzat, spunând:

— Nu-mi aduc aminte să fi spus vreodată vreo minciună în viața mea, dar refuz totuși să jur, pentru că n-aș vrea să aduc Numele sfânt al lui Dumnezeu într-o mărturie, ca nu cumva vreun neadevăr să se strecoare împotriva voinței mele.

Procurorul a fost încântat să scape de un martor al apărării atât de important. Dar apărarea avea foarte mare nevoie de el. Așa că avocatul rus a întrebat dacă e posibil ca rabinul să fie ascultat doar ca informator, spunând:

— Onorați jurați, rog să-mi permiteți să relatez un episod din viața acestui rabin și veți înțelege că el este un om deosebit, care merită crezut chiar fără să fi jurat.

Președintele tribunalului i-a dat consimțământul. Avocatul a continuat:

— Într-o zi, rabinul mergea dintr-un magazin în altul, strângând daruri pentru evreii săraci. Un hoț îl pândea. Când cutia milei se umpluse, hoțul s-a apropiat de rabin și i-a spus: „*Ați putea să-mi schimbați zece ruble?*” Rabinul, bucuros să scape de atât de mult mărunțiș, a deschis cutia, dar hoțul i-a luat-o cu o mișcare ușoară și a fugit imediat. Rabinul s-a îngrozit, nu pentru că ar fi pierdut banii (el s-a hotărât imediat să pună la loc pierderea din propriul său buzunar), ci pentru păcatul teribil pe care îl făcuse hoțul, furând banii care erau destinați săracilor. A alergat după hoț, cât puteau bătrânele lui picioare, și a strigat: „*Banii ăștia nu i-ai furat; sunt ai tăi, și-i dau în dar. Banii săracilor sunt de fapt acasă la mine!*”

Președintele curții l-a întrerupt pe avocat cu uimire și l-a întrebat:

— Dumneavoastră credeți o asemenea poveste?

Avocatul i-a răspuns:

— Nu, nu o cred.

Atunci judecătorul i-a spus:

— De ce ne povestiți lucruri în care dumneavoastră înșivă nu credeți?

Avocatul i-a răspuns:

— Domnule judecător, vă rog, nu vă-nfuriați. A spus vreodată cineva o astfel de poveste despre dumneavoastră, despre domnul procuror sau despre mine? Există într-adevăr povești despre noi, dar acestea sunt în armonie cu caracterele și obiceiurile noastre. Despre oameni se spune de obicei că au schimbat o mulțime de femei, că s-au îmbătat de multe ori, că au trișat la cărți, chiar mai mult decât au făcut-o. Gândiți-vă cât de drept și de sfânt trebuie să fie acest rabin dacă există astfel de legende despre el.

Semnificația acestei povestiri este că deși nici o comisie medicală nu a verificat vreodată virginitatea Mariei, deși nu există nici o dovadă scrisă în termeni științifici care să susțină miracolele făcute de Isus, asta nu înseamnă că putem respinge povestirile Bibliei.

Într-o zi, când fiul meu era mic și nu avea cum să știe ceva despre sex sau despre ce înseamnă o fecioară, m-a întrebat:

— Tată, cum S-a născut Isus?

I-am răspuns:

— Ți-am zis de multe ori: S-a născut într-un staul și a fost pus într-o iesle.

— Nu asta vreau să știu, mi-a răspuns copilul. Întotdeauna spui: cum e tata, așa e și fiul. Dacă Isus S-a născut ca noi, ar fi trebuit să fie rău ca și noi. Așa că El trebuie să Se fi născut altfel.

Oamenii care L-au cunoscut pe Isus au avut, în mod sigur, același sentiment ca și fiul meu. Cei care au crezut în El au fost convingși de nașterea Lui din fecioară.

Dacă El a fost atât de bun, atât de inocent, atât de pur, dacă a fost o persoană atât de unică, atunci de ce să nu Se fi născut într-un fel unic? De ce să nu fi înviat din morți?

Într-o zi, o personalitate distinsă din Biserica Luterană a venit să mă consulte într-o problemă administrativă. După ce am

rezolvat problema financiară, l-am întrebat dacă crede în Isus. El s-a înspăimântat că i-am putut pune o astfel de întrebare, lui, unul din cei mai importanți lideri laici ai bisericii. I-am cerut să-și depășească uimirea și să-mi răspundă la întrebare. În sfârșit, el a zis: „Nu există nici o dovadă a învierii lui Isus, care să fie validă din punct de vedere juridic.“ I-am dat aceleași dovezi pe care le dădusem rabinului din Cernăuți. I-am cerut să-și asume rolul judecătorului și să evalueze calitatea juridică a argumentelor pe care i le-am dat. Mi-a mărturisit că de acum înainte crede în înviere. S-a convertit și apoi a ajutat-o și pe soția sa să vină la credință. Mai târziu, i-a reproșat episcopului că l-a însărcinat cu o responsabilitate înaltă în biserică înainte de a se fi convins că este un copil al lui Dumnezeu.

Dacă vei analiza și tu aceste dovezi, vei înțelege adevărul pe care-l mărturisesc Evangheliile. Modernismul păcătuiește prin aceea că-L reduce pe Isus la o personalitate omenească, un mare lider, un martir al adevărului despre care noi știm foarte puțin, pentru că Evangheliile nu pot fi vrednice de crezare. Modernismul este negativ: el ia credința oamenilor și nu le dă nimic în schimb.

Desigur, criticismul textului biblic este necesar, dar nu în sensul acordat de teologia liberală.

Talmudul relatează că cei 70 de rabini care au făcut traducerea în greacă a Vechiului Testament, numită Septuaginta, cu toate că au lucrat în locuri diferite, au fost inspirați de Duhul Sfânt să modifice, în același fel, unele pasaje, pentru a nu ofensa celelalte națiuni. În această legendă, ca și-n celelalte, există fără îndoială un sâmbure de adevăr: textele Vechiului Testament au trecut prin diverse modificări pentru a ascunde diferite fapte. E destul de straniu faptul că Septuaginta exercită încă o influență foarte puternică asupra tuturor traducătorilor Bibliei, care în acest fel traduc greșit textele, așa cum au intenționat rabinii, cu mult timp în urmă.

Oricine compară manuscrisele Noului Testament din diverse secole va observa că, ici-colo, a apărut o tendință de a ascunde câte ceva din ideile revoluționare și sociale ale Bisericii Primare.

Dar noi avem cele mai importante texte care se referă la viața,

miracolele, suferința și învierea Mântuitorului, textele de care se leagă de fapt calea mântuirii. Eforturile unor persoane de a submina credința milioaneilor de oameni nu merită decât compasiunea noastră.

Dar intențiile cinstite ale moderniștilor sunt folositoare. Chiar dacă învățăturile lor nu sunt drepte, ele îi stimulează pe alții să caute adevărul în altă parte.

Noi l-am căutat în misticismul creștin.

Până la un timp, Scripturile au fost ferestrele prin care am putut vedea realitatea lui Dumnezeu. La un moment dat, am depășit Scripturile ca să putem privi la Dumnezeul realității.

Unii dintre noi au numit noua experiență botezul Duhului Sfânt. Alții au numit-o „a doua binecuvântare“ sau i-au dat un alt nume. Dar ochii ni s-au deschis deodată și am văzut natura lucrurilor, în loc să le cunoaștem doar prin logică și concepte inteligente. Putem vedea multe lucruri care sunt, în mod normal, invizibile. Asta înseamnă că putem zbura dintr-o floare în alta ca fluturii sau ca îngerii. „*Vântul suflă încotro vrea și-i auzi vuietul, dar nu știi de unde vine, nici încotro merge*“ (Ioan 3.8). De aceea noi suntem de multe ori neînțeleși.

Așa cum se întâmplă cu Dumnezeu, și gândurile noastre devin realitate. În ebraică, *davar* înseamnă atât „*cuvânt*“, cât și „*lucru real*“. Cuvintele Bibliei devin, din ce în ce mai mult, o realitate în care trăim.

Noi am frânt ciclul păcat-iertare-un alt păcat, în care mulți creștini își trăiesc viețile. Ca și Pavel, am uitat ceea ce este în urma noastră. Pavel n-a uitat niciodată că a fost un prigonitor al Bisericii și a regretat-o. Dar puterea trecutului de a-i influența prezentul a devenit din ce în ce mai mică. Și-n măsura în care el a devenit o nouă creatură, vechile păcate păreau că-i aparțin din ce în ce mai puțin lui, că aparțin altuia, vechiului Saul din Tars, care a murit. Noi am „uitat“ trecutul cu păcatele lui murdare. Trăim un prezent cu Dumnezeu.

Când Isus a spălat picioarele ucenicilor Săi, El le-a șters cu un prosop, pentru că picioarele ude arată întotdeauna faptul că au fost odată murdare și că au avut nevoie să fie spălate. Dar odată ce au fost șterse, picioarele sunt curate. Biblia ne spune că-n Cana, Isus

a transformat apa în cel mai bun vin. Vinul cel vechi este cel mai bun. Isus n-a transformat apa într-un vin nou, ci într-un vin care era deja vechi, care fusese deja în existență pentru un timp îndelungat. Noi nu am fost justificați când ne-am convertit, ci în convertirea noastră ni s-au deschis ochii, astfel încât să putem vedea o puritate pe care o posedam de mult: noi am înțeles că fusesem întotdeauna curați în ochii Lui.

Ideile noastre au luat un drum nou: am înțeles că acum suntem părtași ai vieții veșnice nu prin credința în Isus, ci prin faptul că am avut întotdeauna o formă specială de viață, viața veșnică, datorită faptului că am fost destinați din veșnicie să fim copiii lui Dumnezeu. Este imposibil să distingi, într-un stadiu incipient, embrionul unei maimuțe de cel al unui om. La un anumit moment, diferența devine vizibilă, dar ea existase dintotdeauna. Maria Magdalena, în timp ce-și trăia viața în păcat, nu putea fi deosebită de nici o altă curtezană, dar ea fusese totuși întotdeauna una dintre alesele lui Dumnezeu. Convertirea ei a fost momentul în care diferența s-a putut vedea. Noi am putut să-L recunoaștem, atunci când vălul ni s-a luat de pe ochi, pe fratele nostru mai mare, pe Isus, pe care-L cunoscusem cu mult timp în urmă. „*A ști înseamnă a recunoaște*“, a spus Platon. Noi aveam dovada acestui fapt.

Noi trăim cu toții fără să ne amintim nimic din începutul copilăriei noastre, sau visele noastre, sau chiar 75% din lucrările pe care le-am făcut fiind treji. De ce oare să ne hrănim doar cu amintirea păcatelor noastre?

Așa cum Isus niciodată n-a făcut vreo referință cu privire la începutul vieții Sale, la perioada de dinainte de a împlini 30 de ani, la fel și noi să nu ne oprim la ce a fost, ci fiecare zi s-o începem bucurându-ne în Sfânta Sfințelor.

În mine, această eliberare a fost cauzată de un eveniment simplu, pe care mi l-am amintit acum pentru prima dată. Stăteam în biroul meu și scriam. În acea cameră aveam tot ce iubeam mai mult pe pământ: soția, copiii, cărțile. Deodată a ieșit o lumină; a fost ca un fulger. N-am mai văzut nimic și m-a cuprins o spaimă uriașă. „*Într-o zi*“, mi-a trecut prin minte, „*totul se va întuneca, voi muri, ochii mi se vor închide. Voi pierde tot ce iubesc acum.*“ Este dificil să explic rațional sentimentul de groază care m-a inundat pentru

moment. Dar am înțeles imediat abundența de bogății pe care aş putea s-o păstrez în întuneric la fel de bine ca și-n lumină, conștiința de sine, binecuvântarea gândului. M-am supus unui examen febril. Dumnezeu, Cristos, îngerii, speranța în viața veșnică, credința, toate rămân chiar și-n întuneric. Vor rămâne cu mine în momentul în care ochii mi se vor închide în moarte.

Ca un trăsnet, așa m-a lovit gândul că lucrurile din această viață sunt urzeala unui vis: dispar cu atâta ușurință. Abia după aceea am înțeles că natura adevărată a lucrurilor trecătoare este această calitate a lor de a nu fi, chiar când sunt văzute; calitatea adevărată a lucrurilor veșnice este că ele sunt și când nu se văd.

Regele Lisimach s-a predat, datorită foamei și setei, atunci când a fost înconjurat de către sciți. După ce a mâncat, a spus: „*Cât de scurtă a fost plăcerea pentru care am sacrificat viața și libertatea!*“ Eu, în acea fracțiune de secundă am înțeles că sufletul are tendința de a fi atras de trup și-L neglijează pe marele partener, pe Dumnezeu, care ne iubește cu o dragoste eternă.

În acel moment am trecut dincolo, în starea în care am trăit adevărul despre valoarea relativă a lucrurilor, nu doar cunoașterea lor. Ceea ce iubesc în existența mea umană este tranzitoriu și va trebui lăsat în urmă. Dar ființa divină, în care am primit o parte prin Isus, este veșnică. Am experimentat eu însumi această realitate și acea lumină niciodată nu s-a mai stins pentru mine.

Cuvintele Scripturii: „*voi sunteți dumnezei*“ (Ps. 82: 26), au devenit o realitate pentru mine.

Lumina posedă și o anumită masă: atunci când cade pe o suprafață, aceasta apasă asupra ei cu o anumită presiune. Razele soarelui aduc cu ele ceva din masa soarelui: Lumina nu este un mesager al soarelui, lipsit de substanță, ci o parte a soarelui însuși, care vine la noi. În multe feluri, s-ar putea spune astfel: noi nu suntem doar trimiși ai luminii lui Dumnezeu, ci Dumnezeu Însuși, într-o formă smerită. Noi suntem scânteii divine, răspândite în lume pentru a-i aduce lumina.

Această convingere cu privire la măreția calității de copil al lui Dumnezeu nu m-a părăsit niciodată. Mă gândesc la ea, așa cum făceau și primii creștini, de la care ne-a rămas zicala: „*Cel care vede un frate, Îl vede pe Dumnezeu.*“

Atunci când mă gândeam la Isus, nu mă mai gândeam la El doar din versetele Bibliei. Intram într-o realitate în care măreția Sa era vizibilă. Cât timp vor fi evrei, Isus va fi regele lor, indiferent de faptul că ei Îl recunosc sau nu.

Această experiență a avut un punct de pornire diferit la alți frați sau surori; dar mulți au fost ridicăți de Duhul Sfânt la o nouă credință.

Un preot catolic, care a fost prezent la o adunare a noastră, a spus: „*Am petrecut o seară între primii creștini.*“ Discuțiile pe care le-am avut la adunările noastre au luat o altă întorsătură. Nu mai vorbeam despre Dumnezeu, ci din partea lui Dumnezeu.

Isus mi S-a arătat într-o nouă lumină. Sacrificiile într-un templu evreiesc erau consumate de foc. Și sacrificiul lui Isus a fost consumat de focul iubirii, care ne-a făcut una cu El. Focul transformă toate lucrurile în flăcări. În felul acesta, sacrificiul Său a încetat de a mai fi un sacrificiu făcut de o persoană pentru cealaltă. Noi suntem în Cristos Isus. Ca aleși ai Săi, noi eram în El atunci când atârna pe cruce.

Atunci când ne uităm la crucea Sa, nu ne mai gândim la folosul suferințelor Sale pentru sufletele noastre, căci am fi fost ca soldații care și-au împărțit hainele Lui între ei. Cu un astfel de Mântuitor, mântuirea vine de la sine. Noi ne punem o altă întrebare: Cum putem să ne sacrificăm și noi pentru El și „*să împlinim ceea ce lipsește suferințelor lui Cristos în trupul meu*“ (Col. 1.24)? Cu alte cuvinte, cum am putea oare recruta în slujba Sa o oștire de urmași iubitori, care să fie pregătiți să sufere?

De atunci încoace, în noi ardea un foc, așa cum s-a întâmplat cu ucenicii pe drumul Emausului. „*Fulgii de zăpadă nu pot cădea pe o sobă încinsă*“, spune un proverb indian. Răceala acestei lumi nu ne mai putea face rău, cu toate că a trebuit să trecem prin vremuri foarte grele.

Am încercat să nu lăsăm ca iubirea să se oprească doar în sentimentalisme, urmărind să manifestăm în ea ceea ce Sf. Francisc de Sales a numit atât de sugestiv „*extazul faptelor*“.

Meditația religioasă a primit acum un accent impetuos. Am înțeles că timpul petrecut în meditație nu era risipit. De fapt, e mai bine să gândești o zi întreagă decât să muncești degeaba o săptămână întreagă.

În momentul beatitudinii supreme, obiectul meditației, meditația însăși și persoana care meditează devin una. Meditația nu mai este un act conștient. Dumnezeu lucrează în adâncimile insondabile ale sufletului, care nu ajung niciodată la suprafața conștientului nostru. Cei care au avut o experiență de felul acesta sunt întrebați: „*Dar tu nu mai păcătuiești?*”

În comunitatea noastră se făptuiau încă păcate mari. Și eu am făcut păcate mari, chiar după ce am avut diferite experiențe mistice. N-o să vă explic asta, sunt o persoană prea mică, dar îl voi lăsa pe Meister Eckhardt să vorbească: „*Păcatul care este comis nu este păcat dacă ne pocăim de el... Cel care s-a supus cu adevărat vocii lui Dumnezeu nici măcar nu ar fi dorit să nu se întâlnească cu păcatul în care a căzut. Nu pentru că acest păcat ar fi îndreptat împotriva vocii lui Dumnezeu, ci pentru că prin el ai ajuns în legătura unei iubiri mai mari, ești aruncat în jos și umilit... Dar dacă un om se ridică și-și abandonează pe deplin păcatele, Dumnezeu cel credincios îl asigură că el va fi ca și cum niciodată nu ar fi căzut în păcat și nu-l va pedepsi niciodată pentru păcatele sale. Chiar dacă păcatele sale vor fi la fel de numeroase ca ale întregii umanități, Dumnezeu niciodată nu-l va pedepsi și relația lui cu Dumnezeu va fi la fel ca cea mai intimă în care S-a aflat vreodată Dumnezeu cu vreun om. Dacă omul este pregătit să o facă acum, Dumnezeu nu-i va mai lua în socoteală ce a făcut înainte. Dumnezeu este Dumnezeul prezentului. El este gata să te accepte așa cum ești astăzi. În acest fel, El te primește nu ca persoana care ai fost, ci ca persoana care ești acum.*” Nu există nici un pericol în această doctrină, dar să nu tragem din ea concluzia lui Luther: „*Peccator fortiter*”, *Păcătuiește mult!*

Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, pe de altă parte, mi-a amintit de un timp în care, având o funcție de răspundere într-o anumită companie, m-am comportat adeseori incorect. Dar Diavolul m-a împiedicat să rezolv lucrurile. Atunci când m-am dus să-l văd pe fostul meu șef pentru a-i mărturisi, l-am găsit într-o dispoziție proastă. M-a întâmpinat cu cuvintele: „*Tu ai fost singurul angajat cinstit pe care l-am avut. Astăzi am aflat că unul dintre cei mai de încredere colaboratori mi-a furat o mare sumă de bani.*” Acest om tocmai trecea printr-o prăbușire și era evident un moment nepotrivit

pentru a-i vorbi de necinstea mea de altă dată. Dar eu eram neliniștit de ceea ce îmi apăsa conștiința. După câteva zile, i-am scris o mărturisire și m-am oferit să-i restitui totul, puțin câte puțin.

Nu numai că a refuzat să primească banii, dar le-a spus multimilionarilor evrei, cu care era prieten, despre convertirea mea. A devenit și el creștin, împreună cu soția și fiul său. Pe toată durata războiului am putut să-mi dăruiesc energiile predicării Evangheliei datorită faptului că el, împreună cu alții, mi-au pus la dispoziție un mic venit lunar.

Capitolul 4

PERIOADA FASCISTĂ

ÎNCEPUTUL PERSECUȚIILOR

Când bătrânul pastor Adeney ne-a părăsit, a fost înlocuit cu un tânăr, pastorul Stevens. Atât el cât și soția lui erau creștini care trăiau vieți curate și doreau să răspândească lumină în jurul lor. Felul lor de viață mărturisea despre un creștinism corect, care era obișnuit în Anglia, dar necunoscut în partea aceasta a lumii, în care persistau chiar convertiți care-și permiteau să facă lucruri care n-ar fi fost, în nici un caz, considerate acceptabile de un creștin în Vest. Cinstea și sinceritatea lor ne-au dat foarte mult de gândit. Au plecat, la un moment dat, pentru ceea ce ar fi trebuit să fie doar o scurtă vacanță. Dar nu s-au mai putut întoarce. România a fost luată în stăpânire de o bandă de fanatici antisemiți, care aveau mâinile mânjite de mult sânge evreiesc.

În acel timp, conducătorul Misiunii Anglicane pentru evrei era un preot pe nume Roger Allison, un om de a cărui umilință ne amintim cu toții. Cel smerit este puternic în Domnul. Reducându-se

la nimic, cel smerit s-a unit cu Dumnezeu și nu mai sunt două ființe, ci una singură.

Cât timp a fost păstorul nostru, mica noastră comunitate a crescut foarte repede. Dar noi eram într-un pericol. Dacă mergeam în oraș, nu știam niciodată dacă ne vom mai întoarce. Evreii erau vânați pe străzi și arestați, pe baza a tot felul de acuzații false. În mai multe rânduri, am văzut și eu moartea cu ochii.

Aș vrea să vă povestesc două episoade.

Într-o duminică după-amiază, mă aflam în apartamentul nostru. În biserică avea loc o întâlnire de tineret. Și deodată, un om a intrat în camera mea cu răsuflarea tăiată, strigând:

— Veniți repede în biserică! Se întâmplă ceva cumplit!

Când am intrat în biserică, am văzut doi tineri. Unul dintre ei, pe care l-am recunoscut imediat ca evreu, striga:

— Frați evrei, să pornim către Rusia! Acolo vom găsi fericire și libertate. Ne vom întoarce cu victorioasa armată sovietică și vom răsturna pe fasciști!

Basarabia fusese ocupată de ruși și evreii fugeau într-acolo în masă, datorită persecuției antisemite de la noi. Dar, în acel moment, guvernul României era fascist și o asemenea discuție în biserică noastră ar fi fost urmată de arestări. Și, cine știe, poate ar fi fost mulți uciși.

Am încercat să-i opresc pe cei doi tineri, dar era imposibil. M-au atacat, strigând:

— Ești un trădător al evreilor! Ești de partea fasciștilor!

Pentru mine, era imposibil să chem poliția și să termin astfel scandalul, pentru că asta ar fi însemnat să informez autoritățile despre cei doi tineri și să-i condamn astfel la o moarte sigură. Așa că am întrerupt adunarea și am cerut tuturor să părăsească sala și să meargă acasă, fără a vorbi cu nimeni pe drum. Toți m-au ascultat.

Duminica următoare, scena s-a repetat. Nu știam ce să fac. M-am gândit să închid biserica.

În acele zile a fost ucis un legionar în capitală. Nimeni nu știa cine l-a ucis, dar evreilor le era frică să nu fie ei acuzați, și să se reverse represaliile asupra lor.

Într-o seară pe când eram în casă, cei doi tineri care făcuseră agitație în biserică, au venit să mă vadă.

— Avem ceva pe conștiință și am vrea să ne mărturisim.

— Vă ascult, am spus.

Atunci mi-au spus că ei erau cei ce l-au ucis pe legionar. Am exclamat involuntar:

— Cum ați putut să faceți o crimă ca asta? Nu v-ați gândit că acel om are o mamă sau o soție?

Mi-au răspuns:

— Merita să fie ucis, pentru că era fascist.

Atunci le-am zis:

— Înțeleg dacă cineva vine să-mi ceară sfatul, fiind împovărat de o crimă pe care a săvârșit-o. Dacă sunteți mândri de ea, nu pot face nimic pentru dumneavoastră. Vă repet: Ați făcut o crimă. Și fascistul este om și trebuie să fie respectat ca atare. Dacă e dușmanul nostru, trebuie să-i răspundem cu iubire, nu să-l ucidem.

După aceea au plecat.

Mai târziu, când legionarii au fost răsturnați de generalul Antonescu, un tânăr, cel care arăta a evreu, m-a căutat din nou și mi-a zis:

— Trebuie să vă spun cum ați scăpat de la o moarte sigură. Sunt un tânăr comunist, prins de poliția legionară în timp ce împrăștiam manifeste. Am fost torturat și, ca să scap de torturi, am fost de acord să acționez ca un agent provocator pentru legionari. Cel care era cu mine era unul dintre comisarii lor. El s-a hotărât să facă pe evreul și urma să merg împreună cu el, să intrăm în sinagogi, în organizații sioniste, sau oriunde ar fi fost evrei adunați laolaltă și să încep discuții pro-comuniste, insultându-i pe legionari cât mai mult posibil. Oricine ar fi căzut în capcană și ar fi fost de acord cu mine, urma să fie arestat de poliția legionară și bătut. Am venit în biserica dumneavoastră ca agent provocator și-n aceeași postură v-am vizitat acasă, pentru a vă mărturisi crima pe care n-o făcusem de fapt. Când am ieșit din casa dumneavoastră, comisarul legionar a exclamat: „*Niciodată n-am crezut că voi auzi un evreu să spună că legionarii trebuie să fie iubiți!*”

Acest răspuns, bazat pe învățătura lui Isus că trebuie să ne iubim dușmanii, m-a salvat de la o moarte sigură. Dar n-a fost singura dată.

Eram confruntat cu problema recunoașterii comunității noastre de către autoritățile statului legionar, pentru că ei nu mai respectau

vechile autorizații. Dar oare cum să obținem una nouă? Pentru un evreu era periculos să intre într-o clădire publică îndrăznind să ceară așa ceva.

În sfârșit, domnul Allison și cu mine ne-am hotărât să vizităm un preot care era membru al Legiunii și fusese numit ca inspector în Ministerul Cultelor. Am intrat în casa lui, dar nu l-am găsit acolo. Soția lui ne-a rugat să-l așteptăm. În acest timp, legionarii intrau și ieșeau din casă cu salutul: „*Trăiască Legiunea și Căpitanul!*” Dacă ar fi știut cine eram, n-ar fi fost bine de noi.

Preotul s-a întors până la urmă. Când mi-a auzit numele, care are rezonanțe germane, a fost foarte încântat și ne-a întrebat cu multă amabilitate ce dorim. Mare i-a fost surpriza când i-am spus:

— Sunt un evreu care crede în Isus și reprezint o congregație de astfel de evrei. Vrem să vă cerem două lucruri. Mai întâi, nu vrem să se facă nici o excepție în ceea ce ne privește atunci când sunt luate măsuri antisemite, chiar dacă asta ar putea să implice confiscarea proprietăților, deportarea sau moartea. Nu dorim nici un fel de avantaje materiale de pe urma credinței noastre creștine. A doua este aceasta: sinagogile sunt încă deschise și dorim și noi să avem dreptul să ne exercităm felul nostru de închinăciune fără a fi deranjați.

Preotul, renumit pentru caracterul său violent (cu o anumită ocazie, conducând un grup de fasciști, a demolat cu toporul o biserică baptistă din județul său), a izbucnit în râs, fiind bine dispus.

— Nu există evrei creștini, mi-a spus. Bătrânul mitropolit Pimen a botezat odată un evreu în râul Bahlui, pe timp de iarnă. Au făcut o copcă în apă și, când mitropolitul a cufundat pe evreu a treia oară în apă (aceasta este practica în Biserica Ortodoxă), i-a alunecat din mâini, a intrat sub gheață și a dispărut. Mitropolitul a exclamat: „*Este singurul evreu care a fost botezat și a murit ca un creștin! Ceilalți evrei își botează doar pielea și trăiesc o viață necreștină.*” Așa că nu pot crede despre dumneavoastră că sunteți creștin.

I-am răspuns.

— Aveți toate motivele să ne aduceți reproșuri. Este imposibil ca un om să declare că este creștin când este scris că oricine zice că este în Isus Cristos, trebuie să trăiască așa cum a trăit El. Am încercat s-o facem, dar până acum n-am reușit să progresăm. Așa

că nu ne supărăm atunci când alți creștini adevărați, care oglindesc chipul lui Isus, ne reproșează păcatele pe care le facem. Dar, vă rugăm să ne dați cel puțin o șansă și ne vom strădui cum vom putea mai bine!

A continuat să ne insulte și să ne batjocorească încă mult timp, dar am răspuns mărturisindu-ne păcătoșenia cu smerenie și nu apărându-ne. Răspunsul nostru era întotdeauna același:

— Da, suntem păcătoși, suntem foarte fățarnici, așa cum spuneți. Dar avem o credință care ne va mântui de păcat. Noi suntem mincinoși, dar credința noastră este cea adevărată. Dați-ne ocazia s-o dovedim!

Mi-am amintit una dintre povestirile frumoase relatate în scrierile patristice. Se spune despre părintele Agathon că au venit mulți să-l vadă, fiindcă avea reputația de om bun. Câțiva dintre ei au încercat să-l înfurie, spunându-i:

— Nu ești tu Ava Agathon? Am auzit de tine că ești un preacurvar și un om foarte mândru.

El le-a răspuns:

— Așa este, așa este.

— Nu ești tu Agathon, cel care-i vorbești pe alții de rău? au zis iarăși vizitatorii.

El le-a răspuns:

— Sunt.

Ei i-au zis din nou.

— Nu ești tu Agathon ereticul?

El le-a răspuns.

— Nu sunt eretic.

Iar ei l-au rugat:

— Spune-ne de ce ai recunoscut totul despre tine, dar ai refuzat să recunoști că ești eretic?

Răspunsul a fost:

— Am recunoscut primele acuzații pentru că asta-i de folos sufletului meu. Dar cuvântul „*eretic*” înseamnă despărțit de Dumnezeu și nu vreau să fiu despărțit de El.

Când au auzit asta, au fost uimiți de integritatea sa și au plecat de acolo edificați.

Pentru un creștin, nu-i normal să se apere atunci când

se confruntă cu acuzații. Nici Iosif, fiul lui Iacov, în Vechiul Testament, nici Fecioara Maria, nu s-au supărat atunci când au fost acuzați de lucruri pe care nu le făcuseră. Păstrează-ți pacea și Dumnezeu te va apăra! Vei fi apărat de felul în care vor decurge evenimentele în viitor.

Când preotul continua să tune și să fulgere insulte asupra noastră, noi răspundeam la acuzațiile sale referitoare la evreei creștini, recunoscând că s-ar putea să fie adevărate. Dar ne-am apărat credința. Rezultatul a fost că preotul și-a schimbat brusc tonul amenințător!

— Am vrut să vă verific și-am descoperit că sunteți mai vrednici de numele de creștini decât noi. Vă aștept mâine dimineață la minister și veți primi autorizația de a vă continua lucrarea.

A doua zi am fost primiți în biroul său ca niște frați și ni s-a dat autorizația pe care nici nu mai visam că o vom obține.

Curând după aceea, au urmat zilele sângeroase în care legionarii s-au luptat cu fostul lor prieten, generalul Antonescu. Și pentru asta au trebuit să plătească tot evreei.

Unii oameni se întreabă dacă Diavolul există cu adevărat: capitolele teribile ale istoriei omenirii sunt cele mai bune dovezi ale existenței sale. Atunci când un doctor stabilește următoarele: debilitate, temperatură anormală, tuse, scuipat și zgomote neobișnuite în plămâni, nu mai are dubii. El știe că boala este cauzată de un agent invizibil, bacilul lui Koch. Atunci când văd mizeria răspândită în această lume, care a fost binecuvântată de Dumnezeu cu toate darurile Sale minunate, presupun prezența unui agent invizibil: Diavolul.

Sângele evreiesc era considerat un lucru fără valoare. Evreei erau adunați de peste tot, duși în păduri sau în abator și uciși.

Dar guvernul legionar a căzut și le-a venit și lor rândul să fie arestați și uciși. Și iată că mica noastră comunitate de creștini evrei era în situația de a ajuta familiile antisemiților arestați. Toți membrii unei familii aflate într-o mare disperare, erau gata să se sinucidă, dar am reușit să-i salvăm.

Unii evrei ne-au reproșat adeseori faptul că iubirea noastră a cuprins și pe dușmanul lor. Noi le vom răspunde cu o altă povestire luată din viața evreilor.

Atunci când rabi Susia din Anipole era încă necunoscut, un evreu de la țară obișnuia să-l viziteze și să-i aducă daruri. Prosperitatea acestui evreu creștea pe zi ce trecea.

Într-una din aceste ocazii, când se întorcea la Anipole, a aflat că rabinul nu era acasă. Întrebând unde plecase acesta, i s-a spus: „S-a dus la Meserici să-și viziteze marele maestru.”

Evreul s-a gândit: „Cred că cel mai bun lucru ar fi să mă duc și eu să-l vizitez pe vestitul lui învățător. Cred că aș putea primi binecuvântarea de la o autoritate mai mare decât rabi Susia.” Deci s-a dus la Meserici, i-a dat un dar învățătorului și a primit binecuvântarea. Dar din acea zi norocul i-a părăsit casa: succesul i-a scăzut încetul cu încetul, afacerile i-au mers din rău în mai rău și, în sfârșit, s-a trezit sărac lipit pământului.

În nenorocirea sa, s-a dus să-l vadă pe rabi Susia și i-a mărturisit totul. Acesta i-a răspuns:

— Înțelepții noștri spuneau că Dumnezeu ne tratează cu aceeași măsură cu care-L tratăm noi. Tu trebuie să știi că, atâta timp cât n-ai ales altceva decât să-l ajuți pe sărmanul Susia, Dumnezeu a făcut la fel cu tine și ți-a dat bogății. Dar atunci când ai început să ai preferințe și ai dus un dar unui om mare, atunci și Dumnezeu a avut preferințe și i-a dat ajutorul cuiva care a fost mai vrednic decât tine.

Nu trebuie să fim selectivi atunci când facem fapte bune. Dușmanul pe care l-am biruit are nevoie de ajutorul nostru. Doar ajutorul dat dușmanului atunci când este la putere este greșit, pentru că ne face complici cu acesta.

E limpede că noi datorăm iubire creștină tuturor. Ca evrei creștini, noi trebuia să învățăm să ne comportăm omenește și cu antisemiții înfrânți și aflați în suferință, și s-o facem și cu fapta, nu doar cu vorba.

CE TREBUIE SĂ FAC PENTRU A FI MÂNTUIT?

Acum, sub Antonescu, era la putere un alt guvern antisemit. Autorizația dată bisericii noastre de către legionari, nu mai era validă. Atunci când Marea Britanie a rupt relațiile diplomatice cu România, a trebuit să plece și pastorul englez, și împreună cu el toți

învățătorii englezi. Misiunea Bisericii Anglicane a fost desființată. Clădirile care aparținuseră misiunii erau acum administrate de un german. El a închis sala principală, întrebuintată de noi pentru serviciile religioase și ne-a dat afară din apartament.

Micul nostru grup, format din aproape 100 de membri adulți, era lăsat fără un pastor care să poarte de grijă turmei de evrei convertiți.

Conducătorul Bisericii Luterane era un episcop nazist, care ajunsese vestit în urma unei predici în care a declarat că omenirea are trei mari modele: Isus, Beethoven și Hitler, dar că Isus era totuși ceva mai mare decât Hitler. Și, pentru a ține pasul cu ideile acestei predici, în loc de a folosi vechiul salut, „*Lăudat fie Isus!*“, spunea „*Heil Hitler!*“.

Bapțiștii, pentecostalii și adventiștii erau și ei persecutați. Clerul Bisericii Ortodoxe îl convinsese pe generalul Antonescu să le scoată adunările în afara legii și să le confiște casele de închinăciune, dintre care multe au fost transformate în săli de dans și cinematografe. Sute de frați, care aparțineau acestor confesiuni, au fost condamnați cu până la 20 de ani de închisoare; și aceasta într-un timp în care ni se spunea că țara va porni o cruciadă sfântă împotriva ateismului bolșevic. Prima acuzație împotriva acestor grupuri religioase era că pactizaseră cu evreii. Conducători ai cultului baptist ne implorau: „*Vă rugăm, nu mai veniți la noi! Dacă vom primi un grup așa de mare de evrei, vom fi persecutați și mai mult.*“

Dar între preoții ortodocși, chiar între ierarhi, aveam câțiva prieteni credincioși. Un preot mi-a publicat articolele într-un timp când antisemitismul era la culme. Însuși patriarhul Nicodim a intervenit în favoarea noastră. Bătrânul arhimandrit Scriban a fost neobosit în apărarea noastră și la fel s-a întâmplat și cu alții. Dar cea mai mare parte a preoților ortodocși erau antisemiți. În bisericile lor se rosteau multe predici care urmăreau să-i stârneasă pe români împotriva evreilor.

Jidovul răătăcitor nu are nici un loc de odihnă pe acest pământ; nici evreii creștini nu aveau unde-și odihni capetele în bisericile creștine. Pe măsură ce timpul trecea, eram forțați să acceptăm această situație și să considerăm antisemitismul ca pe o cruce pe care trebuie să o purtăm răbdători, bucurându-ne și fără murmur.

Nimic nu-L glorifică mai mult pe Dumnezeu decât purtatul crucii; crucea te învață ceva în plus pe lângă Scriptură. Thomas Münzer spune că pe cruce Îl poți afla și pe Isus cel amar, nu doar pe cel dulce.

Noi nu puteam hotărî cărei confesiuni să-i aparținem. Eram obligați să acceptăm ospitalitatea care ni se acorda. În plus, nici nu eram interesați de conflictele dintre cultele creștine. Misiunile suedeze și norvegiană pentru Israel, care erau luterane, ne-au dat protecția și numele lor. Și le-am fost recunoscători pentru asta.

Acum aveam de rezolvat problema obținerii permisiunii și de la autoritățile antonesciene pentru biserica noastră.

Am cerut audiență domnului Sandu, secretar general la Ministerul Cultelor. Datorită numelui meu german, am fost primit și am început la fel ca în urmă cu câteva luni, atunci când am discutat cu preotul legionar: mi-am exprimat speranța că nu se va face nici o excepție atunci când vor fi luate măsuri antisemite, dar până atunci, dorim să ni se permită să ne practicăm religia, așa cum li se permitea și evreilor de rit mozaic.

Domnul Sandu a încercat să scape de mine, sugerându-mi să vorbesc cu directorul Secției Minorității, preotul Zenovie. I-am spus că tocmai fusesem la acesta, dar nu vorbisem cu el. Șezusem în camera de așteptare pentru a ajunge să vorbesc cu el, însă l-am auzit trimițându-și slujitorul la dracu' pentru că-i cumpărase altfel de țigări decât i-a cerut.

— El îi trimite pe oameni la dracu', eu îi aduc la Dumnezeu, am continuat. Nu ne putem înțelege unul cu altul. Nu aș dori să am o întvedere cu el.

Domnul Sandu a răspuns:

— Germanii sunt în țară. Nu putem să dăm o astfel de permisiune unor evrei.

Atunci i-am zis:

— Domnule secretar de stat, atunci îmi voi retrage cererea. Vom continua oricum să ne întâlnim, asumându-ne riscurile. Dar, înainte de a pleca, aș vrea să vă spun ceva. Vin aici preoți din toate cultele să vă vadă și să obțină ajutor în problemele lor administrative. Mă-ntreb dacă unul singur măcar v-a vorbit despre sufletul dumneavoastră. Va veni o zi când nu vor mai fi nici miniștri

de stat, nici preoți sau pastori, ci vom sta cu toții goi și tremurând în fața tronului lui Dumnezeu. Va trebui atunci să răspundem pentru faptele noastre. Gândiți-vă cum veți răspunde pentru că ați refuzat să ajutați creștinii evrei să se adune în pace pentru a se închina lui Isus, care-i tot evreu.

În acel moment, Dumnezeu îmi luase toate puterile de a gândi, așa că am uitat complet că sunt evreu fără drepturi, într-o atmosferă antisemită, în biroul unei autorități antisemite. Tot ce ar fi trebuit să facă era să sune din clopoțel. Aș fi fost arestat și aș fi dispărut fără urmă.

Dumnezeu a dat autoritate cuvintelor mele tremurânde. Domnul Sandu nu era furios; din contră, am fost martorul unei scene care se poate compara cu cele din Biblie. El s-a ridicat și, față-n față cu un evreu, a întrebat: „*Ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?*”

Am putut acum să-i vorbesc despre Isus.

De atunci ne-a fost prieten și protector. Un evreu care credea în Isus scoase ghimpele antisemitismului din carnea unui ministru de stat aparținând unui guvern antisemit.

Renumitul poet creștin evreu, Franz Werfel, povestește că, în anul 1938, într-un sat din Austria, trupele germane i-au strâns pe evrei pentru deportare. Cu ei era și un capelan creștin care n-avru să-i părăsească. Pe drum, un ofițer antisemit a avut o inspirație diabolică. A smuls o cruce dintr-un cimitir și a făcut din ea o zvastică. A pus zvastica în mâinile unui bătrân rabin și i-a ordonat să sărute acest simbol blestemat. Rabinul a îndreptat marginile care deformau crucea și i-a dat-o capelanului. A fost destul un glonte pentru a-l trânti la pământ pe cel care adusese crucea la forma ei inițială.

În multe ocazii, Dumnezeu i-a folosit pe evrei pentru astfel de scopuri.

Și iată că aveam iarăși autorizație. Dar și de data asta a fost de scurtă durată. Curând după aceea, împreună cu soția mea și cu un grup de evrei creștini, am fost arestați. O femeie româncă s-a prezentat în fața ofițerului de poliție care era de serviciu și a cerut să fie arestată împreună cu frații ei din Israel. Cererea i-a fost satisfăcută.

Când am fost eliberați, secretarul de stat Sandu fusese deja înlocuit de un altul și autorizația ne fusese anulată.

ACTIVITATEA RELIGIOASĂ ILEGALĂ

În fiecare om care a fost născut din nou există o dorință de a se retrage din grijile și preocupările lucrurilor exterioare, de a liniști furtuna care ne deranjează uneori până și meditația, de a găsi pacea, de a trece dincolo de ego și de a se odihni. Singura sa dorință este să rămână sărac dacă trebuie, dar să se poată adânci tot mai mult în Dumnezeuul său ascuns.

Dar nu-mi venise încă ceasul ca să-mi permit o viață contemplativă de acest fel: doar mai târziu, când am petrecut ani mulți în închisoare, am putut savura asemenea bucurii. Eram acum îmbrânciți într-o existență furtunoasă, fără prea mult timp pentru a-mi întări omul interior. Adunările erau interzise; ne întâlneam ilegal în diferite case, asumându-ne riscul de a fi condamnați până la 20 de ani închisoare. În anumite situații am putut să ne întâlnim chiar și 100 de oameni în acest fel. Am dezvoltat atunci un sistem secret.

A fost o singură ocazie în care am fost surprinși în timpul unei adunări. Poliția făcuse greșeala de a nu înconjura casa când au trecut prin curte și au bătut la ușă. I-am lăsat să aștepte puțin înainte de a deschide. După ce am deschis ușa, i-am mai ținut puțin la intrare, întrebându-i cine sunt, ce doresc și insistând să se legitimeze. Atunci când au intrat în sfârșit, au putut să descopere că informația pe care o primiseră, că aveam o adunare ilegală, era falsă. Singurele persoane găsite au fost locatarii. Casa avea doar parter și toți cei prezenți la adunare s-au făcut nevăzuți, ieșind pe fereastră.

Poliția era furioasă: poliștii erau siguri că noi continuam să ne adunăm, însă nu aveau nici o dovadă. Dar, în sfârșit, ocazia s-a ivit și au obținut dovada pe care o căutau.

La un moment dat, la adunările noastre, care stârniseră și interesul unor români, participa și un ortodox care trăia din vânzarea păsărilor de curte, pe care le aducea din Transnistria ocupată de armata română. Călătoriile lui frecvente în acea parte a țării au stârnit suspiciunea poliției, care l-a chemat într-o zi și l-a interogat cu privire la scopul deplasărilor sale.

El le-a răspuns:

— Bănuiesc că sunt suspectat de spionaj. Negustoria este singurul scop al călătoriilor mele. Mai mult, dumneavoastră trebuie să știți că pocăiții nu se ocupă de spionaj. Eu sunt un pocăit. Puteți să-l întrebați pe pastorul Richard Wurmbrand și vă va confirma faptul că eu particip la întâlnirile pe care le are grupul lor prin diferite case.

Poliția nu l-a mai suspectat de spionaj, dar a fost întrebat acum referitor la întâlnirile noastre religioase. Fratele nostru fusese prins într-o capcană. Poliția nu i-a spus scopurile ei reale, ci s-a făcut că are nevoie de numele celor care vin la adunări doar pentru a se convinge că negustorul era convertit cu adevărat și-n felul acesta nu mai era susceptibil de spionaj. Și astfel au obținut o mulțime de nume.

Într-o seară, pe la ora 23, eram în pat și-mi scriam notițele pentru o predică împotriva războiului, care în acel moment atingea punctul său culminant. Deodată, soția a intrat în casă și mi-a spus cu un zâmbet: „*Poliția a înconjurat casa!*“ (Ea zâmbește în toate situațiile.) Abia am avut timp să-mi arunc notițele în grămada de hârtii de pe noptieră. Un grup de polițiști a pătruns în casă, spunându-mi că sunt arestat.

M-am grăbit să mă îmbrac și să părăsesc casa, pentru că una dintre cele trei camere ale noastre era plină până-n tavan cu cutii care conțineau alimente ce trebuiau împărțite în închisoarea Mislea, unde se aflau 200 de femei credincioase baptiste, pentecostale și adventiste. (Luasem asupra noastră sarcina de a-i ajuta pe frații închiși, pentru că unii dintre conducătorii acestor culte nu aveau destul curaj s-o facă, pe când alții nu aveau inițiativa necesară pentru asta. Atunci când am încercat să-i abordez, sugerându-le organizarea unui ajutor pentru frații închiși, s-au dat la o parte.) Dacă ar fi găsit aceste cutii, cum le-am fi explicat oare situația? Ajutorarea pușcăriașilor nu era permisă. În plus, ar fi trebuit să le spunem cum am obținut banii pentru ea. Dacă am fi refuzat să le spunem pentru cine am pregătit mâncarea, am fi putut fi acuzați de speculă cu alimente. În oricare dintre cazuri am fi fost pedepsiți. Dar Dumnezeu a închis ochii polițiștilor și niciodată n-au intrat în camera în care se aflau pachetele cu hrană. Au strâns doar hârtiile de pe masă și m-au luat cu ei. În aceeași seară au arestat și alți

credincioși, printre care și o tânără de 16 ani, care încă nu era convertită, dar participa la adunările noastre.

Atunci când am ajuns la poliție, l-am întâlnit pe fratele care era vinovat pentru arestarea noastră. Gândul că datorită lui vom face ani grei de pușcărie l-a dus la disperare. Primul lucru pe care am încercat să-l facem a fost să-l mângâiem și să-i spulberăm întristarea. Am reușit. Nu am spus nimănui de greșeala sa. Mai târziu, tot eu am fost acela care i-am oficiat căsătoria.

Tânăra, Lidia Pop, a fost palmuită de un comisar de poliție pentru că, atunci când a întrebat-o ce religie are, a răspuns: „*Îl iubesc pe Domnul Isus și cum s-o fi numind religia asta, nu știu.*“ Nimeni n-ar fi putut da un răspuns mai bun.

Situația s-ar fi putut încheia tragic dacă nu ar fi trimis Dumnezeu un om care să intervină pentru noi, ambasadorul Suediei în România, Patrick von Reuteswärde. El era un om foarte religios și întotdeauna făcea numai bine. Ușa lui era întotdeauna deschisă pentru orice om în nevoie sau persecutat, neținând seama din ce nație, rasă, clasă sau confesiune era. I-a ajutat pe evreii care erau nedreptățiți, dar i-a ajutat și pe germanii care au suferit când, mai târziu, aceștia au fost persecutați de sovietici.

Misiunea Suedeză pentru Israel ne luase sub protecție și-n felul acesta am făcut cunoștință cu el. Cum a auzit că am fost arestați a intervenit pentru noi, cu toate că asta însemna o încălcare a regulilor diplomatice, pentru că noi eram cetățeni români și el nu avea nici un drept să se amestece. Totuși, intervenția sa a avut succes.

A mai lucrat în favoarea noastră faptul că polițiștii luau mită. Nu ne-am făcut probleme de conștiință de a da bacșiș polițiștilor. Îi priveam ca pe niște bandiți care spuneau: „*Banii sau viața*“.

Cu această ocazie am petrecut doar vreo 14 zile în închisoare.

În timp ce războiul era în toi, când eram persecutat atât ca evreu cât și ca predicator al Evangheliei, am putut să public vreo câteva cărți religioase sub pseudonimul Radu Valentin. Sub acest nume am devenit cunoscut și între credincioșii români. Am reușit să găsim un cenzor care era atât de dependent de alcool, încât ar fi fost gata să permită publicarea unei cărți care condamna alcoolul, dacă i s-ar fi dat o sticlă de vin pentru serviciile sale.

PĂSTORUL MAGNE SOLHEIM ȘI SOȚIA SA.

Păstorul Solheim, conducătorul Misiunii Norvegiene pentru evrei din Galați, era tracasat în permanență. Autoritățile veneau la miezul nopții și-i percheziționau casa. El îi vizita neobosit pe evrei la magazinele lor, acasă sau în lagărele de muncă, predicându-le Evanghelia în timp ce-i mângâia și-i ajuta și-n nevoile lor fizice. Până la urmă, autoritățile i-au închis biserica.

Solheim era un misionar model, care nu-și pierdea niciodată curajul când era primit cu răceală de către evrei și neînțeles de către creștini. Soția sa, Cilgia, o profesoară elvețiană, s-a dovedit a fi un ajutor potrivit pentru el.

Într-o zi, un căpitan de armată i-a spus:

— Ce rost are să mergeți să le predicați evreilor Evanghelia? Ei rād în permanență de dumneavoastră.

Solheim i-a răspuns:

— Ce faceți atunci când primiți un ordin? Îl discutați sau îl executați?

— Îl execut.

— La fel e și cu mine. Conducătorul armatei creștine, Isus, ne-a ordonat să predicăm Evanghelia tuturor oamenilor. Eu Îi împlinesc ordinul. Rezultatele nu sunt responsabilitatea mea, ci a Sa.

Devotamentul și pioșenia lui au lăsat o impresie deosebită acolo unde te-ai fi așteptat mai puțin la una ca asta. Aici s-ar potrivi cuvintele martirului creștin Ignatius: „*Creștinismul nu este o problemă de persuasiune, ci de măreție.*“ În vasul de lut al unui om devotat strălucește o comoară în toată frumusețea ei și această comoară îi atrage și pe alții.

Când Feinsein fusese arestat (pe atunci nu știam că fusese ucis), ne-am întrebat cum am putea interveni pentru el. În sfârșit, am hotărât să mergem la autorități și să pledăm cauza victimei lor inocente. Am mers la Legația Germană. România era stăpânită pe atunci de banda lui Hitler, care-i incita în permanență pe oameni să-i măcelărească pe evrei. În această situație, un misionar creștin și un evreu s-au îndreptat spre Ambasada Germană, pentru a ajuta

un alt evreu. Am fost primiți aici de un anumit domn Dietrich. Când a vorbit cu Solheim, a rămas uimit și a spus: „*Aveți nevoie de o uriașă doză de idealism ca să părăsiți frumoasa dumneavoastră țară, Norvegia, și să veniți aici, în România, ca să predicați negustorașilor evrei, interesați numai de bani și plăceri.*” Pledoaria lui Solheim a câștigat admirația sa sinceră. S-a întâmplat un miracol: credinciosul servitor al lui Hitler a promis să facă tot posibilul ca să-i salveze viața lui Feinsein. Mai târziu ne-am convins la poliția din Iași că Ambasada Germană a telefonat de mai multe ori pentru asta. Dar fusese prea târziu: Feinsein era mort.

Povara care se află pe umerii unui misionar care nu este evreu este foarte grea. De regulă, evreii sunt indiferenți sau chiar ostili. Antisemiții îi batjocoresc; clericii creștini sunt și ei adeseori indiferenți. În plus, este o mare dezamăgire chiar relația cu unii creștini evrei.

Erau unii evrei care fuseseră botezați doar în speranța efemeră că vor scăpa în acest fel de prigoană. Acești oameni erau actori excelenți, dar nu aveau în realitate o credință adâncă. Îmi amintesc de un frate român care mi-a cerut să merg cu el să vizitez câțiva evrei convertiți pe care eu nu-i cunoșteam. Am fost primiți foarte bine și am discutat cu entuziasm aproape o oră. Când am îngenunchat să ne rugăm, eram extrem de fericit. Atunci fratele român, care avea ceva de făcut, s-a ridicat și ne-a părăsit. După ce a plecat, ei au început să râdă: „*Prostul, nebunul, el chiar își închipuie că suntem creștini!*” Ei erau convinși că și eu mă prefăceam doar; și astfel și-au dat arama pe față.

Dacă ai de-a face cu astfel de oameni, începi să-ți pierzi curajul, chiar dacă-i înțelegi pe oamenii care consideră botezul o simplă formalitate și un mijloc de a se apăra împotriva antisemiților.

Misionarii care lucrează între evrei se întâlnesc în permanență cu oameni care s-au botezat din frică sau pentru a se căsători cu un creștin, sau pentru ca să se uite originea lor evreiască. Am încercat să contracaram această tendință, menținând în permanență caracterul evreiesc al comunității noastre și nepermițând membrilor ei să-și schimbe numele.

Există însă dificultăți și cu convertiții autentici veniți dintre evrei. Biblia susține că poporul nostru este un popor special: există

ceva particular la un evreu, ceva care-ți sare în ochi și el descoperă că-i este greu să se lase asimilat de un alt mediu. Evreul este tot evreu și în biserică.

Mesajul lui Isus este universal și are o valabilitate eternă. Apostolul Pavel spune că, pentru a-i câștiga, s-a făcut iudeu cu iudeii și grec cu grecii. Ar fi imposibil să-l înveți pe copilul unui pigmeu din Africa la fel ca pe un copil din Scandinavia.

Dar faptul că Isus Cristos S-a născut evreu îi face pe unii creștini evrei să presupună că sunt mai aproape de El decât frații lor neevrei și încearcă să-i privească de sus în jos, cu superioritate. Credința în evreul Isus devine astfel o altă formă de șovinism evreic, la fel de intolerabil ca orice alt șovinism. Lucrul acesta duce la conflicte ascunse sau deschise între misionari neevrei și anumiți creștini evrei. Un dulgher nu este mai apropiat de Isus decât un croitor, pentru că Isus a fost dulgher; nici un bărbat mai apropiat de Acesta decât o femeie, pentru că El a fost bărbat. La fel, nici creștinii evrei nu sunt superiori creștinilor dintre Neamuri cum își închipuie unii.

Lucrarea misionară între evrei oferă puține satisfacții spirituale și-i uzează pe misionari destul de repede. Dar, Solheim a lucrat ca atare 30 de ani, ajutat de excepționala sa soție și de mulți alții.

O diaconiță norvegiană, Olga Olaussen, a lucrat neobosită chiar în perioada de mare dificultate în Iași, în timpul războiului. Tatăl ei, care fusese pescar, alunecase odată de pe vas în timpul unei furtuni. S-a luptat cu valurile multe ore. Aflat la ananghie, I-a promis lui Dumnezeu că-și va dedica toți copiii pentru lucrarea misionară dacă va fi salvat, și așa a făcut. „Schwester Olga“ și-a dăruit toată viața evreilor, mângâindu-i cu abnegație pe bolnavi și crescând copii orfani. După uciderea lui Feinstein, a lucrat singură cu un grup de fete creștine, pentru că toți bărbații din grupul lor fuseseră uciși. Ea a crescut aceste suflete în spiritul credinței.

Am avut o singură dată ocazia, în timpul războiului, să le vizitez congregația, într-o duminică. Și am găsit acolo un mic grup flămând după Cuvântul lui Dumnezeu. Știind că am doar o zi de petrecut la Iași, am predicat 11 ore, de la 8 dimineața până la 8 seara, cu o pauză de masă de o oră. În aceste 11 ore, întreaga adunare m-a ascultat cu toată atenția.

Fiindcă tot ce am scris despre pastorul Solheim și „Schwester

Olga“, e în legătură cu Misiunea Norvegiană pentru Israel, ar fi interesant să vă povestesc cum a început această misiune.

În timpul primei jumătăți a secolului XIX, Biserica Luterană Norvegiană a făcut eforturi mari pentru a răspândi Evanghelia printre păgâni.

Într-o zi, o creștină l-a întrebat pe pastorul ei:

— Nu credeți că ar fi timpul să ne ocupăm în mod deosebit de răspândirea Evangheliei între evrei?

Pastorul a răspuns:

— Nu. După Biblie, acum este timpul Neamurilor. Israel a fost lepădat.

Răspunsul a făcut-o să lăcrimeze pe această femeie, dar ea și-a păstrat pacea și a așteptat cu răbdare ceasul potrivit. După câteva luni, l-a abordat din nou pe pastor.

— Aș vrea să vă cer sfatul. O cunoștință de-a mea are un singur fiu. Dar el s-a purtat atât de urât, încât părinții nu au mai avut altceva de făcut decât să-l alunge din casă. Fiind bătrâni, ca să se consoleze, au adoptat un băiat, dându-i tot ce a respins propriul lor copil, făcându-l moștenitor a tot ce aveau. Chiar dacă sângele este în mod sigur mai gros decât apa. Ei au păstrat un portret al copilului lor, amintindu-și mereu de el, vărsând în fiecare seară lacrimi de dorul lui. Copilul înfiat a crescut și a ajuns atât de obraznic, încât, într-o bună zi, a început să strige la părinții săi adoptivi: *Nu vreau să mai văd portretul celui alt băiat pe perete! Cum îndrăzniți să-i mai amintiți numele?*“

În acest moment, pastorul a întrerupt indignat povestirea doamnei:

— Este un băiat nerecunoscător și nu merită să mai stea sub același acoperiș cu ei. Ar trebui să-l alunge și pe el!

Atunci femeia i-a răspuns:

— Nu este Israel adevăratul fiu al Tatălui ceresc? Nu a fost el îndepărtat pentru că a fost neascultător și noi, din celelalte popoare, am fost adoptați în locul său? Dar inima lui Dumnezeu este îndreptată încă spre Israel. Și Cerul se uită la el. Este oare drept ca noi, ramurile, să ne considerăm mai mari decât trunchiul și să refuzăm mântuirea evreilor?

Pastorul și-a recunoscut păcatul și a devenit fondatorul Misiunii

Norvegiene pentru Israel.

Multe decenii, această misiune a lucrat cu o mare binecuvântare în câteva orașe din România.

DIFICULTĂȚI IVITE DIN PRICINA POZIȚIEI NOASTRE CA EVREI

Evreii au suferit foarte mult în timpul războiului, încât, dacă ar fi fost să ne urmăm doar sentimentele, n-am fi făcut nimic altceva decât să-i îmbrățișăm și să-i consolăm. Dar Dumnezeu ne-a ajutat să facem ceva concret pentru a-i ajuta pe evreii mozaici care erau deportați în Transnistria. Împreună cu frații noștri români, am reușit uneori să scoatem pe câțiva dintre copiii evrei din ghetouri și să-i redăm părinților lor.

Dar nu am putut fi satisfăcuți doar cu asta. Profetul Ieremia a trăit în vremea unor atacuri violente ale babilonienilor, atacuri care au dus la distrugerea statului evreiesc; dar el îi acuză pe evrei de păcatele lor. Isus, numit de mulți un nou Ieremia, a făcut același lucru într-un timp când evreii erau sub stăpânirea nedreaptă a romanilor. Și amândoi au fost considerați de compatrioții lor drept trădători ai neamului.

În scrierea cunoscută sub numele *Baba Metzia*, Talmudul babilonian îi acuză pe profeți de a fi păcătuit prin reproșurile lor adresate evreilor. O altă scriere, *Șir Raba*, susține că Moise, Isaia și Ilie au fost pedepsiți de Dumnezeu pentru că l-au acuzat pe Israel înaintea Feței Domnului. Creștinii cred că totuși profeții au dreptate.

Noi eram în aceeași situație ca profeții din vechime. Deznădejdea, cruzimea cu care fuseseră maltratați și suferințele teribile, împietriseră inimile evreilor, care ziceau: „*Dumnezeu să-Și aleagă un alt popor. Am obosit să tot fim națiunea Sa!*” Pe de altă parte, micul grup de evrei creștini era convins de adevărul cuvintelor lui Mesia, care spunea că mântuirea vine de la evrei, că evreii au o menire înaltă de împlinit.

Evreii nu puteau înțelege de ce-i făceam pe ei, victimele fasciștilor, coresponsabili de răul care era în lume, părând în felul

acesta că ne alăturăm acuzatorilor și prigonitorilor lor.

Motivul nostru era simplu. Cu aproape 4 000 de ani în urmă, evreilor le fuseseră date Cele Zece Porunci, fundamentul moralității. Li s-a revelat că Dumnezeu este Unul și că Dumnezeu a dorit ca omenirea să fie o frățietate de oameni liberi, o comunitate călăuzită de dragoste și adevăr. El a promis de asemenea și un Mesia care, în final, va stabili o asemenea împărăție. Evreii erau poporul ales de Dumnezeu pentru a duce această revelație tuturor popoarelor. Dumnezeu i-a înzestrat cu toate calitățile necesare pentru a îndeplini această misiune.

Cu aproape 2 000 de ani după Moise, lumea nu auzise încă de această revelație. Iulius Cezar scria în celebra sa lucrare, *De Bello Gallico*, că galii, strămoșii francezilor de azi, beau încă vin din craniile învinșilor lor. Teutonii și slavii erau și ei sălbatici în acel timp.

Astăzi, evreii, care formează doar 0,3% din populația omenirii, au totuși poziții cheie în viața economică, politică, științifică și culturală din multe țări. Poziția evreilor în aceste domenii de influență depășește cu mult proporția numărului lor.

Aceasta este o responsabilitate grea pentru evrei.

Dacă un profesor nu-și împlinește datoria și elevii săi devin huligani, mergând până acolo încât își maltratează propriul profesor, cine este responsabil, elevii sau profesorul? Am văzut situații nenumărate în care, atât români cât și germani și-au deschis inimile atunci când evreii le-au vorbit de iubirea lui Isus. Deseori, lucrul acesta le-a spulberat antisemitismul. Când un evreu acceptă însărcinarea solemnă pe care Dumnezeu le-a dăruit-o israeliților, de-a fi o lumină și de a duce această lumină popoarelor, acest lucru produce un efect profund.

Dar evreii nu și-au îndeplinit misiunea; din contră, știu din propria mea experiență că adeseori au făcut tot ce au putut pentru a submina credința creștină. Când un om și-a pierdut credința în Cristos și în învățătura Sa despre iubire, aceasta îl lovește pe evreu; ne pare rău pentru victimă, dar nu-l putem absolvi de vinovăție pe profesorul rânduit de Dumnezeu a-l învăța calea cea bună.

Noi convertiserăm un șofer. Acest om, copleșit de comoara

pe care a găsit-o în Isus, s-a dus la un mare industriaș evreu, Goldenberg, al cărui angajat era, și i-a spus despre experiența sa, despre Mântuitorul, și i-a mărturisit pe Isus. Goldenberg l-a luat în râs: „*Nu fi prost, Augustin! Toate acestea sunt un nonsens. Lucrul important în viață este să trăiești, să ai bani, să bei, să ai femei, pentru că dincolo nu mai este nimic.*”

Goldenberg era un om realizat, care avusese succes în viață. Augustin era un simplu băiat de la țară. Rezultatul a fost că spusele lui Goldenberg au smuls gingașa plantă a credinței din sufletul lui Augustin. Mulți Goldenbergi au lucrat în același fel, prin ziare, reviste, cărți, conferințe și prin influența lor în viața economică și politică. Este oare o surpriză atunci că oameni ca Augustin s-au reîntors în crâșmă și, inspirați de exemplul pe care Goldenberg l-a dat, au încercat să-și umple mâinile cu bani? Și cum ai putea să-ți umpli mai ușor mâinile cu bani decât dându-i în cap lui Goldenberg?

Și atunci când Goldenberg suferea, nu era pregătit să asculte predici de pocăință, ca orice om care suferea teribil, dar noi eram obligați să-i arătăm vinovăția.

Este cu adevărat un miracol dumnezeiesc faptul că unii dintre cei care au fost zdrobiți de teroarea antisemită și care erau atunci într-o mare deznădejde, au fost gata să primească credința în Isus Cristos. După toate aparențele exterioare erau nenorociți, înjosiți, coborâți în prăpăstiile sărăciei; și totuși ei erau oameni care și-au descoperit marea misiune față de evrei. Ei l-au acceptat pe Isus ca Rege al evreilor, ca Rege al unui popor a cărui misiune în viață a fost să răspândească lumina lui Dumnezeu în lume. Acești evrei au regretat anii pe care i-au risipit neîndeplinindu-și datoria și acum își mărturiseau noua credință împreună cu frații lor români, unguri și germani, care deveniseră Israelul spiritual.

Poporul evreu nu este singurul popor ales. Dumnezeu a dat multor popoare o vocație specială. Poporul indian a dat lumii cea mai înaltă metafizică, a cărei influență poate fi recunoscută și în Biblie. Romanii au fost aleși să aducă dreptul în întreaga lume. Peste tot, unde stăpânește justiția, Dreptul Roman este respectat. Oriunde legea romană nu există, nedreptatea își înalță capul. Grecii au fost aleși pentru a da lumii filozofia. Se zice că de la moartea marilor gânditori greci n-au mai apărut idei noi în filozofie, ci oamenii au

rumegat iar și iar înțelepciunea vechilor greci. Germanii și italienii au dat lumii muzica; germanii și anglo-saxonii i-au dat tehnologia modernă. Elvețienii au fost aleși de Dumnezeu pentru a arăta lumii cum națiuni diferite, care sunt dușmane în alte părți ale lumii, pot trăi împreună în armonie. Britanicii au fost aleși pentru a începe marile mișcări misionare și pentru a da Biblia tuturor națiunilor.

Este datoria fiecărei națiuni să-și descopere misiunea sa specială.

Dar evreii n-au rămas credincioși vocației lor. Ei au respins și-L resping încă pe Mesia, care a fost dovedit de istorie a fi Persoana care a împlinit la perfecțiune misiunea încredințată evreilor, aceea de a fi lumina lumii.

Dacă evreii au falimentat în această misiune specială încredințată lor, sarcina a trebuit să fie împlinită de alții. În termenii profetiei lui Isus, via a fost încredințată altora. Și acum, din fiecare națiune, aceia care umblă pe urmele lui Avraam, Isaac, Iacov, Moise, ale profetilor și ale lui Isus, formează Israelul spiritual. Ei au luat moștenirea noastră neglijată și răspândesc acum lumina în lume. În acest grup ales, în această preoție regală, în această frăție internațională a iubirii, există și un număr de urmași ai lui Isus din poporul evreu.

În timpul amarnicilor ani ai războiului n-am putut avea mulți convertiți. Nici nu eram surprinși de faptul că evreii, care erau oprimați, vânați, înfometăți și pândiți de moarte la fiecare pas nu și-au putut deschide inima pentru Evanghelie, așa cum nu eram surprinși de faptul că paralizicii nu pot dansa sau morții nu pot mișca. Dar Îi mulțumeam lui Dumnezeu în tăcere ori de câte ori făcea miracolul ca un evreu, biruindu-și toate reținerile interioare, să îmbrățișeze credința creștină.

Nu le puteam cere prea mult noilor convertiți: nu le puteam cere să umble altfel decât înainte, lepădând toate lucrurile care le crezuseră până atunci. Noi nu puteam aștepta ca ei să devină creștini peste noapte. O ființă umană nu se poate schimba în câteva săptămâni, nici în câțiva ani. A trebuit să fim răbdători cu noii noștri convertiți. Nu ne speriam atunci când vedeam ce grăunte infim de credință aveau unii dintre ei, știind că această credință ține de Marele Mântuitor, pentru că Cel care a plantat această sămânță

bună o va face să crească până la venirea Sa.

Convertiții nu veneau din cercurile superioare ale iudaismului; dar nici Isus nu-și alesese ucenici din aristocrația țării. Maria Magdalena era o desfrânată. Și noi aveam femei de felul acesta. Matei și Zacheu își trădaseră poporul. Erau vameși, adică slujitori ai Romei asupritoare. Saul din Tars era un ucigaș. Cei mai mulți dintre apostoli erau meșteșugari needucați.

Noi nu credeam că trecutul unei persoane, oricât de degradant ar fi fost, avea vreo semnificație. Dumnezeu îl judecă pe om după ceea ce este în acest moment. Singurul lucru important pentru noi era dacă acel om credea în sângele și suferințele lui Isus, dacă-L iubea, dacă dorea să fie mântuit prin El, dacă voia să-L urmeze din momentul respectiv.

Nu doar mâna dreaptă a lui Isus, cea pe care a întins-o celor mai buni, mai curați, a fost străpunsă, ci și mâna Sa stângă, aceea pe care a întins-o celor decăzuți, nenorociților.

Ne-am amintit una dintre vorbele lui Meister Eckhardt: *„Fiecare este preocupat îndeosebi să dea la o parte lucrurile care-l dezgustă cel mai mult. Cu cât sunt mai mari și mai hidoase păcatele noastre, cu atât mai repede și mai iubitor le iartă Dumnezeu, care are repulsie și mai mare față de ele.”* Pe mulți oameni, care erau împovărați cu fărâdelegi extrem de mari, i-am mângâiat și i-am ajutat să-și pună picioarele pe cărarea adevărată, cu cuvinte ca acestea.

Regula noastră era să nu avem conversații lungi cu oamenii. Noi proclamam adevărul, nu-l discutam. Noi revelam un adevăr pe care, în mod fundamental, fiecare dintre noi îl poartă în interior fără să-l știe, pentru că sufletul omenesc este creștin prin natura sa. Noi vorbeam conștiinței, nu intelectului. Și, cei care fuseseră aleși de la început pentru a fi mântuiți, veneau la noi. Un lucru evident pentru fiecare era faptul că ei erau unși cu untdelemnul bucuriei, deosebindu-se de toți ceilalți evrei.

Îmi amintesc ziua când a fost publicată decizia de a confisca locuințele aflate în proprietatea evreilor. În familiile mozaice, afectate de acest ordin, era o mare durere. Frații noștri în credință au cântat și s-au bucurat, pentru că ei știau că au în cer o comoară mai bună, pe care nimeni nu le-o poate lua.

DOI BĂTRÂNI

Într-o zi, am ieșit cu soția la plimbare. Nu am făcut decât câțiva pași și am observat un bătrân evreu de cealaltă parte a străzii. Era un evreu habotnic. Gâfâia și mergea greu. Soția mi-a spus:

— Omul ăsta nu mai are mult de trăit. Du-te și-i vorbește despre Mântuitorul! Eu mă întorc acasă. Putem merge la plimbare mai târziu.

Am trecut pe trotuarul de *vis-à-vis* și l-am abordat pe acest bătrân cu o întrebare:

— Vreți să-mi spuneți ce text din Legea lui Moise va fi citit sâmbăta viitoare în sinagogă?

El mi-a spus și apoi a întrebat:

— Credeți în Isus?

I-am răspuns puțin surprins:

— Da. De ce mă întrebați?

— Pentru că înțeleg că sunteți în căutarea unei ocazii de a vorbi cu mine. Tinerii evrei nu-i opresc pe oameni pe stradă cu întrebări de felul acesta. Câți ani ai?

— 30, i-am răspuns.

— Sunteți tânăr. Cred în Isus de 40 de ani și am petrecut tot atât timp în închisoarea Satanei.

Răspunsul lui m-a amuțit. Ne-am schimbat adresele și i-am promis că o să vin să-l vizitez. Și iată povestea care mi-a fost dat s-o aflu.

Acest om, tinichigiu de meserie, auzise Evanghelia predicată cu 40 de ani în urmă, la Misiunea Anglicană, și a crezut în Isus. Începuse să studieze Biblia cu atenție, o știa mai bine decât mine și avea o viață de rugăciune ordonată. Dar el nu-și mărturisise credința nimănui, nici nu fusese botezat, de frica pierderii clienților, dintre care cei mai mulți erau evrei.

Anii au trecut și el a continuat să refuze cu încăpățănare sfatul celor care îl îndemneau să-L mărturisească deschis pe Isus, în care el credea în secret.

Diavolul l-a răsplătit așa cum numai el o poate face: dacă a

refuzat botezul pentru a-și asigura bunăstarea, iată că acum, la bătrânețe, omul era cerșetor. Nici acum nu-și putea mărturisi credința, pentru că astfel i s-ar fi interzis să ceară de pomană evreilor la ieșirea din sinagogă.

Era în această situație când m-am întâlnit cu el. M-am luptat luni de zile cu acest om, care credea că Biblia era Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu și i-am cerut să se gândească la cuvintele Epistolei către Romani: „*Dacă-L mărturisești cu gura pe Isus ca Domn... vei fi mântuit*“ (Rom. 10.9). El a îngenuncheat cu mine, ne-am rugat, dar întotdeauna avea aceeași replică: „*Dacă evreii află că mă încred în Isus, ce voi mânca?*“

În jurul lui eram noi, evreii creștini care ne mărturisisem public credința și el a înțeles că reușeam cu toții să supraviețuim, dar Diavolul îl convinsese că, pentru el, botezul ar însemna să moară de foame.

Am încercat în permanență să-l conving că trebuie să se boteze. Odată, a venit la mine și mi-a zis:

— M-am hotărât. Săptămâna viitoare încep marile sărbători de toamnă, Anul Nou și Ziua Ispășirii. Mulți bogați, care altă dată nici nu se sinchisesc de religie vor veni; voi câștiga o mulțime de bani și apoi mă botez.

L-am întrebât câți bani crede el că ar câștiga și mi-a spus că vreo 500 de lei. Ceea ce însemna o mulțime de bani pentru un cerșetor.

Am continuat să-l întreb:

— Crezi că Dumnezeu a creat cerurile și pământul?

— Cred.

— Crezi că Dumnezeu le-a dat evreilor în pustie mană din cer și apă din stâncă?

— Cred.

— Crezi că Isus Cristos a hrănit mii de oameni cu câteva pâini și câțiva pești?

— Cred.

— Crezi că Isus Cristos îți poate da 500 de lei ca să nu mai trebuiască să amâi împlinirea poruncii lui Dumnezeu?

— Cum ar putea Isus să-mi dea acești bani? Trebuie să amân botezul până după sărbătorile de toamnă.

Fără să mă gândesc, i-am spus ceva neașteptat:

— Dumnezeu nu te va primi după sfârșitul sărbătorilor. 40 de ani te-ai târguit cu El și acum Îl lași să aștepte pentru 500 de lei. Dumnezeu este un Dumnezeu mare și El nu-ți va permite să-L batjocorești. Vei face un legământ cu Dumnezeu astăzi sau niciodată.

Când bătrânul m-a părăsit era furios, crezând că am vorbit prea aspru cu el.

A doua zi după Ziua Ispășirii, fiica bătrânului a venit și m-a rugat să vin imediat la ei. Acesta stătuse în fața sinagogii în ploaia de toamnă și avea dublă pneumonie. Am alergat cât am putut de repede, dar era prea târziu. Când am ajuns, era deja pe punctul de a muri. Am căutat un doctor și l-am rugat să-l aducă pe om măcar pentru câteva secunde la conștiință, ca să-și poată exprima dorința de a fi botezat. Dar era imposibil. A murit fără să fi fost botezat. A fost greșeala mea. Pe atunci nu știam că, într-un asemenea caz, muribundul ar fi putut fi botezat pe baza faptului că dorise lucrul acesta. Simplul fapt că a trimis după mine în ultimul său ceas, a fost semnificativ.

Am auzit despre un alt caz în care un evreu, în tinerețea sa, a auzit Cuvântul în Ierusalim și a primit credința. Apoi a venit în România. Ori de câte ori venea problema botezului, el amâna spunând că vrea să fie botezat în Iordan. Au trecut câteva decenii până a putut să facă acel drum. Când a îmbătrânit, s-a hotărât în sfârșit să facă un pelerinaj în Țara Sfântă. A murit pe drum, în Istanbul, înainte ca să i se fi împlinit visul. Fiica sa, care era o credincioasă, mi-a povestit lucrul acesta cu lacrimi în ochi, dar a făcut exact ce făcuse tatăl ei. Se convertise cu 30 de ani în urmă, dar încă nu era botezată. Tinerii nu învață nimic de la bătrâni!

Horșani era cu totul altfel decât bătrânul despre care v-am povestit mai înainte. El slujise în sinagogă toată viața. Avea acum 91 de ani și era pensionar. O dată pe lună, obișnuia să-i viziteze pe membrii fostei lui congregații și fiecare îi oferea câte un dar.

Într-o zi, l-a vizitat pe un om care avea o fiică credincioasă. Ea i-a dăruit un Nou Testament. Bucuria sa a fost de nedescris. În ciuda vârstei sale înaintate, mintea îi era deosebit de limpede. El L-a recunoscut pe Isus, despre care a citit în carte, pe Mesia pentru

a Căruia venire se rugase toată viața.

Am fost să-l vizitez, dar n-a trebuit să-i vorbesc prea mult: el credea simplu, din toată inima, ceea ce citise în carte.

Nu mult după aceea, a început să aibă visuri în care, noapte după noapte, vedea doi oameni înveșmântați în alb, care-l sfătuiau să se grăbească, pentru că zilele îi erau numărate.

Într-o zi, în cumplita iarnă a lui 1941, a venit cu mare efort tocmai până la noi acasă. Am fost foarte surprins să-l văd.

— Ce vă aduce aici, bunicule?

— Am venit să fiu botezat.

Nici fiica, nici eu nu-i vorbisem despre asta. Decizia a fost a lui.

La vârsta lui, nu mai era nevoie de o pregătire îndelungată pentru botez. Oricum, am dorit foarte mult să-i cunosc inima, așa că l-am întrebat.

— De ce vreți să fiți botezat?

— Pentru că așa a poruncit Isus, a fost replica sa promptă. Isus este Fiul lui Dumnezeu și trebuie să-L ascultăm cu toții.

Am continuat să-l întreb:

— Ați spus celor din familie că vreți să fiți botezat?

(Copiii lui erau morți deja și acum nepoții îi purtau de grijă.)

— Da! mi-a răspuns.

— Și ce v-a spus nepoata?

— Mi-a spus că mă va da afară din casă.

— Cum vă veți descurca la bătrânețe? Dacă vă alungă din casă, n-o să vă descurcați singur.

— Prefer să stau în stradă, în zăpadă, cu Isus, dar vreau să-I împlinesc porunca.

Bătrânul a luat examenul cu brio. Imediat am început pregătirile necesare pentru ceremonie. Era acolo și o tânără evreică creștină, care evitase până atunci să facă acest pas și care s-a întâmplat să fie chiar atunci în casa noastră. S-a hotărât și ea să fie botezată când a auzit răspunsul bătrânului Horshani și i-am botezat pe amândoi.

Datorită intervenției vecinilor, nepoata sa nu l-a alungat chiar în acea seară, dar a trebuit să plece a doua zi. El nu a apucat să doarmă nici o noapte pe stradă. Dumnezeu, care a dat mană evreilor în deșert, a purtat de grijă și lui Horșani.

I-am găsit o Biblie cu litere mari, ca să poată continua lectura.

Ori de câte ori îl vizitam, îl găseam având în mână ori Biblia, ori o carte de cântări. Putea umbla doar pe distanțe foarte mici, de aceea nu era în stare să vină la serviciile noastre religioase, așa că nu știa melodiile imnurilor. Dar asta nu-l deranja. El le cânta pe melodiile pe care le știa de la sinagogă.

Horșani a fost un martor entuziast pentru Domnul său și le-a spus altora în permanență despre credința sa. A mai trăit doi ani. La sfârșit, nepoata sa l-a primit din nou în casa ei, din respect față de vecini, dar l-a tratat foarte rău. Lui nu-i păsa. Obișnuia să ne spună cum vedea cerul în visurile sale.

Într-o seară, a venit un vecin să ne spună că Horshani era pe moarte. M-am dus imediat la ei acasă, împreună cu sora Olga. În colțul camerei în care se afla muribundul era un cantor angajat de familie și care rostea în numele acestuia Vidui, o formulă specială de abjurare de credință pentru creștinii evrei. Dar ultimele cuvinte ale lui Horshani au fost: „Domnul Isus este atât de bun; mă duc la Domnul Isus.“

Guvernul lui Antonescu a decretat ca toți evreii, chiar și cei care erau creștini, să fie îngropați în cimitirele mozaice, probabil pentru a împiedica amestecul rasial al morților. Iar în cimitirele mozaice, administrația nu permitea servicii funerare creștine, probabil datorită respectului față de sentimentele foarte delicate ale morților din cultul mozaic. În acea perioadă, noi nu puteam să-l îngropăm nici pe Horshani, nici pe alți creștini evrei. La mormintele lor au cântat cantorii, dar sufletul lui era deja cu Mântuitorul, pe care acești cantori nu-L cunoșteau.

Capitolul 5

BISERICA ÎN CREȘTERE

CARTOFORUL ȘI INFORMATORUL DE POLIȚIE

Când era în închisoare, Oscar Wilde a scris că, dacă Isus n-ar fi zis decât: „*Păcatele ei, care sunt multe, sunt iertate pentru că a iubit mult*“ (Lc. 7.47) și „*Acela dintre voi care este fără păcat să arunce primul cu piatra*“ (Ioan 8:7), acestea ar fi fost suficiente să ne facă să credem că El este Dumnezeu, pentru că aceste cuvinte exprimă gânduri atât de sublime, încât nici un spirit omenesc nu le-ar fi putut concepe.

O altă afirmație extraordinară a lui Isus este aceasta: „*Fiul omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut!*“ (Lc. 19.10).

Ori de câte ori vedeam un păcat, nu stăteam la judecată. Ne gândeam cum puteam vindeca boala. Societatea nu trebuie să-i respingă pe oameni doar pentru că au căzut. S-ar putea să fie și vina societății.

Într-o zi, o tânără creștină a venit la mine, înlăcrimată, să-mi spună că tatăl ei, un cartofor înrăit, a furat banii mamei ei, o croitoreasă, care îi strânse lucrând neîntrerupt și a plecat să joace acești bani într-un tripou pe care ea nu-l cunoștea. Noi am căutat sistematic prin toate tripourile din partea noastră din oraș și-ntr-un târziu l-am găsit într-o tavernă care avea legături cu niște grupuri de contrabandiști. Era absorbit de joc. După ce a pierdut, l-am bătut pe umăr și i-am spus că aş vrea să vorbesc un cuvânt cu el. Am intrat într-o cameră alăturată și ne-am așezat la masă noi trei, cartoforul, fata și cu mine. Am vorbit amical, apoi am vorbit aspru; oricum aş

fi luat-o, nu dădea rezultate. Am vorbit despre umanitate, am vorbit despre religie. Avea în capul său un singur gând: să se întoarcă la masa de joc și să încerce să-și câștige banii pierduți. Am încercat în van să-i spun că-n aceste jocuri singura persoană care câștigă este proprietarul tavernei. I-am spus că nu plec până nu se hotărăște să vină cu mine. A început să devină insolent și să strige:

— Ce drepturi ai asupra mea? Sunt evreu. Să vină rabinul șef să mă cheme. Eu nu sunt un membru al bisericii dumneavoastră, așa că nu vă amestecați în viața mea.

A strigat așa de tare, încât toți ceilalți jucători l-au auzit și au început să mă amenințe.

I-am spus:

— Vrei să-l aduc pe rabinul șef? Mă duc să-l aduc.

Am oprit împreună, eu și fiica sa, primul taxi pe care l-am găsit și ne-am dus direct la casa rabinului șef, dar nu era în oraș. Atunci ne-am dus la casa unui alt rabin important și am sunat. După o așteptare lungă, ne-a deschis ușa un slujitor adormit. I-am spus:

— Sculați, vă rog, pe rabin, pentru că Israelul este pândit de o mare nenorocire.

Lucrul acesta se întâmpla în vremea când antisemitismul era în floare. Servitorul și-a imaginat că am venit cu vești despre o nouă lege împotriva evreilor. L-am asigurat că problema era foarte importantă.

După câteva momente, am fost conduși în dormitorul rabinului. El se ridicase din pat, așteptând cu neliniște să audă ce s-a întâmplat. I-am spus marea tragedie, că o oaie din turma aleasă a lui Israel pierduse bani și compromitea prestigiul sacru al evreilor într-o tavernă, și că acesta cere ca un rabin să vină să-l scoată de acolo.

— Este o mașină care vă așteaptă afară. Vă rog, veniți cu mine! Rabinul se uită la mine ca la un nebun.

— M-ai sculat doar pentru asta? Spune-i cartoforului că poate veni să mă vadă mâine și o să vorbesc cu el.

I-am răspuns:

— Nu oile pierdute trebuie să vină la păstor; păstorul trebuie să le caute. Cazinourile, crâșmele și bordelurile sunt pline nu doar de români, ci și de evrei. Trec adeseori prin aceste locuri, căutând suflete pierdute, dar n-am găsit niciodată vreun rabin. Și, dacă tot

veni vorba, n-am văzut nici un preot creștin. Faceți-vă datoria de păstor și veniți cu mine!

A bombănit câteva cuvinte, s-a învârtit în pat și s-a culcat.

Ne-am întors, fata și cu mine, la tripoul care era în cartierul evreiesc și le-am spus cartoforilor, dintre care mulți erau evrei, ce s-a întâmplat. Asta mi-a dat ocazia de a le vorbi despre Mântuitorul, care le-a lăsat pe cele 99 de oi în staul pentru a căuta pe cea pierdută. Și i-am îndemnat să traverseze prăpastia pe care preoțimea atât de nepăsătoare a tuturor religiilor a pus-o între evrei și Isus.

Cartoforul s-a întors la familia sa. Și vestea despre ce s-a întâmplat în acea noapte s-a răspândit în toate crășmele.

În drumurile mele pentru căutarea celor părăsiți, l-am găsit pe Farcaș. Era un evreu maghiar, al cărui nume însemna „lup“, și era lup de profesie adică informator plătit. El se învârtea printre evrei, încercând să afle de la ei cât de multă valută, aur sau alte lucruri de valoare au ascuns. Cu aceste informații, se ducea la comisarul de poliție, cu care avea o înțelegere. Poliția îl aresta pe vinovat și îi lua aurul prin amenințări și torturi. După ce acesta era eliberat, Farcaș și polițistul își împărțeau între ei bunurile.

Soția lui Farcaș era credincioasă și profund întristată de mârșăviile soțului ei. La cererea ei, frații au vorbit cu el, dar i-a ascultat doar, fără a le răspunde.

Totuși, sămânța nu s-a pierdut. Într-o zi, Farcaș i-a spus soției:

— Pregătește-mi baia. Vreau să mă curăț în exterior și-n interior și să devin un om nou.

Și-a făcut baie și apoi s-a dus la comisarul de poliție și i-a spus:

— M-am născut din nou. Îmi pare foarte rău de tot răul pe care l-am făcut împreună și m-am hotărât să nu mai am nimic de-a face cu activitatea aceasta.

Rezultatul a fost că polițistul l-a închis într-un lagăr de concentrare, la Târgu-Jiu, de frica de a nu fi dat în vileag.

La fiecare trei luni, lagărul era vizitat de o comisie, pentru a interoga pe cei închiși acolo. Farcaș, chemat să compare în fața comisiei, s-a prezentat ținând o Biblie în mână, le-a povestit despre vechea lui viață și le-a mărturisit credința. Un inspector de poliție i-a smuls Biblia și a trântit-o de pământ. Farcaș i-a spus:

— Dacă v-ați bătut joc de această carte, v-ați adus nenorocirea asupra capului dumneavoastră. Acum, toate blestemele menționate în ea vor cădea asupra dumneavoastră.

Părea că soarta sa era pecetluită și că pierduse orice șansă de a fi eliberat.

Dar în seara aceea, comandantul, în timp ce făcea turul lagărului, s-a apropiat de celula lui Farcaș și l-a văzut îngenunchat pentru rugăciune. A deschis ușa de curiozitate și l-a întrebat cine este. Farcaș i-a spus întreaga poveste fără să ascundă nimic. Comandantul a fost atât de impresionat, încât a promis că va interveni pentru el și, puțin după aceea, a fost eliberat.

Polițistul care a trântit Biblia a suferit mai târziu mulți ani de închisoare sub comuniști. Farcaș a fost botezat. Puțin după aceea, s-a dus în Ungaria unde, probabil, a fost ucis de nașiști.

LUPTA PENTRU UN SUFLET

Doamna S. se hotărâse pentru Cristos, dar soțul ei se împotriva cu cruzime convertirii ei. În sfârșit, a obligat-o să-l însoțească la un rabin, așa încât acesta să-i arate greșelile pe care le-a făcut.

Ea mi-a spus despre întâlnirea aceasta, iar eu mă plimbam, în acest timp, rugându-mă, prin fața sinagogii. Mă temeam ca nu cumva presiunile rabinului și ale soțului să-i slăbească decizia.

Am continuat așa un timp; dar deodată, n-am mai putut rezista și am țâșnit în biroul rabinului. I-am spus cine sunt și am insistat ca discuția cu această doamnă să aibă loc în prezența mea.

Eu sunt înalt și am o constituție athletică. Rabinul era mic și slab. Era, în mod vizibil, neliniștit. Mi-a oferit un scaun și apoi a continuat să i se adreseze doamnei:

— Creștinismul este opusul marelui mesaj al revelației: „Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeuul tău este un singur Dumnezeu“. Dacă Dumnezeu este unul, Tatăl, de unde-i găsim pe ceilalți zei, Cristos și Duhul Sfânt?

M-am amestecat în discuție:

— Rabi, această aserțiune că Dumnezeu este unul, este o parte

a misticii numerelor. Aceasta contrazice aserțiunea dualiștilor că Dumnezeu este doi și a politeiștilor că sunt mai mulți dumnezei. Dacă Dumnezeu este identic cu numărul unu, El ar trebui să aibă calități comune cu acest număr. Asta ne arată cât de folositoare sunt matematicile pentru a înțelege adevărurile divine. Pentru că toți filozofii, de la Platon și Pitagora, la Augustin și Boetius, au susținut că un om care este nepriceput la matematici nu va înțelege adevărurile divine.

Persistați în a susține că Dumnezeu este unu, fără să înțelegeți ce înseamnă termenul „unu“. Nu există un astfel de lucru, un „unu“ absolut. „Unu“ înseamnă o sinteză de forțe conflictuale. Omul este unul pentru că este o sinteză de trup, suflet și spirit. Acestea sunt din nou sinteze ale altor entități. Un atom este sinteza conflictelor particulelor elementare.

Vorbiți despre unicitatea lui Dumnezeu. Dar credința mozaică se bazează pe o neînțelegere a sensului biblic. Limba ebraică are două expresii pentru cuvântul „unu“: *iahid*, care înseamnă „unitate absolută“, și *echad*, care înseamnă „unitate compusă“, așa cum este în cartea Genezei, capitolul unu: *vaihi erev vaihi boker, iom echad, (a fost o seară, și a fost o dimineață, ziua întâi)*.

În Biblie, Dumnezeu este numit *echad*, o unitate compusă. În cele 13 articole despre credință, Maimonide a sărit de la *Echad* la *Iahid* fără nici un suport biblic. În lucrarea sa, Îl găsim prima dată pe Dumnezeu arătat ca fiind o unitate absolută, lucru care este absurd atât din punct de vedere matematic, cât și din punct de vedere filozofic.

Noi putem spune că mărturisirea de credință cu care au murit mii de martiri evrei pe buze ar trebui tradusă corect cam așa: „*Ascultă, Israele, Iehova Dumnezeii noștri* – (Elohim este un cuvânt plural – este o unitate compusă.) Puteți nega acest lucru, Rabi?”

Rabinul era împietrit de uimire. Cu toate că era un om foarte citit, nu avusese nici o relație cu apologetica creștină. În acel moment, curiozitatea sa intelectuală a ieșit la suprafață:

— Ceea ce-mi spuneți este nou și foarte interesant. Continuați, vă rog!

Doamna S. a aruncat o privire triumfătoare soțului ei, care era încurcat și rușinat.

Am continuat:

— Dacă susțin că Dumnezeu este unu, susțin că El este divizibil, pentru că numărul unu este divizibil. El poate fi Tată, Fiu și Duhul Sfânt. Devin astfel plauzibile chiar și cuvintele lui Isus, adresate oamenilor atunci când cita din Psalmi: „*Voi sunteți dumnezei*“ (Ioan 10.34). Toți copiii lui Dumnezeu Îi împărtășesc natura divină. Numărul unu este, de asemenea, capabil de a fi multiplicat. Dar se deosebește de toate celelalte numere pentru că, oricât de mult ar fi unu multiplicat cu el însuși, întotdeauna rămâne la fel. Și noi, oamenii, suntem făcuți dumnezei, dar Dumnezeu rămâne unu. La fel, numărul unu este singurul număr a cărui rădăcină pătrată este egală cu numărul însuși. De aceea Isus, un om, a fost în stare să spună: „*Cine M-a văzut pe Mine, L-a văzut pe Tatăl*“ (Ioan 14.9). De aceea noi păstrăm până astăzi spusa creștinilor din primul veac: „*De fiecare dată când vezi pe un frate, Îl vezi pe Dumnezeu.*“

Dumnezeu a fost numit unu pentru că fiecare număr este o cantitate legată de unu. În acest fel, întreaga creație este legată de Dumnezeu. Orice s-ar întâmpla, nu puteți folosi faptul că Dumnezeu este unu, împotriva credinței creștine.

În biroul rabinului era o singură pictură – o reproducere a tabloului „*Cina cea de taină*“, a lui Leonardo da Vinci. De ce oare exact această lucrare de artă? I-am pus această întrebare rabinului.

Oarecum rușinat, mi-a răspuns:

— Îl admir pe Isus pentru că El a fost un mare evreu, așa cum îl admir pe Platon, marele grec. Amândoi au fost gânditori de prestigiu și oameni buni. Eu cred de asemenea că trebuie să-L aducem pe Isus înapoi la moștenirea antică a națiunii noastre. Dar dacă Isus ar fi fost întrebat ce religie are, El ar fi răspuns: „*Religia mozaică*“. El a fost un evreu, nu un creștin. N-am nimic împotriva faptului că această doamnă Îl iubește pe Isus, dar această iubire trebuie să fie un argument în plus pentru ea, ca să o ajute să rămână pe deplin în ceea ce a fost Isus, o evreică mozaică.

I-am răspuns:

— Dacă l-ați menționat pe Platon, cred că ar fi bine să rămânem în sfera pură a filozofiei. În religiile păgâne, divinității nu i se poate aduce închinare în alt mod decât după concepțiile pe care le au oamenii referitoare la natura acesteia. Dar în cultele creștin

și mozaic, pe de altă parte, există totuși pericolul degenerării în idolatrie, dacă îi atribuim divinului o imagine care izvorăște din înțelegerea noastră. Așa că trebuie să facem saltul de la cult la filozofie, de la imagine la realitățile finale!

Ca regulă, nu trebuie să tragem concluzii din ceea ce spunem noi înșine. Mi-ați spus că-l admirați pe Platon, probabil pentru învățătura sa. Dar dacă-i considerați învățătura corectă, de ce oare nu i-o adoptați?

Platonismul a avut multe dintre ideile creștinismului încă înainte de Cristos. Platon a demonstrat necesitatea filozofică pentru logos să fie un intermediar între Dumnezeu și om. El l-a numit Nus. Nici o cauză nu poate să producă un efect cu care să nu fie legată. Dumnezeu invizibil nu poate produce simplu o lume vizibilă. Ceea ce a izvorât de la El a fost ideea invizibilă. Datorită faptului că El Se conține pe El Însuși într-o manieră ideală, totul poate exista ca realitate și, pentru că este în mod esențial activ, a creat Universul.

Rabinul mi-a răspuns:

— Ideea logosului este acceptabilă și pentru noi; nu este fundamental creștină. O avem de la Philo din Alexandria. Dar logosul nu este Dumnezeu. Voi spuneți că a fost născut de Tatăl; dar dacă a fost născut înseamnă că nu poate să existe înaintea nașterii. Astfel, el nu este etern, pentru că nu este Dumnezeu. Dumnezeu este unul singur. Poate că Isus va ajunge să fie apreciat și recunoscut ca unul dintre marii profeți ai lui Israel. Poate judecata pe care am emis-o va fi revizuită. Dar noi nu vom accepta niciodată trinitatea.

I-am explicat atunci poziția noastră:

— Cuvântul a fost născut logic, nu cronologic, din Tatăl. El este veșnic. Și cuvântul „trinitate“ nu trebuie să te șocheze. Atunci când vorbim despre Divinitate, cuvintele noastre sunt inadecvate. Limba umană este un rezultat al nevoii omului de a se înțelege cu celălalt la lucru, în familie și-n viața socială. Cum am putea noi oare avea cuvinte din domeniile metafizicii? Chiar și creștinii folosesc cuvântul „trinitate“ cu anumite rezerve. Așa cum a spus Augustin, atunci când numeri trinitatea, abandonezi adevărul. Și Luther, care a folosit în mod constant expresia „*Sfânta Treime*“, a scris: „*Numele «Sfânta Treime» nu poate fi găsit nicăieri în Scriptură, ci a fost inventat de oameni. De aceea, are un fel de inel rece în*

jurul lui și ar fi mai bine să spui Dumnezeu, decât Trinitate... Există o Ființă de natură divină; cea mai puternică unitate dintre trup și suflet nu este la fel de tare ca unirea lui Dumnezeu... Nu doar că ne încredem și învățăm despre un Dumnezeu unic, ci despre un Dumnezeu al celei mai simple simplități și al celei mai unite unități.“

Pe de altă parte, chiar Vechiul Testament n-a putut să evite cifra trei, care este o măsură a tuturor. Iată, de exemplu, cum citim despre Fiul în Psalmul 2: „**Sărutați pe Fiul ca să nu se mânie și să nu pieriți în căile voastre**“, sau în Isaia 9, atunci când citim despre un copil care trebuie să se nască, al cărui nume va fi *Dumnezeu Tare*. Există nenumărate pasaje care vorbesc despre Duhul lui Dumnezeu. Virgil a scris: „*neperechea încântă divinitatea*“. În Dumnezeu, noi trebuie să găsim sursa tuturor lucrurilor, mijloacele prin care El primește înapoi ceea ce a creat și scopul Său, care este sfințirea și perfecțiunea. Pentru a putea descrie pe Dumnezeu în cuvinte umane, avem nevoie de cuvântul „Trinitate“.

Rabinul mi-a tăiat-o.

— Sfințenie înseamnă să fii credincios trecutului, unei comori care a fost încredințată Israelului cu mii de ani în urmă. Dumnezeu i S-a înfățișat lui Moise ca unul; tot restul este doar speculație omenească.

— Doamnă, a continuat, întorcându-se către ea, nu pot să vă recomand să urmați drumul aventuros al creștinilor. Rămâneți pe stânca antică a credinței mozaice!

Atât doamna S. cât și soțul ei erau oameni inteligenți, care urmăriseră atenți discuția, fără nici o vorbă. Când i-a venit rândul, femeia a dat conversației o turnură complet diferită, spunându-i rabinului:

— Dumneavoastră vorbiți împotriva credinței creștine. Mă sfătuiți să nu o îmbrățișez. Rabine, ați vrea să dispară creștinismul? Vă dați seama ce catastrofă ar copleși lumea dacă n-ar fi aici altceva decât hitlerism, comunism și o suferință teribilă? Ce s-ar fi întâmplat cu lumea, ce s-ar fi întâmplat cu evreii, fără miile de convertiți dintre Neamuri, care, din dragoste pentru Cristos, răspândesc iubirea în jur și răspândesc ceea ce evreii neglijează să răspândească: Biblia evreiască, revelația dată nouă de Dumnezeu, tocmai pentru a o

dărui celorlalte națiuni? Nu există nici o alternativă la creștinism, pentru că mozaismul este izolat național. De fapt, din păcate, este pasiv chiar în poporul evreu. Credința mozaică nu poate da lumină. Moise a fost făcut cunoscut lumii datorită lui Isus. Vă întreb încă o dată, Rabi, ați vrea să dispară creștinismul?

Rabinul a făcut un gest expresiv și a exclamat:

— Ferească Dumnezeu!

— Bine, a continuat femeia, dacă vreți să supraviețuiți și dacă vreți să supraviețuiască o religie a iubirii perfecte, înseamnă că vreți și ca evreii să fie convertiți la ea. Pentru că Biserica lui Cristos are nevoie de evrei, așa cum plămâni au nevoie de aer. Și noi, evreii, avem nevoie de Isus, Regele nostru. Așa cum un roi de albine despărțite de regină își pierde simțul orientării, la fel și noi l-am pierdut fără El. Vreau să devin o creștină.

Rabinul s-a întors către soțul ei:

— Lăsați-o să-și urmeze calea. Nu mai pot face nimic.

Când plecam, i-am spus rabinului:

— Ceea ce ați spus dumneavoastră și ceea ce am spus eu despre Dumnezeu pot părea contradictorii, dar orice afirmație despre Dumnezeu este pândită de pericole, pentru că noi îi atribuim Lui conceptele noastre omenești. Îl putem găsi pe Dumnezeu doar pe *via negationis*, calea negației, lepădându-ne de ceea ce imaginația umană a țesut în jurul Său. Noi suntem de păreri opuse, dar hai să-L cunoaștem pe Dumnezeu ca locul în care se întâlnesc contrariile. În El, doar în El, pentru că este veșnic, diferențele dintre o linie dreaptă, un triunghi și un cerc vor dispărea. În infinitate, toate formele geometrice sunt la fel și toate diferențele religioase dispar. Numai iubirea îl unește pe iubit cu iubita sa. Cu cât oamenii se iubesc și se înțeleg mai bine unul pe celălalt, cu atât mai mult ei câștigă ceva din Ființa Divină. Atunci când atingem înălțimile în care locuiește iubirea, descoperim că *Regele acestei împărății a iubirii, Cel care ne-a arătat Calea în cel mai sublim fel și Cel care a suferit El Însuși moartea, din iubire pentru creaturile Sale, este Isus.*

Rabinul s-a comportat prietenește, strângându-ne mâinile la plecare, și l-am lăsat admirând pictura „Cina cea de taină”. Puțin mai târziu femeia a fost botezată.

UN SUFLET PIERDUT ȘI UN SUFLET REGĂSIT

Odată, a venit un domn să mă vadă, recomandându-se sub un nume românesc. Mi-a spus că dorea să se sinucidă și că eu eram singura persoană al cărei sfat îl căuta înainte de a face lucrul acesta.

Mi-a spus trista sa poveste. Era un evreu care fusese botezat cu 20 de ani în urmă, fără să fi avut nici o urmă de credință măcar. A vrut să scape doar de soarta nenorocită de a fi un evreu. A intrat în Biserica Ortodoxă, și-a luat un nume românesc și s-a căsătorit cu o româncă. După aceea, norocul i-a surâs.

Guvernul antisemit care era acum la putere nu era interesat de religia oamenilor, ci de rasa lor. Când au descoperit că prietenul nostru era născut evreu, i-au confiscat casa și a fost dat afară din barou, unde fusese până atunci membru. Atunci când și-a pierdut mijloacele de trai, l-au părăsit și soția, și prietenii români. Cât despre evrei, le era străin de mult timp. Acum era disperat și nefericit.

I-am spus că am un prieten foarte influent, pe care-l puteam consulta imediat. Eram sigur că acest prieten îl va ajuta. Mi-a mulțumit călduros și m-a asigurat că mă va răsplăti regește. Dezamăgirea sa a fost nespus de mare când i-am spus că prietenul meu era Isus Cristos și când i-am sugerat să îngenunchem împreună și să-I vorbim.

— Dar cum poate oare cineva să vorbească cu Isus? El a murit acum 2 000 de ani.

— Nu credeți că El a înviat din morți?

— Nu.

— Nu vă salutați oare prietenii, de fiecare Paști, după obiceiul creștinesc, cu cuvintele „Cristos a înviat“?

— Da.

— Atunci, dacă Cristos a înviat, nu sunteți un om cinstit, pentru că-n fiecare an spuneți că El a înviat, ceea ce considerați a fi o minciună. Trebuie să vă hotărâți: ori a înviat cu adevărat, ori sunteți un mincinos sadea. Dacă nu credeți nici în Evanghelii, nici

în biserică, atunci credeți măcar ceea ce ați declarat de atâtea ori. Alegeți: ori Cristos a înviat, ori sunteți un mincinos, un om fără onoare.

— Cristos a înviat.

— A mai murit El după învierea Sa?

— Nu.

— Atunci El este viu și putem să-I vorbim.

— Cum poate fi totuși viu?

De trei ori discuția noastră a continuat, ca într-un cerc. Acest om a fost, iarăși și iarăși, confruntat cu alternativa pe care o au toți cei care susțin că au credință creștină fără să creadă: ori Cristos a înviat, ori ai trăit o minciună. Dar n-am reușit să-l fac să se încreadă în Isus Cristos ca Mântuitorul său cel viu și sprijinul vieții sale.

El nu s-a sinucis. A făcut ceva chiar mai rău.

Făcuse armata la transmisiuni. Cu toate că, în mod normal, evreii nu erau acceptați, cererea sa, de a fi reprimat în armată a găsit răspuns datorită faptului că era membru al Bisericii Ortodoxe de mult timp și, mai mult, era și un specialist de care aveau nevoie. Pe front s-a distins comișând atrocități împotriva evreilor și violând fete evreice. După căderea nazismului, a fost condamnat drept criminal de război.

Nu trebuie să ne surprindă acest lucru. Au mai fost și alți evrei care au luat parte la atrocitățile anti-evreiești. Doamna Marin, care a fost condamnată la moarte după revolta legionarilor, în timpul căreia au fost uciși mai mult de 100 de evrei, era evreică. Fiecare națiune își are trădătorii săi. Evreii nu fac excepție. Marx a fost un evreu antisemit, la fel cum erau câțiva dintre evreii comuniști, foști lideri ai României, cum ar fi Leonte Răutu, Anna Pauker, Chișinevski și Corneliu Mănescu.

Un bătrân creștin evreu avea o scorpie de nevastă, care îi ura pe creștini din toată inima. Atunci când soțul ei, un om sărac, dorea să participe la adunările noastre, ea îi ascundea singura pereche de pantaloni pe care-i avea. Când pleca de acasă, striga după el de la fereastră:

— Sper să-ți rupi picioarele, renegatul!

Ori de câte ori aducea acasă un prieten evreu să-i mărturisească

despre Domnul, ea întrerupea:

— Nu-l crede pe soțul meu. S-a vândut!

Bătrânul a trebuit să trăiască în această atmosferă ani de zile. Cu timpul, copiii au crescut și unul din ei a reușit în viață, obținând o slujbă foarte importantă într-o companie străină de petrol. Își iubea tatăl și l-a invitat să stea cu el timp de două luni la Londra.

Când am auzit despre asta, mi-a venit o idee. Nimeni nu putuse să discute cu soția sa. Câțiva frați au încercat, dar ea apuca de fiecare dată primul lucru care-i venea la îndemână și-l arunca în ei. Am văzut acum o ocazie nimerită de a putea ajunge la ea. L-am întrebat pe soțul ei dacă îmi dă voie să-i iau pensia și să i-o duc soției, care urma să știe despre asta. Ea avea atâta nevoie de bani, încât trebuia să mă primească.

Și așa, în prima zi a lunii următoare, am sunat la poarta ei. Ea credea că-i voi da banii la ușă. Dar eu nu mă grăbeam. I-am spus că sunt însetat și i-am cerut un pahar de apă. Am reușit astfel să intru în casă, unde m-am așezat pe un scaun. Ea aștepta să-i dau banii. Am încercat să vorbesc despre vremea caniculară și uscată. I-am cerut un alt pahar de apă. Apoi i-am spus că am auzit despre aversiunea pe care o are față de evreii creștini și că-i înțeleg atitudinea. Eu eram între ei de câțiva ani și înțelesesem în ce adunătură de păcătoși mă băgasem. Ea și-a ciulit urechile. Am început un discurs lung despre câțiva ipocriți și renegați care sunt între ei, despre cât sunt de falși și ce distanță este între vorbele și faptele lor. Eram acum pe un teren comun. Am abordat un subiect care găsise ecou în inima ei.

A început și ea să-mi vorbească despre păcatele evreilor creștini pe care-i știa. Și m-am alăturat ei în condamnarea fărădelegilor lor. A mers foarte bine. I-am dat banii. Aveam acum acces în casa ei, pentru că și-a dat seama că aveam o atitudine apropiată.

Am revenit de câteva ori. Prima dată am vorbit cu ea doar despre păcătoșenia creștinilor evrei. La fel s-a întâmplat și a doua oară. A treia oară am adăugat, ca și când atunci mi-ar fi venit în minte:

— Bineînțeles, suntem cu toții păcătoși. Oare nu cumva și noi am păcătuit?

Cu fiecare vizită, ea avea din ce în ce mai mult ocazia să se gândească la păcatele noastre și din ce în ce mai puțin la păcatele celorlalți.

După un timp, progresul a fost atât de mare, încât am reușit să o conving să vină la una dintre adunările noastre. Era foarte neliniștită, pentru că își credea amenințată reputația. Dar eu i-am pregătit cu atenție pe frați și le-am spus cum să o primească. Unul dintre ei trebuia să-i dea o carte de cântări; altul trebuia să-i dea un loc lângă fereastră. Una dintre surori trebuia să o întrebe de reumatismul ei și să-i spună că locul de lângă fereastră nu era prea bun. Toți tinerii trebuiau să o salute cu mare respect. La sfârșitul întâlnirii, femeia era plină de entuziasm și, curând după aceea, s-a convertit.

Soțul ei nu știa nimic despre toate astea. Când s-a întors, cu lacrimi în ochi, ea i-a cerut iertare. Când a auzit asta, omul știa că nu mai este nevoie să-și păstreze calmul și i-a tras un perdaf cum nu îndrăznise niciodată în cei 20 de ani.

Ea nu s-a descurajat; devenise o soră iubitoare și plină de credință, și-n multe l-a întrecut pe soțul ei.

Dumnezeu alege oameni de care lumea nu face prea mult caz, suflete simple care s-au împiedicat și care, în ignoranța lor, au devenit o pradă pentru păcat. Biserica noastră era formată îndeosebi din oameni simpli.

Isus a spus: „**Îți mulțumesc Ție, Tată, Domn al cerului și al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și le-ai descoperit pruncilor**“ (Mt. 11.25). De ce trebuie să se întâmple așa? Eu cred că Dumnezeu dorește ca mesajul Său să nu fie pervertit, acest mesaj, care este destinat să joace un rol atât de important în aceste zile! Intelectualii sunt rareori capabili să transmită un mesaj așa cum l-au primit, fără să-i dea un accent personal. Dar oamenii simpli, ignoranți, îl transmit cu credincioșie.

Chiar dacă nu erau mulți intelectuali în rândurile noastre, asta nu însemna că nu erau deloc.

ACȚIUNI PRACTICE

În condițiile în care am trăit, misiunea noastră a abordat un domeniu larg de activități diferite, dar însărcinarea noastră principală era de a predica Evanghelia evreilor.

Atunci când armata germană a ocupat România, am considerat că e de datoria noastră, din dragoste pentru dușmanul nostru, să tipărim o ediție specială a Evangheliei după Ioan și să o împărțim gratis soldaților germani. Când aceștia le-au primit pe străzi, ei au recunoscut în fața fraților noștri că au fost pregătiți pentru multe în România, dar niciodată nu s-au așteptat să găsească evrei care să le dea Cuvântul lui Dumnezeu în dar.

Atunci când Bucureștiul a început să fie bombardat, am început și eu, în mod sistematic, să predic în adăposturi contra bombardamentului, comunicând astfel Cuvântul lui Dumnezeu atât evreilor, cât și românilor.

Odată, în timpul primelor raiduri rusești, eu și alți șase frați eram arestați. Tocmai eram interogați în timpul procesului, când a sunat alarma. Am fost duși la adăpost sub escorta gărzilor înarmate și judecătorul, avocații și publicul au fost în același adăpost. Când au început să cadă primele bombe, am spus:

— Aveți un pastor între dumneavoastră. Hai să îngenunchem și eu voi spune o rugăciune.

Au îngenuncheat cu toții, inclusiv ofițerii și gărzile, și și-au făcut cu toții semnul crucii. M-am rugat cu glas tare. Apoi am ținut o predică despre necesitatea de a fi pregătit să-L întâlnești pe Dumnezeu. Toți au ascultat cu reverență.

Când a sunat sfârșitul alarmei, gărzile ne-au prins de guler și ne-au escortat înapoi în tribunal. Am stat din nou în fața judecătorilor care îngenuncheaseră doar cu un sfert de oră înainte la porunca mea și i-am răspuns la întrebări.

După ce am fost eliberați, ori de câte ori auzeam o alarmă antiaeriană, alergam cât puteam de repede la un adăpost mai mare și predicam. Odată am alergat împreună cu sora Olga în adăpostul unui bloc foarte mare. Cu toate că era interzis să umbli pe străzi după ce-a sunat alarma, am fost mânați de un impuls să părăsim clădirea și ne-am dus la un alt adăpost. Blocul din care am plecat a fost distrus de bombe, îngropând o mulțime de oameni sub ruinele sale. În timpul unui alt raid, am fost arestat împreună cu o soră sub acuzația de a face propagandă antirăzboinică sub pretextul predicării. Am fost eliberați doar după ce a trebuit să plătim o mită considerabilă.

Activitățile noastre aveau mai multe fațete. Una dintre ele era să-i ajutăm pe frații care erau numiți de către Biserica Ortodoxă „sectanți“. Datorită faptului că erau adventiști sau baptiști, ei au fost trimiși în închisori și uneori au suferit torturi teribile. Noi am reușit să intervenim pentru ei prin ambasadorul Suediei.

Petreceam mult timp ajutându-i pe evreii creștini și mozaici care făceau muncă forțată fără să li se plătească un ban. La un moment dat, unii au început să câștige sume mici, lucrând în timpul nopții. A trebuit să le ușurez conștiința fraților noștri în legătură cu această muncă. Unul dintre ei, de exemplu, avea un atelier ilegal, în care făcea coșuri pentru fructe. Lucra toată ziua fără nici o plată pentru stat și nu primea nici măcar hrană în schimb. Cum ar fi putut oare să le poarte de grijă celor cinci copii? Acum își puna întrebarea cum poate lucra noaptea, fără a plăti impozite.

Nu se poate să nu-i admiri pe câțiva dintre frații care, în aceste circumstanțe, și-au îndeplinit datoriile lor civice și n-au vrut să încalce nici una dintre regulile impuse de guvernul fascist. Dar a trebuit să le explic că, după Scriptură, autoritățile au fost însărcinate cu pedepsirea răului și cu recompensarea binelui. Iar dacă făceau opusul acestor lucruri, atunci eram absolviți de a ne supune lor.

În afară de acestea, noi eram ocupați în permanență cu lucruri care, după lege, ar fi dus la pedeapsa cu moartea, cum ar fi ajutorarea unor evrei din Ungaria, care au traversat ilegal frontiera, și eliberarea copiilor din ghetouri.

Către sfârșitul războiului, mica noastră comunitate din Iași era în pericol. Ne temeam că germanii, care erau în retragere, vor începe un alt pogrom. Trenurile erau pline cu români care fugeau dinaintea armatei sovietice care se apropia din ce în ce mai mult. Evreilor nu le era permis să călătorească. O cunoștință de-a mea, un ofițer român cu grad foarte înalt, a ordonat arestarea tuturor membrilor comunității pe baza unei acuzații fictive. Unui frate, care era soldat și era înarmat cu o pușcă, i s-a ordonat să-i escorteze pe „trădătorii statului“ într-un compartiment rezervat special pentru ei. La stația București, ordinul de arestare a fost rupt și persoanele arestate au fost aduse în casa noastră. Mulți frați români și-au riscat viețile pentru a ne ajuta cu această ocazie.

În ceea ce privește curajul, Talmudul babilonian ne spune:

„Cuvintele Torei (Legea divină) sunt doar pentru acela care este pregătit să moară pentru ele. Căci este scris în Cartea Numeri: «Aceasta este legea, dacă un om moare...» (Num. 19.14).

LUPTE CORP LA CORP

Isus i-a învățat pe oameni în sinagogi. El Se aștepta ca ucenicii să facă la fel și i-a avertizat: „*Vă vor târî în fața sinagogilor*“ (Mt. 10.17). Aceasta presupune că noi vom vorbi oamenilor și-i vom irita pe ascultătorii noștri cu predici care le atacă în mod intenționat superstițiile și prejudecățile.

Exact așa am făcut și noi.

Era într-o vineri dimineța. Evreii se adunau devreme în sinagogile lor pentru a citi din Cartea Sfântă și pentru a mai discuta între ei înainte de începutul serviciului.

M-am așezat lângă rabin și l-am întrebat tare, așa încât să audă și cei de alături:

— Rabi, mi s-a spus că este o carte scrisă de un profet evreu numit, după câte îmi amintesc, Isaia? Este o carte bună? Merită citită?

— Ce întrebare! mi-a răspuns. Ce bine ar fi dacă ai citi-o! Nu conține decât aur curat.

— Rabi, am citit multe cărți în care am crezut că am să găsesc lucruri valoroase și am descoperit apoi că am fost înșelat. N-o să se întâmple la fel și cu cartea lui Isaia?

— Tinere, chiar gândul acesta este un păcat. De fapt nu Isaia, ci Dumnezeu a scris-o. Isaia a fost doar tocul.

— Rabi, unde pot să găsesc cartea lui Isaia?

El mi-a coborât-o de pe un raft și mi-a dat-o. Înainte de a deschide cartea, i-am cerut să mă asigure din nou că ea conține cuvintele lui Dumnezeu.

Apoi am deschis la capitolul 53 și l-am întrebat:

— Rabi, la cine se referă? și am citit cu glas tare pasajul care-l descrie pe robul suferinței.

Această descriere se potrivește exact cu Isus, i-am spus. El trebuie să fie Mesia.

Rabinul a exclamat:

— Nu trebuia să citești acest pasaj. Trebuia să citești capitolul 11.

M-am întors spre evrei.

— Dragi prieteni! L-ați auzit pe rabin confirmând că fiecare cuvânt al acestei cărți este cuvântul lui Dumnezeu. Atunci, descrierea suferințelor lui Isus trebuie să fie tot inspirată de Dumnezeu.

Rabinul a părăsit furios sinagoga, trântind ușa în spatele lui. El a crezut că voi fi suficient de politicoasă ca s-o părăsesc și eu. Dar l-am lăsat să plece și m-am adresat celorlalți evrei, explicându-le profetia.

Într-o altă vineri, câțiva dintre frații noștri români au venit la sinagogă, unde trebuia să predice un alt rabin celebru. Când s-a sfârșit serviciul, unul dintre ei a întrebat cu glas tare:

— Spuneți, vă rugăm, ce înseamnă inscripția de pe sinagoga voastră? Eu sunt român și nu înțeleg.

Rabinul a răspuns:

— Este un verset din profetii: „*Casa Mea se va numi o casă de rugăciune pentru toate națiunile.*“

Fratele a răspuns cu o voce mirată:

— Dacă sinagoga voastră trebuie să fie o casă de rugăciune pentru toate națiunile, de ce ați murmurat toată seara aceasta în ebraică, o limbă pe care nici măcar evreii n-o pot înțelege? Poate că ascundeți niște adevăruri pe care ar trebui să ni le dați și nouă.

Rabinul a părăsit sinagoga.

Atunci, un alt român s-a ridicat și a predicat Vestea Bună a lui Isus. Eu m-am apropiat de evreii ortodocși, ale căror cunoștințe de limba română nu erau prea bune și le-am tradus predica în idiș. Am fost bine primiți și ascultați cu atenție.

Biblia ne spune că, dacă ne vom comporta așa, vom fi bătuți în sinagogi. Dar nouă nu ni s-a întâmplat așa. În schimb, mai mulți dintre dușmanii noștri evrei s-au strâns și au plănuțit să ne bată în propria noastră biserică.

Pastorul Solheim a venit la București, unde Misiunea Norvegiană pentru Israel avea o filială. Noi am intrat acolo și am decorat clădirea, care aparținuse până atunci Misiunii Anglicane pentru evrei, și urma serviciul de dedicare a bisericii. Am invitat pe unul dintre cei mai cunoscuți pianști ai Bucureștiului să vină să ne

cânte, am pus afișe în tot orașul, invitându-i pe evrei la ceremonia de inaugurare.

Duminică dimineața, biserica, o clădire care putea găzdui până la 500 de oameni, era plină de evrei. Se putea simți că unii dintre ei veniseră cu intenții rele.

Solheim a predicat în felul său obișnuit, liniștit, și a fost ascultat cu atenție. Eu am prins taurul de coarne și le-am spus evreilor ce a înțeles Dumnezeu atunci când a vorbit prin gura profetului Isaia: „**De ce vă mai răzvrățiți?**“ (Is. 1.5). Bătrânii noștri au fost gazați și copiii au ars în crematorii. Asta nu s-ar fi putut întâmpla unui popor ales de Dumnezeu, despre care este scris că oricine se atinge de el, se atinge de lumina ochilor Săi, decât dacă a apărut un conflict serios între el și Creatorul său. În cartea de rugăciuni din sinagogă, închinătorii repetă că suferințele care ne-au copleșit sunt datorate păcatelor noastre. Atunci întoarceți-vă de la marele păcat de a-L fi respins pe Mesia, care a fost trimis de Dumnezeu ca să întoarcă mânia lui Dumnezeu de la noi. Ascultați ce este scris în Legea lui Moise: „**Domnul (nu naștiții) va trimite împotriva ta blestemul, tulburarea și amenințarea, în mijlocul tuturor lucrurilor de care te vei apuca, până vei fi nimic, până vei pieri curând, din pricina răutății faptelor tale, care te-a făcut să Mă părăsești**“ (Dt. 28.20).

Tora ne spune că dezastrul care ne-a lovit se datorează faptelor noastre nelegiuite, și nu nelegiuirilor prigonitorilor noștri. Este sigur că neprimirea lui Isus, întruparea lui Dumnezeu, este cel mai mare semn al căderii noastre.

Bunul samaritean a uns cu ulei și vin rănilor omului căzut între tâlhari. Însărcinarea lui Solheim a fost să pună ulei pentru a ușura durerea. A mea a fost să spăl rănilor cu alcool. Unul nu este bun fără celălalt, dar ustură atunci când aplici alcool pe răni deschise.

La un semnal, asupra căruia fuseseră înțeleși, au izbucnit strigăte, fluierături și o hărmălaie generală, amintindu-ne de pasajul din Biblie care-i descrie pe acuzatorii lui Ștefan. Atunci când au auzit mărturia acestuia, „**scrâșneau din dinți împotriva lui**“ (F.A. 7.54). Hărmălaia era cumplită. Un grup de evrei au înaintat să mă lovească. Dar soția mea, anticipând ce urma să se întâmple, a organizat o falangă solidă în fața amvonului. Ei n-au putut ajunge la mine. Pastorul Solheim mi-a șoptit încântat:

— Este bine că s-a întâmplat așa, pentru că înseamnă că i-a mișcat Cuvântul lui Dumnezeu. Ar fi fost mai rău dacă audiența rămânea indiferentă.

N-a fost prima dată în istoria misiunii noastre când s-a întâmplat un astfel de lucru. În zilele pastorului Adeney, tineri evrei au spart ferestrele în timpul unui serviciu și au dansat în biserică. Noi eram obișnuiți cu astfel de incidente și nu ne-am pierdut capul. Când frații noștri au încercat să-i liniștească, turbulenții i-au lovit. Dar frații nu au renunțat. O soră, o femeie solidă, și-a scos pantoful și a început să-l învârtă deasupra capului, încercând să mă apere. Rezultatul a fost un scandal în toată regula, care a durat aproape două ore.

După-amiaza am avut o istorie asemănătoare și așa a fost și-n următoarele câteva duminici, până a trebuit să cerem ajutorul poliției, care a restabilit ordinea.

Cu această ocazie, am înțeles de ce atunci când evreii l-au ucis cu pietre pe Ștefan, cineva trebuia să păzească hainle ucigașilor. Este adevărat că ei erau zeloși pentru Legea lui Moise, dar asta nu însemna că s-ar fi dat în lături să fure hainele colegilor de răzmeriță dacă ar fi putut. În timpul luptelor, multe dintre lucrurile care aparțineau atacatorilor noștri au dispărut, aceștia întorcându-se mai târziu să le caute. Dar degeaba, căci fuseseră luate chiar de propriii lor oameni.

Atunci când am rămas singuri, le-am reproșat fraților violența lor și le-am amintit că Isus ne învață să întoarcem celălalt obraz atunci când cineva te lovește. O soră mi-a răspuns:

— Atunci când cineva te lovește pe tine, da, dar atunci când îl lovește pe pastorul tău, trebuie să-i dai o lecție pe care să n-o mai uite niciodată!

Folosirea forței este piatra de încercare care dovedește dacă un om este în adevăr hotărât să lupte pentru justiție. A fost o situație în care am dat două palme cuiva care ne tulbura biserica. Sf. Nicolae l-a palmuit pe ereticul Ariu, dar asta fără să se fi înfuriat. Din când în când, trebuie să folosim violența în slujba credinței.

Într-o duminică, m-am ținut de un evreu care participa de mult la întâlnirile noastre, dar care refuza să se convertească și l-am pus în genunchi cu forța. I-am spus:

— N-ai voie să te ridici până nu te supui Domnului!

A spus o rugăciune. Au trecut de atunci 20 de ani și, până astăzi, atât el cât și întreaga sa familie sunt credincioși.

Ceea ce ne-a dat tărie în această perioadă de lupte corp la corp a fost faptul că aveam obiceiul de a posti adeseori și de a petrece nopți întregi în rugăciune în grup. Se întâmpla în rugăciune ceva asemănător cu rezonanța. Atunci când lovești o clapă a unui pian, corzile corespunzătoare ale celorlalte pianе din cameră încep să vibreze. Exact la fel se întâmplă când exprimăm o dorință curată în rugăciunile noastre arzătoare, de jur împrejurul nostru încep să se pună în mișcare îngerii care sunt inspirați de aceeași dorință.

FENOMENE NEOBIȘNUTE

Așa-numitele fenomene parapsihologice, cum ar fi telepatia, clarviziunea, viziuni de diferite feluri, spiritismul și așa mai departe, sunt obiectele investigației științifice în unele universități. Se recunoaște că există mijloace de percepție diferite de simțurile noastre obișnuite. Oare prin ce simț a perceput învățătorul rus Lomonosov, aflat la distanță de mii de mile, faptul că tatăl său s-a înecat și că trupul acestuia a fost mânat către o insulă, unde a fost găsit mai târziu?

Faptul că există percepție extrasenzorială explică posibilitatea sufletului de a supraviețui după despărțirea de trup. Dacă sufletul poate să comunice doar prin simțurile fizice, atunci, după despărțirea de trup, ar trebui să intre într-o stare de suspensie, fără plăcere și fără durere, fără percepție și fără posibilitatea de a crește. Investigațiile în câmpul fenomenelor parapsihologice au arătat că nu se întâmplă așa, că sufletul își are propriile sale surse de percepție și de informare, pentru că are bucurii și dureri care nu sunt condiționate de starea trupului. După moarte, sufletul poate trăi o viață independentă.

Creștinii trăiesc într-o lume de miracole. Să menționez câteva dintre lucrurile remarcabile care ni s-au întâmplat. Știu că, pentru oameni care nu locuiesc în aceeași lume cu noi, aceste experiențe vor părea imposibile. Dar ar trebui să ne amintim cuvintele lui

Hamlet: „Există mai multe lucruri în cer și pe pământ... decât pricepe slaba noastră minte omenească.“

Într-o noapte de iarnă mă întorceam acasă împreună cu soția mea. Stelele păreau prinse de o strălucire extraordinară. Am spus:

— Într-o noapte ca asta, atunci când stelele străluceau pe cer ca acum, Dumnezeu l-a scos pe Avraam din cortul său și i-a spus: „*Uită-te la stele și numără-le! Îți voi face sămânța la fel de numeroasă ca stelele cerului și ca nisipul mării.*“

Eram amândoi copleșiți de Spiritul lui Dumnezeu. Amuțiți de uimire, am fugit spre casă cât mai repede. Splendoarea promisiunii făcute strămoșului nostru Avraam era mai mult decât puteam suporta.

Noi locuiam la parter și aveam ferestrele spre stradă. Într-o noapte, cam pe la două, am fost treziți amândoi de ceva. Am crezut că am auzit niște bătăi în fereastră și un strigăt. Am șoptit: „*Parcă ar fi Anuța*“, care era una dintre surorile noastre în Domnul. Am avut ambii un sentiment straniu. Ne-am culcat iarăși. Am fost iarăși treziți, pentru a treia oară, și am auzit următoarele cuvinte: „*Te iubesc cu o iubire veșnică.*“

Într-o dimineață eram întins pe pat. Era după prima mea perioadă petrecută în închisoare. Eram bolnav de tuberculoză pulmonară și osoasă și trebuia să petrec mult timp întins. Aveam un sentiment teribil al prezenței unei puteri rele, invizibile. În apăsarea mea, am strigat: „*Afară, afară cu tine, și ca un semn că ai fost aici să trănțești ușa după tine când pleci!*“ Ușa s-a deschis și s-a închis apoi, neatinsă de o mână omenească. Eram liber!

Într-o zi mergeam pe una din străzile înguste ale Bucureștiului, în jurul orei 11 ziua, pe când străzile erau pline. Am simțit un impuls să-mi scot stiloul și carnetul de notițe. M-am sprijinit de o vitrină și am început să scriu ca și cum mi s-ar fi dictat. Am fost uimit de ceea ce am scris. Într-o jumătate de oră, compusesem schița unei cărți care a fost foarte bine primită și a avut mai multe ediții în România. Se numea „*Oglinda sufletului omenesc*“ și se referea la psihologia creștină, o ramură a științei care nu mă interesa în acel moment.

Un articol de-al meu, care a fost primit și comentat extrem de favorabil, a fost „*Păstorul pe stânca erorilor*“, pe care l-am visat. Tot ce a trebuit să fac a fost să-mi scriu visul.

Într-o noapte am visat o predică întreagă despre pastori pe care-i credeam a fi prietenii mei și care în fapt mi-erău dușmani. Visul s-a dovedit profetic, pentru că, imediat după aceea, adunarea noastră a intrat într-un conflict intern.

Într-o zi ne-am întâlnit câțiva creștini din diferite confesiuni. Fiul meu, care avea cam patru ani, se juca în odaie. Frații au început o discuție vie asupra confesiunilor, contrazicându-se unul pe altul foarte violent. Când lucrurile păreau că au ajuns la paroxism, fiul meu, care se juca încă, a strigat: „*Kardia kai psyche mia*“ (o expresie în greaca veche, din Faptele Apostolilor, în care primii creștini erau descriși ca fiind o inimă și un suflet). Frații și-au întrerupt cearta și m-au întrebat ce înseamnă cuvintele. Le-am explicat și cearta s-a sfârșit. Cuvintele veniseră exact la momentul potrivit.

Eu cred că există o singură explicație a incidentului. Eu citeam Noul Testament în greacă și-mi plăcuse această expresie, pe care o citisem soției mele în greacă și i-o explicasem. Această explicație stătea ascunsă în subconștientul copilului meu, care era foarte interesat de religie încă din primii săi ani și care, probabil, a fost de față în cameră când am vorbit despre asta cu soția. Lucrul uimitor a fost că el a spus aceste cuvinte exact la momentul potrivit.

Odată am avut o viziune. M-am văzut plimbându-mă singur pe o stradă, plin de bucurie. În fața mea era un om bătrân, care ducea cu mare greutate niște găleți. O voce interioară mi-a spus: „*Ia una dintre gălețile bătrânului.*“ Așa am făcut. Găleata era foarte grea. Bucuria mea s-a micșorat. Atunci, o voce mi-a spus: „*Ia și cealaltă găleată.*“ Am luat-o. Transpiram acum sub povară. Exaltarea mea spirituală era acum terminată, însă bătrânul era plin de bucurie.

În București era un hipnotizator, căsătorit cu o doamnă pe jumătate evreică. El adoptase o fetiță evreică, fiica soției sale din prima căsătorie.

Fetița era acum botezată. Atunci când regimul fascist a venit la putere, el ne-a rugat s-o botezăm, imaginându-și că asta va fi doar o formalitate. Atunci când am insistat ca ea să se convertească înaintea botezului, el a renunțat. Nu mai veneau să ne viziteze, nici el nici fata, cu toate că ea se simțea atrasă de Cristos.

Ea s-a dus să viziteze un preot ortodox și l-a întrebat:

— Ce trebuie să fac ca să fiu mântuită? (Era vremea când

guvernul interzisese botezul evreilor.)

Preotul i-a răspuns:

— Pentru că ești evreică, este foarte dificil. Vom trimite o cerere la patriarhie. E posibil ca ei s-o aprobe.

Fetița n-a trimis cererea, ci și-a turnat apă peste cap, spunând: „În Numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt, mă botez singură.“ Și astfel a fost ușurată.

Anii au trecut. Într-o duminică dimineată, înainte de a merge la biserică, am îngenuncheat ca să-I cer binecuvântarea lui Dumnezeu peste predica pe care o pregătisem. Făcând asta, am auzit o voce spunându-mi clar: „Predica pe care ai pregătit-o nu-i potrivită astăzi. Trebuie să predici despre creștinism și hipnoză.“ I-am răspuns vocii că nu sunt pregătit să vorbesc despre un subiect de felul acesta. Mai aveam doar un sfert de oră până începea serviciul. Și apoi, cui trebuia să predic despre subiectul acesta? Nu știam pe nimeni în biserica noastră care să fie preocupat de aceasta. Dar m-am supus vocii. Pe drum, înspre biserică, am încercat să-mi adun câteva idei.

După serviciu, o tânără, pe care n-am recunoscut-o, s-a apropiat de mine. Era fiica hipnotizatorului care o crescuse. Ea m-a întrebat:

— De unde știați că voi veni aici astăzi? Ce va făcut să pregătiți o predică cu un subiect special pentru mine, care am crescut în aura hipnozei?

Fata fusese bolnavă toată săptămâna și promisese lui Dumnezeu că dacă se reface va veni la biserica noastră. Am botezat-o apoi. Ea a adus-o și pe mama ei la serviciile noastre. Mai târziu, s-a convertit și ea și a devenit o poetă creștină respectată, care a publicat două colecții de poeme în onoarea lui Isus.

Ea a devenit o lucrătoare apreciată în via Domnului. Fără să ne așteptăm, a primit permisiunea să predice Evanghelia femeilor dintr-o închisoare din București. Ea a putut să aducă și niște ajutoare deținuților, care sufereau teribil, îndeosebi din cauza lipsei de hrană. Ea a vizitat adeseori acea închisoare.

În închisoarea pe care o vizitam și eu împreună cu dânsa, am avut o întâlnire interesantă.

Cu câțiva ani în urmă, mergând pe străzi împreună cu un frate evreu, am văzut firma unei ghicitoare care se lăuda că poate spune

prezentul, trecutul și viitorul. Uitându-mă la nume, mi-am zis că se prea poate să fie evreica.

Am intrat amândoi la ea. Ea ne-a întrebat ce dorim. I-am spus că și eu sunt un ghicitor și că am venit s-o văd nu în calitate de client, ci de coleg. A fost plăcut surprinsă. I-am spus să ne facă o cafea. Ea se folosea de cărți ca să prezică viitorul. I-am spus că eu folosesc o carte, Biblia. I-am citit un pasaj din Deuteronom 18.10: **„Să nu fie la tine nimeni care să-și treacă pe fiul sau pe fica lui prin foc, nimeni care să aibă meșteșugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor...”** I-am interpretat pasajul și apoi am tras concluzia:

— Dacă nu vă întoarceți la Dumnezeu, veți pieri. Acum v-am spus viitorul și asta este o profeție a lui Dumnezeu.

Două zile mai târziu, am citit în ziar că ghicitoarea și sora ei au fost ucise de o servitoare, pentru bani. Anii au trecut și, mergând acum la închisoare, am întâlnit-o pe servitoare. Era acum convertită și devenise sora noastră.

Aș vrea acum să vă prezint și alte exemple de fenomene spirituale neobișnuite.

Un om care avea o poziție înaltă sub regimul comunist din România, și-a pierdut-o atunci când cineva a dat niște informații false împotriva sa. În disperare, și-a înfipt un cuțit în stomac și a căzut într-o baltă de sânge. Unul dintre frații noștri, care locuia alături, tocmai se așezase la masă când un impuls inexplicabil l-a împins să părăsească masa și să alerge spre apartamentul omului. A văzut într-o secundă ce s-a întâmplat și a strigat:

— Vrei să intri în mâinile lui Satan?

Și-n timp ce-l ajuta pe acel om, i-a spus despre Mântuitorul. Viața lui a fost salvată. Dar cine-i spusese oare fratelui să meargă în acel apartament? Această întrebare și avertismentul care i-a fost dat referitor la Satan, l-a pus pe gânduri pe om. Astăzi este fratele nostru în credință și mărturisește în Israel despre Isus.

Pentru noi, experiențe ca acestea erau acceptate ca o parte a vieții normale de creștin. Atât soția mea cât și fiul meu L-au văzut pe Isus în casa noastră. Fiul meu L-a văzut când avea cinci sau șase ani. El nu ne-a spus, decât mult timp după aceea, ce i s-a întâmplat. Nu era deloc uimit să-L vadă pe Isus și n-a considerat necesar să

menționeze lucrul acesta nimănui.

Dumnezeu lucrează într-un om în diferite feluri și fără ca acesta să știe. El Și-a răspândit iubirea deasupra tuturor creaturilor și a tuturor evenimentelor, chiar și a celor mai obișnuite. Și-n acest fel, El poate fi văzut în fiecare cerșetor smerit și-n fiecare floare frumoasă. Noi Îl vedem pe Dumnezeu corect atunci când Îl vedem pretutindeni. Dar, bineînțeles, nu susțin că aceste experiențe ale unor fenomene neobișnuite sunt absolut necesare pentru viața creștinului. La unii creștini foarte buni, viața decurge normal, fără vedenii deosebite.

Capitolul 6

DISCUȚII CU SIONIȘTII ȘI CU ALȚI EVREI

Păcatele evreilor

În timpul războiului, Crucea Roșie Internațională organizase emigrarea evreilor spre Palestina. Atunci când s-a ridicat problema de a trimite și un grup de creștini evrei, un lider sionist s-a opus cu putere spunând: „*Noi nu vrem renegați. Îi vom arunca pe toți în mare.*”

Acesta era felul de ostilitate pe care-l întâlneam în conversațiile cu unii lideri sioniști. Noi puteam să le înțelegem punctul de vedere, dar aveam și noi la rândul nostru sentimente naționale.

În Evanghelia, Galileea este numită patria lui Isus și Nazaretul orașul Său. Isus nu S-a considerat un cetățean al lumii, așa cum au făcut stoicii, ci un iudeu și Și-a iubit poporul. Există un fel de naționalism care este parte integrantă a creștinismului: dorința de a lucra împreună pentru cel mai înalt posibil avans spiritual,

economic, politic și cultural al poporului tău. Dacă nu-ți iubești propriul popor, cum îi vei iubi oare pe străini?

Creștinii evrei, fiecare în profesia sa, își împliniseră obligațiile față de poporul lor. Ei își joacă astfel rolul în dezvoltarea și apărarea Israelului.

Creștinii evrei își slujiseră poporul într-un mod special, opunându-se antisemitismului într-un fel în care ceilalți evrei fuseseră incapabili.

În timpul regimului fascist, călătoream cu trenul, venind din Galați. Singurii ocupanți ai compartimentului, în afară de mine, erau câțiva negustori evrei. Le-am vorbit despre Isus, dar au rămas indiferenți. În Ploiești, un fascist a intrat furios în compartiment. Părea că ne-a mirosit că suntem evrei. Cum s-a așezat, a început să treacă la ofensivă, adresându-ni-se cu expresii ca „tăiați împrejur“, „perciunați“ și alte nume asemănătoare.

Ceilalți au răbdat în tăcere. Cât despre mine, i-am lăsat timp să se liniștească, apoi am deschis Biblia și i-am arătat un număr de pasaje care dovedeau că Isus fusese evreu. I-am spus că Evanghelia amintește de circumcizia lui Isus. Creștinii cred că opera „Cântarea Cântărilor“ a lui Solomon este o carte profetică despre Isus. Acolo este scris: „*Capul îmi este plin de rouă și cârlionții îmi sunt plini de picurii nopții*“ (Cânt. 5.2). Deci Isus trebuie să fi avut și perciuni.

— Dacă-ți bați joc de evrei, i-am spus, înseamnă că-ți bați joc și de Isus.

Și-am continuat:

— Sper că, asemenea tuturor creștinilor, așteptați revenirea lui Cristos. Prima dată când a venit, El S-a înfățișat ca un evreu cu perciuni, în Palestina. Dacă ar lua decizia să vină și pentru a doua oară ca un evreu cu perciuni, în România, L-ați batjocori. Ce fel de creștin sunteți?

El a cerut scuze și a recunoscut că până atunci nu vorbise cu nimeni aceste lucruri.

Predicând în acest fel, noi ne slujeam de fapt și poporul.

Dar am înțeles că aveam și o altă datorie: nu este destul să le arăți antisemiților păcatele pe care le au. Evreii au propriile sentimente naționaliste exagerate; și lucrul acesta trebuie să li se arate clar.

Noi nu puteam fi de acord cu Dubnow sau cu Gratz, cu modul lor de a privi istoria evreilor. După acești istorici, în toate conflictele cu toate celelalte națiuni, în toate perioadele istorice, evreii au avut dreptate. Noi am fi fost întotdeauna doar victime inocente și toți ceilalți ne-ar fi urât fără motiv.

Istoricii altor neamuri au adeseori tendința să scrie exact în același fel despre națiunile lor și lucrul acesta nu este corect. Cu cei care susțin că negrii, albi, americanii sau rușii au întotdeauna dreptate, nu merită să-ți pierzi timpul niciodată. Fiecare grup social își are păcatele sale. Noi, evreii, avem păcatele noastre, și păcatele evreilor se prezintă sub multe aspecte.

Din punct de vedere economic, noi posedăm un procent mai mare din bogăția țării decât ni s-ar cuveni potrivit numărului nostru. Aceasta este o caracteristică generală, dar nu înseamnă că toți evreii sunt exploataatori. Mulți dintre ei sunt extrem de săraci, unii dintre ei locuind în cocioabe. Majoritatea evreilor duc o viață cinstită și productivă.

Există o explicație pentru partea pe care o luăm din venitul național. Evreii locuiesc îndeosebi în orașe și din acest motiv ei se bucură de standardul de viață mai ridicat care există acolo. În al doilea rând, ei au fost excluși din breslele meșteșugarilor în Evul Mediu și, ca rezultat, mulți evrei s-au hotărât să se apuce de negustorie și de finanțe. Până astăzi, ei au jucat un rol important în viața comercială și financiară a multor țări și, de aceea, strâng adeseori mari bogății.

Un exploataitor neevreu, fie el român sau francez, procedează exact în același fel ca un evreu. „*Antisemitismul este socialismul proștilor*“ a scris Engels, pentru că aceștia atacă pe exploataorii evrei și-i lasă pe ceilalți deoparte. Atunci când exploataatorul aparține unei rase diferite, problema economică devine o problemă națională.

Nu toți evreii sunt fără vină pentru faptul că sunt urâți de ceilalți oameni. Există altceva care stârnește animozitatea celorlalte popoare. Comparativ cu celelalte rase, evreii se bucură de o superioritate intelectuală evidentă. Un număr disproporționat din premiile Nobel au fost date evreilor iar știința nucleară și marile realizări științifice ale secolului al XX-lea sunt, într-o mare măsură,

în mâinile evreilor. Tot un evreu, Sternfeld, a fost președintele Comitetului de Coordonare Atomică al Rusiei. Evreii au o poziție-cheie în viața politică, economică și culturală din multe țări. De aceea, așa cum a spus apostolul Pavel, dacă lumea este împăcată cu Dumnezeu prin respingerea evreilor, ce ar însemna acceptarea lor, decât viață din moarte? (Rom. 11.15).

Celelalte națiuni simt că sunt multe lucruri pe care evreii ar fi putut să le facă pentru ei și pe care aceștia nu le-au făcut. Un membru al unei organizații antisemite a fost condamnat odată la 20 de ani închisoare. Ne-am întâlnit într-o celulă. Era disperat. Mi-a strâns mâinile și mi-a spus: „*Faceți ceva pentru omenire, evreilor! Numai voi mai puteți face ceva.*“

Care este rostul unui cuțit care nu mai taie, al unui stilou care nu mai scrie, al unui ceas care nu mai arată timpul? Care este rostul unei rase evreiești care nu-și mai îndeplinește conștient, sistematic și deplin, rolul de a fi poporul ales al lui Dumnezeu, care să aducă lumină tuturor națiunilor pentru a le întoarce pașii spre Dumnezeu?

Isus le-a spus evreilor: „*Voi sunteți sarea pământului; dar dacă sarea își pierde gustul, prin ce își va căpăta iarăși puterea de a săra? Atunci nu mai este bună la nimic decât să fie lepădată afară și călcată în picioare de oameni*“ (Matei 5.13). Antisemitismul ne-a adus din plin această soartă tragică. Au fost comise crime împotriva noastră și nu ne-am putut apăra. Dar suntem oare pe deplin inocenți? Cât despre mine, eu n-o voi susține niciodată.

DISCUȚII ÎNTR-O CELULĂ DIN ÎNCHISOARE

Atunci când, fiind la izolare, am auzit de la un prizonier prin sistemul nostru de comunicare în Morse, cu bătăi în perete, despre înființarea noului stat Israel, am fost plin de bucurie. Mai apoi, într-o celulă, am vorbit cu un sionist care era în extrema dreaptă a mișcării. Mă evitase de mult timp pentru că, așa cum spunea, amândoi eram tari în convingeri și nu putea găsi nici un element comun în întâlnirea noastră. Dar era totuși necesară o explicație; așa că Dumnezeu a aranjat în așa fel lucrurile încât am putut să ne întâlnim într-o celulă de închisoare. El era o personalitate puternică,

ce lăsa o impresie deosebită asupra celorlalți oameni. Tortura și lipsa oricărui confort la vârsta sa înaintată nu l-au făcut niciodată să-i pară rău pentru el însuși, ci i-au dat ocazia să-și adune puterile și energia, continuând să lupte.

Tocmai predicasem în celulă despre răstignirea lui Isus și apoi a urmat o discuție în care și-a exprimat deschis părerile.

— Raportarea dumneavoastră continuă la suferințele lui Isus este o formă de masochism și glorificarea permanentă a nașterii din fecioară nu face decât să stimuleze libidoul. O persoană normală nu se gândește în permanență la virginitatea unei fete. Asta-mi descoperă de fapt cum vă lucrează subconștientul. Creștinismul este o religie de neurotici. Iudaismul este religia vieții normale, în toată plinătatea ei; ea nu are nimic de-a face cu un Mântuitor răstignit. Păcatele noastre au fost răscumpărate prin sacrificiul lui Isaac, pe care Avraam intenționa să-l aducă, dar care n-a mai fost împlinit.

L-am întrebat:

— Dacă creștinismul este o religie falsă și dacă poporul Israel, ca popor ales de Dumnezeu, are dreptate, cum vă puteți explica marea prăpastie dintre Dumnezeu și poporul Israel? De ce sunt pedepsiți de Dumnezeu și răspândiți printre toate națiunile?

El mi-a răspuns:

— Noi nu suntem pedepsiți de Dumnezeu. Risipirea este misiunea noastră. Ghetoul ne pregătește pentru împlinirea credinței vechi cu privire la ziua în care Israel va fi răspândit în toate țările. Ca acest ideal să se împlinească, noi suntem împrăștiați în întreaga lume; dar nu suntem sub nici un blestem.

I-am amintit că lucrul acesta este în contradicție cu cartea de rugăciuni a evreilor, care susține în mod repetat: „*Noi am fost scoși din țară din pricina păcatelor noastre.*“ De asemenea, ceea ce mi-ai spus contrazice cuvintele Vechiului Testament: „*Dar dacă nu vei asculta de glasul Domnului, Dumnezeului tău... veși fi smulși din țara pe care o vei lua în stăpânire. Domnul te va împrăștia printre toate neamurile, de la o margine a pământului până la cealaltă...*“ (Dt. 28.15,63,64).

El a continuat să-și susțină punctul de vedere:

— În răspândirea noastră, Dumnezeu este la fel de aproape

de noi pe cât a fost la poalele Muntelui Sinai. Rabinii care au scris cartea de rugăciuni au susținut această vinovăție doar datorită smereniei lor. Și blestemele pe care Moise le-a pronunțat sunt doar o pată pe caracterul său care de altfel este extraordinar.

— Oare Moise a pronunțat aceste blesteme? l-am întrebat. El susținea că Dumnezeu le-a spus.

Mi-a răspuns categoric:

— Ele au fost doar cuvintele lui Moise și noi nu suntem vinovați. Noi suntem copiii favoriți ai lui Iehova și noi îi împlinim misiunea pe care ne-a încredințat-o. Ați intrat în rândurile antisemiților.

M-am gândit că e mai bine să ignor această insultă și am continuat:

— Vreți să susțineți că misiunea lui Israel este să răspândească Legea lui Moise, cu care dumneavoastră înșivă sunteți de acord doar în parte, și credința în Dumnezeul lui Israel. Este sigur că această misiune există încă. Dar trebuie să fii pe jumătate orb dacă nu vezi că lucrul acesta este împlinit doar prin Isus. Oriunde în lume un neevreu se roagă Dumnezeului lui Israel și recunoaște autoritatea divină a Bibliei evreiești și pe profeții evrei, lucrul acesta se datorează Bisericii fondate de Isus și nu este meritul vreunui evreu mozaic. Dacă iudeii mozaici nu ar fi făcut nici un alt păcat – și-n acest fel i-ar fi depășit chiar pe îngerii din ceruri – ei au făcut cel puțin păcatul de a nu-și împlini misiunea aceasta.

Interlocutorul meu a abandonat imediat tema misiunii divine și a contrazis tot ce a susținut până atunci, spunând batjocoritor:

— N-o să mai aveți prea mult ocazia să cârțiți împotriva noastră. Scopul nostru ca sioniști este să ne întoarcem în țara care a fost a noastră și din care încă o mare parte mai este ocupată de arabi. Apoi vă vom lăsa în pace pe toți. Creștinii evrei vor trebui să aleagă între a fi evrei sau a fi creștini. Dacă ei aleg prima cale, va trebui să ni se alătore. Dacă o aleg pe a doua, atunci să stea cu coreligionarii lor.

— Noi vrem să venim cu voi, i-am spus, cu toate că recunosc că asta va crea unele dificultăți, pentru că noi dorim și să venim, și să ne păstrăm convingerile creștine.

— Noi nu vrem să ne amestecăm în afacerile voastre, mi-a zis. De fapt, voi puteți crede sau nu, oricum ați dori.

— Sunt sigur că exact de aici vor apărea dificultățile, i-am spus. Credința noastră creștină nu va rămâne doar îngropată în noi, nici nu vom fi satisfăcuți doar având siguranța propriei noastre mântuirii eterne. Isus Își manifestă natura într-o gândire autentică și într-o imparțialitate care în mod sigur va face lucrurile mai dificile pentru voi. Să luăm, de exemplu, problema arabă, pe care ați menționat-o. Arabii sunt în Palestina de secole; ar fi greșit să spunem că ei ne-au ocupat țara încalcând vreo lege. La fel de bine ar trebui să susții că americanii trebuie scoși din Statele Unite și țara să fie înapoiată pieilor roșii. Dacă ne întorcem în Palestina, noi vom simți unele lucruri altfel decât voi. Arabii vor fi frații noștri. Noi ne vom opune șovinismului. Ierusalimul în întregime și Israelul aparțin de drept evreilor, dar va trebui să facem totul astfel încât arabii să se simtă aici ca acasă, împreună cu noi.

El a strigat:

— Dacă veți face asta, veți fi tratați cu toată severitatea. Țările creștine nu s-au purtat creștinește cu noi și nici noi nu vom permite nimănui să experimenteze iubirea creștină față de dușmanii noștri din Palestina, ori de câte ori sunt puse în joc interesele noastre naționale.

Nu-i puteam permite să condamne întreaga creștinătate.

— Mulți creștini s-au comportat creștinește față de evrei. Toți pietiștii au făcut la fel, luteranii din Scandinavia, o mulțime de catolici, atât laici cât și clerici. La fel au făcut și câțiva membri ai Bisericii Ortodoxe. Văd că sunteți foarte ager și observați caracteristicile rele ale creștinismului, dar vă închideți ochii față de cele bune. Acolo unde spiritul lui Isus lipsește, acolo unde creștinismul este doar o formalitate, cu siguranță că aceasta va merge mână-n mână cu antisemitismul. Dar fără îndoială că au fost nenumărați creștini credincioși care v-au iubit. În orice caz, șovinismul vostru nu este deloc reprezentativ pentru sentimentele evrești. Cei mai mulți din poporul nostru vor fi de acord, mai degrabă, cu o politică de iubire și de înțelegere. Adevăratul sionism este, din punct de vedere etic, creștin pentru că, în timp ce luptă pentru cauza evreiască, are sentimente de prietenie față de arabi.

Un antisemit binecunoscut, care a ascultat până atunci în liniște, ne-a întrerupt:

— Domnule Wurmbrand, dumneavoastră, care sunteți atât creștin cât și evreu, sunteți probabil cel mai potrivit om care ar putea explica ceva românilor: există sau nu există un complot iudaic împotriva neevreilor, condus de un guvern iudaic clandestin numit Kahal?

I-am răspuns:

— Nu există nici un complot organizat de către evrei. Popoarele toate, dacă-și urmează adevăratele instincte, fac atât bine cât și rău fără să fi urziți înainte comploturi. La fel se comportă și evreii, fără existența Kahalului. Există la evrei diferențe enorme, între partide și denominațiuni. Evreii comuniști îi trimit în pușcărie pe evreii sioniști, așa cum ai avut o ocazie excelentă de a vedea. Fără îndoială că evreii sunt uniți, dar nu prin Kahal, ci prin caracteristicile lor naționale; și lucrul acesta este valabil și pentru celelalte națiuni. Aceste caracteristici speciale evreiești produc uneori rezultate pozitive de valoare enormă, alteori rezultate negative, așa cum a fost atitudinea lor față de Cristos. Această atitudine o considerăm a fi un adevărat blestem față de națiunile lumii, care sunt conștiente de el fără a-l înțelege. Astfel se amână singura soluție posibilă a crizei mondiale care este stabilirea Împărăției lui Dumnezeu, bazată pe justiție și fericire, și căreia doar Isus îi poate fi capul. Blestemul trebuie să fie schimbat într-o binecuvântare prin convertirea evreilor la credința în Isus, pentru că ei sunt chemați de Dumnezeu ca principala unealtă în stabilirea Împărăției Sale. Și antisemitismul este un blestem pentru că împiedică convertirea evreilor.

Antisemitul mi-a răspuns:

— Nu veți fi niciodată în stare să ștergeți ostilitatea împotriva evreilor. Ei sunt incapabili de a fi asimilați; ei rămân un element străin în orice țară. Orice organism are o tendință naturală de a elimina corpurile străine.

Am recunoscut:

— Evreii sunt destul de diferiți de celelalte popoare. Istoria lor unică o dovedește. Ei nu pot fi asimilați. Dar, în parabola bunului samaritean, Isus ne-a învățat nu că trebuie să-i absorbim pe cei din celelalte națiuni, ci trebuie să ne comportăm față de ei cu dreptate și cu gingășie, oricum ar fi ei. Nu există nici o justificare pentru antisemitism.

Antisemitul, care mă oprise să trag concluzia în conversația mea cu sionistul, și-a păstrat convingerea:

— O națiune trebuie să se apere. Nu doar că evreii sunt incapabili de a fi asimilați, dar ei vor să ne asimileze pe toți mentalității lor. Și-n felul acesta ei ne subminează instituțiile naționale.

I-am răspuns:

— În ce privește această problemă, ați fost deja înfrânți: trăiți într-un stat pe deplin evreiesc. Dacă vreți să scăpați de influența iudaică, trebuie să renunțați la creștinism, capitalism și comunism; trebuie să renunțați la mașinile de cusut Singer, la streptomicina lui Waxman, la cea mai mare parte a domeniului microfizicii, la teoria lui Einstein referitoare la Univers, la tot ce și-a pus pecetea pe cel de-al XX-lea secol, și să vă întoarceți la o stare primitivă de triburi de păstori. Este un fapt real că omul stăpânește natura și că rasa albă este în prezent cea mai avansată. Este de asemenea un fapt, spre bine sau spre rău, că mentalitatea evreiască este dominantă. Evreii au o capacitate neîntrecută de a-i atrage pe alții spre a le îmbrățișa ideile și din acest punct de vedere sunt invincibili, cu toate că nu întotdeauna o fac spre beneficiul lor. Dar nu este nici spre pierderea lor întotdeauna. Oamenii ca dumneavoastră încearcă să scape de evrei, închinându-se în același timp lui Isus, care S-a născut în rasa noastră.

M-am întors spre sionist și am adăugat:

— Noi, creștinii evrei, avem, și noi, această calitate de a fi invincibili. Ba, mai mult, noi suntem întruparea perfectă a credinței în umanitarism, care constituie miezul iudaismului. Noi suntem adevărații purtători ai valorilor evreiești.

El mi-a răspuns:

— Voi sunteți niște eretici ai credinței iudaice. Ca protestanți, mai mult, sunteți și niște eretici ai credinței creștine. Sunteți de două ori eretici! Poate vom deveni prieteni, dar se pare că e imposibil să reconciliem principiile noastre. Vorbele dumneavoastră ascund un clocot de ură împotriva a tot ceea ce ne este drag, așa cum steagul roșu încearcă să acopere ura. Marx a scris o carte antisemită „*Problema evreiască*“. Internaționala comunistă, de asemenea, și-a comunicat tezele referitoare la problema evreiască într-o carte scrisă de Heller, numită „*Sfârșitul iudaismului*“. Noi suntem urâți

profund de toți.

Cuvintele singure nu au putere atunci când este vorba de oameni care au suferit foarte mult și care au ajuns la o stare când văd dușmani în oameni care de fapt nu le sunt dușmani.

De aceea, m-am hotărât să schimb subiectul și i-am spus:

— Într-o carte pe care ați publicat-o în 1934, ați scris că imigrația evreiască în Palestina va ajunge la un punct critic atunci când Palestina nu va mai putea absorbi evrei. O majoritate copleșitoare a evreilor va trebui să rămână răspândită în mijlocul celorlalte națiuni și ar fi bine să nu vă mai gândiți că sunteți înconjurați doar de dușmani. Va fi necesară o transformare, dar atitudinea dumneavoastră anticreștină o va face foarte dificilă. Mai mult, atitudinea de degradare religioasă este mai mare în Palestina decât la cei din diasporă. Doar un mic procent dintre evreii din Palestina merg la sinagogă sau împlinesc tradițiile iudaice. Ce aveți de spus la asta?

El mi-a răspuns:

— Noi ne-am întors în țara noastră. În sfârșit vom fi în stare să ne dezbrăcăm de veșmintele moarte și scumpe ale rasei alese. Vom fi și noi ca celelalte națiuni.

— Iarăși vă contraziceți, i-am reamintit. Acum câteva minute vorbeam despre misiunea sfântă a lui Israel, copilul favorit al lui Iehova.

El a râs.

— Când ne vom afla în Palestina, ne vom împlini misiunea trimițând apostoli la națiunile străine. Dar, în domeniul material, vom trăi ca și ele. Vom avea propria noastră armată, care ne va aduce victorii. Vom avea tractoare și ele vor fi Mesia pentru noi.

L-am arătat cu degetul:

— Și într-o zi vom muri, lăsând în spatele nostru pe cei torturați și toate victimele noastre, pentru că-n toate țările în care am trăit, nu doar că am fost uciși, dar am și ucis. Gândiți-vă la milioanele ucise de Troțki, Bela Kun, Tibor Szamuely, Rakotzi, Ana Pauker, evrei care au fost conducători în țările comuniste. Vom lăsa atunci și tractoarele și vom sta în fața judecății lui Dumnezeu. Va trebui să răspundem pentru tot ce am făcut și, chiar mai mult, pentru ceea ce am lăsat nefăcut, pentru că n-am fost purtători credincioși ai luminii.

Iudaismul a strălucit ca un far. Mântuirea a venit și încă vine de la evrei, așa cum a spus Isus. Dar ea vine doar de la iudaismul care a fost încarnat în Isus. Spiritul care unește toate națiunile nu vine de la evrei, care au interzis celorlalte națiuni să intre în templu, ci de la Isus. Sensul dreptății supreme nu vine de la evrei, a căror ultimă revelație este Vechiul Testament (o carte foarte valoroasă, dar care conține porunci de a distruge multe ființe inocente). El vine de la Isus. Isus a fost primul care a predicat despre un Dumnezeu drept și imparțial, care Se revelează prin iubirea fiecărei națiuni care Îl caută.

Sionistul era pregătit să răspundă:

— Noi suntem gata să dăm în dar tuturor națiunilor creștinismul și am vrea să vedem cum devine realitate în ele. Le vom lăsa pe ele să fie lovite pe un obraz și să-l întoarcă și pe celălalt! Ne-am săturat de lovituri. Noi nu mai dorim o religie a blândeții.

În închisoare discuțiile serioase nu pot dura prea mult. Antisemitul a sesizat acest moment și a făcut o glumă:

— Iar noi vom primi creștinismul ca dar din partea voastră, mai puțin porunca referitoare la adulter. Evreicele sunt foarte frumoase. Noi suntem împotriva evreilor, nu împotriva evreicelor.

În atmosfera mânăjită de această glumă, spiritul nu mai vibrează. Mi-am păstrat pacea. Dumnezeu este în stare să facă ceea ce cuvintele noastre slabe nu mai sunt în stare. El își va împlini planurile Sale de pace, chiar pacea dintre evrei și arabi. El a făcut un miracol dăruindu-le evreilor victoria în războiul de șase zile. Noi sperăm într-un miracol mai mare încă, o pace de durată între Israel și arabi, un Ierusalim evreisc care să fie ca o lumină pentru întreaga lume musulmană. Iudeii și arabii pot deveni prieteni la picioarele crucii lui Isus.

MĂ VOI ȚINE DE VECHEA NOASTRĂ RELIGIE

Vorbeam odată cu un alt lider sionist și l-am întrebat:

— Înțeleg că sunteți împinși să ne atacați. Dar de ce o faceți într-o manieră atât de vulgară?

El mi-a răspuns:

— Noi ne alegem metodele în funcție de gustul publicului. Un

stil academic nu ar fi prea convingător.

— S-o lăsăm baltă, i-am spus. În Epistola apostolului Pavel către Romani, biserica creștină este comparată cu o ramură care este altoită într-un măslin al iudaismului. Înțelegeți ce înseamnă asta? O organizație care conține aproape un miliard de oameni și care joacă un rol extraordinar în istoria umanității este descrisă în cartea sfântă a religiei ca o proprietate de drept a evreilor. Sunteți sigur că noi evreii suntem atât de tari, de bogați și de încrezători în forțele noastre încât să putem ignora o poziție de acest fel? În cartea sfântă a acestui miliard de oameni, Isus este numit slava lui Israel (Lc. 2.32). Putem oare noi, care suntem atât de disprețuiți să renunțăm la această slavă?

El mi-a răspuns:

— O declinăm oricum; refuzăm să avem de-a face cu Isus și cu creștinismul.

I-am răspuns:

— În numele cui o spuneți oare? Pe cine reprezentați? Oare nu elita intelectuală vorbește în numele națiunii? Pentru că, aproape fără nici o excepție, elita intelectuală a poporului evreu din secolul al XX-lea L-a susținut pe Isus.

I-am citat din cartea lui Einstein, „*Lumea cum o văd eu*“, în care el spune că, dacă noi vom curăța iudaismul profeților și creștinismul, așa cum l-a predicat Isus, de toate alterările ulterioare datorate îndeosebi clerului, vom avea o doctrină care va putea vindeca umanitatea de toate bolile sociale. *E de datoria tuturor oamenilor buni, spune el, să facă maximul de eforturi pentru a introduce în lumea lor această învățătură umană, cel puțin cât le stă în putere.*

Am continuat:

— Sinagoga a refuzat să-l îngroape pe Henry Bergson, pentru că el a recunoscut public că este un discipol al lui Isus. Franz Werfel, un mare poet evreu, a scris cuvinte de laudă pentru Sf. Bernadette. Șalom Aș, marele romancier evreu, a fost creștin. Nils Bohr și Piccard sunt creștini evrei și sunt mulți alții ca ei. Emil Ludwig a scris „*Fiul omului*“, o carte plină de admirație la adresa lui Isus. Se poate spune la fel și despre Max Brod. Nu putem să nu-l menționăm și pe Martin Buber, care L-a numit pe Isus fratele

lui mai mare.

— Aceștia sunt, de fapt, liderii reprezentativi ai rasei evreiești. Este pentru prima dată în istorie când lideri intelectuali evrei sunt de partea lui Isus. În acest fel, s-a împlinit o profeție biblică, la fel cum a fost și cea referitoare la întoarcerea evreilor în Palestina. Și faptul că evreii au poziții de conducere în atât de multe țări, împlinește alte profeții biblice.

Liderul sionist a început să râdă:

— Toți oamenii pe care i-ați menționat au fost convertiți la creștinism la bătrânețe, atunci când începeau să sufere de ateroscleroză. Nu-mi bat capul cu religia, dar dacă trebuie să am una, mă voi ține strâns de vechea mea religie.

A fost imposibil să-l fac să gândească. El nu știa că vechea religie familiară lui Avraam a fost mântuirea prin credință, pe care o predică și Cristos; și că religia cea nouă este de fapt religia mozaică, în care mântuirea este rodul ascultării de niște porunci care nu au fost scrise decât cu sute de ani după moartea lui Avraam.

Un alt factor care ne deosebea de sioniști era faptul că pentru ei problema națională era cea mai importantă. Noi nu închideam ochii la ea dar, oricum, pentru noi avea o semnificație minoră.

Totuși, suntem alături de sioniști într-o privință. Suntem în favoarea lui Israel. Drepturile evreilor din Palestina sunt indiscutabile. Dumnezeu, Creatorul Universului, le-a dăruit această țară.

Cât despre arabi, ar trebui să fie un nonsens ca ei să fie înspăimântați de evrei. Ce poate face un pumn de evrei contra a trei sute de milioane de arabi? Arabii mai degrabă ar profita și ar învăța din superioritatea intelectuală pe care o au noii lor vecini. Mai aștept, de asemenea, ca Vaticanul și Consiliul Mondial al Bisericilor să-și afirme o poziție clară de partea statului Israel.

Evreii se bucură de avantaje intelectuale pe care arabii nu le au. Ei trebuie să le arate înțelegere, delicatețe, toleranță și dorință de a ajuta lumea arabă. Dificultățile pot fi biruite prin exprimarea iubirii.

Cât de eficient ar fi să-i bombardezi pe săracii egipteni cu pâine, medicamente și cuvinte de pace! Națiunile creștine ar putea proceda și ele în același fel. Dacă este atacat, poporul evreu trebuie să se apere cu arme. Dar atitudinea fundamentală a inimii trebuie să fie iubirea. Arabii sunt iubiți de fiecare evreu autentic. Ei merită

iubirea la fel de mult ca orice altă ființă umană.

TOTUL PENTRU TOȚI

Doctrina pe care sioniștii o găsesc cel mai greu de înghițit este porunca de a-și iubi vrăjmașii.

Ar fi fost oare în stare un sionist să facă ce am făcut noi?

După ce România a întors armele împotriva Germaniei naziste, s-a dat un decret care spunea că orice persoană care ascunde membri ai armatei germane poate fi condamnată la moarte și că toți germanii trebuie să fie tratați ca prizonieri de război. Un număr de fete care serviseră în armată germană, așa-numitele *blitzmädchen*, ne-au cerut ajutor pentru a le adăposti și a le salva de o deportare sigură în Rusia. Bineînțeles că am făcut-o.

Până la urmă, un informator i-a spus poliției despre asta și iată că ne-am trezit cu casa înconjurată de polițiști. Un comisar a intrat și m-a întrebat:

— Adăpostiți fete germane?

I-am răspuns:

— Știți care este naționalitatea mea?

El a răspuns:

— Richard Wurmbrand. Ești neamț, bineînțeles.

I-am arătat cartea mea de identitate, scoasă în timpul regimului fascist, care menționa că sunt evreu.

— Sunt evreu, am declarat. Jumătate din familia mea a fost ucisă de naziști. Vă închipuiți că aş putea adăposti fete germane?

Ofițerul s-a scuzat:

— Trebuie să fie o greșeală la mijloc, a zis și a plecat. Fetele erau în camera alăturată. N-am făcut nici o deosebire, așa cum Dumnezeu nu face nici o deosebire, permițându-i soarelui să strălucească și ploii să cadă atât peste cei buni, cât și peste cei răi.

În alte situații, am intervenit cu succes pentru câțiva germani care erau amenințați cu deportarea doar pentru faptul că erau germani. Era o crimă asemănătoare cu prigonirea evreilor doar datorită faptului că erau evrei.

În timp, această activitate a devenit foarte cunoscută. Sioniștii

nu ne-o puteau ierta, așa cum nu-L putuseră ierta pe Isus că i-a iubit pe romani, și pe samariteni, chiar și pe vameși, care erau colaboratori cu romanii. Se insinuase chiar că El trecuse de partea lor, pentru că oamenii nu înțeleseseră că iubirea pe care El o arăta păcătoșilor nu însemna că era de acord și cu fărădelegile lor, ci că voia să le vindece gândirea. Nici noi nu aprobăm nazismul, dar am reușit să vindecăm pe câțiva dintre naziști prin faptele iubirii.

Poziția noastră de evrei creștini este foarte riscantă. Încercând să câștigăm pe toți pentru credință, să ne dedicăm cu totul tuturor, eram aproape ca acei actori care, în piese diferite, se străduiesc să interpreteze roluri complet diferite.

Cineva, încercând să mă insulte, m-a descris ca fiind un mare actor. Dar eu am luat lucrul acesta drept un compliment. Eu nu cred că este posibil să fii un misionar bun dacă nu ai un anumit fler artistic și o capacitate de a interpreta roluri diferite.

Într-o zi, am plecat de acasă pentru a-mi împlini datoria de pescar de oameni. Prima persoană cu care am vorbit a fost un antisemit vestit.

— Nu vreau să aud despre Isus, pentru că a fost un jidan, m-a bruscat el.

I-am răspuns:

— De unde știi că Isus a fost un jidan? El este Fiul lui Dumnezeu și nu aparține nici unei națiuni. Atunci când i-a izgonit pe negustori din Templu, El Și-a arătat repulsia față de aceste caracteristici pe care le condamni și tu la evrei, anume iubirea de bani. Cele mai aspre cuvinte de condamnare spuse vreodată evreilor sunt găsite în Noul Testament. Locul tău este de partea lui Isus, nu de partea celor care L-au condamnat la moarte.

M-am îndepărtat și apoi m-am întâlnit cu un evreu care mi-a spus că nu crede în Isus pentru că El este doar Mântuitorul neevreilor. I-am răspuns:

— De unde ai scos asta? Isus a fost evreu. Noul Testament începe cu aceste cuvinte: „*Isus Cristos, fiul lui David, fiul lui Avraam*“ dându-I întreaga genealogie și dovedind că El are o ascendență evreiască. În Scripturi, Isus este numit „*slava poporului Său Israel*“. El Și-a iubit poporul cu pasiune și a spus femeii samaritence: „*Mântuirea vine de la evrei*“ (Ioan 4.22).

Creștinismul este în esență o încercare uriașă de a iudaiza lumea, pentru că s-a poruncit ca toți oamenii, din toate rasele, să devină „evrei în inimile lor“. Chiar și după ce Isus a fost răstignit, apostolii au continuat să numească Ierusalimul orașul sfânt și apostolul Pavel scrie că evreii sunt încă iubiți de Dumnezeu din pricina strămoșilor lor și că vor juca un rol important în viitor. Cei aleși din ceruri vor fi 144 000 de oameni din cele 12 seminții ale lui Israel.

Puțin după aceea, m-am dus la un frate care era foarte mândru de propria-i credință, dar nu-i prea păsa de faptele bune. Pentru că îi știam felul de viață, i-am spus: „*Credința fără fapte este moartă*“ (Iac. 2.17). Omenii vor fi judecați după faptele lor.

Apoi am vizitat un credincios care era disperat din cauza unui păcat pe care-l făcuse. Nu și-o putea ierta și se îndoia și de faptul că mai era mântuit. I-am explicat că omul este judecat în funcție de credința sa, chiar și fără fapte bune, pentru că Dumnezeu Se uită la inimă, nu la faptele noastre; era tocmai opusul a ceea ce-i spusese celuilalt om.

După aceste patru conversații, m-am așezat pe o bancă în parc. Capul mi se învârtea. M-am întrebat în care din cele patru lucruri pe care le-am spus cred eu. Răspunsul care mi-a venit a fost că felurile diferite în care vorbești oamenilor nu sunt altceva decât mijloace și metode prin care-i atragi spre Cel care este mult deasupra și dincolo de prejudecăți și de idei. Dar a trece de la o categorie la alta implică folosirea diferitelor argumente și a diferitelor medicamente pentru suflet. Atât antisemitul cât și evreul cu care avusesem conversații se vor întâlni în aceeași dragoste creștină, dar aplicarea de metode atât de diferite duce la epuizare.

ANTI-KLAUSNER

Un profesor de la Universitatea din Ierusalim, Josef Klausner, a scris o carte numită „*Isus din Nazaret*“, care a fost tradusă în principalele limbi vorbite.

De fiecare dată când vorbeam cu un evreu despre Mântuitorul, el își termina argumentele astfel: „*Problema lui Isus a fost explicată de Klausner.*“ În general, evreii educați nu-și pierdeau

timpul citindu-l pe Klausner, dar aveau cartea nedeschisă în raft și asta era suficient. În felul ăsta scăpau de durerile de cap legate de cele privitoare la Isus.

De aceea am socotit necesar să public un răspuns la cartea lui Klausner, sub numele „*Evreii și Isus din Nazaret. Anti-Klausner*“.

Klausner s-a folosit în mod necinstit de marele său nume, care l-a făcut să creadă că afirmațiile sale vor fi acceptate de toți evreii și astfel a făcut afirmații care sunt complet neadevărate, dar care nu mai urmau să fie verificate.

El scrie, de exemplu, că la Pavel nu găsim nici o dovadă istorică autentică cu privire la viața și lucrarea lui Isus.

Orice om care studiază Scripturile și este familiarizat cu ele l-ar fi putut corecta pe profesor din acest punct de vedere.

La Pavel, noi găsim multe detalii referitoare la viața lui Isus. El spune, de exemplu, că Isus a fost trădat, că a fost ucis de evreii și că locul răstignirii Sale a fost în afara Ierusalimului. Pavel ne mai spune ceva despre gândirea lui Isus. El spune că Isus „*a iubit Biserica și S-a dat pentru ea*“ (Ef. 5.25). El descrie umilința lui Isus, blândețea și puterea Sa. Deasupra tuturor, el ne amintește de un „*detaliu biografic*“ pe care Klausner l-a omis, anume că Isus Cristos a înviat din morți.

Fără nici o bază istorică, Klausner continuă să facă o mulțime de afirmații după cum i se năzare. El spune că Isus S-a născut în Nazaret. Unde a găsit lucrul acesta? Orice menționare a Betleemului care, după cum arată Evangheliile, a fost locul nașterii lui Isus, ar fi fost jenantă, pentru că este cetatea lui David și este locul în care au spus profeții că urma să Se nască Mesia.

El susține că povestirea despre Salome este o legendă. Profesorul Klausner a decis că așa s-a întâmplat. Afirmația sa este suficientă pentru el.

„*Ioan Botezătorul s-a considerat a fi Ilie.*“ Evangheliile susțin că Ioan a fost întrebat: „*Ești tu Ilie?*“, el a răspuns: „*Nu sunt.*“ (Ioan 1.21). Profesorul Klausner posedă probabil o sursă de informații care nu este accesibilă altor oameni.

El continuă spunând că Ioan Botezătorul n-a știut nimic despre Isus și nu l-a acceptat ca Mesia. Singurele surse istorice, Evangheliile, susțin că Isus și Ioan au fost rude și că cel de-al doilea

L-a proclamat pe Isus ca Mesia. Nimeni nu știe de unde a obținut Klausner informațiile.

Singurul argument pe care-l folosește Klausner de fiecare dată, atunci când face afirmații ca acestea, fără a avea dovezi, este următorul: „*Este evident că așa s-a întâmplat.*“

El îl scuză pe Iuda Iscarioteanul, descriindu-l ca pe un evreu educat și cu o înțelegere limpede. Relatarea că Isus a fost vândut este doar o legendă.

Așa cum toate detaliile neplăcute legate de Iuda sunt ignorate, la fel toate atributele pozitive ale lui Isus sunt considerate o legendă. Klausner refuză să creadă că Isus ar fi spus, pe cruce, pentru cei care L-au executat: „*Tată, iartă-i, căci nu știi ce fac*“ (Lc. 23.34). Argumentul său este că Isus nu ar fi putut pronunța aceste cuvinte în asemenea circumstanțe teribile. Eu personal am cunoscut bărbați și femei, ucenici ai lui Isus, care au spus aceleași cuvinte în timpul unor torturi cumplite și, ceea ce este chiar mai mult, au făcut bine celor care i-au torturat. Dar profesorul Klausner a hotărât, pur și simplu, că acest fel de iubire nu există.

El trece repede peste povestirea Evangheliilor referitoare la învierea lui Isus, declarând că este evident (o expresie minunată, care-l eliberează pe autor de nevoia de a aduce o dovadă) că Iosif din Arimateea a luat trupul din mormânt.

El crede că „*învierea este de nepătruns*“. Există un profesor renumit care, în loc să înceapă analizând faptele și documentele, simplu decretează ce poate și ce nu poate face Dumnezeu.

După ce a scris sute de pagini fără să fi adus vreo contribuție la problema vieții lui Isus, Klausner discută diferențele dintre iudaism și învățătura lui Isus. În această direcție, el susține că o națiune nu poate supraviețui având doar o credință abstractă și o etică umană universală. Are nevoie de modele practice ale religiei, care implică forme în stare să exprime idei religioase și să penetreze viața de zi cu zi cu sanctitatea religiei. „*Isus nu ne-a arătat lucruri noi de care ar fi putut beneficia viața noastră națională.*“ Acceptând învățătura lui Isus, „*viața națiunii și statul național ar fi dispărut complet.*“ „*Doctrina Sa nu conține elemente care să poată să susțină statul și să reglementeze viața comunității.*“ „*Isus Cristos a venit pentru a abolii cultura.*“

Ce răspuns i-am putea da, după două mii de ani de la venirea lui Isus? Profesorul Klausner, în mod evident, n-a auzit niciodată de cultura creștină, el nu știe nimic despre statele naționale, care există încă, și care au fost stabilite și menținute datorită creștinismului. Cum poate el explica faptul că toate națiunile Europei și ale Americii, la fel ca multe națiuni africane, au state naționale independente, în ciuda faptului că au acceptat creștinismul care, după Klausner, distruge statul, națiunea și cultura?

Aș putea continua întrebând și eu la rândul meu: „*Ce au făcut dușmanii lui Isus, Caiafa, Ana și ceilalți, statului evreu?*“ Ei au reușit să înlăture „marele pericol“ pe care Îl reprezenta Isus Cristos, sub pretextul că asta era singura cale prin care statul național evreu putea fi menținut. Dar aceștia au fost exact oamenii care au împins statul iudaic la dezastru. Istoria a dovedit că creștinătatea formează și menține un stat, în timp ce fariseismul îl distruge. Cum se poate oare ca cineva să ignore aceste dovezi istorice evidente?

Klausner susține că iudaismul nu poate accepta termenul „Fiul lui Dumnezeu“ sau doar „Dumnezeu“, pentru Mesia, chiar dacă ideea în sine este iudaică. Dar dacă ideea de Fiul al lui Dumnezeu este iudaică, este evident că numai cei care au renunțat la moștenirea poporului lor o pot refuza. După Klausner, care sfidează orice formă de logică, doar renegații au acceptat ideea iudaică.

Lui Klausner nu-i place învățătura lui Isus de a-i iubi pe cei care ne-au greșit. *Societatea umană n-ar supraviețui*, spune el, *dacă fiecare fărădelege ar rămâne nepedepsită*. Dar de ce a dispărut statul național evreu acum 2 000 de ani? Evreii s-au ridicat împotriva nedreptății Imperiului Roman. Rezultatul a fost că statul evreu a fost spulberat de pe fața pământului. Ne-am fi așteptat ca profesorul să tragă concluzia, privind la acest eveniment și la mii de altele asemănătoare, că societatea umană nu poate supraviețui dacă răspundem la rău cu rău, dacă ne ridicăm cu arma împotriva nedreptății. De mii de ani vedem state care au dispărut, războaie duse între popoare însetate de sânge și sute de milioane de oameni uciși din cauză că o parte a refuzat să tolereze nedreptățile celeilalte părți și n-a putut răspunde răului cu iubire. Acesta este un fapt istoric. Există cazuri speciale, când violența este justificată, dar atitudinea fundamentală trebuie să fie iubirea.

Atunci când Isus ne învață iubirea față de dușmani, El nu Se referă la o practică literală a nonviolentei, orice ni s-ar întâmpla. El Însuși a folosit violența de limbaj și a folosit o dată și un bici. Lumea nu este pregătită încă pentru nonviolență. Trist, dar trebuie uneori să-i extermini pe dușmanii națiunii tale. Dar nimic nu mă va obliga să-i urăsc. Dumnezeu nu Se uită la faptele noastre, care sunt dictate de circumstanțe. Noi avem nevoie să înlăturăm dorința de a ucide. La sfârșit, iubirea va triumfa asupra tuturor circumstanțelor exterioare.

Nu este greșit pentru o națiune să-și exprime iubirea față de cei care greșesc. Profesorul Klausner Îi reproșează lui Isus că este nedrept. Ca o regulă, națiunile nu dispar de pe fața pământului pentru că au practicat iubirea.

Klausner își rezumă atitudinea declarând că iudaismul este în întregime doar pentru această lume. Datorită acestui motiv L-au respins evreii pe Isus, pentru că Împărăția Lui nu era din această lume, ci aparținea sferei adevărului pur. „*El nu poate fi Mesia pentru poporul iudeu.*“

Acum, voind să decizi dacă o persoană este Mesia sau nu, ar fi corect, din punct de vedere științific, să vezi ce înseamnă acest termen, ce metode există pentru recunoașterea unui adevărat Mesia și, în final, să investighezi dacă acea persoană împlinește sau nu condițiile. Klausner nu a făcut studii de acest fel.

Există o mulțime de profeții și s-a scris extrem de multă literatură despre ele. Fără a intra în detalii, probabil că ar merita să menționez una, care nu poate avea mai multe interpretări, pentru că este bazată pe matematică.

Profetul Daniel, care a trăit cu vreo 600 de ani î.Cr., a prevăzut cu o uimitoare acuratețe anul în care urma să fie omorât Mesia. Acesta a fost chiar anul în care a fost răstignit Isus.

Oricine studiază această profeție cu o minte deschisă va înțelege că așteptarea unui alt mântuitor este lipsită de sens. Talmudul declară: „*Timpul hotărât pentru venirea lui Mesia a trecut și Mesia n-a venit.*“ Talmudul, refuzându-L pe Isus ca Mesia, nu are nici o altă soluție decât să declare că Dumnezeu este un mincinos, pentru că nu Și-a ținut promisiunea și timpul prevăzut pentru venirea lui Mesia a trecut fără ca El să-Și fi ținut cuvântul.

Să ne uităm la textul biblic: „*Saptezeci de săptămâni* (de ani) *au fost hotărâte asupra poporului tău*“, i-a spus arhanghelul Gabriel lui Daniel cam pe la 600 î.Cr., „*și asupra cetății tale celei sfinte, până la ispășirea păcatelor, până la ispășirea nelegiuirilor, până la aducerea neprihănirii veșnice, până la pecetluirea vedeniei și proorociei și până la ungerea Sfântului sfinților. Să știi dar și să înțelegi că de la darea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului până la Unsul (Mesia), la Cârmitorul, vor trece șapte săptămâni; apoi timp de șasezeci și două de săptămâni, piețele și gropile vor fi zidite din nou și anume în vremuri de strâmtorare. După aceste șasezeci și două de săptămâni, Unsul va fi stârpit și nu va avea nimic. Poporul unui domn care va veni, va nimici cetatea și sfântul Locaș și sfârșitul lui va fi ca printr-un potop; este hotărât că războiul va ține până la sfârșit și împreună cu el și pustiirile*“ (Dan. 9.24-26).

Aceasta ne va da un total de 69 de săptămâni (de ani), cu alte cuvinte 69×7 , deci 483 de ani de la timpul în care va fi dat ordinul pentru zidirea Ierusalimului până la moartea lui Mesia.

Să verificăm evenimentele așa cum s-au împlinit:

Regele Xerxes din Persia a început să domnească în anul 465 î.Cr. În cartea Neemia, capitolul 2, citim că, în al douăzecilea an al domniei sale, el a permis rezidirea Ierusalimului. Cu alte cuvinte, au trecut 19 ani pe care trebuie să-i scădem. Deci ordinul pentru rezidirea Ierusalimului a fost dat în 446 î.Cr.

La 483 de ani după acest eveniment, Mesia, după profetie, urma să fie omorât. Pentru acuratețe, să ne amintim că Daniel a calculat anii după calendarul iudaic, care este format din 360 de zile, spre deosebire de calendarul nostru, care are 365 de zile și 6 ore.

Asta înseamnă că trebuie să convertim calendarul iudaic în ani moderni:

$483 \text{ ani} \times 360 \text{ zile (cât are calendarul evreiesc)} = 173\,880 \text{ zile.}$

$173\,880 \text{ zile} : 365 \frac{1}{4} \text{ (lungimea calendarului nostru actual)} = 476 \text{ ani.}$

Deci vor trece 476 de ani, începând din anul 446 î.Cr., până la moartea lui Mesia. Cu alte cuvinte, acest eveniment urma să aibă loc în anul 30 după calendarul nostru.

Și exact atunci a fost Isus răstignit.

Este recunoscut faptul că, în secolul al VI-lea d.Cr., atunci când a fost stabilit punctul de unde începea să se măsoare Era creștină, s-a făcut greșeala în calcul. Nașterea lui Cristos se stabilise la o dată mai târzie cu 4 ani decât în realitate. După calculele noastre moderne, anul 30 d.Cr., este de fapt anul 34 al vieții lui Isus. Și, în cel de al 34-lea an al vieții Sale, în anul 30 al Erei creștine, Isus a fost răstignit, exact așa cum profețise Daniel.

Dreptatea lui Dumnezeu nu s-a lăsat așteptată. Daniel prezisese că după această greșeală fără precedent, „*El va face un legământ trainic cu mulți, timp de o săptămână, dar la jumătatea săptămânii va face să înceteze jertfa și darul de mâncare și pe aripa urâciunilor idolești va veni unul care pustiește, până va cădea asupra celui pustiit prăpădul hotărât*“ (Dan. 9.27). Noi știm că, puțin după uciderea lui Isus, Palestina a fost distrusă de armata lui Titus și că țara a fost părăsită. Templul a fost ars și jertfele au fost întrerupte.

Rași, unul dintre principalii comentatori biblici, recunoaște că Titus a împlinit aceste profeții. Dar, în acest caz, Mesia trebuie să fi fost un om care a fost omorât înainte de a se fi bucurat Titus de marele său triumf. Acel om este Isus; nu poate fi altul.

Profesorul Klausner a fost unul dintre mulții lideri intelectuali ai evreilor care s-au lăsat înșelați. Este uimitor cum o rasă cu oameni atât de inteligenți și civilizați poate accepta o carte cu standarde atât de coborâte. În ultimul capitol al cărții sale, Klausner atinge cele mai groțești accente ale ridicolului atunci când face remarca „*Isus a devenit creștin*“. Și lucrul acesta este scris de un profesor universitar. Ar fi putut să spună la fel de bine că Mahomed a devenit mahomedan.

ESTE ISUS DUMNEZEU?

Sunt mulți evrei gata să accepte codul moral creștin, dar care refuză să accepte învățătura creștină despre divinitatea lui Isus.

Într-o zi, eram în biroul unui intelectual care credea așa. L-am întrebat:

— Ești cu adevărat gata să faci din codul moral creștin o

realitate a vieții tale? Spui că-l accepți; l-ai numit „glorios“.

A început să râdă. Este deprimant să vezi cât de arareori reușești să începi o discuție cu adevărat serioasă cu o altă persoană. El mi-a spus:

— Da, dar nimeni nu poate pretinde că acest cod poate fi aplicat.

I-am răspuns:

— După părerea mea, este la fel de ridicol să dai umanității un cod moral imposibil de a fi împlinit pe cât ar fi pentru un pantofar să facă încălțăminte frumoasă care să nu poată fi purtată. Codul moral creștin poate părea imposibil de aplicat în practică, dar nu pentru oricine. Mai întâi, trebuie împlinite condițiile necesare pentru a-l putea ține. Fiecare om de afaceri trebuie să știe că veniturile trebuie să acopere cheltuielile. Codul moral creștin implică anumite „cheltuieli“: iubire, slujire, ajutorare. Dar de unde să obții putere pentru asta? Prin credința ta, o visticierie în adevărurile revelate de Dumnezeu.

— Nu, nu, a fost răspunsul său. Dogmele creștine sunt absurde. Cum aș putea eu oare crede că un dulgher evreu, care lucra lemnul, fierbea cleiul și-și vindea rezultatele muncii sale, exercitându-și meșteșugul ca un om obișnuit, ar putea fi Dumnezeu? Singura formă de creștinism pe care evreii ar îmbrățișa-o vreodată ar fi unitarianismul. Isus poate fi mare învățător, un mare profet, dar în nici un caz Dumnezeu.

I-am explicat:

— Această posibilitate nu există. Isus a exercitat drepturi divine și a acceptat închinarea care se cuvine doar lui Dumnezeu. Dacă El nu este Dumnezeu, nu poate fi un mare învățător, deoarece El trebuie să fi fost ori un escroc ori un nebun. Or, cine ar cuteza să-L califice astfel? Singura alternativă este să-L accepți ca Dumnezeu.

— Noi suntem în sfera cuvintelor, m-a întrerupt el. În timpurile antice mulți oameni erau considerați zei, la fel cum erau considerate și astrele cerești. Hercule, Romulus și împărații Iulius Cezar și Augustin au fost considerați zei. Chiar nebunul de Caligula a fost ridicat la statutul de divinitate. Filozoful Epicur a fost considerat zeu. Apoi chiar și printre părinții bisericii creștine erau unii care susțineau că creștinii devin zei. În limbajul omenesc, cuvântul zeu

nu este un nume rezervat doar pentru Creator. În acest sens, noi L-am putea numi pe Isus divin, așa cum îl putem numi pe Platon divin sau cum putem vorbi de muzica divină a lui Beethoven. Dar în nici un caz mai mult!

Poziția unui protestant, atunci când este într-o astfel de dezbatere cu un evreu, este mult mai ușoară decât a unui ortodox sau a unui catolic. Protestanții se bucură de libertatea de gândire și nu trebuie să fie înfricoșați că au făcut într-un moment de neatenție o afirmație pe care catolicii ar considera-o eretică.

Replica mea a fost:

În ce fel a fost oare Isus divin? Și-n ce fel este Tatăl Ceresc divin? Francezii au dreptate atunci când spun: „*Un dieu défini est un Dieu fini*“ (Un Dumnezeu definit este un Dumnezeu cu care ai isprăvit). Lao-Tse a spus: „*Orice Dao (dumnezeu) care este numit nu mai este adevăratul Dao*“. Numindu-L pe Isus Dumnezeu, afirmăm că nu poate fi comparat cu nici o altă ființă umană. Caracterul Său este un miracol: el nu poate fi explicat în termenii legilor genetice, nici ale mediului și nici ale altor legi. În El avem o combinație fericită a celor patru tipuri umane: sangvin, coleric, flegmatic și melancolic. Viața lui Isus poate fi explicată doar presupunând că El vine dintr-o sferă mai înaltă decât cea umană.

Crescut într-un atelier de dulgherie, fără acces la cultura altor națiuni sau rase, El a dăruit lumii, la vârsta de 30 de ani, un cod moral fără egal. Moartea Sa, alături de doi criminali, a fost urmată de o răspândire miraculoasă a religiei Sale. Cea mai bună explicație pentru aceste fapte este că Isus este divin.

Noi nu putem judeca doar pe baza simpatiei sau a antipatiei, ci numai pe baza dovezilor. Fie ca înțelegerea noastră să acționeze ca un tribunal imparțial, care își pronunță verdictul pe baza dovezilor care îi sunt aduse. Sunt cinci argumente convingătoare în favoarea naturii divine a lui Isus.

Primul, El a biruit moartea, ceea ce nu a mai făcut nici o altă ființă omenească.

Al doilea, El a biruit legile fizice care nu pot fi biruite de către om (a înviat morții, a vindecat leproșii, a înmulțit pâinile și peștii, și a făcut multe alte lucruri de felul acesta).

În al treilea rând, El a biruit iudaismul, care a dorit ca El să

rămână necunoscut. Falși Mesia, și care au fost acceptați de către evrei, cum ar fi Bar-Kochba și Sabetai Zvi, sunt necunoscuți restului lumii, în timp ce Isus, care este respins de către noi, este adorat de sute de milioane de oameni.

În *al patrulea rând*, El a biruit Imperiul Roman. Marele prigonitor al creștinismului, Iulian apostatul, a murit cu aceste cuvinte pe buze: „*M-ai biruit, Galileene!*” Cel mai puternic biruie. Dacă Isus a biruit regi, înseamnă că El este Rege al regilor.

În *al cincilea rând*, prin nebunia crucii, El a biruit înțelepciunea umană. Sistemele filozofice s-au destrămat unul după celălalt. Cine își mai amintește de filozoful anticreștin Celsus sau despre cultul rațiunii introdus de revoluția franceză? Dar cuvintele dulgherului, care este atât om cât și Dumnezeu – „*Cerurile și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece*” (Mt. 24.35) – sunt încă valide. Din punct de vedere strict uman, nu ar fi existat nici o șansă ca vorbele lui Isus să se împlinescă, nici n-ar fi existat vreo șansă ca profeția referitoare la răspândirea Evangheliei Sale până la marginile lumii să fie vreodată împlinită.

În nici un caz nu este posibil ca Isus să fi fost doar o ființă omenească și datorită acestui motiv, noi acceptăm faptul că El este Dumnezeu în forma umană.

Este important să știm asta. Sfatul medical dat de asistentul unui doctor nu are greutate prea mare și nu este decisiv. Dar sfatul dat de un doctor celebru într-o categorie fundamental diferită. Poți trăi o viață creștină atunci când știi că aceste legi nu vin de la o altă persoană, care este failibilă ca și tine, ci de la Dumnezeu. Ținând poruncile lui Isus ținem poruncile lui Dumnezeu.

Intelectualul evreu nu a avut nici un răspuns. A căzut pe gânduri. M-am săturat de a avea ultimul cuvânt. Este mai înțelept, într-o discuție, să i-l lași oponentului tău. Este dificil să câștigi împotriva convingerilor cuiva cu care te-ai confruntat într-o discuție, pentru că, făcând așa, i-ai rănit mândria. În acesta caz, eu am avut ultimul cuvânt, însă nu l-am câștigat pe învățătorul evreu de partea mea.

Capitolul 7

ATITUDINEA NOASTRĂ FAȚĂ DE COMUNISM

COMUNISMUL CA PARTE A PLANULUI LUI DUMNEZEU

Schimbările în regimul politic din România ne-au pus în față probleme noi.

Marxismul fusese până atunci necunoscut printre noi. Acum, toți tinerii erau educați în acest spirit și erau publicate foarte multe cărți marxiste și ateiste.

Evreii avuseseră un rol important în răspândirea ideologiei comuniste în țara noastră. Noi luptam împotriva ei pas cu pas.

Am publicat o serie de broșuri care se refereau la relațiile dintre creștinism și marxism: „*Conversație între un tânăr socialist și un credincios*“, „*Isus și socialismul*“, o carte care era un răspuns la teoria socialistului Karl Kautsky, „*Originea creștinismului*“, „*Materialismul dialectic și credința biblică*“ (un răspuns la cartea lui Engels, „*Anti-Dühring*“) și „*Karl Marx și credința*“. Noi am încercat să facem aceste cărțuții cât mai atractive pentru cititorii comuniști. Pe prima pagină din „*Karl Marx și credința*“ era o imagine a lui Marx, iar pe următoarea un desen al lui „*Isus proletarul*“, urmate de alte imagini, cum ar fi „*Isus alungându-i pe capitaliști din Templu*“. Apoi urma o relatare a jertfei lui Isus.

Noi nu eram înspăimântați de ofensiva ateistă, care urmărea să se isprăvească cu creștinismul în țara noastră. Creștinismul a fost declarat mort de multe ori și-n trecut. În „*Istoria papilor*“, Ranke descrie răspândirea ereziei în Italia, în timpul sec. XV și XVI. Și pe atunci se credea că s-a terminat cu creștinismul.

Nu eram înspăimântați nici de faptul că numărul atât de mic de creștini adevărați părea neputincios în comparație cu uriașul Goliat al ateismului.

Cât despre mine, m-am ținut strâns de ideea biblică cum că puterea lui Dumnezeu este făcută desăvârșită doar în slăbiciune. În „*Tao-Te-King*“, cartea sfântă a taoismului, este scris pe bună dreptate: „*Toate creaturile și plantele sunt delicate și slabe atunci când se nasc, dar atunci când mor sunt tari și puternice. Ceea ce este tare și puternic este distrus și ceea ce este slab și delicat începe să trăiască. Datorită acestui motiv, o armată puternică nu biruiește, ci este distrusă, la fel ca un copac puternic. Ceea ce este tare și puternic nu are același avantaj cu ceea ce este slab și delicat.*“

Cu siguranță că slăbiciunea noastră ne-a dat o putere imensă în lupta cu marxismul atotputernic, pe care îl propagau mulți alți evrei.

Dacă există în lumea lui Dumnezeu și comunismul, cu siguranță că trebuie să fi umplut un vid în economia Lui divină. Capitalismul l-a făcut pe om individualist. Accentul pus pe mântuirea personală și pe sfințirea individuală reflectă conștiința omului în condițiile sociale create de capitalism. Dar investigarea socialismului a marcat o schimbare profundă în gândirea multor creștini. Ei au putut să se confrunte cu comuniștii, arătându-le că tot ceea ce este frumos și atractiv în comunism a fost derivat din creștinism.

Astăzi bisericile sunt divizate. Biserica primilor evrei creștini din Ierusalim, organizată după instrucțiunile pe care le-a dat Isus apostolilor Săi, a fost o biserică în care toți își împărțeau posesiunile. În Faptele Apostolilor, citim despre primii creștini: „*Mulțimea celor ce crezuseră era o inimă și un suflet. Nici unul nu zicea că averile lui sunt ale lui, ci aveau toate de obște. Apostolii mărturiseau cu multă putere despre învierea Domnului Isus. Și un mare har era peste toți. Căci nu era nici unul dintre ei care să ducă lipsă: toți cei ce aveau ogoare sau case le vindeau și aduceau prețul lucrurilor vândute și-l puneau la picioarele apostolilor; apoi se împărțea fiecăruia după cum avea nevoie*“ (F.A. 4.32-35).

Acesta este un alt fel de comunism, unul bazat pe iubire! Ar fi bine să nu folosim același nume pentru el, deoarece diferența

este extrem de mare față de experiența celor care sunt astăzi sub comunism.

Noi am fi putut ajunge la înțelegere cu comuniștii și i-am fi putut accepta ca frați, pentru că noi nu numai că predicam mântuirea individuală a sufletului prin sângele lui Isus – lucru care rămăsese principala noastră menire – ci eram interesați, de asemenea, de problemele sociale.

Noi credem că este de datoria creștinilor să lupte pentru a le arăta oamenilor că nu trebuie să se îndepărteze de standardul creștin. Ei nu trebuie să fie împinși să se târască, să lingusească, să fure, săucidă în războaie sau să exploateze pe alții pentru a se bucura de bunăstare materială.

Noi nu credem că sfințirea este doar o problemă personală. Este și o vocație socială. Nu numai eu trebuie să fiu glorificat, ci și societatea trebuie să fie glorificată prin crearea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Cu alte cuvinte, o împărăție în care să stăpânească dreptatea, pacea și bucuria. Noi trebuie să luptăm pentru legi bune și pentru instituții, așa cum primii creștini au creat o instituție socială ideală, Biserica adevărată. Noi tânjim după o justiție socială care izvorăște din iubire și care este inspirată de dorința de a sluji lui Dumnezeu, Cel care face soarele să strălucească și ploaia să cadă peste toți oamenii.

Noi nu credem în toți sfinții canonizați de Biserica Ortodoxă și de cea Catholică. Faptele lor legendare și unice sunt suficiente să ne facă pe noi, cei obișnuiți, să deznădăjduim. Atunci când Petru a încercat să umble singur pe ape s-a scufundat. Noi dorim să umblăm, împreună cu mulți alții, pe drumul care duce la Isus.

Isus a reproșat unor cetăți că nu se convertiseră (Mt. 11.21-23). Cu alte cuvinte, El așteaptă convertirea ca pe un fenomen social, implicând un număr mare de oameni.

În parabola fiului risipitor, tatăl spune: „*Să mâncăm și să ne veselim*“. Nu există plăceri fără mâncare. Noi trebuie să fim siguri că toată lumea are ce mânca.

Noi trebuie să luptăm să convertim nu doar o prostituată sau un bețiv, ci prostituția, alcoolismul, pușcăriile. Exploatarea omului de către om, războiul, trebuie să dispară. Toate acestea trebuie abolite și lucrul acesta poate fi făcut doar dacă creștinii luptă în

bătăliile sociale la fel de bine pe cât luptă în cele personale. Răul a adus pierderi mari. Există o linie lungă care se întinde de la Cain, care a ucis un om cu un toiag, până la camerele de gazare din Auschwitz și lagărele de exterminare comuniste. Puterile satanice duc o ofensivă pe un front social foarte larg. La fel trebuie să facă și puterile binelui.

În vechime, Pavel putea predica de la același amvon cu dușmanii săi. Noi mai avem astăzi amvonul, dar dușmanii noștri au școlile, ziarele, marile concerne de presă, cinematografele, radioul, televiziunea. Și noi avem acces la aceste lucruri dar, dacă vrem să le câștigăm, trebuie să luptăm pentru a realiza profeția lui Daniel, în care *„împărăția și stăpânirea și puterea tuturor împărățiilor care sunt pretutindeni sub ceruri, se vor da poporului sfinților Celui Preaînalt“* (Dan.7.27).

Apostolul Iuda scrie despre *„mântuirea de obște“*; există și un astfel de lucru, nu doar mântuirea personală. Iacov a profețit despre Isus că *„națiunile se vor strânge în jurul Său“* (Gen. 49.10, după originalul ebraic). Națiunile, nu indivizi răspândiți ici și colo.

Condițiile necesare pentru stabilirea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ sunt create chiar acum. Ea nu era posibilă atunci când condițiile materiale erau atât de mizerabile. Avansurile uriașe ale tehnologiei moderne au făcut posibil ca toți oamenii să aibă hrană și îmbrăcăminte. Medicina modernă, eliberată din cătușele care o mai strâng, poate purta grija sănătății oamenilor. O educație echilibrată și psihologia ne-ar putea ajuta să ne ocupăm de sănătatea mentală a oamenilor. Mijloacele moderne de comunicație ar putea ajuta o mână de oameni, plini de spiritul lui Dumnezeu, să exercite o influență decisivă spre beneficiul umanității. Gândirea științifică ar putea elimina superstițiile antice, care au fost pe nedrept atribuite religiei; și astfel religia ar putea străluci în toată puritatea și gloria sa. Având asigurată o înțelegere reciprocă între națiuni, omenirea ar putea primi impulsuri internaționale și interconfesionale extrem de viguroase. Curând vor exista doar două religii: religia iubirii și religia formalismului ceremonial.

Venirea la putere a comunismului a însemnat închisoare, tortură și moarte pentru mii de creștini, dar ne-a ajutat enorm în gândirea noastră. Comuniștii se gândesc la un plan global și în termenii

generațiilor viitoare. Copiii lui Dumnezeu, din nefericire, au un orizont îngust. Credeți că a fost o întâmplare că liderii Bisericii din Noul Testament au fost numiți „prezbiteri“, care înseamnă „oameni care văd în depărtare“?

Creștinii evrei au învățat și ei să se gândească la un plan universal și să lupte pentru a realiza acel scop îndepărtat. Imperiul Roman i-a aruncat pe creștini la fiarele sălbatice, dar i-a învățat de asemenea să gândească la scara imperială. Creștinismul a devenit religia imperiului, nu doar a unor indivizi izolați. Comunismul a împlinit pentru noi același rol.

Pământul dă plante care sunt folosite pentru a-i vindeca pe indivizi. Biblia ne spune că în Ierusalimul ceresc există frunze care vor servi la vindecarea națiunilor (Ap. 22.2). Creștinii evrei știu secretul de a-și găsi remediile farmaceutice acolo.

Totuși, evanghelizarea individului rămâne o prioritate. Doar sfinții pot sfinți societatea. O Evanghelie socială predicată unui om neregenerat este un fals. Dar oamenii care au fost născuți din nou trebuie să-și aducă noua lor viață în societate.

REVOLUȚIA CREȘTINĂ

Noi, creștinii, nu suntem înspăimântați de revoluția comunistă. De fapt, noi înșine suntem descendenții unei mișcări revoluționare. Cu 400 de ani în urmă, Calvin, în comentariul său asupra cărții lui Daniel, a scris: *„Prinții acestei lumi și-au adunat toată puterea ridicându-se împotriva lui Dumnezeu și nu mai sunt vrednici să fie recunoscuți în umanitate. Mai degrabă îi vom scuipa în față decât să ne supunem lor atunci când sunt atât de îndrăzneți încât să încerce să-L scoată pe Însuși Dumnezeu din drepturile Sale... Dacă se ridică împotriva lui Dumnezeu, ei trebuie să fie umiliți și socotiți la fel de vrednici ca o pereche de papuci stâlciți.“* Înaintea lui, Sf. Ioan Chrisostom și Sf. Ambrozie s-au opus cu îndrăzneală chiar împăraților.

Noi nu reproșăm comunismului revoluția, ci faptul că n-au mers destul de departe.

Biblia este mult mai revoluționară decât scrierile lui Karl

Marx și Lenin. Pe prima pagină a Bibliei citim că Dumnezeu a spus ființelor umane, pe care tocmai le crease: „**Stăpâniți asupra peștilor mării, asupra păsărilor cerului și asupra fiecărei făpturi care se mișcă pe pământ**“ (Gen. 1.28). Observați acest lucru! Omul trebuie să stăpânească asupra întregii naturi, dar nu asupra unei alte ființe omenеști.

Biblia ne spune, de asemenea, că Dumnezeu a creat doar o singură familie. Nemții răsculați în timpul revoltelor țărănești au înțeles foarte bine lucrul acesta când cântau în imnurile lor revoluționare: „**Atunci când Adam ara și Eva torcea, unde erau nobilii?**“

Dumnezeu a făcut „toate națiunile dintr-un singur sânge“, susține Biblia (F.A. 17.26), punând astfel un semn de întrebare asupra valorilor tuturor titlurilor onorifice și a tuturor gradelor, inclusiv asupra acelor din țările socialiste, printre care amintim: calitatea de membru de partid, sau originea socială sănătoasă de proletar.

Prima naționalizare vizând proprietatea asupra pământului, care a avut ca scop tocmai înlăturarea exploatării țăranului de către latifundiarii bogați în timpul foametei, a fost pusă în practică de Iosif, atunci când a fost prim-ministru în Egipt.

În preambulul celor zece porunci, Dumnezeu Se laudă nu că ar fi creat cerurile și pământul, ci că ar fi făcut ceva destul de diferit: „**Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău, care te-am scos din țara Egiptului, din casa robiei**“ (Ex. 20.2). Noi nu ne putem închina altor zei în afara lui Dumnezeu, care Și-a stabilit ca scop eliberarea omenirii din orice fel de robie.

Ce revoluție s-a produs în lume atunci când a fost introdusă instituția sabatului! În țările păgâne, sclavii erau o parte a forțelor de producție. Biblia a introdus principiul că un om trebuie să se odihnească și că servitorului trebuie să i se dea ocazia să o facă și el la rândul lui. În țările socialiste, în care împlinirea unor anumite planuri ale statului este mult mai importantă decât odihna de duminică, cea de-a patra poruncă, ținerea sabatului, este un imperativ revoluționar.

„**Să nu chiniești pe străin și să nu-l asuprești**“ (Ex. 22.21), iată ce ne învață Biblia, într-o eră în care a fi negru în America, sau alb în Africa, sau evreu în Europa înseamnă a fi discriminat.

Dumnezeu îi poruncește lui Moise să nu-i trateze nedrept

pe cei săraci (Lv. 19.15). Dacă țările capitaliste ar respecta acest principiu, n-ar trebui să se mai teamă de amenințarea comunistă.

Trebuie să ne amintim că, pentru primii creștini și pentru primii apostoli, Cartea Sfântă era Vechiul Testament și nu Noul Testament, care a fost scris câțiva ani mai târziu. Dacă Isus n-ar fi intenționat să dea ucenicilor Săi o învățătură revoluționară, ce rost ar fi avut să-i mai lase să citească o carte care este o povestire a luptei revoluționare?

Dumnezeu a ridicat un eliberator între copiii lui Israel, pe Ehud beniamitul, omul care l-a ucis pe tiranul Eglon (Jud. 3). Iael a fost numită „*binecuvântată între femei*“ pentru că l-a înjunghiat pe Sisera opresorul, împlântându-i un țaruș de cort în tâmplă (Jud. 5.24). Pentru ea s-au folosit exact aceleași cuvinte ca pentru Maica Domnului nostru, mai târziu. Iael a fost ceea ce astăzi ar putea fi numită o femeie-partizan în armata de eliberare a unei țări oprimate. Alte personalități din Biblie, ca Ghedeon și Iefta, au fost, de asemenea, campioni ai revoluției.

Biblia ridiculizează monarhia absolută în parabola lui Iotam, în care tiranii sunt comparați cu tufișurile de spini, în timp ce pomii folositori, cum ar fi măslinul, smochinul și chiar vița-de-vie, au refuzat să-și asume acest rol odios. Atunci când evreii au dorit să aleagă un rege, profetul Samuel, în discursul său, are o atitudine critică împotriva monarhiei absolute. În a doua Carte a Regilor citim despre revoluția sângeroasă a lui Iehu împotriva dinastiei lui Ahab. Biblia ne spune că această revoluție a fost împlinită la ordinul expres al lui Dumnezeu. Iehu i-a înjunghiat pe cei doi domnitori necredincioși și regina Izabela a fost aruncată pe fereastră. El i-a ucis pe cei care au susținut tirania și pe fiii tiranilor. A înjunghiat, de asemenea, fără nici o milă, pe toți preoții care folosiseră puterea ca scuză pentru mârșăviile lor. N-a scăpat nici unul. După toate acestea, Dumnezeu îi spune lui Iehu: „... *ai adus cu bine la îndeplinire ce este plăcut înaintea Mea și ai făcut casei lui Ahab tot ce era după voia Mea*“ (II Împ. 10.30).

Mai târziu, Isus a trebuit să spună: „*Nu orișicine-Mi spune «Doamne, Doamne!» va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri*“ (Mt. 7.21). Și voia lui Dumnezeu, după cartea Regilor, în istoria revoluționarului Iehu,

este o distrugere completă a tiraniei.

Ce cântece revoluționare sunt în Biblie! S-ar putea oare compara Internaționala cu Psalmul 109, care este îndreptat împotriva omului care „*a prigonit pe cel nenorocit și pe cel lipsit, până acolo încât să omoare pe omul cu inima zdrobită*“ (v.16)?

Strigătul pentru justiție socială, căruia i s-au făcut ecou profeții lui Israel, este binecunoscut. Și-n Noul Testament există numeroase pasaje revoluționare. Maica Domnului nostru vorbește de un program social al Fiului său, care tocmai fusese conceput prin Duhul Sfânt, atunci când spune: „*A răsturnat pe cei puternici de pe scaunele lor de domnie și a înălțat pe cei smeriți. Pe cei flămânzi i-a săturat și pe cei bogați i-a scos afară cu mâinile goale*“ (Lc. 1.52-53).

„*Vai de voi, bogaților!*“ a spus Isus, „*pentru că voi veți flămânzi!*“ (Lc. 6.24-25). „... *Este mai ușor să treacă o cămilă prin urechea acului, decât să intre un bogat în Împărăția lui Dumnezeu*“ (Mt. 19.24).

„*Cine nu vrea să lucreze, nici să nu mănânce*“, principiul fundamental al legislației statelor socialiste, este copiat cuvânt cu cuvânt după apostolul Pavel (II Tes. 3.10).

Creștinii știu că Dumnezeu are un popor ales, evreii, și un grup ales, Biserica, dar câți știu că El a ales o clasă socială? Apostolul Iacov a scris despre un lucru care era foarte familiar cititorilor vremii sale: „*Oare nu a ales Dumnezeu pe săracii acestei lumi?*“ (Iac. 2.5) și a continuat, biciuindu-i pe cei bogați, fără nici o îndurare.

„*Creștinismul s-a format ca o religie pentru săraci, pentru cei exploatați și oprimați, pentru sclavi și pentru liberi*“, a scris Amusin, istoricul sovietic, în cartea referitoare la manuscrisele de la Marea Moartă.

În comunitatea creștină au fost întotdeauna oameni care au luptat pentru revenirea la învățătura originară. Dar cei mai mulți au fost hipnotizați de detalii, de controverse despre vorbirea în limbi, despre ținerea sabatului, care vor fi fost practicate de Biserica primară, dar care nu sunt esențiale. Dar de ce să nu ne întoarcem și la revoluția primei biserici și la lupta ei pentru a trăi după principiile justiției sociale? Atunci când Dumnezeu a ales o limbă ca să-Și exprime revelația în Biblie, a ales limba ebraică, poate pentru că

este singura limbă în care nu există verbul „a avea“. În acest fel, El a vrut să arate că ideea posesiei oricărui lucru este și trebuie să rămână complet străină de poporul lui Dumnezeu. Va fi întotdeauna adevărat, așa cum a spus Isus, că acel credincios care dorește să ajungă la perfecțiune trebuie „să vândă tot ce are“ și „să lase tot ce are“ și „să-și părăsească însăși casa și familia“.

Spusa lui Proudhon că „*proprietatea este furt*“ este un lucru la care poate subscrie orice creștin; pentru că, așa cum Dumnezeu a structurat lucrurile, noi nu suntem creați pentru a avea proprietate. Toate lucrurile bune trebuie să fie împărțite în comunitate; proprietatea, numai a unora, este o anomalie. Este admisibilă doar administrarea de către individ. Cu toate că proprietatea privată este, din punct de vedere economic, cea mai bună metodă de a multiplica bogățiile, ele trebuie să fie folosite apoi nu pentru un scop egoist, ci pentru gloria lui Dumnezeu și pentru binele aproapelui nostru.

Biserica Catolică, aceea care recomandă cu credincioșie această învățătură a lui Isus, adoptă aceeași ideologie chiar și astăzi, cu toate că nu o practică. Ea declară că omul care vrea să fie perfect trebuie să renunțe la proprietatea privată și să posede lucruri în comun, de exemplu în cadrul unui ordin monastic.

Astăzi, la granița unei noi ere în istorie, evreii care cred în Isus și care-I urmează cu credincioșie învățătura, sunt întru totul de partea celor exploatați și oprimați. Dar noi nu am cunoscut până acum pe nimeni mai oprimat și mai exploatat decât cetățeanul din statul socialist, stat care vorbește chipurile în numele celor săraci.

Noi ne opunem cu hotărâre dictaturii comuniste și terorii. Noi luptăm împotriva ateismului comunist. Dar, în calitate de creștini, trebuie să fim „evrei cu evreii și greci cu grecii“; atunci când avem de-a face cu comuniștii trebuie să fim în același sens comuniști, dacă vrem să-i întoarcem la Cristos. Este la fel de imposibil să-i câștigăm dacă adoptăm o atitudine anticomunistă pe cât de imposibil să-i câștigăm pe evrei adoptând o atitudine antisemită. Cu toate că noi ne opunem comunismului, trebuie să arătăm simpatie comuniștilor, așa cum sfântul Pavel, care a detestat idolatria grecească, a folosit cuvinte de laudă pentru greci, spre a-i putea converti.

Scrierile socialismului ne-au oferit întotdeauna o mulțime de argumente creștine. Oriunde întâlneam un comunist care batjocorea

Biblia și o socotea o carte reacționară, îi citam din Marx: „*Atunci când Luther a tradus Biblia, el a pus în mâinile oamenilor o armă puternică împotriva prinților, nobilimii și clerului.*“

Ori de câte ori un comunist numea Biblia absurdă, îi citam din lucrarea lui Engels, „**Bruno Bauer și creștinismul primar**“: „*O religie care a cucerit Imperiul Roman și care a săpânit 18 secole asupra celei mai mari părți a lumii civilizate nu poate fi respinsă doar declarând că este formată dintr-o serie de absurdități, create de înșelători.*“

În „*Revelația*“, el laudă creștinismul primitiv ca pe o „*mișcare revoluționară*“. Engels a fost, de fapt, cel care a scris: „*Noi trăim în Dumnezeu. Cineva poate înțelege acest lucru când călătorește pe mare*“.

Nimeni nu trebuie să-L abandoneze pe Isus pentru a fi revoluționar. El poate fi un revoluționar mai bun rămânând cu El. Fără Isus, revoluțiile sunt distructive și duc la vărsare de sânge. O revoluție cu Isus este constructivă, schimbând condițiile sociale în pace, fiindcă mai întâi a sfințit inimile.

Noi eram întotdeauna prezenți la marile mitinguri comuniste, ocazii cu care le dăruiam oamenilor broșuri creștine. Acestea începeau cu subiectele pe care le-am amintit și datorită lor am putut lua contact cu sufletele comuniștilor, cărora li L-am predicat pe Cristos cel Crucificat.

CONFLICT CU COMUNISMUL

Nu ne făceam iluzii. Știam că diferențele dintre noi și comuniști erau fundamentale.

Ei sunt totalitari. Nu permit nici cea mai mică deviație de la linia ordonată de către Partid. De ce atunci să ne permită nouă să stăm în libertate, nouă care suntem la fel de absoluțiști, dorind ca toți oamenii să-I aparțină lui Dumnezeu?

Practicând metodele folosite de Isus și de apostolii Săi, am fost în stare să-i câștigăm pe câțiva comuniști pentru Cristos dar, datorită acestui fapt, împotrivirea Partidului față de noi s-a accentuat dramatic. Ei nu urmăresc înțelegerea, loialitatea

și iubirea, ci doresc să ne identificăm cu planurile lor și să ne transformăm de bună voie în niște simple unelte. Dar dragostea noastră pentru ei nu ne permitea să fim oportuniști, să-i flatăm, sau să devenim sclavii lor. Din dragoste pentru ei, trebuia să le arătăm chiar și crimele. Ei ne evitau pentru că puneam problema păcatului și propovăduiam „*nebulnia crucii*“ ca pe singura cale de rezolvare a oricărei probleme.

Există păcate care sunt datorate condițiilor sociale și care pot fi oprite pe plan social, așa cum a fost păcatul sclaviei sau al poligamiei. Dar există o limită în aceasta. Lenin scrie: „*Noi putem abolii legea care permite capitalistului să-l exploateze pe muncitor și moșierul pe țăran, dar nimeni în lume nu-l poate opri pe cel viclean să-l exploateze pe cel naiv, sau pe cel slab să fie exploatat de către cel puternic.*“

Comuniștii, din acest punct de vedere, ating limita a ceea ce este omenește posibil în schimbarea condițiilor sociale, dar ei nu pot schimba inimile omenești. Aceasta o poate face numai Isus. El ne poate da o naștere din nou. Fără să folosească frica, El a transformat oameni vicleni precum Matei sau Zacheu, oameni care semănau în jurul lor teroarea, ca Saul din Tars, în oameni buni și drepecți. Numai crucea lui Isus poate face un asemenea miracol.

La comuniști, așa cum se întâmplă tuturor oamenilor, încercarea de a duce o viață morală și de a permite gândurilor să-și ia zborul este frustrată de păcatul care îngreunează sufletul cu povara sa uriașă. Ei au comis nedreptăți, au făcut pe mulți oameni să plângă, au vărsat sânge, au fost inconsecvenți și neloiali propriilor lor idealuri și și-au încălcat propriile standarde morale. Aceasta le dă un sentiment de vinovăție și o conștiință a nevoii de a fi mântuiți, dar acestea sunt înăbușite. Alții sunt mai nenorociți în starea lor mentală, lucru care îi duce la tot felul de complexe morbide și întunecate.

Și comuniștii fac exact ceea ce fac și ceilalți oameni: încearcă să-și transfere vinovăția asupra celorlalți, caută un țap ispășitor. Adam a acuzat-o pe Eva, iar Eva l-a acuzat pe șarpe. Comuniștii își găsesc țap ispășitor în burghezie, în moșierime, în social-democrați, în troțkiști, în cler, în „sectanți“ și-n proprii lor membri de partid. Ei luptă împotriva tuturor.

Nu este bine să dăm vina pentru păcatele noastre pe ereditate

sau pe slăbiciuni fizice, nici nu putem să dăm vina pe un mediu social corupt. Nici pe Satan nu-l putem învinovăți pentru păcatul nostru, pentru că noi am ascultat de el. Nici o nebunie nu poate fi vindecată prin argumente, cu atât mai mult nebunia indusă de vinovăție. Există nebuni care cred că au în cap un ceas care le ticăie. Este imposibil să-i convingi că nu este adevărat. În situații de acest fel, doctorii îi fac o anestezie pacientului, îi fac o mică incizie în cap, îl bandajează și atunci când se trezește îi arată bucăți dintr-un ceas amestecate cu sânge și-i spun că le-au extras din capul său. Exact așa se întâmplă cu nebunia datorată unei conștiințe vinovate. Străfundurile inimii noastre nu pot fi convinse că păcatul este rezultatul eredității sau al cauzelor sociale. Noi ne simțim responsabili pentru faptele noastre rele. Pentru aceasta există un singur remediu, care este o altă formă de nebunie, „nebunia crucii”. „Da, ești vinovat, ești plin de vină, tu ești singurul vinovat”, ne spune marele vindecător Isus. „Ai nevoie de un țap ispășitor. Trebuie să-ți transferi păcatul asupra altuia. Nu încerca să-l transferi unui egal de-al tău, pentru că acel egal ți-l va arunca înapoi, mai greu chiar decât i l-ai aruncat tu. Transferă-Mi-l Mie! Eu Îl reprezint pe Creatorul. Ca și El, port responsabilitatea pentru întreaga creație și pentru tot ce se întâmplă în ea. Este drept să iau păcatul tău asupra Mea. L-am ispășit pe cruce.” Efectul eliberator pe care îl are această ispășire prin jertfă a lui Isus asupra sufletului care se încrede în El este extraordinar.

Dar există oameni bolnavi, a căror boală a devenit însăși substanța vieții lor. Orbul care trăiește din cerșit este înspăimântat de gândul că ar putea fi vindecat, pentru că asta l-ar împinge să muncească. Crucea vindecătoare a lui Isus dă naștere la o astfel de panică. Comuniștii sunt în această situație. Pentru ei, păcatul, în special ura, a devenit miezul și substanța vieții lor. Ce s-ar face ei fără păcat? Noi am predicat despre un Domn răstignit și știam că vom fi urâți.

Comuniștii sunt atei. Noi eram dăruiți lui Dumnezeu. Conflictul era de neevitat. Noi știam că mii de creștini suferiseră în Uniunea Sovietică și ne-am pregătit pentru această soartă.

Mai era un alt punct al conflictului. După război, marea întrebare era care oraș va fi capitala Lumii Unite a viitorului,

Moscova sau Washington? Lumea era împărțită în două tabere, cea revoluționară și cea antirevoluționară; și astfel s-au format două blocuri. Noi ne-am declarat deschis convingerea că eforturile Moscovei și ale Washingtonului vor fi, ambele, zadarnice, pentru că viitoarea capitală a Lumii Unite sub stăpânirea lui Isus va fi Ierusalimul, pe care El l-a numit „*cetatea marelui Împărat*“. „*Din Sion va ieși Legea și Cuvântul Domnului din Ierusalim*“, spune profetul Isaia (2.3).

Unii cred că mântuirea vine de la comunism, alții cred că vine de la democrația americană. Noi credem ceea ce a spus Isus: „*Mântuirea vine de la evrei*“ (Ioan 4.22) și evreii își vor împlini rolul mântuitor atunci când se vor întoarce din nou la Isus.

Noe a profețit că Iafet (din care derivă rasa indo-europeană) „*va locui în corturile lui Sem*“ (din care descind evreii). Cu alte cuvinte, rasa indo-europeană va trăi în sisteme social temporale create de evrei, așa cum a spus profetul cu mii de ani în urmă (Gen. 9.27). Iar Moise i-a spus mai târziu lui Israel: „*Vei zidi o casă și n-o vei locui... Vei planta o vie, dar nu vei bea din vinul ei*“ (Dt. 28.30,39).

Să ne uităm cum s-au împlinit aceste profeții remarcabile!

Casa creștinătății a fost zidită de Sem, prin evrei. În creștinismul primar, totul avea o origine evreiască. Dintre evrei „*a ieșit după trup Cristosul, care este mai presus de toate, Dumnezeu binecuvântat în veci*“, a scris apostolul Pavel (Rom. 9.5). Biblia este evreiască. Luther a negat validitatea conciliilor ecumenice, folosind ca argument faptul că ele nu fuseseră înființate de către evrei. „*Cuvântul lui Dumnezeu le-a fost încredințat doar lor*“, a spus el. Apostolii erau evrei. Psalmii cântați în biserici au fost scriși de David. Multe secole, întreaga Europă a locuit în cortul lui Sem. Influența dominantă exercitată de civilizația creștină atinge întreaga lume. Doar evreii au rămas în afara adăpostului pe care ei înșiși l-au zidit. Toate rasele s-au bucurat de strugurii buni pe care i-a dat via lui Isus, numai evreii nu i-au gustat.

Renașterea, râul de aur venit din Lumea Nouă și conflictul din interiorul Bisericii au zguduit casa creștinătății în secolele XV și XVI. În acea perioadă, Israel, într-o mare grabă, a construit o nouă casă, casa capitalismului. În cartea sa, „*Judaism și capitalism*“, Werner Sombart a descris rolul decisiv pe care evreii l-au jucat și-l

joacă încă în formarea și susținerea capitalismului. Descendenții lui Iafet, indo-europeni, au intrat cu toții în acest nou „cort al lui Sem“, adică în sfera influenței capitalismului.

Când capitalismul s-a stabilit cu mare triumf, tot un evreu, Karl Marx, i-a declarat război. Evreii au câștigat de pe urma capitalismului, dar iudaismul nu-și găsește pacea în el. Nenumărați tineri evrei au început o cruciadă pentru a crea un nou sistem, comunismul. Rolul jucat de evrei în zidirea acestei noi case, în care urma să trăiască Iafet, este binecunoscut. Mama lui Lenin a fost o evreică numită Braun. Lucrul acesta este relatat de către Troțki, care adaugă că Stalin a interzis orice menționare a originii ei, pentru a nu răni sentimentele antisemite ale rușilor. Un mare număr de lideri ai revoluției sovietice au fost evrei: Troțki, Zinoviev, Kamenev și alții. În Ungaria, comunismul a fost condus de Bela Kun și Tibor Szamuely, iar mai târziu de către Rakosi și Gero. În România, evreii au jucat un rol important atunci când a fost introdus comunismul. Și iată că un număr de popoare din mai multe rase locuiesc în acest nou sistem socialist, la zidirea căruia evreii au jucat un rol atât de important, chiar dacă nu exclusiv. Mulți dintre ofițerii Poliției Secrete comuniste erau evrei, deși nu chiar atât de mulți pe cât susțin antisemiții. Mulți din ei au fost români pur-sânge care și-au torturat conaționali. Dar evreii au fost de asemenea printre cei mai activi împotriva guvernului sovietic. Ei au zidit o casă în care nu pot locui. Luptătorii anticomuniști pentru libertate din Rusia: Daniel Litvinov, preoții Eshliman și Jacunin, Krasnov, Levitin sunt evrei. După ce au contribuit într-o asemenea măsură la implantarea regimului comunist în România, un mare număr de evrei au părăsit țara și s-au stabilit în Israel.

Evreii au fost întotdeauna poporul ales al lui Dumnezeu, însărcinat cu responsabilitatea de a-I împlini planurile în istorie, în crearea regimurilor sociale care, pas cu pas, vor pregăti condițiile materiale, culturale și intelectuale ale Împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Acum li s-a încredințat un rol nou. Odată cu reîntoarcerea lor ca națiune la Cristos, Regele lor, ei vor avea o importanță decisivă în zidirea celei de-a patra case, Împărăția lui Dumnezeu, în care, în sfârșit, „jidovul rătăcitor“ își va găsi odihna. Această Împărăție cu

centrul în Ierusalim va constitui o respingere atât a capitalismului cât și a comunismului, sau poate va aduna laolaltă toate lucrurile folositoare din sistemele sociale trecute.

Antisemiții le-au făcut un mare compliment evreilor atunci când au recunoscut că această națiune, atât de nesemnificativă numeric, exercită o influență atât de mare în lume.

Era o vreme când Cascada Niagara era o amenințare atât pentru Statele Unite cât și pentru Canada, deoarece apele distrugeau mii de hectare de teren roditor. Câțiva oameni înțelepți au înțeles până la urmă că, dacă Niagara era în stare de distrugeri atât de mari, atunci ar putea fi în măsură să facă la fel de mult bine dacă ar fi controlată și dacă ar putea mișca turbine sau alte dispozitive asemănătoare. Astăzi aceste ape sunt o importantă sursă de curent electric pentru ambele țări. Evreii fac o mulțime de lucruri rele, gândesc antisemiții. Asta înseamnă că ei sunt o sursă de energie și că sunt capabili de a face și foarte mult bine. Dar dacă o vor face, trebuie să se unească mai întâi cu sursa întregului bine, Cristos. Iată de ce este atât de importantă Misiunea Creștină pentru Evrei. Până acum, o astfel de misiune părea o utopie. Dar acum am ajuns într-o nouă fază a istoriei, în care evreii intră în matca lor, în sfârșit.

Metodele noastre de lucru ne-au împins spre conflictul cu autoritățile comuniste. În 1948, m-au băgat în pușcărie.

EPILOG

Când am fost eliberat din închisoare, dușmanii din biserică, cei care colaborau cu comuniștii, au declarat că sunt un eretic. Lucrul acesta a stârnit curiozitatea oamenilor și astfel foarte mulți erau doritori să mă asculte predicând și să-mi citească scrierile. Ușile vechilor biserici luterane îmi erau deschise și predicam de la amvoane la care nu stătuse vreodată vreun evreu. Până atunci nu se întâmplase ca un evreu să predice în bisericile ortodoxe sau în alte locuri în care eram invitat. Marea majoritate a celor ce mă ascultau nu erau evrei. Dar, pentru oricine care s-a dedicat predicării Evangheliei evreilor este foarte important să câștige neevrei pentru Cristos, pentru că orice persoană, indiferent de rasa sa, care a fost convertită la Isus printr-un evreu, devine el însuși un misionar pentru evrei. Această abordare indirectă este la fel de importantă ca și cea directă.

Văzând că ultimul lor atac s-a dovedit fără efect, dușmanii mei au adoptat o tactică diferită, răspândind zvonul că eram nebun. Dar ei vorbeau despre nebunia mea fără nici un semn de simpatie, arătând astfel de la bun început că motivele lor sunt suspecte.

Eram obișnuit să aud orice fel de remarci despre mine. Fusesem numit un geniu și un idiot, „Isus Cristos“ și „Diavolul“, un om de cultură și un ignorant, un sfânt și un caracter respingător, un om de o cinste exemplară și un hoț, un nazist și un comunist, un anarhist, un iezuit. Cea mai plăcută și cea mai oribilă acuzație era că sunt nebun. Dușmanii mei credeau că îmi subminează valoarea mesajului făcându-mă nebun, dar ei și-au arătat, de fapt, propria lor ignoranță.

În primul rând, există o anumită afinitate între nebunie și geniu. Seneca a scris: *„Nu există nici un intelect mai mare care să nu posede o urmă de nebunie.“*

Creștinii evrei s-au hotărât să construiască un drum spre iudaism și spre întreaga omenire. Cum să poată împlini ei o astfel de sarcină fără o urmă de nebunie? Unii oameni mi-au reproșat această nebunie, dar i-am întreat folosind cuvintele lui Nietzsche: *„Unde este nebunia cu care trebuie să fi vaccinat?“*

Evreii creștini au o vocație specială: se așteaptă de la ei să fie mari, să atingă statura lui Cristos, să facă lucruri mai mari decât a făcut El (Ioan 14.12), să cucerească fortăreața lui Israel, pe care El n-a putut s-o cucerească. Dacă ei vor să se apropie de această măreție, va fi necesar ca ei să împărtășească și soarta tuturor oamenilor mari. Una din caracteristicile lor este nebunia. În Psalmul profetic 69 citim despre nebunia lui Mesia. Pavel a mărturisit el însuși că este un nebun. Fără o undă de nebunie, el nu ar fi ajuns un mare apostol. Statistic, oamenii cu o vocație specială au probleme cu nervii într-o măsură mult mai mare decât oamenii obișnuiți. Nu am fost deloc surprinși atunci când un tânăr inginer, unul dintre cei mai străluciți frați ai noștri, a avut deodată o criză nervoasă și a trebuit să meargă la spital. Evenimentul nu a coborât cu nimic valoarea convingerilor sale.

Există o prejudecată, larg răspândită, că o minte sănătoasă este valoroasă nu doar biologic, ci și social. Dar istoria nu a fost modelată de către oameni normali. Ar fi putut oare Calvin, sau Luther, să introducă Reforma dacă ar fi fost „normali”? Obiectivul nostru este să aducem o revoluție în interiorul creștinismului, iudaismului și al lumii. Vai de omul, cu o vocație de acest fel, căruia să-i fie frică de nebunie!

Unul dintre dușmanii mei mi-a spus odată: „În creștinătate totul trebuie să pornească de la început.” Când i-am răspuns: „Hai să începem!”, s-a retras cu spaimă și, spre marea mea încântare, m-a numit nebun. Atunci când nebunia atinge un anumit stadiu particular, face intelectul mai sensibil, ascuțindu-i și ușurându-i perceperea contrastelor. Asta face mintea mai complicată, mai bogată, mai conștientă de ea însăși. Erasmus din Rotterdam n-a scris fără motiv faimoasa sa lucrare „*Laudă nebuniei*”. Mulțumesc lui Dumnezeu că am petrecut mulți ani în închisoare, în condiții care se prea poate să fi indus nebunia. Intelectul meu a câștigat calități noi, pe care le-am folosit mai apoi ca să-L slujesc pe Cristos.

Mai mult, nebunia este apropiată de dragoste. Oamenii normali se ciondănesc cu soții sau soțiile și, într-un fel sau altul, trebuie să o termine. Romeo și Julieta au fost cam nebuni și la fel au fost și misticii. Îmi place să numesc lucrurile folosind adevăratul lor nume. Nu este nici un secret, pentru cei care au citit viețile marilor

mistici, că viața misticului este într-o mare măsură hrănită de dorințe sexuale nesatisfăcute. Binecuvântat este omul care poate sublima această dorință în lumea spirituală! Din acest punct de vedere, și pentru mine anii pe care i-am petrecut în închisoare au fost de mare ajutor.

Am avut o experiență mistică pe care oamenii obișnuiți, care trăiesc o viață sexuală normală și au o familie anormală, în conflicte și-n certuri, nu ar fi putut să o aibă și nu ar putea-o înțelege vreodată. Ei ar considera-o, mai degrabă nebunie sau farsă. Dar experiența mea a avut o mare valoare, pentru că un păstor evreu creștin, dacă dorește să împlinească extraordinara noastră însărcinare, trebuie să aibă la fel ca și creaturile din Apocalipsa, patru capete: un cap de mistic, un cap de om capabil de gândire științifică, un cap de strateg capabil de organizare și un cap de revoluționar.

Cum ar putea oare un pastor modern normal să înfrunte tragedia vieții, să fie plin de patos și să-și croiască drumul prin tărâmul infinit al metafizicii, când principala sa sursă de lectură se pare că este „*Cum să-ți câștigi prieteni și să-i influențezi pe oameni*” a lui Dale Carnegie, o carte atât de superficială, în loc să caute „*Arta de a descoperi semnificația răstignirii*”?

Am acceptat eticheta „nebun”. Oare nu a făcut Dumnezeu înțelepciunea acestei lumi nebună? Din pricina lui Cristos, eu vreau să fiu, mai degrabă, un nebun, decât un membru banal, vulgar și comod al societății.

Mă uit înapoi la cei 25 de ani de luptă. Am primit multe lovituri, dar n-am rămas nici eu dator. Creștinii trebuie să fie sarea pământului și, de asemenea, trebuie să fie și muștar. Ei trebuie să înțepe. Dușmanul trebuie să știe că se confruntă cu un soldat al lui Cristos, care este bine înarmat.

Am avut bucurii de nedescris și tristeți adânci, dar singurul lucru pe care nu l-am cunoscut niciodată a fost plictisul. Pe cărarea pe care ne-a pregătit-o Isus este viață din abundență.

Datorită harului lui Dumnezeu, am întâlnit frați din multe națiuni, care s-au dăruit pe deplin Dumnezeului lui Israel. Am citit că Dumnezeu i-a echipat în acest fel pentru a-i face invidioși pe evrei. I-am invidiat și am încercat să fiu ca și ei, un campion credincios cauzei lui Iehova și al Fiului Său, Isus. În primele mele

zile de viață fusesem un slujitor credincios al lui Satan. Acum doream să-L slujesc pe Dumnezeu în același fel.

Am făcut asta într-o epocă de mare indiferență spirituală. Oamenii mănâncă, beau, se căsătoresc și-și zidesc case fără să știe profetiile și fără să înțeleagă ce este cu Israel și cu lumea. Anume că lumea se apropie de sfârșitul timpului și că ceasul arată acum douăsprezece fără cinci minute.

Omenirea trebuie ori să se pocăiască, ori să fie distrusă într-o catastrofă. Noi încercăm să convertim lumea. Dorim să aducem poporul evreu la Cristos, pentru că până atunci nu va fi viață nouă în biserică și până atunci creștinii nu vor mai fi așa cum au fost descriși la sfârșitul celui de-al doilea secol de către oratorul atenian Aristide: *„Creștinii Îl cunosc pe Dumnezeu și se încred în El. Ei îi iartă pe cei care îi oprimă și își fac din ei prieteni. Sunt buni cu dușmanii lor. Soțiile lor țin căsnicia în curăție. Fiicele lor sunt caste. Ei se iubesc unii pe ceilalți. Nu refuză să le ajute pe văduve. Când văd un străin, îl primesc în casa lor și se bucură de el ca de un frate. Dacă cineva dintre ei este sărac sau în nevoie, postesc două sau trei zile pentru a-i putea împlini nevoia. Ei se supun conștient poruncilor date de Mesia. În fiecare dimineață și-n fiecare ceas, ei Îl laudă pe Dumnezeu și-I mulțumesc pentru bunătatea Sa. Ei sunt sursa a tot ce este frumos în această lume. Ei nu-și proclamă în public faptele bune, ci sunt foarte atenți să nu fie observați de nimeni. Sunt cu adevărat un popor nou și există în ei ceva divin.“*

Caracteristicile negative ale evreilor de astăzi nu ne deranjează. Acestea nu sunt rezultatul nici al creștinismului, nici al iudaismului, ci o presiune puternică a lumii care-i înconjoară. Dar circumstanțele se vor schimba atunci când întregul Israel va fi mântuit. Și chiar astăzi, evreul creștin care cu adevărat este un evreu și cu adevărat este un creștin, care nu susține că este numai român sau german, luteran sau catolic, este o sursă de mare binecuvântare pentru națiune. Mulți creștini, clerici cât și laici, au adoptat o atitudine complet nouă față de creștinism și lucrul acesta s-a întâmplat datorită impulsului pe care l-au primit din partea evreilor creștini.

Până atunci, oricum, noi am parcurs doar primii pași. Cei care doresc să ni se alăture trebuie să lucreze într-un mod total diferit. Până acum am reușit să lucrăm doar câștigând un suflet ici și colo.

Va trebui să gândim strategic și să lucrăm pe un front național. Va trebui, de fapt, să gândim în termeni cu perspectivă universală, pentru că au apărut factori noi.

În fiecare zi, Diavolul ia cu el în iad zeci de mii de oameni. Noi nu am zdrobit capul Șarpelui, ci doar l-am gădilat puțin pe stomac, dacă suntem mulțumiți să salvăm doar pe unul din aceste zeci de mii.

Trebuie să schimbăm atitudinea religioasă a poporului nostru și a întregii lumi. Fără îndoială că aceasta este o sarcină dificilă, dar totul este posibil cu Dumnezeu, pentru cei care cred.

Isus nu este Mântuitorul pe care-L caută evreii. El dorește să ne mântuiască de păcate. Noi am dori să ne ținem strâns de păcate pentru că asta ne dă plăcere și dorim să fim salvați doar din consecința catastrofică a păcatului. Noi am dori să-L lăsăm să vorbească despre problemele noastre economice și politice și să salveze Israelul de opresiunea altor nații, ajutându-i să triumfe asupra lor. Dar El ne vorbește despre crini, despre păsări și despre o împărăție veșnică a dreptății și a luminii, pentru toate popoarele.

Dar nici Dumnezeu, nici universul nu sunt așa cum ne-ar plăcea să fie. Nu este o realitate care trebuie să se schimbe în ceea ce am dori noi, ci noi trebuie să ne adaptăm acestei realități. Adevărata rugăciune este „*Facă-se voia Ta!*“ și nu: „*Doamne, voia mea să se îplinească*“.

Acceptându-L pe Cristos așa cum este și arătându-I încrederea noastră chiar atunci când nu-L înțelegem, Israel își va împlini vocația sa sacră pentru care a fost ales. Noi trebuie să-L primim pe Cristos și, împreună cu El, îi vom îmbrățișa toți ucenicii din toate națiunile, cu toate greșelile și alunecările. La urma urmelor, chiar și un diamant spart este mult mai valoros decât un grăunte de nisip perfect.

Frații noștri neevrei ne-au înconjurat în toate timpurile cu dragostea lor și, fără ajutorul lor, lucrarea noastră misionară pentru evrei nu ar fi fost posibilă.

Atunci când evreii tânjesc după Dumnezeu, ei nu vor mai considera drept o ofensă faptul că creștinii țin într-un vas de pământ comoara spirituală pe care au primit-o din Israel, anume că ei au păcate. Talmudul declară: „*Omul care suflă deasupra unui*

pahar de bere pentru a-i da spuma de-o parte, nu este însetat. Și dacă cineva întreabă: Ce trebuie să mănânc cu pâinea mea? să-i iei pâinea, pentru că nu este flămând.” Și noi putem primi hrană spirituală chiar din mărturisirea celui mai slab creștin.

Ce trebuie să facem pentru a câștiga Israelul?

În primul rând, nu trebuie să fim înspăimântați de marea însărcinări noastre. Isus a spus: „**Nu te teme, turmă mică; pentru că Tatăl vostru vă dă cu plăcere Împărăția**“ (Luca 12.32).

Nu ne vom realiza scopul analizând entuziasmul convingerilor noastre, ci cunoscându-L pe Dumnezeu în care credem și din partea Căruia predicăm.

Cui îi datorează oare Israel istoria sa miraculoasă? Oare unei propagande eficiente? Nu, ci faptului că, fără ca nimeni s-o fi știut, unul dintre strămoșii noștri a biruit un înger cu care s-a luptat și a câștigat de la el o binecuvântare eternă.

Pas cu pas, descoperirea de către om a unei noi surse de energie: aburul, electricitatea, atomul – a schimbat fața lumii. Există încă o sursă necunoscută de putere: puterea pe care o moștenim din partea îngerilor buni și din partea profeților și a sfinților, care au părăsit această viață fără să fi văzut împlinirea dorinței lor puternice de a mărturisi ceea ce mărturisim noi astăzi, în perioada în care Isus Se va reîntoarce. Această putere este încă latentă, dar poate deveni activă. Într-o noapte, un înger a ucis 185 000 de asirieni. Dacă ai un înger de partea ta, lucrul acesta este mult mai valoros decât să ai ajutor de la o mulțime de oameni importanți.

Pentru a-i putea uni pe evreii creștini cu îngerii, am petrecut ani în închisoare, izolat de frații mei. Acest drum este plin de secrete, dar este drumul pe care trebuie să mergem. Când va veni timpul în care vom sta față în față cu marea Sa de neîntrecut, Israelul va aparține lui Cristos.

Când se va întâmpla asta? Depinde de cât de repede începe fiecare dintre noi să meargă pe acest drum.

Ce ni se cere este ca fiecare dintre noi să ne dedicăm viața adevărului care este în Cristos și apoi miracolul va începe.

Dar există ceva practic: concentrați-vă eforturile misionare asupra personalităților-cheie ale poporului evreu.

Eu văd oameni de toate culorile și rasele, întorcându-se spre

evrei astfel încât aceștia să le arate calea Mântuitorului (Zah. 8.23). Eu văd Ierusalimul drept capitala lumii creștine. Văd triumfând pacea, iubirea, dreptatea și înțelegerea. Văd leul culcându-se alături de miel. Văd împărăția în care Isus S-a întors să stăpânească. Eu văd o viață pământească folosită în mod conștient ca o pregătire pentru cea veșnică. Eu îi văd pe evrei la amvoanele creștine, arătând oamenilor din întreaga lume calea perfectă a mântuirii. Credința vede toate aceste lucruri și așa se va întâmpla. Pentru că eu nu cred în realitatea din fața ochilor mei, ci în promisiunile lui Dumnezeu.

Zorile se apropie. Peste câteva momente va fi ziuă. Curând, soarele va străluci asupra lui Israel.

Aceasta a fost speranța care l-a inspirat pe Nollesen, apostolul batakienilor din Sumatra, și el și-a putut vedea visul împlinindu-se. A fost speranța lui Skrefsrud pentru locuitorii din Santalis, a lui Patton pentru cei din Noile Hebride și a multor altora.

Evreii trăiesc la un nivel complet diferit și este mult mai dificil să-i convertești. Ei sunt o rasă care a dat lumii multe personalități excepționale. Dar unde Dumnezeu este alături pentru a ne ajuta, nu mai este nici o diferență între ceea ce este dificil și ceea ce este ușor.

Până-n prezent, majoritatea evreilor nu au crezut în Isus, nu pentru că așa au vrut ei, ci pentru că Dumnezeu le-a ascuns adevărul (Mt. 11.25). Și Dumnezeu a rămas ascuns pentru ei, pentru că El a dorit să-i păstreze ca rezerva Sa strategică. Ei sunt speranța viitoare a Bisericii. Dumnezeu i-a păstrat prin atâtea secole de eroare și declin ale Bisericii, pentru că asta Îi va da posibilitatea să-i folosească pe evrei, care nu sunt mânjiți cu păcatele acestei Biserici, pentru a restabili Biserica la momentul decisiv.

Acest moment s-a apropiat și acum Cristos va fi Rege al evreilor.

CUPRINS

Prefață / 5

Capitolul 1

Am pornit pe cale / 13

Capitolul 2

Evrei care L-au mărturisit pe Cristos / 51

Capitolul 3

Argumente în favoarea învierii / 90

Capitolul 4

Perioada fascistă / 109

Capitolul 5

Biserica în creștere / 136

Capitolul 6

Discuții cu sioniștii și cu alți evrei / 160

Capitolul 7

Atitudinea noastră față de comunism / 185

Epilog / 200

